

Европейска служба за подкрепа в областта на убежището

Доклад на ЕСПОУ за страната на произход

Пакистан Ситуация по сигурността

Октомври 2018 г.

Европейска служба за подкрепа
в областта на убежището

Доклад на ЕСПОУ за страна на произход

.

Пакистан

Ситуация по сигурността

Октомври 2018 г.

Още информация за Европейския съюз е налична в интернет (<http://europa.eu>).

ISBN: 978-92-9476-319-8

doi: 10.2847/639900

© Европейска служба за подкрепа в областта на убежището 2018

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че източникът е посочен, освен ако не е посочено друго. За материалите на трети страни, които са възпроизведени в тази публикация, се прави позоваване на изявленията за авторски права на съответните трети страни.

Снимка на корицата: FATA Faces FATA Voices, © FATA Reforms, [url](#), CC BY-NC-SA 2.0

Нито ЕСПОУ, но нито друго лице, действащо от нейно име, не могат да бъдат държани отговорни за използването на информацията, която се съдържа тук.

Благодарности

EASO би искал да признае белгийския Център за документация и изследвания (Cedoca) в Службата на генералния комисар за бежанците и лицата без гражданство за съставител на този доклад.

Освен това следните национални служби за убежище и миграция са допринесли чрез преглед на доклада:

Нидерландия, Служба за имиграция и натурализация, Бюро за информация за държавите и анализ на езика

Унгария, Служба за имиграция и националност, Документален център на Службата за имиграция и убежище

Словакия, Миграционна служба, Отдел по документация и външно сътрудничество

Шведска агенция по миграция, Лифос [Lifos] – Център за информация за страната на произход и анализ

Препратката е към [Отказ](#) от отговорността на рецензенти.

Съдържание

Благодарности.....	3
Съдържание.....	4
Отказ от отговорност.....	5
Речник и съкращения.....	6
Въведение.....	11
Карта.....	14
1. Общо описание на ситуацията със сигурността в Пакистан.....	15
1.1. Преглед на последните конфликти в Пакистан.....	15
1.1.1. Войнствено насилие и реакция на правителството.....	15
1.1.2. Етническо и сектантско насилие.....	17
1.1.3. Последни политически развития.....	17
1.1.4. Международен контекст.....	19
1.2. Действащи лица в конфликта.....	20
1.2.1. Държавни въоръжени сили.....	20
1.2.2. Въоръжени групировки.....	22
1.3. Последни тенденции в сигурността и въоръжени конфронтации.....	32
1.3.1. Операции за сигурност и въоръжени сблъсъци.....	33
1.3.2. Нападения от въоръжени групировки.....	35
1.3.3. Свързано със секти насилие.....	37
1.3.4. Етническо и политическо насилие.....	37
1.3.5. Гранични нападения.....	37
1.3.6. Удари с дронове.....	38
1.3.7. Насилието преди предсрочните избори.....	39
1.4. Въздействие на насилието върху цивилното население.....	40
1.4.1. Брой цивилни жертви.....	40
1.4.2. Деца.....	45
1.4.3. Вътрешно разселени лица (ВРЛ) и бежанци.....	46
1.5. Способност на държавата да осигури право и ред.....	47
1.5.1. Защита на държавата, сили за сигурност и правосъдие.....	48
1.5.2. Актове за борба с тероризма.....	50
1.5.3. Задържане и смъртно наказание.....	51
2.1. Географски преглед на насилието 2017 г. - първа половина на 2018 г.....	53
2.1.1. Тенденции в регионалното насилие.....	53
2.1.2. Регионално сравнение на жертвите, свързани с насилие.....	55
2.2. Тенденции в сигурността по географско подразделение.....	57
2.2.1. Пенджаб.....	57
2.2.2. Хайбер Пахтунхуа.....	61
2.2.3. Белуджистан.....	65
2.2.4. Синд.....	70
2.2.5. Федерално администрирани племенни райони.....	74
2.2.6. Столична територия Исламабад.....	84
2.2.7. Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан.....	86
Приложение I: Библиография.....	89
Приложение II: Цели.....	120

Отказ от отговорност

Този доклад е написан в съответствие с Методологията за доклади за ИСП на ЕСПОУ (2012 г.) ⁽¹⁾. Докладът се основава на внимателно подбрани източници на информация. Всички използвани източници са упоменати. До степен, до която това е било възможно, както и освен ако не е посочено друго, цялата представена информация, освен при неоспорими или очевидни факти, е била проверена повече от веднъж.

Информацията, която се съдържа в този доклад, е била проучена, оценена и анализирана с най-голямо внимание. Въпреки това този документ не претендира да бъде всеобхватен. Ако конкретно събитие, лице или организация не са споменати в този доклад, това не означава, че събитието не се е случило или че лицето или организацията не съществуват.

Освен това, настоящият доклад не е окончателен по отношение на определянето или обосноваването на всяка конкретна молба за международна закрила. Използваната терминология не следва да се разглежда като показателна за конкретна правна позиция.

„Бежанци“, „риск“ и подобна терминология се използват като обща терминология, а не в правния смисъл, както се прилага в законодателството на Европейски съюз в областта на убежището, Конвенцията за бежанците от 1951 г. и Протокола от 1967 г. относно статута на бежанците.

Нито ЕСПОУ, нито друго лице, което действа от нейно име, не могат да бъдат държани отговорни за използването по какъвто и било начин на информацията, която се съдържа в този доклад.

Потребителите, към които е насочен този доклад, са работещите в областта на убежището, изследователите на ИСП, създателите на политики и властите, които вземат решения.

Изготвянето на този доклад беше завършено през август 2018 г. Всяко събитие, което се случва след тази дата, не е включено в този доклад. Повече информация за периода, включен в този доклад, може да бъде открита в раздела с методологията във въведението.

Трябва да бъде отбелязано, че прегледът, извършен от горепосочените отдели, експерти или организации допринася за цялостното качество на доклада, но включва задължително тяхното официално одобрение на окончателния доклад, за който пълна отговорност носи ЕСПОУ.

⁽¹⁾ Методологията на ЕСПОУ до голяма степен се основава на Общите насоки на ЕС за обработка на информация за страната на произход (ИСП), 2008 г., и може да бъде изтеглена от уебсайта на ЕСПОУ: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/coi-methodology-and-guides>

Речник и съкращения

МВКДС [ACLED]	Проект за местоположение на въоръжени конфликти и данни за събития
Ах-ле Сунат Вал Джамаат [Ah-le Sunnat Wal Jama'at]	Политическа организация на сунити Деобанди, известна преди като Сипах-е-Сахаба [Sipah-e-Sahaba]
АИ	Амнести Интернешънъл
АЖК	Азад Джаму и Кашмир
НПА [ANP]	Национална партия Авами
АКИП [AQIS]	Ал Кайда на Индийския полуостров
Базар	Затворен пазар или улица, където стоки и услуги се разменят или продават.
ОАБ [BLA]	Освободителна армия на Белуджистан
ФОБ [BLF]	Фронт за освобождение на Белуджистан
РАБ [BRA]	Републиканска армия на Белуджистан
КПИК [CPEC]	Китайско-пакистански икономически коридор
CRSS	Център за изследване и проучване на сигурността
ОБТ [CTD]	Отдел за борба с тероризма
Даеш	Вижте Ислямска държава в провинция Хорасан (ИДПХ [ISKP])
Деобанди	Консервативно сунитско религиозно движение ⁽²⁾
ФАПР [FATA]	Федерално администрирани племенни райони
ПК [FC]	Пограничен корпус
ИЦФ [FRC]	Изследователски център за федерално администрираните племенни райони
GB	Гилгит-Балтистан
Мрежа „Хакани“	Въоръжено бунтовническо движение, ръководено от Сираджудин Хакани [Sirajuddin Haqqani]. Това движение е свързано с талибаните. Седалището им е в Северен Уазиристан (ФАПР) и в югоизточен Афганистан, в районите на пущунското племе Задран ⁽³⁾
Хазара	Етническа (предимно) шиитска мюсюлманска малцинствена група, живееща предимно в централен Афганистан, Западен и Северен Пакистан и части от Иран ⁽⁴⁾

⁽²⁾ Нелсън, М., EASO, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 9, стр. 27

⁽³⁾ РСЕ/РС, „Напрегнатият съюз на Пакистан с мрежата „Хакани“, 25 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁾ „Дойче веле“, „Противопоставянето на Хазара в Пакистан: защо армията посредничи?“, 2 май 2018 г., [url](#)

ХМ [HM]	Хизб-ул-Муджахидин [Hizb-ul-Mujahideen], въоръжена групировка, действаща в Азад Джаму и Кашмир, ръководена от Сиед Салахудин [Syed Salahuddin] ⁽⁵⁾
ХуА [HuA]	Хизбул Ахрар, фракция, отцепила се от ДжуА ⁽⁶⁾
КПЧП [HRCP]	Комисия по правата на човека на Пакистан
ХРУ [HRW]	„Хюман Райтс Уоч“
ООР [IVO]	Операция, основана на разузнаването
МКЮ [ICJ]	Международна комисия на юристите
СТИ [ICT]	Столична територия на Исламабад
ЦМВР [IDMC]	Център за наблюдение на вътрешното разселване
ВРЛ [IDP]	Вътрешно разселено лице: лица или групи от лица, които са били принудени или задължени да избягат или да напуснат своите домове или места на обичайно пребиваване, по-специално в резултат на или с цел да се избегнат последиците от въоръжен конфликт, ситуации на общо насилие, нарушаване на правата на човека или природни или предизвикани от човека бедствия и които не са преминали през международно призната държавна граница ⁽⁷⁾
СИД [IU]	Съюз за ислямски джихад
СВУ [IED]	Самоделно взривно устройство
МВФ [IMF]	Международен валутен фонд
ИДУ [IMU]	Ислямско движение на Узбекистан: движение на въоръжени бунтовници в Афганистан и други страни с бойци с произход от Узбекистан ⁽⁸⁾
ИДПХ [ISKP]	Ислямска държава в провинция Хорасан, наричана още ИДИС [ISIS], ИДИЛ [ISIL], ИД [IS] или <i>Даеш [Daesh]</i> .
МВР [ISI] Пакистан	Междуведомствено разузнаване, разузнавателна агенция на Пакистан
МВВО [ISPR]	Междуведомствени връзки с обществеността
Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа	Обединение на ислямистки въоръжени бунтовнически организации, които се стремят да сглобят платформа за повторно въвеждане на Ал Кайда ⁽⁹⁾
ЈуА	Джамаат-ул Ахрар: (Събрание на свободните), отцепническа фракция на Техрик-е талибан Пакистан, сформирана през август 2014 г. и базирана в провинция Мохманд, ФАПР ⁽¹⁰⁾

⁽⁵⁾ „Глобал Секюрити“, Хизб-ул-Муджахидин, последно актуализирано на: 9 август 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁾ „Доун“ [Dawn], „Талибанска отцепническа групировка се разделя допълнително“, 13 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁾ Служба на ООН за координация по хуманитарни въпроси, „Ръководни принципи на вътрешното разселване“, септември 2004 г., [url](#)

⁽⁸⁾ „Институт Макензи“, „Терористични профили - Ислямско движение на Узбекистан“, 1 юли 2016 г., [url](#)

⁽⁹⁾ Захид, Ф. [Zahid, F.], „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа: Новата заплаха от Ал Кайда в Пакистан“, в: „Монитор на тероризма“, том: 15 брой: 18, 22 септември 2017 г., [url](#); Захид, Ф., „Завръщането на Ал Кайда в Пакистан“, Институт за Близкия изток, 24 август 2017 г., [url](#)

⁽¹⁰⁾ Университет Станфорд, „Джамаат-ул-Ахрар“, последно актуализирано на: 8 август 2017 г., [url](#)

ДжеМ [JeM]	Джаиш-е Мохамед: (армия на Мохамед), въоръжена ислямистка бунтовническа група, действаща в Кашмир ⁽¹¹⁾
Джундула	„Войници на Аллах“, групировка, свързана с ТТП [ТТР] и ИД ⁽¹²⁾
Касадар	Племенна пушунска милиция, институционализирана от британците. В последно време, те са отговорни за сигурността в пушунските райони и получават заплата от пакистанските власти ⁽¹³⁾
КП [KP]	Хайбер Пахтунхуа [Khyber Pakhtunkhwa]
Лашкари	Пушунски племенни армии или милиции, които могат да бъдат мобилизирани чрез традиционните племенни механизми за вземане на решения ⁽¹⁴⁾
ЛБ [LB]	Лашкар-е-Белуджистан
ЛеИ [LeI]	Лашкар-е Ислам: бунтовническа сунитска групировка със сектантски цели, основана през 2004 г. по линия на мюфтия Шакир в провинция Хайбер в Пакистан. На 12 март 2015 г. Лашкар-е Ислам обяви, че се присъединява към Техрик-е Талибан Пакистан [Tehrik-e Taliban Pakistan] ⁽¹⁵⁾
ЛДЖА [LJA]	Лашкар-е-Джангви Ал-Алами [Lashkar-e Jhangvi Al-Alami]: (Армията на Джанви), фракция на Лашкар-е-Джангви [Lashkar-e Jhangvi] ⁽¹⁶⁾
Ледж [LeJ]	Lashkar-e Jhangvi: въоръжена бунтовническа сунитска групировка сунити със сектантска програма в Пакистан, сформирана през 1995 г. Групировката е извършила редица нападения срещу малцинствени групи в Пакистан и цели създаването на сунитски халифат ⁽¹⁷⁾
ЛеТ [LeT]	Лашкар-е-Таиба [Lashkar-e Taiba]: сунитска въоръжена групировка, сформирана през 1990 и първоначално членовете ѝ са обучени в провинция Конар в Афганистан. Сега тя е базирана близо до Лахор в Пакистан. Лашкар-е-Таиба се бори за обединението на регион Кашмир и неговото интегриране в територията на Пакистан а също така напада граждански цели в Афганистан ⁽¹⁸⁾
Хайбер-IV	Операция, стартирана от пакистанската армия на 16 юли 2017 г. насочена към изчистване на долината Раджгал в провинция Хайбер от бойци ⁽¹⁹⁾
ЛОС	Линия на контрол, спорна гранична линия между Индия и Пакистан в регионите Джаму и Кашмир.
Медресе	Ислямско училище
ДМК [MQM]	Движение Мутахида Кауми

⁽¹¹⁾ Университет Станфорд, „Джаиш-е-Мохамед“, последно актуализирано на: 15 юни 2015 г., [url](#)

⁽¹²⁾ Ройтерс, „Пакистанска отцепническа талибанска групировка обещава вяност на Ислямска държава“, 18 ноември 2014 г., [url](#)

⁽¹³⁾ „Експрес Трибюн/Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Персоналът на групировка в Касадар лишен от заплати“, 28 май 2016 г., [url](#); „TNN“, „Хора, подкрепящи сливане, трябва да дадат глас за хората от Касадар“, 14 август 2018 г., [url](#)

⁽¹⁴⁾ „Доун“, „Смърт от лашкар: Забравените защитници на село Адезай“, 9 май 2016 г., [url](#)

⁽¹⁵⁾ Университет Станфорд, „Лашкар-е-Ислам“, актуализирано на: 28 август 2012 г., [url](#)

⁽¹⁶⁾ „Фондация Джеймстаун“, Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷⁾ „Фондация Джеймстаун“, Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁸⁾ Университет Станфорд, „Лашкар-е-Таиба“, последно актуализирано на: 30 януари 2016 г., [url](#)

⁽¹⁹⁾ „Доун“, „Армията стартира операция „Хайбер-4“ в долината Раджгал“, 16 юли 2017 г., [url](#)

Национален орган за борба с тероризма	Национален орган за борба с тероризма
НБДРО [NADRA]	Национална база данни и регистрационен орган
NAP	Национален план за действие, планът на Пакистан за елиминиране на тероризма.
NWFP	Северозападна погранична провинция, бившето име за Хайбер Пахтунхва
Пущунвали	Неписаното обичайно право и набор от норми на пущуните ⁽²⁰⁾
ПИИКС [PICSS]	Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността
ПИЗРП [PILDAT]	Пакистански институт за законодателно развитие и прозрачност
ПИИОМ [PIPS]	Пакистански институт за изследвания в областта на мира
PoR	Карта за доказателство за регистрация: административен документ, издаван на регистрирани афганистански бежанци в Пакистан ⁽²¹⁾
НЗП [PPO]	Наредба за защита на Пакистан
ПНП [PPP]	Пакистанска народна партия
ПТИ [PTI]	Пакистан Техрик-е-Инсаф [Pakistan Tehreek-e-Insaf]
ДПТ [PTM]	Движение Пушун Тахафуз [Pashtun Tahafuz] или Движение за пушунска защита - Народно движение на пущуните за граждански права
Рад-ул-Фасаад [Radd-ul-Fasaad]	Кодово име за военна операция, стартирана от пакистанската армия на 22 февруари 2017 г. ⁽²²⁾
Разакар [Razakar]	Проправителствени племенни милиции ⁽²³⁾
РСЕ/РС	Радио Свободна Европа/Радио Свобода
ТПП [TTP]	Техрик-е Талибан Пакистан [Tehrik-e Taliban Pakistan]: (Пакистанско движение на талибаните), най-голямата въоръжена групировка в Пакистан. Организацията беше основана през 2007 г. и обединява повечето, но не на всички, пакистански талибански групи. ТПП обеща вярност на Мулла Омар, по това време водач на талибаните в Афганистан. Основната цел зад създаването на ТПП беше да се обединят различни фракции на талибаните в Пакистан, за да се организират синхронизирани нападения срещу сили на НАТО/ИСАФ в Афганистан. Групировката също така провежда „отбранителен джихад“ срещу пакистански военни сили, провеждащи операции във ФАПР ⁽²⁴⁾
ПТЮА [SATP]	Портал за тероризма в Южна Азия
СМП [SMP]	Сипах-е Мохамед Пакистан: Шиитска въоръжена групировка ⁽²⁵⁾

⁽²⁰⁾ „Дейли Таймс“, „Промяната е истинското име на оцеляването“, 17 септември 2017 г., [url](#); „МАН“, „Пушунско поведение“ - Пушунвали като идеал за почетно поведение и племенен живот сред пущуните“, 21 март 2011 г., [url](#)

⁽²¹⁾ „Нейшън“, „ВКБООН осмисля удължаването на картите за доказателство за регистрация на афганистанските бежанци“, 20 март 2018 г., [url](#)

⁽²²⁾ „Доун“, „Пакистанската армия стартира „Операция Рад-ул-Фасаад“ в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., [url](#)

⁽²³⁾ „ПИИКС“, Годишен доклад за оценка на сигурността, 2016 г., февруари 2017 г., стр. 8.

⁽²⁴⁾ Университет Станфорд, „Техрик-е-Талибан Пакистан“, последно актуализирано на: 6 август 2017 г., [url](#)

⁽²⁵⁾ Нелсън М., „ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#)

ССП [SSP]	Сипах-е Сахаба Пакистан: (Армия на последователите на Пророка), бивша политическа партия, следваща школата Деобанди в исляма ⁽²⁶⁾
БРЖ [TBII]	Бюро за разследваща журналистика
БЛА [UAV]	Безпилотен летателен апарат (дрон)
ОАБ [UBA]	Обединена армия на Белуджистан
USDOS	Държавен департамент на Съединените щати
ПРООН	Програма за развитие на ООН
UNGASC	Съветът за сигурност на Общото събрание на ООН
ВКБООН	Върховен комисариат за бежанците на ООН
UNOSHA	Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси
ИМСАЩ [USIP]	Институт за мир на САЩ
ИВУПА [VBIED]	Импровизирано взривно устройство, поставено в автомобил
Закат [Zakat]	Религиозна милостиня
Зарб-е-Азб [Zarb-e-Azb]	Кодово име за военна операция, стартирана от пакистанската армия на 15 юни 2014 г. ⁽²⁷⁾

Въведение

Този доклад е изготвен от специалист по Информация за страната на произход (ИСП) от Cedoca, белгийския отдел по ИСП, както е посочено в раздела [Благодарности](#).

Докладът има за цел да предостави информация за ситуацията със сигурността в Пакистан, която е от значение за определяне на статута на международна закрила (статут на бежанец и субсидиарна защита). Целите могат да бъдат намерени в [Приложение 2](#).

Методология

- Събиране на информация/предистория за използваните ключови данни

Този доклад представлява актуализация на доклада за ИСП на ЕСПОУ - Пакистан, ситуация на сигурността, публикуван за първи път през август 2015 г., актуализиран през юли 2016 г. и през август 2017 г. ⁽²⁸⁾. Този доклад представя обща информация, налична от 1 юни 2017 г. до 15 август 2018 г.

Информацията в този доклад е резултат от последващо изследване на публично достъпни специализирани източници в хартиен и електронен формат, с които беше направена справка в рамките на срока и в обхвата на изследването. Изследователят от Cedoca, специалист по Пакистан, проведе обширни интервюта със следните експерти:

- Матю Нелсън [Matthew Nelson], доцент по политика, доктор, Школа по ориенталски и африкански изследвания (ШОАИ), Лондонски университет, интервю, проведено по телефона, 15 юни 2018 г.
- Майкъл Кугелман [Michael Kugelman], заместник-директор на програмата за Азия и старши сътрудник за Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“ (Съединени щати), интервю по скайп, 14 юни 2018 г.
- Мохамад Амир Рана [Mohammad Amir Rana], анализатор по сигурността и политически анализатор и директор на Пакистански институт за изследвания в областта на мира (ПИИОМ), интервю по скайп, 14 юни 2018 г.

Следващите параграфи предоставят основна информация за естеството и обхвата на данните, които най-често се използват в тази актуализация.

Този доклад разчита на данни за инциденти и жертви в областта на сигурността, предоставени от различни институции като Център за изследвания и проучвания на сигурността (ЦИПС), Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността (ПИИКС), Пакистански институт за изследвания в областта на мира (ПИИОМ) и Портал за тероризма в Южна Азия (ПТЮА) в техни доклади или на техните уебсайтове. И четирите институции са се консултирали с широк спектър от достоверни и надеждни източници (за повече информация относно методологията на тези институции (вж. раздел [1.4.1. Брой цивилни жертви](#)).

Поради използването на различна методология и терминология от всяка институция, данните за инциденти и жертви в сигурността могат да се различават между четирите институции. Този доклад съдържа информация за инциденти в сигурността и жертви за 2017 г. и за първата половина на 2018 г. Данните за инцидентите със сигурността през първата половина на 2018 г. бяха предоставени от ПИИОМ. Този доклад също така използва тримесечните отчети на ЦИПС и данните на уебсайта на ПТЮА за данни за жертвите за първите шест месеца на 2018 г.

За оценка на географското разпространение на инциденти, свързани със сигурността (вж. Раздел [2.1. Географски преглед на насилието 2017 - 2018](#)), се позоваваме на карти, предоставени от Проект

⁽²⁸⁾ Докладите на ЕСПОУ с ИСП са достъпни на уебсайта на ЕСПОУ: [url](#)

за местоположение на въоръжени конфликти и данни за събития (МВКДС). Данните на МВКДС не се използват в този доклад, освен за потвърждаване на инциденти.

Освен това този доклад съдържа брой вътрешно разселени лица (ВРЛ). За тази цел бяха използвани карти на Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси (UNOSHA) и информация, събрана от Център за наблюдение на вътрешното разселване (ЦМВР). Тези данни за ВРЛ се допълват с информация, съдържаща истории за движението на ВРЛ в или от провинциите и причините за това. Тази информация идва главно от медийни източници.

Няколко източници, с които се консултирахме, споменаха, че определени райони се считат за „необвързани зони“, а някои теми са табу в Пакистан. Следователно някои теми, въпроси и области не получават пълно покритие. Източници, с които се консултирахме, предполагат, че има непълно информиране за случаи ⁽²⁹⁾. В този контекст журналистите и блогърите прилагат самоцензура ⁽³⁰⁾.

- Контрол на качеството

За да се гарантира, че авторът спазва методологията за доклад за ИСП на ЕСПОУ, беше извършен преглед от специалисти по ИСП от страните и организациите, изброени като рецензенти в раздел [Благодарности](#). Всички коментари, направени от рецензенти, бяха взети под внимание и повечето от тях бяха приложени в окончателния проект на този доклад.

Структура и използване на този доклад

Този доклад предоставя информация за елементи и показатели, които могат да помогнат при оценката на необходимостта от защита. Първата част дава общо описание на ситуацията със сигурността в Пакистан. Втората част обяснява по-подробно ситуацията със сигурността за всяка провинция. Общото описание на провинцията съдържа информация за географията и населението и за корените на конфликта, включително за действащите лица в провинцията. Описание на последните тенденции на ситуацията със сигурността предоставя информация за количествена (в цифри) и качествена (с примери и описание на тенденциите) информация. Една под-глава се фокусира върху естеството на насилието, честотата, целите, местоположенията и описанията на инциденти в рамките на периода от 1 юни 2017 г. до 15 август 2018 г. Друга под-глава включва информация за цивилни жертви. Последна под-глава описва разселванията на населението.

Както общите, така и регионалните описания предоставят информация от различни източници за съответните елементи и показатели. Информацията за индикатор като такъв никога не трябва да се приема като убедителна, а като показателна за оценката на нуждите от защита и следва да се разглежда заедно с други показатели и информация за региона.

В регионалното описание се използва правителствен източник за описание на данните за населението в административните деления ⁽³¹⁾. Този източник се използва, защото описва най-новите данни за населението в Пакистан. Някои източници изразиха съмнения относно резултатите от преброяването през 2017 г. ⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Алмейда, С. [Almeida, C.], „ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“; 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 16; Рана Амир, М. [Rana Amir, M.], интервю по скайп, 14 юни 2018 г.; „Хюман Райтс Уоч“, „Световен доклад 2018 - Пакистан“, 18 януари 2018 г., [url](#)

⁽³⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурност 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 210; „Хюман Райтс Уоч“, „Световен доклад 2018 - Пакистан“, 18 януари 2018 г., [url](#)

⁽³¹⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽³²⁾ „Дейли Пакистан“, „Мустафа Камал оспорва резултатите от преброяването от 2017 г. във Върховния съд“, 25 април 2018 г., [url](#); „Експрес Трибюн“ [Express Tribune (The)]/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Преброяване 2017: Законодателите във ФАПР оспорват резултата от преброяването на населението“, 26 август 2017 г., [url](#); „Доун“, „Опозиционните партии изпитват съмнения за резултатите от преброяването“, 27 август 2017 г., [url](#)

Описанието на ситуацията със сигурността използва следните административни подразделения:

- Четирите провинции: Пенджаб, Хайбер Пахтунхуа, Белуджистан и Синд;
- Двете територии: Федерално администрираните племенни райони и Столична територия Исламабад;
- Двата административни региона: Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан ⁽³³⁾.

На 28 май 2018 г. бившият президент на Пакистан Мамнун Хюсеин подписа Регламента за временно управление на ФАПР (2018), който ще управлява ФАПР, докато не се слее с Хайбер Пахтунхуа до 2020 г. Този доклад все пак ще говори за ФАПР и провинциите, тъй като административните разделения все още не са решени към момента на изготвяне на този доклад ⁽³⁴⁾.

⁽³³⁾ [Карта 1](#): двата региона са разположени в северната част на Пакистан. На [Карта 1](#), те са посочени в сивата зона в северната част на Пакистан

⁽³⁴⁾ „Доун“, „Президентът подписа законопроекта за сливане на Хайбер Пахтунхуа-ФАПР и го превърна в закон“, 31 май 2018 г., [url](#): РСЕ/РС, „Пакистанските племенни райони са изправени пред дълъг път към стабилизация“, 28 май 2018 г., [url](#)

1. Общо описание на ситуацията със сигурността в Пакистан

1.1. Преглед на последните конфликти в Пакистан

Ситуацията със сигурността в Пакистан е сложна и се влияе от фактори като политическо насилие, бунтовническо насилие, етнически конфликти и сектантско насилие. Ситуацията с вътрешната сигурност също е повлияна от спорове със съседните страни Индия и Афганистан, които от време на време преминават в насилие ⁽³⁶⁾.

1.1.1. Войнствено насилие и реакция на правителството

Насилието от въоръжени групи в Пакистан има за причина главно нестабилността в северозападната част на страната в резултат на свалянето през 2001 г. на талибанския режим в Афганистан. Афганистанските талибани се заселиха във ФАПР и в Северозападната погранична провинция (СЗПП, понастоящем Хайбер Пахтунхуа), след като избягаха от инвазията на международна коалиция, ръководена от САЩ в Афганистан ⁽³⁷⁾. Под тяхно влияние няколко пакистански групи с подобна идеология продължиха да работят заедно в това, което се превърна във федерация на въоръжени групировки. Това доведе до така наречената талибанизация на региона според източниците, с които се консултирахме. Талибанската политика включва строго прилагане на консервативни ислямски принципи и води до насилие срещу цивилни и в крайна сметка срещу пакистанските власти ⁽³⁸⁾. В резултат на това Пакистан трябваше да изостави подкрепата за редица ислямистки групировки в страната ⁽³⁹⁾. След 2007 г. пакистанската армия проведе няколко военни операции във ФАПР и Хайбер Пахтунхуа, насочени към разбиване на властта на талибаните в Пакистан и свързаните с тях организации ⁽⁴⁰⁾. Особено от 2009 г. нататък операциите срещу талибаните в Пакистан са сред основните източници на несигурност, причинявайки мащабно разселване от региона ⁽⁴¹⁾.

През юни 2013 г. бившият премиер Наваз Шариф започна преговори с талибаните в Пакистан. Според „Вашингтон пост“ тези преговори са били „трудна и сложна задача“ ⁽⁴²⁾. Преговорите започнаха в началото на февруари 2014 г. в Исламабад ⁽⁴³⁾, но скоро бяха прекъснати, след като крилото на талибаните от Мохманд езекутира 23 войници, които те държаха заложници от 2010 г. ⁽⁴⁴⁾. В опит да възобновят преговорите, талибаните обявиха прекратяване на огъня на 1 март 2014 г. ⁽⁴⁵⁾, което приключи на 17 април 2014 г. ⁽⁴⁶⁾. Това, което остана от мирните преговори, в крайна сметка се срива след атентата на летището Джина в Карачи на 8 юни 2014 г. Въпреки че нападението е извършено от бойци на Ислямското движение на Узбекистан (ИДУ), Техрик-е Талибан Пакистан (ТТП) пое отговорност ⁽⁴⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Друган, Дж. [Droogan, J.], „Многогодишният проблем с тероризма и политическото насилие в Пакистан“, 5 юни 2018 г., [url](#)

⁽³⁷⁾ „Дойче веле“, „За какво се отнася въпросът за войнствеността на Пакистан?“, 1 декември 2017 г., [url](#)

⁽³⁸⁾ Рашид, А., „Погъване в хаоса“, 2008, с. 265-270; AI, „Сякаш адът ме погълна - кризата с правата на човека в северозападен Пакистан“, 10 юни 2010 г., [url](#), стр. 10-11

⁽³⁹⁾ „Дойче веле“, „За какво се отнася въпросът за войнствеността на Пакистан?“, 1 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁰⁾ „Доун“, „Хронология на военните операции“, 16 юни 2014 г., [url](#)

⁽⁴¹⁾ „Амнести Интернешънъл“, „Сякаш адът ме погълна - кризата с правата на човека в северозападен Пакистан“, 10 юни 2010 г., [url](#), стр. 7; Международна кризисна група, „Пакистан: Влошаващата се криза с ВРЛ“, 16 септември 2010 г., [url](#)

⁽⁴²⁾ „Вашингтон пост“, „Усилията на премиера Наваз Шариф да търси мир с талибаните в Пакистан стартират трудно“, 19 септември 2013 г., [url](#)

⁽⁴³⁾ „БиБиСи Нюз“, „Пакистан започва мирни преговори с талибаните“, 6 февруари 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁴⁾ „Ройтерс“, „Мирните преговори между Пакистан и талибаните се сриват след убийства“, 17 февруари 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁵⁾ „Доун“, „Талибаните в Пакистан обявяват едномесечно прекратяване на огъня“, 2 март 2014 г., [url](#); „Гардиън“, „Талибаните в Пакистан обявяват едномесечно прекратяване на огъня за подпомагане на мирните преговори“, 1 март 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁶⁾ „Доун“, „ТТП слага край на прекратяването на огъня, казва, че опцията за разговори е отворена“, 17 април 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁾ „Доун“, „ТТП поема отговорност за нападение на летище Карачи“, 8 юни 2014 г., [url](#)

На 15 юни 2014 г. пакистанската армия започна военно настъпление с цел изкореняване на „чуждестранни и местни терористи“⁽⁴⁸⁾. Основните цели бяха военни крепости в племенния регион Северен Уазиристан. Операцията беше с кодово име *Зарб-е-Азб* (вж. раздел [1.3.1. Операции за сигурност и въоръжени сблъсъци](#))⁽⁴⁹⁾. Бойците отговарят на тази военна операция с няколко нападения, включително самоубийствен атентат на 2 ноември 2014 г., който отне 60 живота на граничния пункт Вага в близост до Лахор, символичен и чувствителен район⁽⁵⁰⁾. На 16 декември 2014 г. седем до девет въоръжени лица, свързани с ТПП, влязоха във Армейски обществено училище в Пешавар. Те откриха огън по училищния персонал и деца, убивайки 145 души, включително 132 непълнолетни, предимно деца на армейски персонал⁽⁵¹⁾. Главният щаб на армията призова правителството да предприеме решителни действия срещу талибаните⁽⁵²⁾.

На 25 декември 2014 г., след консултации с различни политически партии, бившият премиер Наваз Шариф обяви 20-точков цялостен план за действие, Националният план за действие (НПД), за да се изправи срещу бунтовническата заплаха. Ще бъдат създадени специални съдилища за бърз съдебен процес срещу „заподозрените в тероризъм“ и мораториумът върху смъртното наказание беше удължен, след като беше приложен по-рано през декември 2014 г. Освен това в цялата страна ще бъдат разположени 5 000 сили за борба с тероризма. В страната няма да бъде разрешено да действат въоръжени милиции и тяхното финансиране ще бъде „задушено“, На речта на омразата ще бъде „противодействано“. Пакистанската армия потвърди, че военните операции в племенните райони „ще продължат“⁽⁵³⁾. Въпреки това правозащитните организации критикуваха бързите съдебни дела срещу „заподозрените в тероризъм“ и предупредиха, че „стотици не-терористи“ са изложени на риск от екзекуция без право на справедлив процес и надлежно спазване на процедурите (вж. Раздел [1.5.1. Държавна защита, сили за сигурност и правосъдие](#))⁽⁵⁴⁾.

През 2015 и 2016 г. военната операция *Зарб-е-Азб* продължава. Пакистанската армия е била насочена към широк набор от въоръжени групировки в племенните райони⁽⁵⁵⁾. Освен военните операции, пакистанската армия е призована да осигури резервно осигуряване на сигурността на Китайско-Пакистанския икономически коридор (КПИК)⁽⁵⁶⁾. През първите месеци на 2017 г. страната беше изправена пред някои сериозни нападения в няколко провинции, за повечето от които пое отговорност Джамат-ул Ахрар (ДжуА). В този контекст на 22 февруари 2017 г. правителството на Пакистан обяви национална военна операция с кодово име *Рад-ул-Фасаад* (вж. раздел [1.3.1. Операции за сигурност и въоръжени сблъсъци](#))⁽⁵⁷⁾.

В интервю по Скайп, проведено на 14 юни 2018 г. с Майкъл Кугелман, учен и експерт по ситуацията със сигурността в Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“, той заяви, че ситуацията със сигурността в Пакистан се подобрява. Той забеляза спад на бунтовническите атаки. Според Кугелман причината за този упадък е армията и нейната обширна

⁽⁴⁸⁾ „Доун“, „Операция Зарб-е-Азб: 120 заподозрени бойци, убити в Северен Уазиристан“, 16 юни 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁹⁾ „Доун“, „Операция Зарб-е-Азб: 120 заподозрени бойци, убити в Северен Уазиристан“, 16 юни 2014 г., [url](#); „БиБиСи Нюз“, „Офанзива на пакистанската армия в Северен Уазиристан: хиляди бягат“, 19 юни 2014 г., [url](#); „Ройтерс“, „Пакистанската армия с продължителна офанзива срещу талибаните“, 17 юни 2014 г., [url](#)

⁽⁵⁰⁾ „Доун“, „Отцепили се от ТПП групировки поемат отговорност за нападение във Вага: 60 загинали“, 3 ноември 2014 г., [url](#)

⁽⁵¹⁾ „СиЕнЕн“, „При нападение в Пакистан терористи талибани убиха 145 души, предимно деца“, 17 декември 2014 г., [url](#); „Ню Йорк Таймс“, „Талибани обсаждат училище в Пакистан, оставяйки 145 загинали“, 16 декември 2014 г., [url](#)

⁽⁵²⁾ „Икономист“, „Човекът с плана: Пакистан след клането в училище“, 24 януари 2015 г., [url](#)

⁽⁵³⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Борба срещу тероризма: решителен момент“, 25 декември 2014 г., [url](#)

⁽⁵⁴⁾ „БиБиСи Нюз“, „Правосъдието е изложено на риск, докато Пакистан прибързва изпраща осъдени на бесилката“, 25 декември 2014 г., [url](#)

⁽⁵⁵⁾ „Нейшън“, „Операция Зарб-е-Азб: Две години успех“, 6 септември 2016 г., [url](#)

⁽⁵⁶⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пакистанската армия използва всяка възможност, за да защити китайските инвестиции“, 8 февруари 2016 г., [url](#)

⁽⁵⁷⁾ „Доун“, „Пакистанската армия стартира „Операция Рад-ул-Фасаад“ в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., [url](#)

стратегия за борба с тероризма. Среда за бунтовническите атаки все пак беше налице през юни 2018 г. Докато не бъде завършена граничната ограда и съществува „стабилна“ стратегия за управление на границите между двете страни, военните групировки, базирани в Афганистан, все още са в състояние да организират нападения в Пакистан⁽⁵⁸⁾. Мохамед Амир Рана, аналитик за сигурност и политически анализатор и директор на Пакистанския институт за изследвания в областта на мира, заяви в интервю по Скайп на 14 юни 2018 г., че ситуацията със сигурността се подобрява, но че ще бъде предизвикателство да се поддържа същото ниво на сигурност преди и по време на общите избори на 25 юли 2018 г.⁽⁵⁹⁾. С приближаване на общите избори Пакистан стана свидетел на скок на насилието с някои големи нападения в различни провинции, за които поеха отговорност въоръжени групировки (вж. Раздели [1.1.3 Последни политически развития](#) и [1.3.7. Насилието с приближаването на общите избори](#))⁽⁶⁰⁾. Например, самоубийствен атентат, насочен срещу политическо събиране в Мастунг, в провинция Белуджистан, при който загинаха 149 души, а над 200 души бяха ранени, е третото смъртоносно нападение, осъществено досега в Пакистан⁽⁶¹⁾.

1.1.2. Етническо и сектантско насилие

На лице е сектантско насилие в Пакистан. Шиитите, но също и сунитите, движението Ахмадия, християни и индуисти са жертви на религиозно мотивирано насилие, особено извършвано от сунитски въоръжени групировки⁽⁶²⁾. Религиозните малцинства в Пакистан са жертва на правна, институционална и социална дискриминация, според Комисията на САЩ за международната религиозна свобода (USCIRF)⁽⁶³⁾.

Според доклада на Пакистанския институт за изследвания в областта на мира случаите на етническо насилие в Пакистан са спаднали през 2017 г. в сравнение с 2016 г.⁽⁶⁴⁾. „Ограниченият конфликт“ в провинция Белуджистан (вж. раздел [2.2.3. Белуджистан](#)) е пример за конфликт, който избухва, когато етническите групи се борят за същите правомощия според статия от юли 2017 г. на д-р Раза Хан, изследовател и експерт по политиката, сигурността и управлението⁽⁶⁵⁾.

1.1.3. Последни политически развития

На 28 юли 2017 г. Наваз Шариф подаде оставка като министър-председател, след като беше дисквалифициран от Върховния съд заради обвинения в корупция⁽⁶⁶⁾. Една седмица по-късно Шахид Хакан Абаси беше избран от Народното събрание за министър-председател⁽⁶⁷⁾. Матю Нелсън, учен от Школата по ориенталски и африкански изследвания (ШОАИ), Лондонски университет, заяви по време на интервю по телефона на 15 юни 2018 г., че общите избори са доминиращ фактор в Пакистан в края на 2017 г. и през първата половина на 2018 г. Изборите засегнаха политическите действащи лица, действащите лица в гражданското общество

⁽⁵⁸⁾ Кугелман, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Майкъл Кугелман е заместник-директор на програмата по Азия и старши сътрудник за Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“.

⁽⁵⁹⁾ Рана Амир, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Мохамед Амир Рана е анализатор по въпросите на сигурността и политиката и директор на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ).

⁽⁶⁰⁾ „Ройтерс“, „Страхове от повече насилие при изборите в Пакистан след убийството на 130 души при бомбен атентат“, 14 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶¹⁾ „Ал Джазира“, „Пакистан: Броят на убитите нарасна до 149 при нападение в Мастунг“, 15 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността за 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), с. 59-63

⁽⁶³⁾ Комисията на САЩ за международната религиозна свобода, „Годишен доклад за 2018 г.“, април 2018 г. [url](#), с. 65-70

⁽⁶⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽⁶⁵⁾ Хан, Р., „Динамика на етническите конфликти в Пакистан“, в: „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, 21 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁶⁾ „Ройтерс“, „Премиерът на Пакистан Наваз Шариф подаде оставка след решение на Върховния съд за неговото дисквалифициране: изявление“, [url](#)

⁽⁶⁷⁾ „БиБиСи Нюз“, „Законодателите на Пакистан избраха Абаси на мястото на сваления премиер Шариф“, 1 август 2017 г., [url](#)

и също така повлия на стабилността в области като Южен Пенджаб и ФАПР ⁽⁶⁸⁾. Активистите за свобода на словото отчитат увеличение на цензурата в телевизионните канали, вестници и социални медии ⁽⁶⁹⁾. Някои източници заявяват, че военните участват в тази цензура ⁽⁷⁰⁾. През юли 2018 г., преди общите избори, Наваз Шариф беше осъден за корупция и беше осъден на затвор. След завръщането си от Обединеното кралство в Пакистан на 13 юли 2018 г. Наваз Шариф беше арестуван и вкаран в затвора ⁽⁷¹⁾.

На 25 юли 2018 г. в Пакистан се проведе общи избори. Поредица от насилствени събития (вж. Раздел [1.3.7. Насилие по време на подготовката за общи избори](#)) в различни провинции, заедно с ареста на стотици политически работници и обвиненията в намеса от страна на военните, засенчиха предстоящите общи избори ⁽⁷²⁾. В деня на изборите Куета стана свидетел на самоубийствен атентат, насочен срещу полицейско превозно средство в близост до избирателна секция, при което загинаха 31 души, а много по-голям брой бяха ранени. За това нападение отговорност пое „Ислямска държава в провинция Хорасан“ (ИДПХ) ⁽⁷³⁾. Общите избори бяха успех за „Пакистан Техрик-е-Инсаф“, политическата партия на Имран Хан. Партията му спечели най-много места в Народното събрание ⁽⁷⁴⁾. Според пакистанския вестник „Доун“ Имран Хан ще положи клетва като нов министър-председател на Пакистан на 18 август 2018 г. ⁽⁷⁵⁾.

През 2018 г. Пакистан стана свидетел на появата на „Движение Пущун Тахафуз“ или „Движение за пущунска защита“ (ДПТ), движение за граждански права, изискващо сигурност и права на малцинството пущуни в страната ⁽⁷⁶⁾. Мона Кануал Шейх, експерт по военни движения в Пакистан, заяви по време на конференция на ЕСПОУ в Малта на 19 юни 2018 г., че ДПТ изисква прозрачност на правния процес и на арестите на военни. Според Мона Кануал Шейх, ДПТ води „открита словесна война с армията“ ⁽⁷⁷⁾. Правозащитни групи твърдят, че пущуните са били обект на тормоз, изчезвания и извънсъдебни убийства под предлог на „война срещу тероризма“ ⁽⁷⁸⁾. Тъй като Талибаните в Пакистан са предимно пущунско движение, много обикновени пущуни са получили етикет „ислямисти или въоръжени бойци“ ⁽⁷⁹⁾. Преди техните протестни прояви няколко активисти на ДПТ бяха арестувани от полицията през април 2018 г. ⁽⁸⁰⁾.

⁽⁶⁸⁾ Нелсън, М., интервю по телефона, 15 юни 2018 г. Учен в Школата по ориенталски и африкански изследвания (ШОАИ), Университет Лондон.

⁽⁶⁹⁾ РСЕ/РС, „Всички се плашат“: Пакистанските медии водят - и губят - битка с „екстремната“ цензура“, 3 юни 2018 г., [url](#); „Репортери без граници“, „Екстремистки групировки и разузнавателни агенции“, 26 април 2017 г., [url](#); „СЕЙФ Нюзруумс“, „Интервю: Как независими анализатори, водещи на токшоу и автори на рубрики са заглъшавани в Пакистан?“, 9 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁰⁾ „Брукингс“, „Моделът на цензура в Пакистан“, 30 май 2018 г., [url](#); „Комисия по правата на човека на Пакистан“, „Ограничения на свободата на изразяване в Пакистан“

Обобщение на проучване за установяване на факти на КПЧП“, 23 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷¹⁾ „Доун“, „Наваз Шариф, Мариам, арестувана от NAV, преместена в затвора Адидала“, 13 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷²⁾ „БиБиСи Нюз“, „Избори в Пакистан: кой кой е и защо има значение“, 22 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷³⁾ „Доун“, „31 загинали при самоубийствен атентат пред избирателна секция в Куета“, 26 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁴⁾ РСЕ/РС, „Пакистанският опозиционен лидер Хан с предимство според ранни резултати, съобщават медии“, 27 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁾ „Доун“, „Имран ще положи клетва като премиер на 18 август: ПТИ“, 11 август 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁶⁾ „БиБиСи Нюз“, „Манзур Пашин [Manzoor Pashteen]: Млад член на племе разтърсва пакистанската армия“, 23 април 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁷⁾ Кануал Шейх, М., ЕСПОУ, Мрежа на специалистите по ИСП, среща във Валета, Малта, проведена на: 19 юни 2018 г.

⁽⁷⁸⁾ „Дойче веле“, „Пущуни се вдигат срещу войната, талибаните и пакистанските военни“, 9 април 2018 г., [url](#); „Ейжа Таймс“, „Пакистанската „Пущунска пролет“: правата на човека срещу войната срещу терора“, 25 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁹⁾ „Дойче веле“, „Пущуни се вдигат срещу войната, талибаните и пакистанските военни“, 9 април 2018 г., [url](#); РСЕ/РС, „Пакистанските пущуни откриват нов „Пограничен Ганди“, 25 март 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁾ „Доун“, „Акция срещу активистите на ДПТ преди митинга в Лахор“, 22 април 2018 г., [url](#)

1.1.4. Международен контекст

Отношенията на Пакистан със съседните страни и САЩ също оказват влияние върху ситуацията със сигурността.

През 2017 г. и първата половина на 2018 г. отношенията на Пакистан с Афганистан бяха напрегнати. И двете държави се обвиняват взаимно в приютяването на терористи и напрежението около границите ескалира⁽⁸¹⁾. Бяха извършени няколко погранични нападения и временно бяха затворени граничните пунктове⁽⁸²⁾. Пакистан също започна да изгражда погранична ограда и очаква тя да бъде завършена до края на 2018 г.⁽⁸³⁾. Според Майкъл Кугелман през 2017-2018 г. са се развили две нови явления и са се отразили негативно върху отношенията между Пакистан и Афганистан: началото на изграждането на граничната ограда и сливането на ФАПР в Хайбер Пахтунхва. Това последно явление се разглежда от Афганистан като усилие за легитимизиране на „линията Дуранд“ (отхвърлената от Афганистан граница между Пакистан и Афганистан)⁽⁸⁴⁾. През август 2018 г. пакистански военни се изказаха, че Пакистан ще разположи 60 000 войници през следващите две години, за да патрулира границата в опит да ограничи потока на бунтовниците, преминаващи между двете страни⁽⁸⁵⁾.

Продължава напрежението с Индия. Трансграничните обстрели по линията на контрол продължават през цялата 2017 г. и през първата половина на 2018 г., като от двете страни загиват военни и цивилни⁽⁸⁶⁾. Индия и Пакистан се опитаха да затвърдят двустранните си отношения чрез „жестове на добра воля и примирителни изявления“ според „Дипломат“ [The Diplomat]⁽⁸⁷⁾. През май 2018 г. Пакистан и Индия се договориха да приложат споразумението за прекратяване на огъня, подписано между двете страни през 2003 г., поради скока в трансграничните нападения⁽⁸⁸⁾.

Връзката между Иран и Пакистан се измества във времето. Връзките между двете страни са оформени от двустранни проблеми на сигурността, стратегически и икономически интереси. През 2017 г. имаше погранични сблъсъци. Според старши анализатора и автор Ануар Саджиди, това се дължи на „потока на наркотрафик и нарастването на сунитската воинственост“⁽⁸⁹⁾. През първата половина на 2018 г. отношенията между Пакистан и Иран показаха признаци на подобрение според вестник „Експрес Трибюн“ [The Express Tribune]⁽⁹⁰⁾.

Отношенията между Пакистан и САЩ продължават да се влошават. Администрацията на Тръмп прекрати военната помощ и помощта за сигурност в Пакистан в началото на 2018 г. В замяна Пакистан прекрати споделянето на разузнавателна информация със САЩ⁽⁹¹⁾. През

⁽⁸¹⁾ „Дипломат“, „Афгано-пакистанският трансграничен тероризъм прекъсва и в двете посоки“, 9 април 2018 г., [url](#)

⁽⁸²⁾ „Ал Джазира“, „Хаос след затварянето на границата между Пакистан и Афганистан“, 19 февруари 2017 г., [url](#); „Доун“, „Пакистан - афганистанските гранични пунктове са отворени след месец на затваряне“, 21 март 2017 г., [url](#); „Толо Нюз“, „Границите на Пакистан все още са затворени за търговия, след месец“, 11 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁸³⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Оградата по границата между Пакистан и Афганистан ще бъде завършена до края на 2018 г.“, 31 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁸⁴⁾ Кугелман, М., интервю по Скайп, 14.06.2018 г. Майкъл Кугелман е заместник-директор на програмата по Азия и старши сътрудник за Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“.

⁽⁸⁵⁾ „Блумбърг“, „Пакистан ще добави 60 000 войници за патрулиране на афганистанската граница“, 8 август 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁶⁾ „Доун“, „Мир между Пакистан и Индия“, 31 май 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁷⁾ „Дипломат“, „Трябва ли Индия да приема сериозно увещанията на Пакистан?“, 12 май 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁸⁾ „Ал Джазира“, „Пакистан и Индия обещава да приложат споразумението за прекратяване на огъня от 2003 г.“, [url](#)

⁽⁸⁹⁾ „Дипломат“, „Иран и Пакистан на кръстопът?“, 9 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁹⁰⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пакистан да продължи икономическите връзки с Иран въпреки санкциите на САЩ“, 9 август 2018 г., [url](#)

⁽⁹¹⁾ „Вашингтон пост“, „Дългата история на невероятно натоварените отношения между САЩ и Пакистан“, 5 януари 2018 г., [url](#)

февруари 2018 г. САЩ лобираха да поставят Пакистан в „сив списък“ на нациите, които не полагат достатъчно усилия за борба с финансирането на тероризма ⁽⁹²⁾. Според радио Пакистан, цитирано в пакистанския вестник „Доун“ на 31 юли 2018 г., и двете страни се опитват да възстановят двустранните си връзки ⁽⁹³⁾.

1.2. Действащи лица в конфликта

1.2.1. Държавни въоръжени сили

Въоръжени сили на Пакистан

Въоръжените сили в Пакистан имат около 637 000 активен личен състав и личен състав от резерва от 282 000 ⁽⁹⁴⁾. Оперативният контрол е в ръцете на Националния команден орган (NCA). Пакистанските ядрени и конвенционални сили традиционно са ориентирани и структурирани срещу заплахата от Индия. От 2008 г. насам обаче приоритет за армията са операциите за борба с бунтовниците, главно с ислямистките групировки, за което бяха предислоцирани сили от индийската граница ⁽⁹⁵⁾.

От ноември 2016 г. армията се ръководи от генерал Камар Джавед Баджва ⁽⁹⁶⁾. Армията се смята за най-мощната институция в Пакистан. Източници смятат, че армията има „значителна тежест за националната сигурност, външната и вътрешната политика“ ⁽⁹⁷⁾. Пакистан е бил под военно управление в рамките на над половината от своето съществуване ⁽⁹⁸⁾.

Междуведомствено разузнаване (МуВР)

МуВР е разузнавателната служба на Пакистан, чиято задача е да координира разузнаването между клоновете на военните, да събира чуждестранно и вътрешно разузнаване и да провежда тайни нападателни операции ⁽⁹⁹⁾. През декември 2016 г. Навид Мухтар [Naveed Mukhtar] замени Ризван Ахтар [Rizwan Akhtar] като нов ръководител на МуВР ⁽¹⁰⁰⁾. Твърди се, че МуВР има тесни връзки с редица екстремистки ислямистки групировки ⁽¹⁰¹⁾. През 90-те МуВР установи тесни отношения с военизирани групи като Лашкар-е-Таиба и Джаиш-е Мохамед, за да окаже натиск върху Индия, с която Пакистан е в конфликт по отношение на Кашмир от десетилетия. Твърди се, че МуВР подкрепя талибаните в Афганистан, мрежата „Хакани“ и пакистанските джихадистки групи, обединени с Ал Кайда ⁽¹⁰²⁾.

Граничният корпус

Граничният корпус е спомагателна паравоенна сила, официално под ръководството на Министерството на вътрешните работи, но командвана от армейски офицери. Числеността им е около 70 000 души ⁽¹⁰³⁾. Съществуват

⁽⁹²⁾ „Ройтерс“, „Глобален контролен орган ще върне Пакистан в списъка за наблюдение на финансирането на тероризма: източници“, 23 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁹³⁾ „Доун“, „Пратеникът Али Сидики се срещна със Сеси Джеймс Матис от Министерството на отбраната на САЩ във Вашингтон“, 31 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁹⁴⁾ „Огнева мощ по света, Военни сили на Пакистан през 2018 г.“, без дата, [url](#)

⁽⁹⁵⁾ „Международен институт за стратегически изследвания“ (IISS), „Военният баланс 2018 г.“, 14 февруари 2018 г., [url](#), стр. 291

⁽⁹⁶⁾ „Ню Йорк Таймс“, „Пакистанската армия „значително увеличи числеността си“ при нов главнокомандващ“, 28 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁹⁷⁾ РСЕ/РС, „Преглед на дебата в Пакистан относно доктрината на главнокомандващия на армията“, 3 април 2018 г., [url](#);

„Ройтерс“, „Пакистанското правителство чувства тежестта на тежката ръка на армията“, 23 май 2014 г., [url](#)

⁽⁹⁸⁾ Шакл, С. [Shackle, S.], „Имран Хан спечели Пакистан. Но реалната власт все още е в ръцете на армията“, мнение в „Гардиън“, 27 юли 2018 г., [url](#). Самира Шакъл е писателка за „Гардиън“ и заместник-редактор на „Ню Хуманист“ [New Humanist].

⁽⁹⁹⁾ „Глобал Секюрити“ [Global Security], „Разузнаването на Пакистан: Дирекция за Междуведомствено разузнаване“, без дата, [url](#) ⁽¹⁰⁰⁾ РСЕ/РС, „Пакистан посочи нов ръководител на МуВР“, 12 декември 2016 г., [url](#)

⁽¹⁰¹⁾ Кислинг, Х., „Вяра, Единство, Дисциплина- Междуведомственото разузнаване на Пакистан“, октомври 2016 г., стр. 1-11

⁽¹⁰²⁾ „Ройтерс“, „Матис заяви, че ще се опита да работи с Пакистан „още веднъж“, 3 октомври 2017 г., [url](#)

⁽¹⁰³⁾ „Международен институт за стратегически изследвания“ (IISS), „Военният баланс 2018 г.“, 14 февруари 2018 г., [url](#), стр. 294

две основни подразделения, едното разположено в Хайбер Пахтунхва/ФАПР, а другото - в Белуджистан. Граничният корпус помага на местните правоохранителни органи да поддържат законността и реда, осигурява помощ при граничния контрол и се бори с организираната престъпност ⁽¹⁰⁴⁾. Комитетът на ООН срещу изтезанията (UNCAT) смята, че Граничният корпус е замесен в извънсъдебни убийства и изчезвания ⁽¹⁰⁵⁾. През януари 2017 г. за първи път в историята в Граничния корпус са назначени 45 жени ⁽¹⁰⁶⁾.

„Рейнджърите“

„Рейнджърите“ са паравоенни сили под ръководството на Министерството на вътрешните работи. Има два основни подразделения: „Рейнджъри в Пенджаб“ със седалище в Лахор и „Рейнджъри в Синд“ със седалище в Карачи. „Рейнджърите“ помагат на местните правоприлагащи органи, осигуряват гранична охрана и се борят с контрабандата. Общата им численост е около 19 475 души в Пенджаб и 24 630 в Синд, според публикация от април 2016 г. ⁽¹⁰⁷⁾. През април 2018 г. правителството на Синд реши да разшири „специалните полицейски правомощия“ на „Рейнджърите в Синд“, като удължи с три месеца тяхното разгръщане и правомощия за извършване на „операции срещу бойни крила, изнудвания, наемни убийци и бойци“ в Карачи ⁽¹⁰⁸⁾.

Пакистанската полиция

Пакистанската полиция като основна вътрешна охрана отговаря за по-голямата част от страната. Местната полиция е под юрисдикцията на правителствата на провинциите ⁽¹⁰⁹⁾. Пакистанската полиция (вж. раздел [1.5.1. Защита на държавата, сили за сигурност и правосъдие](#)), е недостатъчно финансирана и не разполага с достатъчно персонал и е изправена пред трудната задача за борба с нарастващата престъпност и в някои региони - бунтовническа дейност ⁽¹¹⁰⁾. През май 2018 г. „Консултативният съвет за сигурност в чужбина“ (OSAC) заяви, че:

„Въпреки че Исламабад има голямо полицейско управление, ограниченията на ресурсите влияят на ефикасността на операциите на полицията. Ниските заплати и липсата на оборудване са широко разпространени проблеми в цялата страна, въпреки че значителен ресурс е отделен за правителствените сгради в Исламабад. Корупцията в полицията е проблем навсякъде Пакистан, но значително по-малко е проблем в Исламабад“ ⁽¹¹¹⁾.

Азиатската комисия за правата на човека (AHRC) написа в доклад от септември 2017 г.:

„Дълбоко вкоренената корупция и присвояване на средства на всички нива на полицията затруднява обикновения човек да се обърне към полицията за обезщетение. Това поражда мафиотска дейност и влошаване на закона и реда“ ⁽¹¹²⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Жафрьоло, К., „Пакистан на кръстопътя между вътрешната динамика и външния натиск“, април 2016 г., стр. 140-141; Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽¹⁰⁵⁾ Комитет на ООН срещу изтезанията, „Заклучителни бележки по първоначалния доклад на Пакистан“, 1 юни 2017 г., [url](#), стр. 3

⁽¹⁰⁶⁾ „TNN“, „45 жени от Граничния корпус завършват обучението си“, 11 януари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁰⁷⁾ Жафрьоло, К., „Пакистан на кръстопътя между вътрешната динамика и външния натиск“, април 2016 г., стр. 140-141

⁽¹⁰⁸⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Правителството на Синд разширява специалните правомощия на „Рейнджърите в Синд“, 11 април 2018 г., [url](#)

⁽¹⁰⁹⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 10

⁽¹¹⁰⁾ ИМСАЩ, „Роля за борба с тероризма на полицията в Пакистан“, 18 август 2014 г., [url](#), стр. 3-4

⁽¹¹¹⁾ „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“, „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Исламабад“, 21 май 2018 г., [url](#)

⁽¹¹²⁾ „Азиатска комисия за правата на човека“, „Пакистан: Полицейската система, поразена от всеобхватната корупция“, 6 септември 2017 г., [url](#)

Силите за сигурност, включително полицията, бяха обвинени, че са замесени в насилствени изчезвания и извънсъдебни убийства (виж раздел [1.5.1. Държавна защита, сили за сигурност и правосъдие](#)) ⁽¹¹³⁾.

Проправителствени милиции

В Хайбер Пахтунхуа и във ФАПР пакистанската армия и полиция понякога разчитат на нередовни милиции (т.нар. „Лашкари“) за неформално правоприлагане ⁽¹¹⁴⁾. Те често са наричани „талибани на правителството“, според вестник „Доун“. Според съобщенията те са използвали безразборни и наказателни сили, като са участвали в разрушаването на къщи, принадлежащи на хора, които са подозирани, че са талибани, и техните семейства, произволен арест и незаконни убийства. Правителството на провинция Хайбер Пахтунхуа реши да прекрати финансирането им. Според Националния план за действие (НПД), *Лашкарите* се разпускат ⁽¹¹⁵⁾.

1.2.2. Въоръжени групировки

Сирил Алмейда, помощник редактор и журналист на вестник „Доун“, заяви по време на презентация през октомври 2017 г. в Рим, организирана от ЕСПОУ, че въоръжените групировки в Пакистан могат да бъдат разделени в пет основни групи:

- Анти-пакистански бойци: това са групировки, които са се въоръжили срещу държавата и извършват нападения вътре в Пакистан. Основната групировка е ТТП [ТТР] Техрик-е Талибан Пакистан;
- Бойци, чието ръководство е в Индия: основни примери са „Лашкар-е-Таиба“ и „Джаиш-е Мохамед“;
- Бойци, чието ръководство е в Афганистан: предимно пушунски бойци с бази на пакистанска територия като Талибаните в Афганистан и мрежата „Хакани“;
- Сектантски групировки: примери са Пенджабските талибани, Сипах-е Сахаба Пакистан (SSP) и Лашкар-е-Джангви (LeJ);
- Чуждестранни групировки: Ал Кайда, арабските бойци, узбеките и чеченците са примери за чуждестранни групировки. Според Сирил Алмейда броят на чуждестранните групировки е доста малък ⁽¹¹⁶⁾.

Основните въоръжени групировки в Пакистан са описани по-долу.

Техрик-е Талибан Пакистан (ТТП)

ТТП (наричани още Талибаните в Пакистан; Техрик-е Талибан; Техрик-И Талибан Пакистан) е най-голямата антиправителствена групировка, действаща в Пакистан ⁽¹¹⁷⁾. Терминът Талибани в Пакистан се използва за описание на различни групировки. Както се посочва от Института за изследване на мира и конфликтите (IPCS), Талибаните в Пакистан не са оформени като „монолитна организация“ ⁽¹¹⁸⁾. Според проекта за борба с екстремизма „ТТП е обединяваща

⁽¹¹³⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Доклад за света 2018 - Пакистан“, 18 януари 2018 г., [url](#): „Ню Йорк Таймс“, „Убитият „боец“ беше модел за подражание, а командирът на полицията в Карачи е отстранен“, 23 януари 2018 г. [url](#): Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държавата за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 2

⁽¹¹⁴⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 10

⁽¹¹⁵⁾ „Доун“, „Смъртта от лашкар: Забранените защитници на с. Адезай“, 9 май 2016 г., [url](#): Чаудри, С. А., „Граждански милиции във ФАПР и Въздействието им върху обществото“, 9 октомври 2015 г., [url](#)

⁽¹¹⁶⁾ Алмейда, С., ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 22-23

⁽¹¹⁷⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклади за държави по отношение на тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: Техрик-е Талибан Пакистан (ТТП)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 443

⁽¹¹⁸⁾ Институт за изследване на мира и конфликтите (IPCS), „Въоръжени групировки в Пакистан през 2015 г.“, януари 2015 г., [url](#), стр. 4

организация, състояща се от 13 различни пакистански талибански фракции - приблизително половината от всички пакистански талибански фракции“⁽¹¹⁹⁾. ТТП е основана през 2007 г. от Байтулах Мехсуд [Baitullah Mehsud], който беше убит през 2009 г. от удар с американски дрон, като слабо свързана формация на групировки на Деобанди, опериращи основно в пакистанската гранична зона с Афганистан. Първоначалните цели на организацията бяха прилагането на закона на шариата и изтласкването на коалиционните сили от Афганистан⁽¹²⁰⁾. Групировката е забранена през август 2008 г. от правителството на Пакистан⁽¹²¹⁾. На 1 ноември 2013 г. лидерът на ТТП Хакимула Мехсуд беше убит при атака с дронове в Северен Уазиристан⁽¹²²⁾. Избирането на твърдолинейния Мула Фазлула [Mullah Fazlullah] за негов наследник се счита за отхвърляне на възможните мирни преговори с пакистанските власти⁽¹²³⁾. Под напрежението на военните операции в Северен Уазиристан през 2014 г., възхода на „Ислямска държава в провинция Хорасан“ и напрежението в групировката по отношение на ръководството на Фазлула, ТТП се раздели на различни фракции⁽¹²⁴⁾. Военните операции премахнаха крепостите на ТТП във ФАПР. Има информация, че ТТП все още има светилища през границата в Източен Афганистан⁽¹²⁵⁾. През юни 2018 г. ТТП потвърди, че лидерът ѝ Мулла Фазлула е убит при удар на американски дрон в провинция Конар в Афганистан⁽¹²⁶⁾. ТТП назначи Мюфтия Нур Вали Мехсуд [Noor Wali Mehsud] за нов „емир“ или лидер на ТТП. Според анализатор и управляващ редактор на „Лонг Уор Джърнъл“ [Long War Journal] Бил Роджо [Bill Rogio], с това ръководството на ТТП се върна при племето Мехсуд в базата му в Южен Уазиристан⁽¹²⁷⁾. Мюфтия Хазратула е избран за заместник-емир⁽¹²⁸⁾. Журналистът и експерт по ТТП Рахимула Юсуфзай [Rahimullah Yusufzai], цитиран в пакистанския вестник „Доун“, заяви, че с Вали Мехсуд разбитите фракции в ТТП могат да се обединят отново⁽¹²⁹⁾. Експертът по тероризма в Пакистан Фархан Захид [Farhan Zahid] заяви през юли 2018 г., че „може да се очаква появата на нов ТТП“⁽¹³⁰⁾. През август 2017 г. ТТП стартира списание за жени, което е създадено специално за набирането им. Според Торе Хаминг [Tore Hamming], изследовател на войнственния ислям, цитиран от Радио Свободна Европа/Радио Свобода (РСЕ/РС), това е опит на ТТП да настигне други екстремистки групировки, когато става дума за набиране на жени⁽¹³¹⁾.

През 2017 г., според „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“, ТТП носи отговорност за 70 „терористични нападения“⁽¹³²⁾, в сравнение със 106 през 2016 г.⁽¹³³⁾. Тези нападения останаха концентрирани във ФАПР и КП през 2017 г.⁽¹³⁴⁾. Пакистанският институт за изследвания на конфликтите и сигурността съобщи, че ТТП носи отговорност за единнадесет самоубийствени нападения през 2017 г. Тактиката, използвана от ТТП, включваше използването на самоделни взривни устройства, целенасочени убийства, физически нападения и едно нападение от снайперист през 2017 г.⁽¹³⁵⁾.

⁽¹¹⁹⁾ Проект за борба с екстремизма, Пакистан, без дата, [url](#)

⁽¹²⁰⁾ Университет Станфорд, „Техрик-е-Талибан Пакистан“, последно актуализирано на: 6 август 2017 г., [url](#)

⁽¹²¹⁾ Университет Станфорд, „Техрик-е-Талибан Пакистан“, последно актуализирано на: 6 август 2017 г., [url](#)

⁽¹²²⁾ „БиБиСи Нюз“, „Биографична статия за починалия Хакимула Мехсуд“, 1 ноември 2013 г., [url](#)

⁽¹²³⁾ „Гардиън“, „Талибаните в Пакистан избраха твърдолинейния Мула Фазлула за нов лидер“, 8 ноември 2013 г., [url](#)

⁽¹²⁴⁾ Жафрьоло, К., „Пакистанският парадокс: Нестабилност и устойчивост“, април 2015 г., стр. 212

⁽¹²⁵⁾ Алмейда, С., „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽¹²⁶⁾ „Доун“, „Лидерът на ТТП е цел при удар с дрон в Афганистан: САЩ“, 15 юни 2018 г., [url](#); „Лонг уор джърнъл“,

„Талибаните в Пакистан избраха нов емир, след като потвърдиха смъртта на Мула Фазлула“, 23 юни 2018 г., [url](#)

⁽¹²⁷⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Талибаните в Пакистан избраха нов емир, след като потвърдиха смъртта на Мула Фазлула“, 23 юни 2018 г., [url](#)

⁽¹²⁸⁾ „Фондация Джеймстаун“, „Талибаните в Пакистан: Смъртта на Мула Фазлула възроди успехите на клана Мехсуд“, 13 юли 2018 г., [url](#)

⁽¹²⁹⁾ „Доун“, „ТТП избра Мюфтия Нур Вали Мехсуд за ръководител след убийството на Фазлула“, 23 юни 2018 г., [url](#)

⁽¹³⁰⁾ „Фондация Джеймстаун“, „Талибаните в Пакистан: Смъртта на Мула Фазлула възроди успехите на клана Мехсуд“, 13 юли 2018 г., [url](#)

⁽¹³¹⁾ РСЕ/РС, „Талибаните в Пакистан върви по стъпките на джихадистки групи с ново списание за жени“, 2 август 2017 г., [url](#)

⁽¹³²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 83

⁽¹³³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 67

⁽¹³⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 83

⁽¹³⁵⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 43

Същият доклад стига до заключението, че групировката през 2017 г. е била „много“ активна в Северен Уазиристан и е атакувала по-специално силите за сигурност ⁽¹³⁶⁾. Групировка, отцепила се от ТТП също действа в Южен Уазиристан, където е организирана в един от комитетите за мир (вж. раздел [2.2.5. Федерално администрирани племенни райони](#)) ⁽¹³⁷⁾. През първата половина на 2018 г. и особено преди общите избори ТТП пое отговорност за няколко нападения (вж. раздел [1.3.7. Насилието преди общите избори](#)) ⁽¹³⁸⁾.

Джамаат-ул Ахрар

Джамаат-ул Ахрар е фракция на ТТП, но оперира с известна степен на автономност ⁽¹³⁹⁾. През лятото на 2014 г. Джамаат-ул Ахрар се отдели от ТТП ⁽¹⁴⁰⁾. През март 2015 г. групировката отново се присъедини към ТТП, но пуска свои собствени изявления за нападения ⁽¹⁴¹⁾. Групата оперира от Лалпур в провинция Нангархар в Афганистан ⁽¹⁴²⁾.

Съобщава се, че ръководството на Джамаат-ул Ахрар има връзки с Ал Кайда и нейния емир Айман ал Зауахири ⁽¹⁴³⁾. Джамаат-ул Ахрар се ръководи от Омар Халид ал Хурасани [Omar Khalid al Khurasani], талибански командир от Област Мохманд. Съобщава се, че Хурасани е убит през октомври 2017 г. при удар с американски дрон в Афганистан ⁽¹⁴⁴⁾. Според съобщенията обаче Хурасани изпрати изявление, само няколко дни след предполагаемата му смърт. Съединените щати също не потвърдиха смъртта му ⁽¹⁴⁵⁾. През август 2016 г. Държавният департамент на САЩ (USDOS) добави Джуа към списъка си с глобални терористични организации ⁽¹⁴⁶⁾. През юли 2017 г. „ДжуА“ бе посочена като терористична групировка от Съвета за сигурност на ООН ⁽¹⁴⁷⁾. Групата среща вътрешно съперничество и фракция, водено от бившия говорител Мукаррам, през ноември 2017 г. сформира отделна групировка, наречена Хизбул Ахрар [Hizbul Ahrar (HuA)] ⁽¹⁴⁸⁾. През февруари 2017 г. „ДжуА“ обяви стратегията си за 2017 г. и наименува плана си за действие „Операция Гази“ ⁽¹⁴⁹⁾. Основните цели на групировката са военнослужещите и служителите на реда, правителствените сгради, политиците, малцинствените групи и адвокатите ⁽¹⁵⁰⁾.

ПИИОМ регистрира, че през 2017 г. „ДжуА“ е отговорна за 37 „терористични атаки“ ⁽¹⁵¹⁾ в сравнение с 66 през 2016 г. ⁽¹⁵²⁾. ПИИКС съобщи, че „ДжуА“ е поела отговорност за десет самоубийствени нападения през 2017 г., включително това, което ПИИОМ определи като „някои от най-опустошителните нападения в най-новата история“ ⁽¹⁵³⁾.

⁽¹³⁶⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 43-44

⁽¹³⁷⁾ Кануал Шейк, М., „Нови линии на конфликт в племенните райони на Пакистан“, 6 юли 2018 г., [url](#)

⁽¹³⁸⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистан: „Нападенията на въоръжени групировки ескалират с приближаването на изборите“, 17 юли 2018 г., [url](#)

⁽¹³⁹⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Фракцията Мехсуд се присъединява отново към движението на талибаните в Пакистан“, 4 февруари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴⁰⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Талибанската отцепническа групировка „Джамаат-ул-Ахрар“ се сформира в северозападен Пакистан“, 26 август 2014 г., [url](#); „Нейшън“, „Бившият говорител на ТТП осъществи голям пробив“, 18 април 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴¹⁾ Роджио, Б., Вайс, К., „Фракция на Талибаните в Пакистан демонстрира тренировъчен лагер, самоубийствени нападения“, 2 февруари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴²⁾ „Дипломат“, „Афганистан, Пакистан и „Добрите талибани“, 10 март 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴³⁾ Роджио, Б., Вайс, К., „Фракция на Талибаните в Пакистан демонстрира тренировъчен лагер, самоубийствени нападения“, [url](#)

⁽¹⁴⁴⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Потвърдена е смъртта на Хорасани при удар с американски дрон“, 19 октомври 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴⁵⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Лидер на „Джамаат-ул-Ахрар“ се появи след съобщения за смъртта му“, 22 октомври 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴⁶⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Обявени за терористи от Държавния департамент са „Джамаат-ул-Ахрар“ и Мохамед Абрини“, 3 август 2016 г., [url](#)

⁽¹⁴⁷⁾ „Доун“, „Пакистан приветства санкциите на Съвета за сигурност на ООН срещу Джамаат-ул-Ахрар“, 7 юли 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴⁸⁾ „Доун“ [Dawn], „Талибанска отцепническа групировка се разделя допълнително“, 13 ноември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁴⁹⁾ „Изследователски център за федерално администрираните племенни райони“, „Стратегически кодекс на поведение за „Операция Гази“, 16 февруари 2017 г., [url](#)

⁽¹⁵⁰⁾ „Доун“, „Пакистан приветства санкциите на Съвета за сигурност на ООН срещу Джамаат-ул-Ахрар“, 7 юли 2017 г., [url](#)

⁽¹⁵¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 84

⁽¹⁵²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 68

⁽¹⁵³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 46

„Хизбул Ахрар“ (HuA)

„Хизбул Ахрар“ е фракция, отцепила се от „ДжуА“. През ноември 2017 г. чрез видео съобщение Мукарам Хан, известен още като Омар Хурасани, обяви сформирването на „ХуА“⁽¹⁵⁴⁾. Мукарам Хан е командир, произхождащ от Област Мохманд. Тази групировка е ориентирана срещу САЩ и техните съюзници⁽¹⁵⁵⁾. Според ПИИОМ, групировката не е извършила никакви големи нападения през 2017 г.⁽¹⁵⁶⁾. През май 2018 г. „ХуА“ пое отговорност за нападение от самоделно взривно устройство, поставено в автомобил в Аток в провинция Пенджаб⁽¹⁵⁷⁾.

„Ислямско движение на Узбекистан“ (ИДУ)

„ИДУ“ действа в пакистанския племенен регион от края на 2001 г., където се прегрупира, след като претърпя тежки загуби при сраженията заедно с талибаните по време на американското нашествие в Афганистан. Под ръководството на Тохер Юлдашев [Toher Yuldashev] групировката осъществявала атаки срещу пакистанските сили за сигурност от базите си в Северен и Южен Уазиристан. От 2007 г. „Ислямско движение на Узбекистан“ сключи съюз с ТТП и се бори заедно с тях. През 2009 г. Юлдашев беше убит при атака с дрон. Военните операции на Пакистан принудиха „Ислямско движение на Узбекистан“ да избяга в Северен Уазиристан, където започна да си сътрудничи с мрежата „Хакани“. Осман Одил [Osman Odil] стана новият лидер на организацията през 2010 г. През 2015 г. радикална разцепваща се групировка от ИДУ - „Съюз за ислямски джихад“ се опита да извършва терористични действия, тръгвайки от базата си в Пакистан⁽¹⁵⁸⁾. На 8 юни 2014 г. бойците на „Ислямско движение на Узбекистан“ организираха кърваво нападение на летище Карачи⁽¹⁵⁹⁾. Впоследствие пакистанската армия прие за приоритет унищожаването на групировката. Повечето от бойците ѝ избягаха в Афганистан⁽¹⁶⁰⁾. В края на март 2015 г. „Ислямско движение на Узбекистан“ се връче във вярност на „Ислямска държава в провинция Хорасан“⁽¹⁶¹⁾. Не се открива допълнителна информация за „ИДУ“ в Пакистан през отчетния период в източниците ни на информация.

Ал Кайда

След американската инвазия в Афганистан много оперативни лица на Ал Кайда се оттеглиха в пакистанските племенни райони. До 2008 г. те бяха толкова дълбоко заселени във Уазиристан, че според американските разузнавачи районът се е превърнал в „център за международни операции“ на Ал Кайда⁽¹⁶²⁾. Сред техните редици имаше също араби, узбеки, чеченци и китайски мюсюлмани⁽¹⁶³⁾. Във ФАПР Ал Кайда се съюзи с няколко въоръжени групировки, предлагайки подкрепа с работна сила, обучение и пропаганда. Освен това тя атакува правителството на Пакистан, което се разглежда като отстъпническо заради това, че беше съюзник с войната, ръководена от САЩ срещу тероризма. Ал Кайда във Уазиристан е развил привилегировани отношения със „Съюз за ислямски джихад“ (СИД)⁽¹⁶⁴⁾, операция Зарб-е-Азб изтласка СИД в Афганистан⁽¹⁶⁵⁾. От 2014 г. Ал Кайда търпи загуби и неуспехи⁽¹⁶⁶⁾. Например: през декември 2014 г. Ал Кайда загуби двама висши командири: пакистанската армия уби

⁽¹⁵⁴⁾ „Доун“ [Dawn], „Талибанска отцепническа групировка се разделя допълнително“, 13 ноември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁵⁵⁾ „Пакистан тудей“, „Появата на Хизбул Ахрар на фона на вътрешни разриви разкъсват, които Джамаат-ул-Ахрар“, 13 ноември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁵⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 85

⁽¹⁵⁷⁾ Джефери Ф. [Jeffery, F.], [Twitter], публикувано на: 3 май 2018 г., [url](#)

⁽¹⁵⁸⁾ РСЕ/РС, „Какво следва за „Ислямското движение на Узбекистан“?, 23 август 2015 г., [url](#)

⁽¹⁵⁹⁾ „БиБиСи Нюз“, „Летище на Карачи: „Ислямското движение на Узбекистан“ поема отговорност за нападение“, 11 юни 2014 г., [url](#)

⁽¹⁶⁰⁾ РСЕ/РС, „Какво следва за „Ислямското движение на Узбекистан“?, 23 август 2015 г., [url](#)

⁽¹⁶¹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Твърде дълго чакане: узбекистанска групировка бойци се присъединява към Ал Кайда“, 2 април 2015 г., [url](#)

⁽¹⁶²⁾ „Гардиън“, „Уазиристан: центърът на операциите на Ал Кайда“, 7 януари 2008 г., [url](#); Рашид, А., „Потъване в хаос“, 2008, с. 268-269

⁽¹⁶³⁾ „Ройтерс Алтернет“, „Анализ - Връзките, които убиват: Пакистански въоръжени групировки се обединяват“, 30 май 2010 г., [url](#)

⁽¹⁶⁴⁾ Център за стратегически и международни изследвания, „Религия и въоръжени действия в Пакистан и Афганистан“, 29 юни 2012 г., [url](#)

⁽¹⁶⁵⁾ МакНали, Л., Вайнбаум М. Г. [McNally, L., Weinbaum, M., G.], „Устойчива Ал Кайда в Афганистан и Пакистан“, 1 август 2016 г., [url](#), стр. 11

⁽¹⁶⁶⁾ Захид, Ф. [Zahid, F.], „Завръщането на Ал Кайда в Пакистан“, Институт за Близкия изток, 24 август 2017 г., [url](#)

Аднан ел Шукриджума [Adnan el Shukrijuma] в Южен Уазиристан, докато американски дрон уби Умар Фарук [Umar Farooq] в Северен Уазиристан ⁽¹⁶⁷⁾. През юли 2015 г. лидер на Ал Кайда, известен като Абдали, беше убит при нападение в Лахор ⁽¹⁶⁸⁾. През февруари 2016 г. „Рейнджърите“ арестуваха 97 бойци от Ал Кайда в Карачи, включително Фарук Бхати [Farooq Bhatti], заместник-ръководител на Ал Кайда ⁽¹⁶⁹⁾. През март 2017 г. САЩ обявиха, че Кари Ясин [Qari Yasin], човекът зад бомбардировката на хотел Marriott през 2008 г., е убит при удар с дрон в Афганистан ⁽¹⁷⁰⁾. При удар с дрон през април 2017 г. в Северен Уазиристан беше убит „ключов“ (иракски) командир на Ал Кайда заедно със седем други джихадисти ⁽¹⁷¹⁾. Според Фархан Захид Ал Кайда се опитва да възкреси себе си в Пакистан, вероятно с помощта на Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа (за подробности за тази групировка вижте отделния раздел в тази глава) ⁽¹⁷²⁾.

Според ПИИОМ, Ал Кайда е участвала в две „терористични нападения“ в Карачи през 2017 г. ⁽¹⁷³⁾. Мохамед Амир Рана заяви по време на презентация през октомври 2017 г. в Рим, организирана от ЕСПОУ, че Ал Кайда е участвала в отвличането на бизнесмени в Пешавар и Карачи през 2017 г. ⁽¹⁷⁴⁾. Според статия от септември 2017 г., публикувана от Центъра за борба с тероризма, през последните години присъствието на Ал Кайда в Карачи се увеличава ⁽¹⁷⁵⁾.

„Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“

„Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“ е обединяваща организация на ислямистки терористични организации, които се стремят да се превърнат в платформа за повторно внасяне на Ал Кайда и възобновяване на въоръжените дейности под нейното знаме ⁽¹⁷⁶⁾. Тя се появи в Пакистан през април 2017 г. Групировката се ръководи от Абдул Карим Саруш Сидики [Abdul Karim Saroush Siddiqui] и се смята, че се състои от високо образовани бойци ⁽¹⁷⁷⁾. „Джамаат-ул Ансар ал-Шариа“ действа главно в провинциите Синд и Белуджистан ⁽¹⁷⁸⁾. Според ПИИОМ групировката е отговорна за шест „терористични нападения“ в Карачи и Белуджистан през 2017 г. ⁽¹⁷⁹⁾.

Талибаните в Пенджаб

„Талибаните в Пенджаб“ са мрежа, състояща се от конгломерация от членове на забранени бойни групировки от пенджабски произход, предимно сектантски и по-рано кашмирски бунтовници, които са изградили силни връзки с ТТП. Основните фракции на тази мрежа включват оперативни лица от „Лашкар-е-Джангви“, „Сипах-е Сахаба Пакистан“ и „Джаиш-е Мохамед“ и техните отцепили се групи (за подробности за тези групировки, вижте отделния раздел за тях в тази глава) ⁽¹⁸⁰⁾. Най-влиятелната групировка на талибаните в Пенджаб се ръководи от Маулана Асматула Муавия [Maulana Asmatullah Muawiyah] ⁽¹⁸¹⁾. През септември 2014 г. Муавия първо възнамеряваше да прехвърли бойните си дейности от Пакистан в Афганистан, а след няколко дни обяви, че ще се откаже от въоръжената борба в

⁽¹⁶⁷⁾ „Доун“, „Лидерът на Ал Кайда Умар Фарук е убит при удар с дрон в Северен Уазиристан“, 7 декември 2014 г., [url](#)

⁽¹⁶⁸⁾ „Доун“, „Ръководителят на Ал Кайда Пакистан е убит при нападение в Лахор, заяви министърът на вътрешните работи в Пенджаб“, 1 юли 2015 г., [url](#)

⁽¹⁶⁹⁾ „Ройтерс“, „Пакистан арестува 97 бойци от Ал Кайда и други бойци; осуети план за бягство от затвора“, 12 февруари 2016 г., [url](#)

⁽¹⁷⁰⁾ „СиЕНЕН“, „При американски удар с дрон беше убит човек, стоящ зад бомбардировките на хотел Marriott, заяви Пентагона“, 26 март 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷¹⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Лидер на Ал Кайда от Ирак е убит при удар с дрон в Пакистан“, 3 май 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷²⁾ Институт за Близкия изток (Фархан Захид), „Завръщането на Ал Кайда в Пакистан“, 24 август 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 88

⁽¹⁷⁴⁾ Рана Амир, М., Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 63

⁽¹⁷⁵⁾ „Център за борба с тероризма“, „Ал Кайда в Пакистан: проблем с измерването?“, септември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷⁶⁾ Захид, Ф. [Zahid, F.], „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа: Новата заплаха от Ал Кайда в Пакистан“, публикация в: „Монитор на тероризма“, том: 15 брой: 18, 22 септември 2017 г., [url](#); Захид, Ф., „Завръщането на Ал Кайда в Пакистан“, Институт за Близкия изток, 24 август 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷⁷⁾ „Доун“, „Възходът и падението на Ансар-ул Шариа Пакистан“, 9 септември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁷⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 177, стр. 190

⁽¹⁷⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 177

⁽¹⁸⁰⁾ Абас, Х. [Abbas, H.], „Определяне на талибанската мрежа в Пенджаб“, 15 април 2009 г., [url](#)

⁽¹⁸¹⁾ Център за международен и стратегически анализ, „Талибаните в Пенджаб“, февруари 2014 г., [url](#)

Пакистан изцяло и вместо това ще използва мирни средства⁽¹⁸²⁾. През април 2016 г. бе съобщено, че се смята, че талибаните в Пенджаб са отслабени и разпръснати⁽¹⁸³⁾.

„Ислямска държава в провинция Хорасан“

Първите доклади за появата на „Ислямска държава в провинция Хорасан“ (наричани още ИДИС, ИДИЛ, ИД или Даеш) датират от началото на 2015 г.⁽¹⁸⁴⁾. Антонио Джустоци, независим изследовател и гостуващ професор в „Кингс Колидж Лондон“, заяви през февруари 2016 г., че „Ислямска държава в провинция Хорасан“ има приблизително 2 000 до 3 000 члена в Пакистан, включително „бойци и оказващи подкрепа лица“⁽¹⁸⁵⁾. Различни войнствени групировки като „Техерик-е-Хилафат Пакистан“, групировката „Шахидула Шахид“ от ТТП, „Джундула“ и „Ислямско движение на Узбекистан“ обещаха вярност на лидера на „Ислямска държава“ Ал Багдади⁽¹⁸⁶⁾. Фархан Захид, експерт по тероризъм в Пакистан, заяви, че „Ислямска държава в провинция Хорасан“ е успяла да увеличи влиянието си, като формира „тактически съюзи“ със сходни местни бойни групировки. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ отстоява своето господство чрез местни филиали в градските центрове на Пакистан⁽¹⁸⁷⁾. Различни източници съобщават, че „Ислямска държава в провинция Хорасан“ има мрежа за набиране на служители в няколко големи градски региона като Пешавар и Карачи⁽¹⁸⁸⁾. През 2017 г. бе съобщено, че базата на подкрепата за „Ислямска държава“ изглежда нараства в Пакистан⁽¹⁸⁹⁾. Броят на нападенията, за които „Ислямска държава в провинция Хорасан“ поема отговорност през 2017 г., е по-голям в сравнение с предишните години и това може да подсказва, че групировката има „намалена зависимост от местните партньори“⁽¹⁹⁰⁾.

ПИИОМ регистрира, че „Ислямска държава в провинция Хорасан“ е отговорна за шест „терористични нападения“ през 2017 г., в сравнение с три през 2016 г. Четири от тези нападения през 2017 г. са извършени в провинция Белуджистан, а две - в провинция Синд⁽¹⁹¹⁾. През април 2018 г. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ поема отговорност за две атаки срещу християни в Куета в Белуджистан⁽¹⁹²⁾. В деня на общите избори през юли 2018 г. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ поема отговорност за самоубийствено нападение близо до избирателна секция в Куета, при което загинаха 31 души⁽¹⁹³⁾.

Мрежата „Хакани“

Мрежата „Хакани“ е основана от афганистанския военачалник Джалалудин Хакани [Jalaluddin Haqqani], който предава фактическо ръководство на сина си Сираджудин Хакани [Sirajuddin Haqqani] през 2007 г.⁽¹⁹⁴⁾. През юли 2015 г. Сераджудин Хакани е назначен за заместник-лидер на талибаните в Афганистан⁽¹⁹⁵⁾. Ръководството на групировката

⁽¹⁸²⁾ „Доун“, „Талибаните от Пенджаб прекратяват въоръжената борба в Пакистан“, 13 септември 2014 г., [url](#); „Доун“,

„Талибаните от Пенджаб се отказват от „въоръжена борба“, 14 септември 2014 г., [url](#)

⁽¹⁸³⁾ „Интернешънъл нюз“, „Кои са талибаните от Пенджаби?“, 24 април 2016 г., [url](#)

⁽¹⁸⁴⁾ „Хенри Джаксън Съсайъти“, „Ислямска държава в Хорасан: Присъствие и потенциал в региона на Афганистан и Пакистан“, октомври 2017 г., [url](#), стр. 4-7; ИМСАЩ, „Ислямска държава в Пакистан“, 21 септември 2016 г., [url](#)

⁽¹⁸⁵⁾ Джустоци, А., „Ислямска държава в „Хорасан“: Нюансиран поглед, коментар на „Кралският институт за обединени услуги“, 5 февруари 2016 г., [url](#)

⁽¹⁸⁶⁾ „Джеймстаун Фаундейшън“, „Увеличаващ се брой доказателства за Ислямска държава в Пакистан“, 4 февруари 2016 г., [url](#); „Дипломат“, „Заплахата от „Ислямска държава“ е реална в Пакистан“, 18 февруари 2016 г., [url](#)

⁽¹⁸⁷⁾ Захид, Ф., „Отпечатъкът на „Ислямска държава“ в Пакистан: характер на присъствие, метод за набиране и бъдещи перспективи“, в:

„Тенденции и анализи на антитероризма“, том 9, брой 5, май 2017 г., [url](#)

⁽¹⁸⁸⁾ „Джеймстаун Фаундейшън“, „Увеличава се броят доказателства за „Ислямска държава“ в Пакистан“, 4 февруари 2016 г., [url](#); ИРИМ, „Ислямска държава увеличава набирането на хора в Пакистан“, 11 януари 2017 г., [url](#); „Уол Стрийт Джърнъл“, „Пакистан се бори с потенциалната привлекателност на Ислямска държава“, 23 февруари 2016 г., [url](#); „Войс ъф Америка“, „Ислямска държава пуска корен, расте по афганистанско-пакистанската граница“, 1 март 2017 г., [url](#)

⁽¹⁸⁹⁾ „Дипломат“, „Базата за подкрепа на Ислямска държава в Пакистан продължава да расте“, 28 септември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁹⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 85

⁽¹⁹¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 85

⁽¹⁹²⁾ РСЕ/РС, „Четирима пакистански християни са убити при нападение, за което „Ислямска държава“ поема отговорност“, 3 април 2018 г., [url](#); РСЕ/РС, „Пакистански християни са убити при стрелба от преминаващ автомобил“, 16 април 2018 г., [url](#)

⁽¹⁹³⁾ „Доун“, „31 загинали при самоубийствен атентат пред избирателна секция в Куета“, 26 юли 2018 г., [url](#)

⁽¹⁹⁴⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: Мрежа „Хакани“ (HQN)“, 19 юли 2017 г., [url](#), с. 399-400

⁽¹⁹⁵⁾ Рутинг, Т., „Новите Заместник-лидери на талибаните: Има ли очевиден наследник на Ахтар Мансур?“, 10 февруари 2016 г., [url](#)

исторически поддържаше силна база около племенните райони на Пакистан ⁽¹⁹⁶⁾. Според доклад на Държавния департамент на Съединените щати от юли 2017 г.:

„Мрежата „Хакани“ работи по границата между Афганистан и Пакистан и в голяма част от Югоизточен Афганистан, особено в Лоя Пактия (която се състои от провинции Пактия, Пактика и Хост и включва части от Логар и Газни) и многократно се е насочвала към Кабул в своите нападения“ ⁽¹⁹⁷⁾.

Според анализаторите мрежата „Хакани“ и ТТП са съюзници. Мрежата „Хакани“ също има дългогодишни отношения с пакистанското Междуведомствено разузнаване, което доведе до търкания между Пакистан и САЩ ⁽¹⁹⁸⁾. Ръководството на мрежата „Хакани“ принадлежи към племето Задран ⁽¹⁹⁹⁾. Смята се, че мрежата „Хакани“ също има връзки с Ал Кайда ⁽²⁰⁰⁾. Американски източници заявиха през ноември 2014 г., че продължаващите военни операции на Пакистан в Северен Уазиристан са „нарушили“ военните способности на „Хакани“ ⁽²⁰¹⁾. Мрежата „Хакани“ се премести през 2016 г. от Северен Уазиристан в провинция Курам под натиска на тези военни операции ⁽²⁰²⁾.

„Сипах-е-Сахаба Пакистан“

„Сипах-е Сахаба Пакистан“ е бивша политическа партия в Деобанди, основана в началото на 80-те години от сунитския духовник Маулана Хак Наваз Джангви в Джан, Пенджаб. Основната ѝ цел е да се бори срещу шиитското влияние в Пакистан ⁽²⁰³⁾. Джангви е убит през 1990 г. и е заменен от Маулана Азам Тарик. Тарик беше убит през 2003 г., когато стрелци стреляха по превозното средство, в което пътуваше. Той бе наследен от Маулана Али Шер Хайдери. Организацията има тесни връзки с джихадистката организация „Джаиш-е-Мохамед“ (ДжеМ [JeM]) и ТТП и е част от мрежата на талибаните в Пенджаб. Няколко доклада обозначават „Сипах-е Сахаба Пакистан“ като групировка, свързана с насилие. В началото на века тя е отговорна за убийството на шиитски бойци, обикновени шиитски граждани и нападения над шиитски джамии. Въпреки че групата отрича участие в насилие, бившият президент Мушараф я забрани през 2002 г., а през 2005 г. САЩ посочи „Сипах-е Сахаба Пакистан“ като „терористична организация“ ⁽²⁰⁴⁾. Част от „Сипах-е Сахаба Пакистан“ се преименува през последните години като „Ах-ле Сунат Вал Джамаат“, която под ръководството на Маулана Мохамед Ахмед Лудхианви се превърна в политическа партия ⁽²⁰⁵⁾. Други членове напуснаха „Сипах-е Сахаба Пакистан“, за да формират „Лашкар-е-Джангви“, която според наблюдателите е дори по-радикална от „Сипах-е Сахаба Пакистан“. Други екстремистки групировки, отцепили се от „Сипах-е Сахаба Пакистан“ са „Джангви Тайгърс“ [Jhangvi Tigers], „Ал-Хак Тайгърс“ [Al-Haq Tigers], Танзим-ул Хак [Tanzeem-ul Haq], Ал-Фарук [Al-Farooq] и „Фондация Ал-Бадра“ [Al-Badra Foundation] ⁽²⁰⁶⁾. Ядрото на поддръжниците на „Сипах-е Сахаба Пакистан“ се състои от сунити селяни в селската класа Джанг и търговски класи в градските центрове. *Медресетата* са основно място за набор от „Сипах-е Сахаба Пакистан“. Кадри на „Сипах-е Сахаба Пакистан“ са получили *джихадистка* подготовка в Афганистан. За да финансира своята организация и дейности, „Сипах-е Сахаба Пакистан“ разчита на вноски от своите поддръжници под формата на

⁽¹⁹⁶⁾ „Войс ъф Америка“, „Какво е мрежата „Хакани“?, 1 юни 2017 г., [url](#)

⁽¹⁹⁷⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: Мрежа „Хакани“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 400

⁽¹⁹⁸⁾ „Войс ъф Америка“, „Мрежата „Хакани“ остава основен източник на напрежение в Пакистан и САЩ“, 29 ноември 2017 г., [url](#)

⁽¹⁹⁹⁾ Станфордски университет, „Мрежата „Хакани“, последно актуализирано на: 8 ноември 2017 г., [url](#)

⁽²⁰⁰⁾ Център за стратегически и международни изследвания, „Религия и войнство в Пакистан и Афганистан“, юни 2012 г., [url](#), стр. 63

⁽²⁰¹⁾ „Доун“, „Операция Зарб-е-Азб прекъсна мрежата „Хакани“; Американски генерал, 6 ноември 2014 г., [url](#)

⁽²⁰²⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Американски дроневи нападат „скривалищата“ на джихадистите в племенните райони на Пакистан“, 22 февруари 2016 г., [url](#)

⁽²⁰³⁾ Нелсън М., „ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 30

⁽²⁰⁴⁾ „Доун“, „2009: Екстремизъм в Южен Пенджаб, битка между имащи и нямачи“, 21 май 2011 г., [url](#); NOREF, „Сектантско насилие: най-голямата заплаха за сигурността на Пакистан?“, 9 август 2012 г., [url](#); Рашид, А., „Пропадане към хаоса“, 2008 г., стр. 227-228; „Джеймстаун Фаундейшън“, „Сипах-е-Сахаба: Разпалвачо се сектантско насилие в Пакистан“, 5 май 2005 г., [url](#); Абас, Х., „Определяне на талибанската мрежа в Пенджаб“, 15 април 2009 г., [url](#)

⁽²⁰⁵⁾ Нелсън М., „ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 30

⁽²⁰⁶⁾ Център за стратегически и международни изследвания, „Религия и войнство в Пакистан и Афганистан“, юни 2012 г., [url](#), стр. 39

закат (религиозна милостиня). Принос имат и сунитските бизнесмени. Наблюдателите смятат, че „Сипах-е Сахаба Пакистан“ получава значителна финансова и логистична подкрепа от саудитски дарители, които искат да ограничат влиянието на Иран върху шиитското население в Пакистан ⁽²⁰⁷⁾. Съобщава се, че „Сипах-е Сахаба Пакистан“ има 3 000 до 6 000 членове и политическа партия с един милион членове; освен това има студентско крило, застрахователна компания, много офиси и национална мрежа ⁽²⁰⁸⁾.

„Лашкар-е-Джангви“

„Лашкар-е-Джангви“ е военствена група на Деобанди, основана през 1996 г., когато редица бойци, водени от Риаз Басра [Riaz Basra], Акрам Лахори [Akram Lahori] и Малик Ишак [Malik Ishaq], се отцепиха от „Сипах-е-Сахаба Пакистан“. „Лашкар-е-Джангви“ не е политическа партия, а чисто военизирана организация. Някои твърдят, че създаването ѝ е предизвикано от създаването през 1994 г. на „Сипах-е-Мохамед Пакистан“, шиитска въоръжена групировка, която е нападала лидерите на „Сипах-е Сахаба Пакистан“. Държавният департамент на Съединените щати пише, че „Лашкар-е-Джангви“ е формирана като военстващо крило на „Сипах-е Сахаба Пакистан“ за нападения срещу шиитската общност и че тя е станала независима с придобиването на повече умения ⁽²⁰⁹⁾. „Лашкар-е-Джангви“ стана силна военствена организация, отговорна за 350 въоръжени нападения преди 2001 г. Държавният департамент на Съединените щати заяви, че „Лашкар-е-Джангви“ има „сърдечни отношения“ с „Джаиш-е-Мохамед“ и „Техрик-е Талибан Пакистан“ ⁽²¹⁰⁾. „Лашкар-е-Джангви“ беше открито подкрепена от Междуведомственото разузнаване, което използваше групировката като пълномощник в Афганистан и Индия, както и за да се противопостави на шиитските въоръжена групировка ⁽²¹¹⁾. „Лашкар-е-Джангви“ беше забранена от правителството на Пакистан през 2001 г. и беше включена в списъка на терористите в САЩ през 2003 г. ⁽²¹²⁾. Нелегалните насилствени действия продължиха, особено срещу шиити и членове на хазарската общност в Куета ⁽²¹³⁾. Въпреки че по-голямата част от насилието на „Лашкар-е-Джангви“ е насочено към шиити, организацията също така култивира радикална позиция срещу християни, мюсюлмани Ахмади и суфи ⁽²¹⁴⁾. Значителен брой хора от ръководството на „Лашкар-е-Джангви“ са убити през 2015 г., включително Малик Ишак [Malik Ishaq] ⁽²¹⁵⁾ или заловени през 2016 г., включително Наим Бухари [Naeem Bukhari] ⁽²¹⁶⁾. На 19 януари 2017 г. командирът на „Лашкар-е-Джангви“ Асиф Чуту [Asif Chuto] беше убит при среща с органите на реда ⁽²¹⁷⁾. През май 2018 г. силите за сигурност убиха ръководителя на клона на „Лашкар-е-Джангви“ в Белуджистан Салман Бадени [Salman Badeni] ⁽²¹⁸⁾.

Според „Пакистанския институт за изследвания в областта на мира“ „Лашкар-е-Джангви“ носи отговорност за 10 „терористични нападения“ през 2017 г. в Пакистан, в сравнение с 17 такива нападения през 2016 г. ⁽²¹⁹⁾. Основните ѝ области на действие са провинция Пенджаб, ФАПР, Карачи и провинция Белуджистан ⁽²²⁰⁾.

⁽²⁰⁷⁾ Център за стратегически и международни изследвания, „Религия и войнство в Пакистан и Афганистан“, юни 2012 г., [url](#), стр. 39

⁽²⁰⁸⁾ Портал за тероризма в Южна Азия, „Пакистан: Екстремистка група: „Сипах-е-Сахаба Пакистан“, без дата, [url](#); Хюсеин, З., „Фронтowa линия Пакистан, Борбата с воинствашия ислям“, 2007, стр. 92

⁽²⁰⁹⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Лашкар-е-Джангви“ (ЛеДж)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 424

⁽²¹⁰⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Лашкар-е-Джангви“ (ЛеДж)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 424

⁽²¹¹⁾ „Ройтерс“, „Специален доклад: Заплахата на Пакистан в рамките на разделението сунити-шиити“, 24 октомври 2012 г., [url](#); „Нешънъл“, „Пакистан арестува 97 бойци на „Ал Кайда“ и „Лашкар-е-Джангви“, 12 февруари 2016 г., [url](#); „Гардиън“, „Пакистанското военно разузнаване е изложено на критики заради неспособността да предотврати бомбен атентат в Куета“, 18 февруари 2013 г., [url](#)

⁽²¹²⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Лашкар-е-Джангви“ (ЛеДж)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 424

⁽²¹³⁾ РСЕ/РС, „Пакистанската армия убива командира на ислямистка въоръжена групировка в Белуджистан“, 17 май 2018 г., [url](#)

⁽²¹⁴⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Държавата окачестви лидера на „Лашкар-е-Джангви“ като терорист в световен мащаб“, 6 февруари 2014 г., [url](#)

⁽²¹⁵⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Емирът на „Лашкар-е-Джангви“ беше убит при престрелка с пакистанската полиция“, 29 юли 2015 г., [url](#)

⁽²¹⁶⁾ „Дейли Таймс“, „„Лашкар-е-Джангви“ ръководи международни терористични организации в Пакистан“, 10 март 2017 г., [url](#)

⁽²¹⁷⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Нападение на Шейхупура: ръководителят на „Лашкар-е-Джангви“ Асиф Чуту и трима сътрудници бяха убити в престрелка“, 19 януари 2017 г., [url](#)

⁽²¹⁸⁾ „Нешънъл“, „Силите за сигурност убиха високопоставен боец от „Лашкар-е-Джангви“ при нападение в Белуджистан“, 17 май 2018 г., [url](#)

⁽²¹⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 87

⁽²²⁰⁾ Държавен департамент на САЩ, „Доклади за тероризма за 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Лашкар-е-Джангви“ (ЛеДж)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 424

„Лашкар-е-Джангви ал-Алами“ (ЛДЖА)

През последното десетилетие „Лашкар-е-Джангви“ се разпадна на различни фракции в резултат на военните операции на Пакистанската държава⁽²²¹⁾. Една от онези възникващи фракции се нарича „Лашкар-е Джангви Ал-Алами“ (ЛДЖА)⁽²²²⁾, определена от Пакистан за „терористична организация“ през ноември 2016 г.⁽²²³⁾. Основната разлика между „Лашкар-е-Джангви“ и „Лашкар-е-Джангви Ал-Алами“ е, че „Лашкар-е-Джангви“ е насочена само към малцинствените групи, докато „Лашкар-е-Джангви Ал-Алами“ извършва нападения и срещу правоприлагащи органи и държавни институции⁽²²⁴⁾. Източници заявяват, че групата се ръководи от Юсаф Мансур Хурасани [Yousaf Mansoor Khurasani] и шура (съвет), съставен от шест члена⁽²²⁵⁾. Ръководството е със седалище в Южен Афганистан, в провинция Забул⁽²²⁶⁾.

Според ПИИОМ през 2017 г. „Лашкар-е-Джангви Ал-Алами“ е била отговорна за осем „терористични нападения“, извършени предимно във всички региони на Пакистан, с изключение на провинция Синд⁽²²⁷⁾.

„Лашкар-е-Ислам“

„Лашкар-е-Ислам“ е малка групировка, активна в провинция Хайбер на ФАПР. Правителството на Пакистан забрани „Лашкар-е-Ислам“ през юни 2008 г.⁽²²⁸⁾. Съобщава се, че пакистанските военни операции през 2014 г. са осакатили оперативните възможности на групировката в провинция Хайбер. В резултат на това, членовете на „Лашкар-е-Ислам“ са се преместили в Афганистан⁽²²⁹⁾. Съобщава се, че „Лашкар-е-Ислам“ работи съвместно с „Ислямска държава в провинция Хорасан“ в Афганистан и двете са „стратегически съюзници“⁽²³⁰⁾. През 2015 г. „Лашкар-е-Ислам“ обяви сливането си в „Техрик-е Талибан Пакистан“⁽²³¹⁾. Съобщава се, че лидерът на „Лашкар-е-Ислам“ Мангал Баг [Mangal Bagh] е убит от нападение на дрон в Афганистан през лятото на 2016 г.⁽²³²⁾. Това не беше потвърдено от пакистанското правителство или от експерти. Регионален експерт заяви пред „Войс ъф Америка“, че Баг все още е жив и активен в Източен Афганистан⁽²³³⁾.

ПИИОМ регистрира, че „Лашкар-е-Ислам“ е извършила 21 „терористични нападения“ през 2017 г., което е малко по-голям брой в сравнение с 2016 г. (18 нападения). Повечето от тези нападения са извършени в провинция Хайбер⁽²³⁴⁾.

„Сипах-е-Мохамед Пакистан“ (СМП)

„Сипах-е-Мохамед Пакистан“ е шиитска въоръжена групировка, чиято цел е да защити шиитската общност и да напада враждебни сунитски организации от Деобанди като „Сипах-е Сахаба Пакистан“ и „Лашкар-е-Джангви“. „Сипах-е-Мохамед Пакистан“ е въоръжено крило на класическа шиитската политическа партия, „Техрик-е Джаферия Пакистан“⁽²³⁵⁾. Произходът е неясен, но

⁽²²¹⁾ РСЕ/РС, „Пакистански екстремисти издълбаха светилище в Южен Афганистан“, 23 януари 2017 г., [url](#)

⁽²²²⁾ „Фондация Джеймстаун“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., [url](#)

⁽²²³⁾ „Дейли Таймс“, „От сектантска до антидържавна позиция, развитието на Ал-Алами“, 2 април 2017 г., [url](#)

⁽²²⁴⁾ „Фондация Джеймстаун“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., [url](#)

⁽²²⁵⁾ „Фондация Джеймстаун“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., [url](#)

⁽²²⁶⁾ РСЕ/РС, „Пакистански екстремисти издълбаха светилище в Южен Афганистан“, 23 януари 2017 г., [url](#)

⁽²²⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 87

⁽²²⁸⁾ „Доун“, „Пакистан забранява 25 войнствени организации“, 6 август 2009 г., [url](#); „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Списък на забранените организации в Пакистан“, 24 октомври 2012 г., [url](#)⁽²²⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 68

⁽²³⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 85

⁽²³¹⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Три джихадистки групировки се сляха с Движението на талибаните в Пакистан“, 6 май 2015 г., [url](#)

⁽²³²⁾ „Нейшън“, „Мангал Баг „е мъртъв“, 25 юли 2016 г., [url](#)

⁽²³³⁾ „Войс ъф Америка“, „Ислямска държава, сблъсък с „Лашкар-е-Ислам“ в Източен Афганистан“, 11 февруари 2018 г., [url](#)

⁽²³⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 85

⁽²³⁵⁾ „Доун“, „Пакистан забранява 25 войнствени организации“, 6 август 2009 г., [url](#); „Джеймстаун Фаундейшън“, „Сипах-е-Сахаба“: Разпалващо се сектантско насилие в Пакистан“, 5 май 2005 г., [url](#)

вероятно е основана около 1993 г. от Маулана Мурид Абас Яздани. Организацията твърди, че има около 30 000 последователи ⁽²³⁶⁾. „Сипах-е-Мохамед Пакистан“ беше забранена в Пакистан през август 2001 г. ⁽²³⁷⁾.

През 2017 г. „Сипах-е-Мохамед Пакистан“ извърши едно „терористично нападение“ в провинция Синд, според ПИИОМ ⁽²³⁸⁾.

„Джаиш-е-Мохамед“

„Джаиш-е-Мохамед“ е основана в началото на 2000 г. от лидера на „Харакат ул-Маджахин“ Масуд Азхар [Masood Azhar]. Държавният департамент на Съединените щати през юли 2017 г. заяви, че „групировката има за цел да анексира щатите Джаму и Кашмир към Пакистан и да изгони международните сили от Афганистан. „Джаиш-е-Мохамед“ открито обяви война срещу САЩ“ ⁽²³⁹⁾. ДжеМ и пакистанската армия бяха обвинени в съюз ⁽²⁴⁰⁾.

„Освободителна армия на Белуджистан“ (ОАБ [BLA])

„Освободителна армия на Белуджистан“ е въоръжено националистическо движение в Белуджистан. Неговата цел е независим Белуджистан, свободен от пакистанско и иранско управление. Заради насилствените си методи, като бомбени нападения, то беше забранено в Пакистан през април 2006 г. ⁽²⁴¹⁾. През 2017 г. „Освободителна армия на Белуджистан“ е насочена основно към проекти, свързани с Китайско-пакистанския икономически коридор, китайски работници и други хора и юридически лица, свързани с Китайско-пакистанския икономически коридор ⁽²⁴²⁾.

ПИИОМ заяви, че „Освободителна армия на Белуджистан“ е извършила 42 „терористични нападения“ в Белуджистан през 2017 г., което е намаление в сравнение с 2016 г. ⁽²⁴³⁾. На 11 август 2018 г. „Освободителна армия на Белуджистан“ пое отговорност за нападение срещу автобус, превозващ китайски инженери, заедно с придружаващи войски на Пограничния корпус в района на Далбандис в област Чагай. Шестима души са ранени ⁽²⁴⁴⁾.

„Фронт за освобождение на Белуджистан“ (ФОБ [BLF])

„Фронт за освобождение на Белуджистан“ е бунтовническа групировка, ръководена от д-р Аллах Назар Балох [Allah Nazar Baloch]. Тази групировка действа в целия Белуджистан, но е активна предимно в южния крайбрежен пояс Макран ⁽²⁴⁵⁾. „Фронт за освобождение на Белуджистан“ беше забранена през септември 2010 г. ⁽²⁴⁶⁾. През октомври 2017 г. „Фронт за освобождение на Белуджистан“ обвини местните журналисти в сътрудничество с пакистанската армия и заплаши и бойкотира местните медии ⁽²⁴⁷⁾. Според ПИИОМ

⁽²³⁶⁾ Портал за тероризма в Южна Азия, „Сипах-е-Мохамед Пакистан“, Терористична групировка в Пакистан“, без дата, [url](#)
⁽²³⁷⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Списък на забранените организации в Пакистан“, 24 октомври 2012 г., [url](#)

⁽²³⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 86

⁽²³⁹⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Джаиш-е-Мохамед“ (JeM)“, 19 юли 2017 г., [url](#), стр. 415

⁽²⁴⁰⁾ „Институт Лоуи“, „Пакистан и „Джаиш-е-Мохамед“: Нечестен съюз“, 7 юли 2017 г., [url](#)

⁽²⁴¹⁾ „Доун“, „Пакистан забранява 25 войнствени организации“, 6 август 2009 г., [url](#); „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Списък на забранените организации в Пакистан“, 24 октомври 2012 г., [URL](#)

⁽²⁴²⁾ „Джеймстаун Фаундейшън“, „Китайските проекти в Пакистан се доказват като изкусителни цели за терористични групировки“, 8 февруари 2018 г., [URL](#)

⁽²⁴³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [URL](#), стр. 89

⁽²⁴⁴⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Шестима ранени при самоубийствено нападение срещу автобус, превозващ китайски инженери в Далбандин“, 11 август 2018 г., [URL](#)

⁽²⁴⁵⁾ „Фърстпост“, „Пакистан освобождава съпруга и деца на началника на „Фронт за освобождение на Белуджистан“ Аллах Назар, след като ги задържа за „незаконно пътуване“, 4 ноември 2017 г., [url](#); PCE/PC, Пакистанският конфликт в Белуджистан отеква в Европа“, 7 декември 2017 г., [url](#)

⁽²⁴⁶⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Списък на забранените организации в Пакистан“, 24 октомври 2012 г., [url](#)

⁽²⁴⁷⁾ „БиБиСи Нюз“, „Журналисти от Белуджистан, хванати „между чука и наковалнята“, 26 ноември 2017 г., [url](#)

оперативният капацитет на групировката нараства през 2017 г. поради сливане с по-малки бунтовнически групировки ⁽²⁴⁸⁾. През 2017 г. тази група беше отговорна за 39 „терористични нападения“ ⁽²⁴⁹⁾.

„Републиканска армия на Белуджистан“ (РАБ)

Забранената „Републиканска армия на Белуджистан“ е войнственото крило на сепаратистката Републиканска партия на Белуджистан (РПБ) и се оглавява от Брахумдаг Бугти [Brahumdag Bugti], внук на бивш главен министър на Белуджистан ⁽²⁵⁰⁾. Най-известното нападение на „Републиканска армия на Белуджистан“ беше през януари 2015 г. срещу електроенергийната мрежа на Пакистан, което доведе до липса на електричество в 80% от Пакистан ⁽²⁵¹⁾. „Републиканска армия на Белуджистан“ извърши 30 нападения през 2017 г., главно в районите областите Дера Бугти, Насирабад и Холу на провинция Белуджистан ⁽²⁵²⁾.

„Обединена армия на Белуджистан“ (ОАБ [УВА])

ОАБ е националистическа бунтовническа групировка в Белуджистан и отцепническа група от „Освободителна армия на Белуджистан“ ⁽²⁵³⁾. ОАБ се ръководи от Мехран Мари [Mehran Marri], най-малкият син на Хаир Вукс Мари [Khair Vukh Marri] ⁽²⁵⁴⁾. През февруари 2018 г. „Белуджистан Поуст“ съобщи, че „Републиканска армия на Белуджистан“, „Обединена армия на Белуджистан“ и „Лашкар-е-Белуджистан“ ще работят заедно за независим Белуджистан ⁽²⁵⁵⁾.

През февруари и март 2018 г. „Обединена армия на Белуджистан“ пое отговорност за две нападения срещу пакистанската армия в Болан, Дази Уад и Калат ⁽²⁵⁶⁾.

1.3. Последни тенденции в сигурността и въоръжени конфронтации

Според източници, които систематично събират информация за терористичното и антидържавното насилие в Пакистан, общата ситуация със сигурността се подобри през 2017 г. в сравнение с предишни години. Характерът на насилието през 2017 г. и през първата половина на 2018 г. е разнообразен и е описан подробно в следващите раздели.

В доклада за 2017 г. на Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността ⁽²⁵⁷⁾ са регистрирани 950 инцидента с антидържавно насилие от страна на бойци и противодействие на бунтовническите действия на правителството на Пакистан, при които 1 395 души са убити, включително 561 бойци, 585 цивилни, 249 служители на силите за сигурност. Докато 1 965 са ранени, в това число 1 580 цивилни, 54 бойци и 331 служители на силите за сигурност ⁽²⁵⁸⁾. В сравнение с 2016 г. това представлява 41% намаление на броя на инцидентите. ПИИКС споменава намаляване с 25% на броя на смъртните случаи, но 2% увеличение на броя на ранените ⁽²⁵⁹⁾.

⁽²⁴⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 90

⁽²⁴⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 89

⁽²⁵⁰⁾ РСЕ/РС, „Конфликтът в Белуджистан в Пакистан отеква в Европа“, 7 декември 2017 г., [url](#)

⁽²⁵¹⁾ „Дипломат“, „Разбиране на бунтовете в Белуджистан в Пакистан“, 24 юни 2015 г., [url](#)

⁽²⁵²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 89

⁽²⁵³⁾ РСЕ/РС, „Конфликтът в Белуджистан в Пакистан отеква в Европа“, 7 декември 2017 г., [url](#)

⁽²⁵⁴⁾ „Доун“, „Кратко описание на ситуацията: кой е кой в бунтовете в Белуджистан“, 1 юни 2015 г., [URL](#)

⁽²⁵⁵⁾ „Белуджистан Пост“, „Групировките за свобода на Белуджистан ще работят единно“, 25 февруари 2018 г., [url](#)

⁽²⁵⁶⁾ „Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 11 февруари 2018 г., [url](#); „Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 5

март 2018 г., [url](#); „Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 8 април 2018 г., [url](#)

⁽²⁵⁷⁾ За описание на този източник вижте раздел [1.4.1. Брой цивилни жертви](#)

⁽²⁵⁸⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

⁽²⁵⁹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

Годишният доклад за ситуацията в областта на сигурността на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ [PIPS])⁽²⁶⁰⁾ регистрира 713 инцидента с насилие, довели до 1 611 смъртни случая и 2 212 ранени през 2017 г.⁽²⁶¹⁾ Повече от половината от броя на инцидентите с насилие (370) бяха означени като „терористични нападения“⁽²⁶²⁾, според ПИИОМ⁽²⁶³⁾. В сравнение с 2016 г. броят на инцидентите с насилие намалява приблизително 5 %⁽²⁶⁴⁾. Подобно на ПИИКС, ПИИОМ през 2017 г. наблюдава, че броят на смъртните случаи намалява и броят на ранените леко се увеличава в сравнение с 2016 г.⁽²⁶⁵⁾

Изображение 1 представя разбивка на характера на инцидентите с насилие и броя на жертвите, регистрирани от ПИИОМ през 2017 г.:

Характер на инциденти с насилие 2017	Брой инциденти	Брой загинали	Брой пострадали
I.	370	815	1 736
„Терористични нападения“	4	10	4
Политическо/етническо насилие	68	251	31
Сблъсъци и срещи между силите за сигурност и бойци	6	9	24
Междуплеменни сблъсъци/нападения	171	188	348
Гранични сблъсъци/нападения	75	296	47
Оперативни нападения сектантски сили	9	30	4
Нападения с дрон	1	3	9
Сектантски сблъсъци	2	2	0
Сблъсъци/нападения между бойци	1	2	0
Сблъсъци сектантски сили и престъпни банди	5	2	9
	713	1 611	2 121
	749	1 887	1 956

Изображение 1: Общи случаи на насилие 2017 г. (ПИИОМ)⁽²⁶⁶⁾

1.3.1. Операции за сигурност и въоръжени сблъсъци

ПИИОМ заяви, че през 2017 г. са отчетени операции по сигурността и въоръжени сблъсъци във всичките четири провинции на Пакистан и във ФАПР. Силите за сигурност са извършили 75 операции и нападения срещу бойци през 2017 г. в сравнение с 95 нападения през 2016 г.⁽²⁶⁷⁾ Повечето от тези оперативни удари бяха извършени в Белуджистан (39), следван от ФАПР (18), Синд (3), Пенджаб (7) и в Хайбер Пахтунхва (8). Според ПИИОМ 296 души са били убити, включително 281 бойци (в сравнение с

⁽²⁶⁰⁾ За описание на този източник вижте раздел [1.4.1. Брой цивилни жертви](#)⁽²⁶¹⁾

ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁶²⁾ Сектантските и политическите (и др.) „терористични нападения“ се отчитат като „терористични нападения“ и не се включват в другите категории; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20⁽²⁶³⁾ ПИИОМ,

„Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁶⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁶⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁶⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁶⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 97

492 през 2016 г.), 14 души служители на силите за сигурност и един цивилен ⁽²⁶⁸⁾. Освен тези оперативни атаки, силите за сигурност са участвали в 68 въоръжени сблъсъка с бойци през 2017 година. Това е намаление с 35% в сравнение с 2016 г. ⁽²⁶⁹⁾. При тези сблъсъци загинаха 251 души през 2017 г., от които 243 бойци и осем служители на силите за сигурност. Общо 31 души са ранени: 24 души от силите за сигурност, трима цивилни и четирима бойци ⁽²⁷⁰⁾.

За допълнителна информация относно различния брой жертви на цивилни и различните методологии, използвани от тези изследователски институции, вижте раздел [1.4.1. Брой цивилни жертви](#).

Операция „Зарб-е-Азб“

Операция „Зарб-е-Азб“ е стартирана на 15 юни 2014 г. от пакистанските въоръжени сили в провинция Хайбер Пахтунхва и във ФАПР. Целта на операцията е да се атакуват бойците в Северен Уазиристан ⁽²⁷¹⁾. Операция „Зарб-е-Азб“ доведе до по-ниско ниво на насилие. Повечето райони бяха изчистени от бойци, с изключение на няколко скупчвания и спящи клетки. Следователно пакистанската държава до известна степен си възвърна общественото доверие, но операцията се проведе „по насилствен начин“ ⁽²⁷²⁾. Критиците на операцията твърдят, че тя не е унищожила ТТП, които са успели да се преместят в Афганистан, за да извършват нападения оттам. Също така се твърди, че нетолерантността и екстремизмът са се увеличили. Друга критика гласи, че операцията не получи толкова регионално и международно признание, колкото се очакваше, поради лошата стратегическа комуникация и „скучната дипломация“ ⁽²⁷³⁾. Операцията предизвика и вътрешно разселване ⁽²⁷⁴⁾.

Операция „Рад-ул-Фасаад“

Операция „Рад-ул-Фасаад“ стартира на 22 февруари 2017 г., след поредица от нападения, проведени от „Джамаат-ул Ахрар“ в страната в началото на 2017 година. Тази операция не е ограничена до една област, а се провежда навсякъде в Пакистан ⁽²⁷⁵⁾. Операцията е насочена към премахване на заплахата от тероризъм и консолидиране на печалбите от операция „Зарб-е-Азб“. Освен това тя има за допълнителна цел гарантиране на сигурността на границите на Пакистан. Операцията включва участието на военновъздушните сили на Пакистан, флота на Пакистан, полицията на Пакистан и други граждански въоръжени сили ⁽²⁷⁶⁾. „Рейнджърите“ получават „специални правомощия“ да оперират в Лахор и различни части в провинция Пенджаб ⁽²⁷⁷⁾. Стратегията на операцията е да се използват базирани на разузнаването операции (IBO). Операция „Рад-ул-Фасаад“ намали нивото на „терористични нападения“ в Пакистан, но не успя да предотврати нападенията срещу силите за сигурност и цивилните ⁽²⁷⁸⁾. Тази военна операция доведе до критики, че някои групи като пушунни и афганистански бежанци в страната са били безразборно атакувани ⁽²⁷⁹⁾.

⁽²⁶⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 97

⁽²⁶⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 99-100

⁽²⁷⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 100

⁽²⁷¹⁾ Зулфар, С. [Zulfar, S.], „Преглед на състоянието на сигурността в Пакистан след операция „Зарб-е-Азб“, октомври 2017 г., в:

Институт за политически изследвания в Исламабад, [url](#), стр. 117-118

⁽²⁷²⁾ „Дипломат“, „Пакистанската операция за борба с тероризма: Мит срещу реалност“, 27 юни 2016 г., [url](#)

⁽²⁷³⁾ „Дипломат“, „Пакистанската операция за борба с тероризма: Мит срещу реалност“, 27 юни 2016 г., [url](#)

⁽²⁷⁴⁾ „Доун“, „Близо 40% от вътрешно разселените лица са се завърнали в Северен Уазиристан, заяви началникът на армията“, 19 декември 2015 г., [url](#)

⁽²⁷⁵⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Армията започва операция „Рад-ул-Фасаад“ срещу терористи в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., [url](#)

⁽²⁷⁶⁾ „Доун“, „Пакистанската армия стартира „Операция Рад-ул-Фасаад“ в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., [url](#)

⁽²⁷⁷⁾ „Амнести Интернешънъл“, „Пакистан: Вълната от насилие показва ужасяващо пренебрежение към човешкия живот“, 23 февруари 2017 г., [url](#)

⁽²⁷⁸⁾ Критични заплахи, „Офанзива на Пакистан срещу бунтовниците: Операция Рад-ул-Фасаад“, 25 август 2017 г., [URL](#)

⁽²⁷⁹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Операция „Рад-ул-Фасаад“: „Пенджабската полиция се съсредоточава върху пушунни и афганистанци“, 4 март 2017 г., [url](#)

Операция Хайбер-IV

На 16 юли 2017 г. пакистанската армия стартира операция „Хайбер-IV“ за изчистване на долината Раджгал в провинция Хайбер от бойци⁽²⁸⁰⁾. Основните цели на операция „Хайбер-IV“ бяха премахване на заплахата от „Ислямска държава“ в провинция Хайбер, въпреки че силите за сигурност атакуваха и други бойни групи и се съсредоточиха върху сигурността на границата с Пакистан и Афганистан⁽²⁸¹⁾. Пакистанската армия обяви приключването на операция „Хайбер-IV“ на 21 август 2017 г.⁽²⁸²⁾.

1.3.2. Нападения от въоръжени групировки

ПКИОМ определи „терористични нападения“ по следния начин: „терористичните нападения включват нападения на бойци, националистически, бунтовнически и сектантски нападения“. Тези нападения могат да се извършват чрез различни методи (самоубийствени нападения, обезглавяване и унищожаване на образователни институции, CD/видео магазини и др.)⁽²⁸³⁾. Въоръжени групировки продължиха да извършват нападения през 2017 г. Използваните тактики са целенасочени убийства, различни видове самоделни взривни устройства, самоубийствени атаки, отвличания, гранати, ракетни нападения и саботаж и нападения с минохвъргачки⁽²⁸⁴⁾.

По-долу следва описание броя на тези нападения и най-често срещаните методи, използвани от бойците.

Цифри

Според годишния доклад на ПКИОМ за 2017 г., 370 „терористични нападения“ са извършени от бойни, националистически, въстанически и насилствени сектантски групировки в Пакистан през 2017 г. Това е намаление с 16% в сравнение с 2016 г. ПКИОМ спомена, че през 2017 г. при тези нападения са загинали 815 души и са ранени 1 736 души. Броят на убитите намалява с 10%, но броят на ранените нараства със 7% в сравнение с 2016 г.⁽²⁸⁵⁾. Загиналите при тези нападения в Пакистан през 2017 г. включват 536 цивилни, 217 души служители на силите за сигурност и 35 бойци, докато ранените включват 1 430 цивилни, 305 служители на силите за сигурност и един бунтовник⁽²⁸⁶⁾.

Според цифрите, предоставени от ПКИОМ, през първите шест месеца на 2018 г. са регистрирани 145 „терористични нападения“. При тези нападения бяха убити 207 души⁽²⁸⁷⁾.

Самоубийствени нападения

В годишния доклад на ПКИОМ за 2017 г. се посочва, че бойците са извършили 23 самоубийствени нападения, при които 299 души са убити, а 799 са ранени⁽²⁸⁸⁾. От всички бунтовнически тактики, самоубийствените нападения

⁽²⁸⁰⁾ „Доун“, „Армията стартира операция „Хайбер-4“ в долината Раджгал“, 16 юли 2017 г., [url](#)

⁽²⁸¹⁾ ПКИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), с. 98-99

⁽²⁸²⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Раджгал прочистен от терористи с приключването от войската на операция Хайбер-IV“, 21 август 2017 г., [url](#)

⁽²⁸³⁾ ПКИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽²⁸⁴⁾ ПКИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 253

⁽²⁸⁵⁾ ПКИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽²⁸⁶⁾ ПКИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽²⁸⁷⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПКИОМ

⁽²⁸⁸⁾ ПКИОМ, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

са причинили най-голям брой смъртни случаи ⁽²⁸⁹⁾. Географски, Белуджистан беше свидетел на най-много самоубийствени нападения в сравнение с други провинции, според ПИИКС ⁽²⁹⁰⁾.

Експлозии на бомби и самоделни взривни устройства

ПИИОМ спомена, че бойците са използвали различни видове самоделни взривни устройства при 159 нападения ⁽²⁹¹⁾. ПИИКС съобщи, че 254 души са убити, а 714 са ранени при 138 нападения със самоделни взривни устройства през 2017 г. Броят на нападенията със самоделни взривни устройства намалява с 24% през 2017 г. През 2017 г. броят на смъртните случаи нараства с 63%, а броят на ранените нараства с 55% в сравнение с 2016 г. Според ПИИКС по-големият брой на жертвите през 2017 г., причинен от експлозии на самоделни взривни устройства, се дължи на „подобряването на качеството на самоделните взривни устройства“ ⁽²⁹²⁾.

Най-голям брой експлозии на самоделни взривни устройства са регистрирани в провинция Белуджистан, последвани от ФАПР ⁽²⁹³⁾.

Целенасочени убийства

Според ПИИОМ около 39% от „терористичните нападения“ (141) през 2017 г. са били целенасочени убийства или разстрели ⁽²⁹⁴⁾. ПИИКС съобщи, че повечето от целенасочените убийства са извършени в провинция Белуджистан, следвана от провинциите Хайбер Пахтунхва и Синд ⁽²⁹⁵⁾. През последните няколко години целенасочените убийства се превърнаха в основна тактика за всички бойци, независимо дали са сектантски или ислямски бойци или националистически бунтовници ⁽²⁹⁶⁾. Също така, изглежда, че бойците в Белуджистан са приели целенасочените убийства като най-важната си стратегия, според ПИИОМ и ПИИКС ⁽²⁹⁷⁾.

От общия брой съобщени нападения, 160 нападения са срещу служители, конвои и контролни пунктове на силите за сигурност и органите на реда в Пакистан. Обикновените граждани бяха видните цели на 86 нападения (23%). Шестнадесет нападения бяха срещу държавни служители, ведомства и служби, а други 13 нападения засегнаха политически лидери/работници и офиси на политически партии. Проправителствените племенни старейшини, или членове на племенните комитети за мир, бяха цел на 12 нападения. Работници, не принадлежащи на племето Белуджи и заселници в Белуджистан са били цел на 10 нападения. Девет нападения бяха насочени срещу медии и журналисти. Междувременно 16 съобщени нападения са били насочени към членове на шиитската общност, а 4 нападения, включително едно несектантско, са засегнали членове на сунитската общност. Две смъртоносни нападения също бяха насочени към местата за поклонение и светилища през 2017 г. ⁽²⁹⁸⁾.

Отвлечения

ПИИКС отчете леко увеличение на отвлеченията през 2017 г. в сравнение с 2016 г. Повечето отвлечения, извършени от бойци през 2017 г., са извършени в Белуджистан, последван от Хайбер Пахтунхва ⁽²⁹⁹⁾. „ГЕО Нюз“ [GEO News]

⁽²⁸⁹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽²⁹⁰⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽²⁹¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 18

⁽²⁹²⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 18

⁽²⁹³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 18-19

⁽²⁹⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 18

⁽²⁹⁵⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽²⁹⁶⁾ Рана Амир, М., „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 60

⁽²⁹⁷⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 20; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 30; Рана Амир, М., „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 60

⁽²⁹⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [URL](#), стр. 17-18

⁽²⁹⁹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 21-22

съобщи през април 2018 г., че повечето отвлечения в Пакистан са организирани от престъпни мрежи в Афганистан ⁽³⁰⁰⁾.

1.3.3. Свързано със секти насилие

Броят на случаите на свързано със секти насилие е намалял през 2017 г. в сравнение с 2016 г. според ПИИОМ. Броят намалява с 41% през 2017 г. в сравнение с 2016 г. Броят на убитите също намалява с около 29% през 2017 г. Повечето жертви на свързано със секти насилие бяха регистрирани в провинция Куррам във ФАПР, Куета в Белуджистан и Дера Исмаел Хан в Хайбер Пахтунхуа ⁽³⁰¹⁾. Според ПИИОМ основни извършители са били сунитски въоръжени групировки като „Лашкар-е-Джангви“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами“, „Сипах-е-Мохамед Пакистан“ и „Джамаат-ул Ахрар“. По-голямата част от насилието беше насочено срещу шиити ⁽³⁰²⁾. За разлика от това, „Център за изследвания и проучвания на сигурността“ регистрира увеличение на жертвите на свързано със секти насилие. Според същия източник през 2017 г. са преброени 955 жертви, свързани с секти, с 319 убити и 636 ранени ⁽³⁰³⁾.

1.3.4. Етническо и политическо насилие

Според ПИИОМ, през 2017 г. е имало спад на етническото и политическо насилие в сравнение с 2016 г., като е имало четири инцидента в сравнение с дванадесет през 2016 г. Тези инциденти са станали в Синд (особено в Карачи), в Пенджаб и в Исламабад ⁽³⁰⁴⁾.

1.3.5. Гранични нападения

През 2017 г. ПИИОМ отчита общо 171 трансгранични нападения на границите с Афганистан, Индия и Иран от чуждестранни сили, пакистански сили и бойци. Това е увеличение със 131% в сравнение с 2016 г. Повечето от тези нападения (131) са извършени на границата с Индия, последвани от 28 на границата между Пакистан и Афганистан и дванадесет - на границата между Пакистан и Иран. Основните цели бяха силите за сигурност и техните контролни пунктове и бойци ⁽³⁰⁵⁾. През първата половина на 2018 г. ПИИОМ спомена за общо 90 трансгранични нападения на границите с Афганистан, Индия и Иран ⁽³⁰⁶⁾.

Според ПИИОМ при 28 трансгранични нападения на границата с Афганистан са убити 117 и ранени 102 души в пограничната зона, предимно бойци през 2017 г. ⁽³⁰⁷⁾. В края на 2017 г. пакистанската армия започна да огражда границата и да изгражда гранични укрепления. Тези опити за подобряване на сигурността на границата предизвикаха множество погранични сблъсъци ⁽³⁰⁸⁾. През първата половина на 2018 г. сблъсъците на границата между Пакистан и Афганистан продължиха. ПИИОМ отчете десет нападения през първата половина на 2018 г. При тези нападения бяха убити 32 души ⁽³⁰⁹⁾. Честите трансгранични нападения бяха регистрирани от медиите. През юни 2018 г. бе съобщено, че шестима бойци са убити на границата между Пакистан и Афганистан ⁽³¹⁰⁾.

⁽³⁰⁰⁾ „ГЕО Нюз“, „Отвлеченията в Пакистан се контролират от Афганистан“, 24 април 2018 г., [url](#)

⁽³⁰¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 60-61

⁽³⁰²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [URL](#), стр. 60-61

⁽³⁰³⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 59

⁽³⁰⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽³⁰⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 71

⁽³⁰⁶⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³⁰⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 71

⁽³⁰⁸⁾ РСЕ/РС, „Афганистан връща пленени и мъртви пакистански войници след трансграничен сблъсък“, 16 април 2018 г., [url](#)

⁽³⁰⁹⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³¹⁰⁾ „Доун“, „Силите за сигурност убиха 6 „терористи“, отблъскват множество нападения от афганистанската граница“, 3 юни 2018 г., [url](#)

Ситуацията в Линията на контрол (LoC) и фактическата граница между контролираните от Индия и Пакистан части на Кашмир остана по-нестабилна по отношение на броя на трансграничните нарушения, регистрирани през 2017 г. според ПИИОМ. На границата между Пакистан и Индия се случиха 131 трансгранични нападения, отнели живота на 69 и с 245 души ранени ⁽³¹¹⁾. В началото на 2018 г. напрежението в „Линията на контрол“ се повиши ⁽³¹²⁾. В края на май 2018 г. Пакистан и Индия постигнаха споразумение за прекратяване на огъня ⁽³¹³⁾. Въпреки това все още има трансгранични нападения през юни 2018 г. ⁽³¹⁴⁾. Общо през първите шест месеца на 2018 г. 76 трансгранични нападения са причинили смъртта на 52 души ⁽³¹⁵⁾.

През 2017 г. иранските гранични сили за сигурност извършиха дванадесет трансгранични атаки в районите Чагай, Кеч и Панджгур на Белуджистан, в резултат на което загинаха двама души, а един беше ранен ⁽³¹⁶⁾. Общо през първите шест месеца на 2018 г. четири трансгранични атаки са довели до смъртта на двама души ⁽³¹⁷⁾. През юни 2018 г. трима ирански служителя по сигурността и трима бойци бяха убити при трансгранично нападение на границата с Пакистан ⁽³¹⁸⁾.

1.3.6. Удари с дронове

Първият удар на американски дрон в Пакистан беше осъществен през 2004 г. в региона Уазиристан. Броят на ударите с дронове между 2004 и 2014 г., както и на убитите или ранени от тях, варира в зависимост от източника, от който е получена информацията ⁽³¹⁹⁾. Повечето удари на американски дронове в Пакистан са извършени във ФАПР, където американските военни смятат, че Ал Кайда, талибаните и други бойни групи търсят убежище ⁽³²⁰⁾. При администрацията на Тръмп въздушните удари с дронове в Пакистан се увеличават в сравнение с администрацията на Обама ⁽³²¹⁾.

Бюрото за разследваща журналистика (ТВИ) събра собствени данни за въздушни удари с дронове. През 2017 г. „Бюро за разследваща журналистика“ регистрира пет удара. При тези американски удари с дронове бяха убити между петнадесет и двадесет и един души, а между един и пет бяха ранени. В съобщенията не е посочено дали жертвите принадлежат на въоръжени групировки или са цивилни ⁽³²²⁾.

Към 17 юни 2018 г. „Портал за тероризъм в Южна Азия“ (SATP) отчете три удара с американски дронове през първата половина на 2018 г. ⁽³²³⁾. На 17 януари 2018 г. един човек е ранен при удар с дрон, за който се твърди, че е извършен от американски самолет в района на Бадшах Кот в провинция Куррам ⁽³²⁴⁾. Министерството на външните работи на Пакистан потвърди в края на януари 2018 г., че въздушен удар с дрон е осъществен от

⁽³¹¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 71

⁽³¹²⁾ „Ал Джазира“, „Нараства напрежението по границата между Индия и Пакистан в Кашмир“, 19 януари 2018 г., [url](#)

⁽³¹³⁾ „Доун“, „Пакистан и Индия приеха да възстановят прекратяването на огъня по Линията на контрол“, 30 май 2018 г., [url](#)

⁽³¹⁴⁾ „Доун“, „Мъж от „Азад Джаму и Кашмир“ беше ранен при стрелба през Линията на контрол въпреки ангажимента на Пакистан и Индия за споразумение за примирение“, 1 юни 2018 г., [url](#); „Доун“, „Жена и дете бяха убити при обстрел от Индия“, 4 юни 2018 г., [url](#)

⁽³¹⁵⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³¹⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 78

⁽³¹⁷⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³¹⁸⁾ „Ройтерс“, „Ирански сили и бойци убити в сблъсък край Пакистан: революционна гвардия“, 28 юни 2018 г., [url](#)

⁽³¹⁹⁾ „Институт за международни изследвания Уотсън“, „Цената на войната: смърт, нараняване и разселване, свързани с войната в Афганистан и Пакистан 2001-2014 г.“, 22 май 2015 г., [url](#), стр. 11

⁽³²⁰⁾ „Бюро за разследваща журналистика“, „Удари с дронове на ЦРУ в Пакистан, от 2004 г. до днес“, [url](#); „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Проучете данните: ударите с дронове в Пакистан“, 9 февруари 2018 г., [url](#)

⁽³²¹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Проучете данните: ударите с дронове в Пакистан“, 9 февруари 2018 г., [url](#)

⁽³²²⁾ „Бюро за разследваща журналистика“, „Удари с дронове на ЦРУ в Пакистан, от 2004 г. до днес“, без дата, [url](#)

⁽³²³⁾ „Портал за тероризма в Южна Азия“, „Нападения с дронове в Пакистан: 2005-2018 г.“, последно актуализирана на: 17 юни 2018 г., [url](#)

⁽³²⁴⁾ „Доун“, „Дрон нанася удари от двете страни на Пакистанско-Афганистанската граница, двама загинали, 1 ранен - заподозрян боец“, 17 януари 2018 г., [url](#)

САЩ срещу афганистански бежански лагер в провинция Куррам⁽³²⁵⁾. На 9 февруари 2018 г. бе съобщено, че трима „заподозрени бойци“ са били убити при удар на американски дрон в комплекс близо до афганистанската граница в провинция Северен Уазиристан“⁽³²⁶⁾. Пакистанските талибани потвърдиха, че заместник-ръководителят на групата Халид Мехсуд е убит при атаката с дроне на 9 февруари 2018 г.⁽³²⁷⁾. На 4 юли 2018 г. при удар с американски дрон беше убит командир на пакистанските талибани близо до Северен Уазиристан⁽³²⁸⁾.

През септември 2015 г. за първи път пакистанската армия изстрелва пакистански дрон, „Буррак Дрон“ [‘Burraq Drone’], за да нанесе удари срещу терористи в долината Шавал във ФАПР⁽³²⁹⁾.

1.3.7. Насилието преди предсрочните избори

Пакистан проведе общи избори на 25 юли 2018 г. В хода на тези избори се случиха много инциденти, включващи насилие, и някои големи ням⁽³³⁰⁾. Пакистанските талибани и „Ислямска държава в провинция Хорасан“ извършиха нападения срещу политически кандидати и нападаха политически събирания⁽³³¹⁾. На 27 юли 2018 г. ПИИОМ публикува доклад за изборното насилие. Според този доклад от 1 май 2018 г. до 25 юли 2018 г. са извършени осемнадесет нападения, свързани с изборите. При тези нападения бяха убити 183 и ранени 323 души⁽³³²⁾. В същия период се случиха 13 случая на политическо насилие, при което загинаха трима, а 32 души бяха ранени⁽³³³⁾. Някои инциденти, насочени към политически кандидати и събирания, са изброени по-долу. Те включват и големи нападения, свързани с изборите с граждански жертви.

- На 3 юли 2018 г. в Северен Уазиристан беше осъществен взрив на бомба в офиса на Малик Аурангджеб Хан [Malik Aurangzeb Khan], кандидат на „Пакистан Техрик-е-Инсаф“. Десет души бяха ранени⁽³³⁴⁾.
- Седем души, включително кандидат на Мутахида Маджлис-и-Амал [Muttahida Majlis-i-Amal (ММА)], бяха ранени, когато дистанционно контролирано самоделно взривно устройство, поставено в мотоциклет, избухна близо до конвой⁽³³⁵⁾.
- Двадесет души бяха убити и 63 ранени, когато атентатор самоубиец атакува предизборен митинг на кандидата за Национална партия Авами (НПА) Харун Билур [Haroon Bilour] в Пешавар на 10 юли 2018 г. ТТП пое отговорност за нападението⁽³³⁶⁾.
- При самоубийствена атака срещу конвой на бившия премиер-министър на Хайбер Пахтунхва Акрам Хан Дурани [Akram Khan Durrani] в Бану на 12 юли 2018 г. най-малко четирима души бяха убити, а 32 - ранени⁽³³⁷⁾.

⁽³²⁵⁾ Правителството на Пакистан - Министерство на външните работи, „Пакистан осъжда ударите на дрон от сили на Операция „Решителна поддръжка“ в провинция Куррам“, 24 януари 2018 г., [url](#)

⁽³²⁶⁾ „Доун“, „Американски дрон уби трима „бойци“ в Северен Афганистан“, 9 февруари 2018 г., [url](#)

⁽³²⁷⁾ РСЕ/РС, „Талибаните в Пакистан потвърждават, че заместник-ръководител е убит при удар с дрон“, 12 февруари 2018 г., [url](#)

⁽³²⁸⁾ „Доун“, „Командир на талибаните е убит при вероятен удар на американски дрон близо до границата на Пакистан с Афганистан“, 5 юли 2018 г. [url](#)

⁽³²⁹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Защо първият удар с дрон на Пакистан трябва да тревожи Обама“, 1 октомври 2015 г., [url](#)

⁽³³⁰⁾ ИМСАЩ, „След нестабилен изборен сезон, какво следва за Пакистан?“, 26 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³¹⁾ „Дипломат“, „Изборите в Пакистан: Уникални по всякакви грешни причини“, 25 юли 2018 г., [url](#); „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистан:

въоръжените нападения ескалират с приближаването на изборите“, 17 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³²⁾ ПИИОМ, „Общи избори 2018: Тенденции на терористично и политическо насилие“, 27 юли 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽³³³⁾ ПИИОМ, „Общи избори 2018: Тенденции на терористично и политическо насилие“, 27 юли 2018 г., [url](#), стр. 2

⁽³³⁴⁾ „Доун“, „10 ранени при взрив в изборната служба на кандидата на ПТИ в Северен Уазиристан“, 3 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³⁵⁾ „Доун“, „7 души, включително кандидата на ММА, ранен при взрив в Бану“, 7 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³⁶⁾ „Доун“, „ТТП пое отговорност за взрива в Пешавар; Харун Билур от НПА беше погребан“, 10 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³⁷⁾ „Доун“, „Взрив срещу конвой на лидера на JUI-F Акрам Хан Дурани в Бану, четирима убити“, 13 юли 2018 г., [url](#)

- Атенатор-самоубиец уби минимум 149 души и рани поне още 189 при нападение на 12 юли 2018 г. в Масун в провинция Белуджистан, насочен срещу предизборен митинг на Навабазда Сирадж Райсани [Nawabzada Siraj Raisani], като отговорност пое „Ислямска държава в провинция Хорасан“ и фракция на талибаните в Пакистан⁽³³⁸⁾.
- На 22 юли 2018 г. кандидатът на „Пакистан Техрик-е-Инсаф“ Икрамула Гандапур [Ikramullah Gandapur] и неговият шофьор бяха убити, след като самоубиец се взриви близо до колата на Гандапур в покрайнините на Дера Исмаил Хан. ТПП пое отговорност за нападението⁽³³⁹⁾.
- В деня на изборите при нападение, за което „Ислямска държава в провинция Хорасан“ пое отговорност, нападател-самоубиец атакува полицейско превозно средство в близост до избирателен участък в Куета, при което бяха убити 31 души и най-малко 40 души бяха ранени⁽³⁴⁰⁾.

Във всичките четири провинции бяха регистрирани схватки, сблъсъци и смъртоносно насилие между кандидати от различни политически партии⁽³⁴¹⁾.

1.4. Въздействие на насилието върху цивилното население

1.4.1. Брой на цивилните жертви

Източници

Различни цифри за цивилните жертви са предоставени от четири различни изследователски института въз основа на различни дефиниции и променливи. Трудно е да се интерпретират тези цифри, тъй като не всички институти очертават ясни методологии.

Четири изследователски института, които представят данни за ситуацията през 2017 г., са „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ [PIPS]), „Център за изследвания и проучвания на сигурността“ (ЦИПС [CRSS]), „Портал за тероризма в Южна Азия“ (ПТЮА [SATP]) и „Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността“ (ПИИКС).

„Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ), създаден в Исламабад, е основан през 2006 г. от неговия директор Мохамед Амир Рана, експерт по въпросите на сигурността в Пакистан⁽³⁴²⁾. Основните източници за годишните и месечните доклади на ПИИОМ са базата данни и архивите на ПИИОМ за конфликти/сигурност. ПИИОМ наблюдава всеки инцидент в Пакистан ежедневно. ПИИОМ събира информация от източници като кореспонденти в различните региони, вестници, списания, журнари и телевизионни канали за новини⁽³⁴³⁾.

ПИИОМ разделя „нападенията“ на пет категории:

- „i) терористични нападения, включително нападения на бойци, националистически бунтовнически нападения и нападения на сектанти;
- (ii) случаи на етнополитическо насилие;
- (iii) трансгранични нападения;
- (iv) нападения с дроне; и

⁽³³⁸⁾ „Ал Джазира“, „Пакистан: Броят на убитите нарасна до 149 при нападение в Масунг“, 15 юли 2018 г., [url](#)

⁽³³⁹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Икрамула Хан Гандапур от ПТИ се превърна в мъченик при самоубийствен бомбен атентат ви Ди Хан“, 22 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁴⁰⁾ „Ал Джазира“, „Куета: Броят на загиналите при взрив в изборния ден скача до 31“, 25 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁴¹⁾ „Доун“, „Сблъсъци и насилие по време на гласуването в различни избирателни райони; поне 2 убити“, 25 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁴²⁾ ПИИОМ, Екип на ПИИОМ, без дата, [url](#)

⁽³⁴³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 8

(v) оперативни нападения от страна на силите за сигурност срещу бойци⁽³⁴⁴⁾.

ПИИОМ определя „жертви“, както следва: „жертвите включват както броя на убити, така и този на ранени хора“⁽³⁴⁵⁾.

„Център за изследвания и проучвания на сигурността“ (ЦИПС) е пакистански изследователски институт, който анализира политиката в страната. Създаден през 2008 г., той е базиран в Исламабад и се ръководи от Имтиаз Гюл [Imtiaz Gul], журналист и автор на няколко книги за Пакистан⁽³⁴⁶⁾. ЦИПС публикува ежегодно доклад за сигурността в Пакистан и тримесечни доклади, написани от старши научен сътрудник Мохамад Нафиис [Mohammad Nafees]⁽³⁴⁷⁾. Насилието, както е дефинирано от ЦИПС, включва тероризъм, нападения на бойци, сектантско насилие, престъпност, целенасочени убийства, операции по сигурността и удари с дронове⁽³⁴⁸⁾. ЦИПС използва източници със свободен достъп като национални печатни и електронни медии⁽³⁴⁹⁾.

„Порталът за тероризма в Южна Азия“ (ПТЮА) е уебсайт, управляван от Института за управление на конфликти, нестопанска организация, създадена през 1997 г. в Ню Делхи, Индия. Начело със своя основател К.П.С. Гил [K.P.S. Gill], бивш генерален директор на индийската полиция в Пенджаб, той се ангажира с непрекъснатата оценка и решаване на проблемите на вътрешната сигурност в Южна Азия⁽³⁵⁰⁾. ПТЮА създаде „изчерпателна, търсена и непрекъснато актуализирана база данни за цялата налична информация, свързана с тероризма, войните с нисък интензитет и етническите/общностните/сектантските спорове в Южна Азия“⁽³⁵¹⁾.

„Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността“ (ПИИКС) е независим научно-изследователски център със седалище в Исламабад. Тази институция събира статистически данни относно специфичното за Пакистан насилие срещу държавата. ПИИКС интегрира данните на Центъра за мониторинг на конфликти в своите констатации⁽³⁵²⁾. ПИИКС публикува годишни доклади за сигурност. ПИИКС раздели случаите на насилие главно в две категории: „насилствени войнствени действия и действия на силите за сигурност“. ПИИКС се фокусира върху антидържавното насилие и свързаните с него реакции. Сектантското насилие, общите престъпления, етническо или езиково насилие не се споменават в годишния доклад⁽³⁵³⁾. Данните, събрани от ПИИКС, се основават на отворени източници като вестници, правителствени източници и собствени кореспонденти⁽³⁵⁴⁾.

Тъй като четирите цитирани източника използват различни дефиниции за насилствени нападения и жертви, е невъзможно да се даде един преглед на въздействието на насилието върху населението. Следователно следващите параграфи представят данни от различните източници отделно, за да позволят сравнение и по-ясно разбиране на ситуацията.

⁽³⁴⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽³⁴⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽³⁴⁶⁾ Официален уебсайт на Имтиаз Гюл, Биография, без дата, [url](#)

⁽³⁴⁷⁾ Например: ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#); ЦИПС, „Тримесечен доклад за сигурността за първото тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#)

⁽³⁴⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#)

⁽³⁴⁹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 6-7

⁽³⁵⁰⁾ ПТЮА, „Институт за управление на конфликти - представяне“, без дата, [url](#)

⁽³⁵¹⁾ ПТЮА, „Портал за тероризма в Южна Азия“, без дата, [url](#)

⁽³⁵²⁾ ПИИКС, „За ПИИКС“, без дата, [url](#)

⁽³⁵³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 2

⁽³⁵⁴⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 2

Цивилни жертви през 2017 г.

През 2017 г. ПИИОМ регистрира 713 инцидента с насилие, в резултат на които има 1 611 смъртни случая и 2 212 ранени (включително смърт от „терористични нападения“): 657 цивилни, 683 бойци и 271 служители по сигурността (полиция/пограничен корпус/армия/данъчни/рейнджъри) са убити ⁽³⁵⁵⁾. В сравнение с 2016 г. броят на инцидентите с насилие намалява с 5%, от 749 през 2016 г. на 713 през 2017 г. Броят на убитите при общи инциденти с насилие в Пакистан намалява с 15%, от 1 887 през 2016 г. на 1 611 през 2017 г. Броят на хората, ранени при общи инциденти с насилие, се е увеличил с 13% от 1 956 през 2016 г. на 2 212 през 2017 г. ⁽³⁵⁶⁾. Тази тенденция включва смъртта на 683 бойци през 2017 г., в сравнение с 921 през 2016 г., намаление с 26% ⁽³⁵⁷⁾. Освен това данните от ПИИОМ показват, че „терористичните нападения“ (370) представляват близо 52% от всички инциденти с насилие ⁽³⁵⁸⁾. Броят на убитите при тези нападения през 2017 г. намалява с 10% в сравнение с 2016 г. Броят на ранените през 2017 г. нараства със 7% в сравнение с 2016 г. ⁽³⁵⁹⁾.

ПТЮА има отчетени 1 260 смъртни случая при „терористично насилие“ през 2017 г. (540 цивилни, 280 сили за сигурност персонал, 592 терористи/бунтовници). В сравнение с 2016 г. (1 803 смъртни случая) този брой е значително по-малък, поради намаляване на броя на убитите терористи/бунтовници ⁽³⁶⁰⁾.

Данните, предоставени от ЦИПС показват 4 131 жертви, 2 057 загинали и 2 074 ранени от насилие през 2017 г.: 959 цивилни, 786 бойци и 312 служители по сигурността ⁽³⁶¹⁾. В сравнение със смъртните случаи през 2016 г. броят на жертвите на насилие намалява с приблизително 21% ⁽³⁶²⁾. ЦИПС е единственият институт, който провежда изследвания на професиите на жертвите. Той отбелязва, че сред цивилните жертви се установява, че идентифицираните хора имат връзка с политически/религиозни партии или принадлежат към професии като медиен персонал, съдебна практика, здравни специалисти или бизнесмени ⁽³⁶³⁾. Според ЦИПС, леко намаление с 15% на жертвите, свързани с насилие, се наблюдава за служителите по сигурността в сравнение с 2016 г. ⁽³⁶⁴⁾. По данни на ЦИПС „служители по сигурността“ включва: полицията, пакистанската армия, персонала на Пограничния корпус, военновъздушните сили на Пакистан, данъчните власти, Касадарите и други ⁽³⁶⁵⁾.

ПИИКС регистрира 950 случая на насилие от страна на бойци и контра-операции срещу бунтовниците от държавата през 2017 г. Загинали са общо 1 395 души: 561 бойци, 585 цивилни, 249 служители на силите за сигурност ⁽³⁶⁶⁾. ПИИКС съобщи за 1 965 ранени: 1 580 цивилни, 54 бойци и 331 служители на силите за сигурност. В сравнение с 2016 г. се отбелязва намаление на общия брой на инцидентите с 41%, с намаляване на смъртността с 25% и увеличение с 2% на ранените ⁽³⁶⁷⁾.

Изображение 2 дава сравнение на убитите през 2016 г. и 2017 г. между четирите източника (въз основа на описанията, описани по-горе)

⁽³⁵⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20, стр. 24

⁽³⁵⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽³⁵⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽³⁵⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽³⁵⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽³⁶⁰⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁶¹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽³⁶²⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 12

⁽³⁶³⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 16-23

⁽³⁶⁴⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽³⁶⁵⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 25

⁽³⁶⁶⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

⁽³⁶⁷⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

2016 г. по източник	Общо убити	Цивилни убити	Бойци убити	Сили по сигурността убити
ПИИОМ ⁽³⁶⁸⁾	1 887	619	921	347
ПТЮА ⁽³⁶⁹⁾	1 803	612	898	293
ЦИПС ⁽³⁷⁰⁾	2 613	1003	1 222	388
ПИИКС ⁽³⁷¹⁾	1 858	514	986	358
2017 г. по източник	Общо убити	Цивилни убити	Бойци убити	Сили по сигурността убити
ПИИОМ ⁽³⁷²⁾	1 611	657	683	271
ПТЮА ⁽³⁷³⁾	1 260	540	592	280
ЦИПС ⁽³⁷⁴⁾	2 057	959	786	312
ПИИКС ⁽³⁷⁵⁾	1 395	585	561	249

Изображение 2: Сравнение на броя на загиналите през 2016 и 2017 г. (ПИИОМ, ПТЮА, ЦИПС, ПИИКС) ⁽³⁷⁶⁾**Модели в жертвите през 2017 г.**

В този раздел се сравняват данните, събрани от ЦИПС, ПИИКС и ПТЮА, тъй като те са събирали данни през 2017 г. за всеки месец.

Данните, събрани от ЦИПС, показват определена стабилност в броя на жертвите през по-голямата част от 2017 г., с изключение на февруари (виж Изображение 3). Повечето смъртни случаи са станали през февруари и август 2017 г. Януари 2017 е месецът с най-малко жертви през годината ⁽³⁷⁷⁾

Същата тенденция се наблюдава и при месечните данни, записани от ПТЮА, въпреки че цифрите леко се различават. През февруари 2017 г. ПТЮА отброи 262 смъртни случая, 131 през юни 2017 г. и 72 през

⁽³⁶⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 14

⁽³⁶⁹⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁷⁰⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, 22 март 2017 г., [url](#), стр. 8-9

⁽³⁷¹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността, 2016 г.“, февруари 2017 г., [url](#), стр. 12

⁽³⁷²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20, стр. 24

⁽³⁷³⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁷⁴⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 8

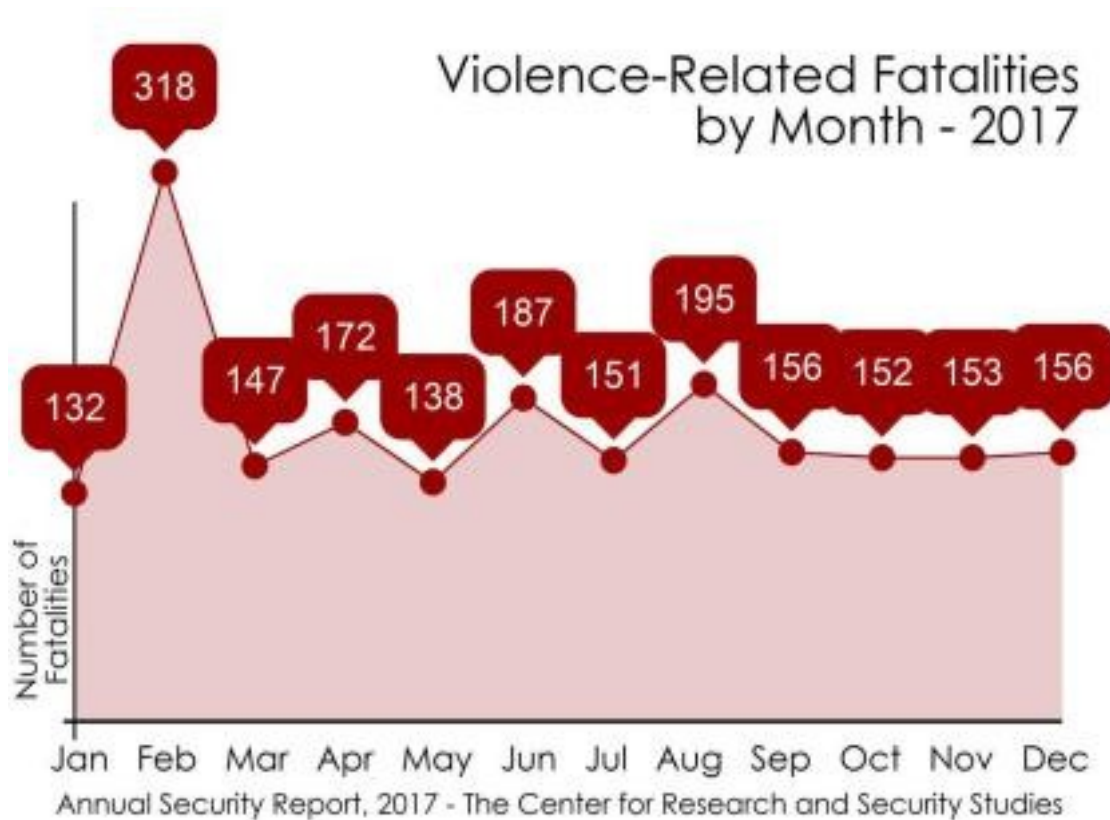
⁽³⁷⁵⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

⁽³⁷⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 14; ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#); ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността за 2016 г.“, 22 март 2017 г., [url](#), стр. 8-9; ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността, 2016 г.“, февруари 2017 г., [url](#), стр. 12; ПИИОМ, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 20, стр. 24; ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 8; ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността за 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11

⁽³⁷⁷⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 11

август 2017 г. Според ПТЮА най-много смъртни случаи са настъпили през месеците февруари, юни и юли 2017 г. ⁽³⁷⁸⁾.

Данните, събрани от ПИИКС, показват най-голям брой жертви през февруари, юни и август 2017 г. ПИИКС отбеляза спад в броя на загиналите през последните шест месеца на 2017 г. ⁽³⁷⁹⁾.

Изображение 3: Смъртните случаи, свързани с насилието през 2017 г. на месец © CRSS ⁽³⁸⁰⁾

Граждански жертви през първата половина на 2018 г.

През първите шест месеца на 2018 г. ПИИОМ регистрира 268 инцидента с насилие, които са довели до 397 смъртни случая (включително смърт от „терористични нападения“) ⁽³⁸¹⁾.

ПТЮА регистрира 277 жертви при „терористично насилие“ през първата половина на 2018 г. (77 цивилни, 92 служители на силите за сигурност, 92 терористи/бунтовници). В сравнение с първите шест месеца на 2017 г. (863 смъртни случая) този брой е значително по-малък, поради намаляване на броя на убити цивилни ⁽³⁸²⁾.

Данните, предоставени от ЦИПС, са за 1 004 жертви (533 жертви, 488 ранени) в доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г. ⁽³⁸³⁾.

⁽³⁷⁸⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁷⁹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 11-12

⁽³⁸⁰⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 11

⁽³⁸¹⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³⁸²⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁸³⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 2018, 13 април 2018 г., [url](#);

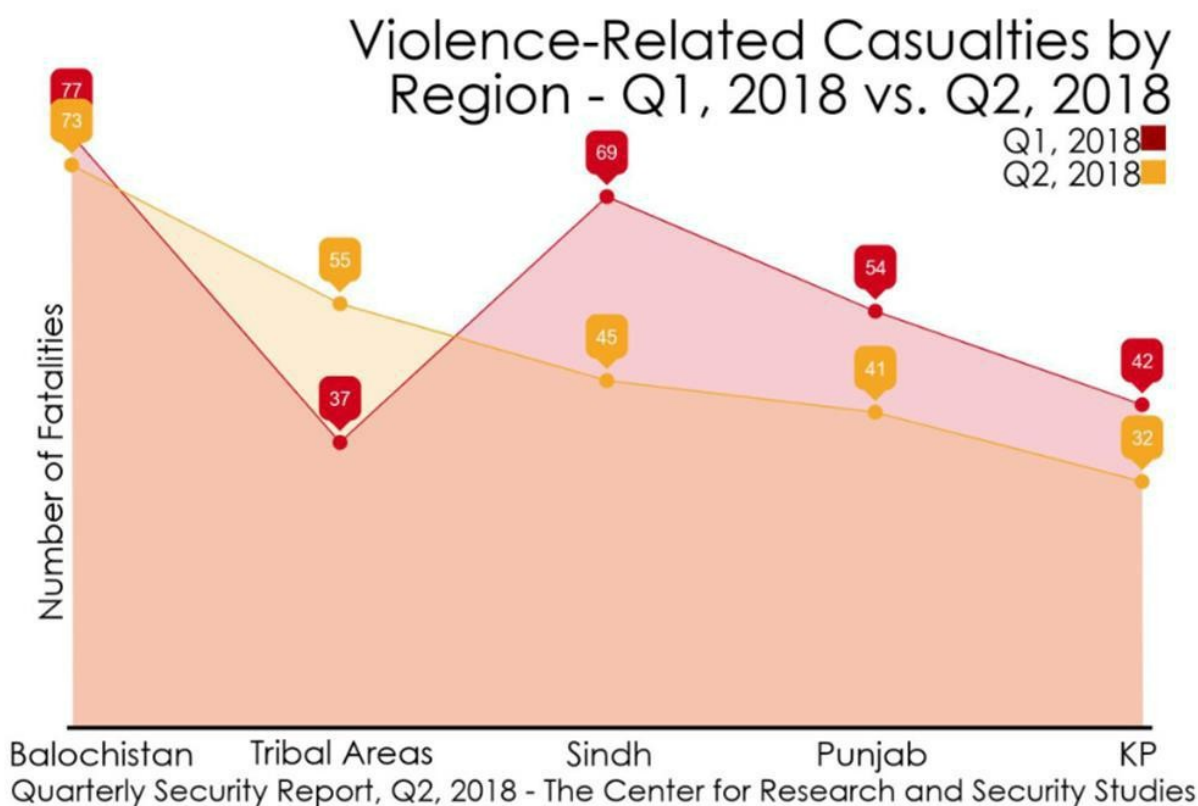
„Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

Моделни в смъртните случаи през първата половина на 2018 година

В този раздел се сравняват данните, събрани от ЦИПС и ПТЮА, тъй като те са събирали данни за първата половина на 2018 г. по месеци.

Месечните данни, регистрирани от ПТЮА, показват, че най-много смъртни случаи през първата половина на 2018 г. е имало през януари 2018 г., последван от март 2018 г. ⁽³⁸⁴⁾.

Според ЦИПС през второто тримесечие на 2018 г. смъртните случаи са намалели, а броят на ранените леко се е увеличил в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽³⁸⁵⁾. Особено в провинциите Синд, Пенджаб и Хайбер Пахтунхва броят на жертвите, свързани с насилие, намалел значително през второто тримесечие на 2018 г. В племенните райони ЦИПС регистрира повече жертви през второто тримесечие на 2018 г., отколкото през първото тримесечие (виж изображение 4) ⁽³⁸⁶⁾.

Изображение 4: Жертви, свързани с насилие, по региони - първо спрямо второ тримесечие на 2018 г. © CRSS ⁽³⁸⁷⁾

1.4.2. Деца

„Хюман Райтс Уоч“ заяви в доклад от март 2017 г., че нападенията, извършени от бойни групи, имат „пагубно въздействие върху образованието“ в Пакистан ⁽³⁸⁸⁾. Според последващи

⁽³⁸⁴⁾ ПТЮА, „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁸⁵⁾ „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁸⁶⁾ „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁸⁷⁾ „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽³⁸⁸⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Сънищата се превърнаха в кошмари: нападения срещу ученици, учители и училища в Пакистан“, 27 март 2017 г., [url](#)

статии, през май 2018 г. и август 2018 г. „Хюман Райтс Уоч“ пише, че насилието от страна на ислямистки бойци е било пречка за „образованието на стотици хиляди деца, особено момичета“. Според „Хюман Райтс Уоч“ правителството на Пакистан не успява да спре или да смекчи нападенията срещу образователни институции ⁽³⁸⁹⁾. Доклад на „Глобалната коалиция за защита на образованието от нападения“ (GSPEA) посочва през май 2018 г., че „се съобщава, че между 2013 и 2017 г. въоръжени недържавни групи и неизвестни страни са нападнали стотици училища в Пакистан, обикновено използващи експлозивни устройства“ ⁽³⁹⁰⁾.

Според статистиката на секретариата на ФАПР, цитирана в статия, публикувана от „Интегрирана регионална информационна мрежа“ (IRIN) през януари 2018 г., над 2 300 от 5 994 училища, управлявани от правителството във ФАПР, са „на практика затворени“ ⁽³⁹¹⁾. В статията се посочва още, че родителите и защитниците се опасяват, че когато проблемите с образованието в племенните области се игнорират, това ще доведе до „ново поколение екстремизъм и войнственост“ ⁽³⁹²⁾. През 2017 г. ПИИОМ съобщи за седем нападения срещу образователни институции в страната, довели до дванадесет цивилни жертви (един загинал и единадесет ранени) ⁽³⁹³⁾. Пет от тези нападения са извършени във ФАПР и Хайбер Пахтунхуа ⁽³⁹⁴⁾. През май 2018 г. пакистанският вестник „Доун“ съобщи, че са нападнати две училища за момичета в Северен Уазиристан. „Доун“ заяви още, че бойците разпространяват брошури, изискващи властите да закрийт училищата за момичета в района ⁽³⁹⁵⁾. През август 2018 г. поне дванадесет училища бяха унищожени от бойци в Белуджистан ⁽³⁹⁶⁾.

Останките от самоделни взривни устройства и противопехотните мини поставят децата в опасност в няколко области, особено в провинциите Белуджистан и Хайбер Пахтунхуа и във ФАПР, според статия, публикувана от „Интер Прес Сървис“ (IPS) през април 2018 г. ⁽³⁹⁷⁾.

Според годишния доклад на Дружеството за защита правата на детето (SPARC) не съществуват точни данни за жертвите деца, но децата са засегнати както от сектантско насилие, така и от безразборни нападения. Самоубийствените бомбени атентати и самоделните взривни устройства застрашават децата в няколко области, особено в провинциите Белуджистан, ФАПР (особено Южен Уазиристан) и Хайбер Пахтунхуа ⁽³⁹⁸⁾.

1.4.3. Вътрешно разселени лица (ВРЛ) и бежанци

Вътрешно разселени лица (ВРЛ)

От 2008 г. насам приблизително 5,3 милиона души са разселени заради бунтовнически действия, борба срещу тях и друго свързано с това насилие в Пакистан. Около 5,05 милиона вътрешно разселени лица са се завърнали от 2008 г. насам според данни на Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси ⁽³⁹⁹⁾. Към 28 февруари 2018 г. 441 754 семейства са се завърнали

⁽³⁸⁹⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Увеличение в бунтовническите нападения срещу училища в Пакистан“, 14 май 2018 г., [url](#);

„Хюман Райтс Уоч“, „Пакистан: скок в нападенията на бойци срещу училищата“, 3 август 2018 г., [url](#)

⁽³⁹⁰⁾ „Глобална коалиция за защита на образованието от нападения“, „Образование под атака 2018 г.“, май 2018 г., [url](#), стр. 186

⁽³⁹¹⁾ ИРИМ, „Призрачни училища“ рискуват да отглеждат войнственост в племенните райони на Пакистан“, 25 януари 2018 г., [url](#)

⁽³⁹²⁾ ИРИМ, „Призрачни училища“ рискуват да отглеждат войнственост в племенните райони на Пакистан“, 25 януари 2018 г., [url](#)

⁽³⁹³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 246

⁽³⁹⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 45

⁽³⁹⁵⁾ „Доун“, „Две училища за момичета бяха засегнати от експлозии от бомби в Северен Уазиристан“, 10 май 2018 г., [url](#)

⁽³⁹⁶⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистан: скок в нападенията на бойци срещу училищата“, 3 август 2018 г., [url](#)

⁽³⁹⁷⁾ IPS, „Разселени пушунци се завръщат, за да намерят домове, „кипящи“ от мини“, 26 април 2018 г., [url](#)

⁽³⁹⁸⁾ „Дружество за защита правата на детето“, „Състоянието на децата на Пакистан 2017 г.“, юли 2018 г., [url](#), стр. 89-90

⁽³⁹⁹⁾ Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси, „Пакистан: Разселвания и връщане в Хайбер Пахтунхуа и ФАПР 2008 - 2017 г. (към 30 септември 2017 г.)“, 25 октомври 2017 г., [url](#)

във ФАПР от декември 2010 г., а 29 372 семейства остават разселени според Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси ⁽⁴⁰⁰⁾.

В своя Глобален доклад за вътрешното разселване за 2018 г. „Център за наблюдение на вътрешното разселване“ заяви, че през 2017 г. в Пакистан е имало 75 000 нови разселвания, предизвикани от конфликти. „Центърът за наблюдение на вътрешното разселване“ идентифицира Чаман (зона на границата между Пакистан и Афганистан) и секторите Абасур и Сиалкот (на границата между Пакистан и Индия) като области, в които е станало разселване през 2017 г. ⁽⁴⁰¹⁾.

ВКБООН заяви в своята „Стратегия за групова защита за 2017-2019 г.“, публикувана през октомври 2017 г., следното за вътрешно разселените лица: „ВРЛ и завръщащите се разселени жени продължават да бъдат изложени на сериозни рискове от насилие и различни форми на свързано с пола насилие“ ⁽⁴⁰²⁾.

Във втората част на този доклад вътрешните разселвания са обяснени по-подробно и чрез географско разделение (виж. Раздел [2. Ситуация със сигурността по региони](#)).

Афганистански бежанци

Пакистан също така е домакин на една от най-големите бежански общности в света, в която живеят 1,4 милиона регистрирани афганистански бежанци и приблизително един милион нелегални афганистански мигранти ⁽⁴⁰³⁾.

Пакистанското правителство удължи три пъти през 2018 г. валидността на своите Карти за доказателство за регистрация (PoR-карти), издадени от NADRA (Националната база данни и регистрационен орган). На 30 юни 2018 г. РСЕ/РС съобщи, че служебното правителство реши „да предостави временно удължаване от три месеца на регистрираните бежанци, присъстващи в страната“ ⁽⁴⁰⁴⁾. Към 8 август 2018 г. Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси съобщава, че между 1 януари 2018 г. и 4 август 2018 г. 10 107 регистрирани афганистанци са се завърнали в Афганистан. През същия период се завърнаха 20 813 афганистанци без документи ⁽⁴⁰⁵⁾.

1.5. Способност на държавата да осигури право и ред

Тази глава не предоставя подробно описание на способността на държавата да осигурява право и ред и нарушенията на правата на човека, извършени от пакистанските сили за сигурност, а по-скоро се фокусира върху онези елементи, които са важни за разбирането на настоящата ситуация по сигурността в Пакистан. За подробно описание вижте Доклада за преглед на страната на ЕСПОУ за Пакистан (август 2015 г.) ⁽⁴⁰⁶⁾.

⁽⁴⁰⁰⁾ Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси, „Пакистан: актуализацията за връщанията във ФАПР (от 15 септември 2017 г. до 28 февруари 2018 г.) - Хуманитарен момент“, 28 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁰¹⁾ „Център за наблюдение на вътрешното разселване“, Пакистан. „Глобален доклад за вътрешното разселване (GRID 2018)“, 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁴⁰²⁾ ВКБООН, „Пакистан: Стратегия за групова защита за 2017-2019 г.; От разселване до устойчиво завръщане“, 24 октомври 2017 г., [url](#), стр. 4

⁽⁴⁰³⁾ ВКБООН, „Глобални тенденции на принудителното разселване през 2017 г.“, 21 юни 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽⁴⁰⁴⁾ РСЕ/РС, „Пакистан отпуска ново удължаване преди принудителното завръщане на афганистанските бежанци“, 30 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁰⁵⁾ Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси, „Пакистан: Афганистански бежанци и репатриране на афганистанци без документи (29 юли - 4 август 2018 г.)“, 8 август 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁰⁶⁾ ЕСПОУ, „Пакистан - Общ преглед на страната“, август 2015 г., [url](#)

1.5.1. Защита на държавата, сили за сигурност и правосъдие

Върховенство на закона

Пакистан има избрано гражданско правителство. Конституцията предвижда политическата власт да бъде разделена между законодателната, изпълнителната и съдебната власт. Войската оказва значително влияние върху националната сигурност, външната политика и икономическата политика, според доклад на „Фрийдъм хаус“, който обхваща 2017 г. ⁽⁴⁰⁷⁾. Освен това „Фрийдъм хаус“ заявява, че корупцията, липсата на поемане на отговорност и липсата на прозрачност са всеобхватни проблеми на всички нива на управление, в политиката и в армията ⁽⁴⁰⁸⁾.

Според Индекса за върховенство на закона на Световния проект за правосъдие за 2017—2018 г. Пакистан е на 105 място в списък от 113 държави в света по общите резултати за върховенството на закона. Пакистан получи оценка „много ниско“ в няколко категории: „право на живот и сигурност“, „надлежно спазване на законовите процедури“, „санкции за нарушения по служба“, „ефективни разследвания“ и „липса на неправилно влияние на правителството“ в системата на наказателното правосъдие. Този индекс беше съставен въз основа на набор от въпросници, изпратени на експерти (средно повече от 300 на държава) и на широката общественост ⁽⁴⁰⁹⁾.

Правосъдие

Официалната съдебна система, установена от Конституцията, се състои от Върховния съд, Висшия съд за четирите провинции и Исламабад и Федералния шариатски съд ⁽⁴¹⁰⁾. Въпреки това, юрисдикцията на Върховния съд и Висшите съдилища не се разпростира върху области като Азад Джаму и Кашмир или Гилгит-Балтистан, които действат при отделни съдебни системи ⁽⁴¹¹⁾.

Държавният департамент на Съединените щати посочва в доклад от април 2018 г. за 2017 г.:

„Законът предвижда независима съдебна система, но според НПО и юридически експерти съдебната система често е подложена на външно влияние. Съдебната система се влияе от отмъщението от екстремистките елементи в случаите на тероризъм или богохулство и публичното политизиране на делата с голямо значение.“

[...]

„Много съдилища на по-ниско ниво останаха корумпирани, неефективни и подложени на натиск от заможни лица и влиятелни религиозни или политически дейци“. [...]

„Неформалните правосъдни системи, лишени от институционализирана правна защита, остават действащи, особено в селските райони и това често води до нарушаване на правата на човека“ ⁽⁴¹²⁾.

През август 2017 г. Комитетът на ООН по правата на човека изказа опасения относно:

⁽⁴⁰⁷⁾ „Фрийдъм хаус“, „Свободата в света 2018 г. - Пакистан“, 5 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁰⁸⁾ „Фрийдъм хаус“, „Свободата в света 2018 г. - Пакистан“, 5 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁰⁹⁾ Проект за световно правосъдие, „Индекс за върховенство на закона 2017-2018 г.“, 31 януари 2018 г., [url](#), стр. 7, стр. 122

⁽⁴¹⁰⁾ Хюсеин, Ф., „Съдебната система на Пакистан“, май 2015 г., [url](#)

⁽⁴¹¹⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 14-15

⁽⁴¹²⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 14-15

„предизвикателствата пред съдебната власт в укрепването на нейната независимост и ефективност, включително липсата на прозрачност на процедурите за назначаване на съдебни органи; недостигът на съдии и дългосрочните свободни работни места; недостатъчно разпределение на бюджета; значителното забавяне на делата; липсата на висококачествено юридическо образование и продължаващо професионално обучение на юридическите специалисти; и корупцията в съдебната система (член 14)“⁽⁴¹³⁾.

На 6 януари 2015 г. бяха подписани 21-ият Законопроект за изменение на Конституцията от 2015 г. и Законът за изменение за армията на Пакистан от 1952 г. Тези изменения дадоха правомощията на военните съдилища до февруари 2017 г. да осъждат цивилни лица за престъпления, свързани с тероризма⁽⁴¹⁴⁾. През август 2015 г. Върховният съд потвърди парламентарните изменения⁽⁴¹⁵⁾. Военните съдилища се разпуснаха на 7 януари 2017 г. след изтичането на законната разпоредба. През март 2017 г. Парламентът, Сенатът и Президентът приеха законодателство за възстановяване на военните съдилища⁽⁴¹⁶⁾. Цифрите на Министерството на отбраната, цитирани в „Експрес Трибюн“ на 13 март 2018 г., разкриват, че 486 дела са постъпили пред военните съдилища от встъпването им в длъжност през 2015 г. Военните съдилища са приключили 333 дела и са присъдили смъртно наказание на 186 души⁽⁴¹⁷⁾. Източниците критикуват създаването на военните съдилища и предупреждават, че тези съдилища могат да се използват като механизъм срещу политически дисиденти или групи, които са смущавали военните в миналото⁽⁴¹⁸⁾.

Сили по сигурността

„Амнести Интернешънъл“ (AI) заяви в своя годишен доклад за 2018 г., който обхваща събитията през 2017 г., че насилствените изчезвания от силите за сигурност продължават⁽⁴¹⁹⁾. Държавният департамент на Съединените щати и „Хюман Райтс Уоч“ отчитат в годишните си доклади за 2017 г., че в цялата страна се случват извънсъдебни убийства, насилие и тормоз, произволни арести и задържания, изтезания и злоупотреби със задържани лица и други нарушения на човешките права от страна на силите за сигурност⁽⁴²⁰⁾.

През юни 2017 г. Комитетът на ООН срещу изтезанията (UNCAT) изрази в заключителните си забележки по първоначалния доклад за Пакистан, загрижеността си от „широко разпространената практика“ на изтезания от полицията, военните и разузнавателните агенции в Пакистан⁽⁴²¹⁾. Също така Комитетът на ООН по правата на човека заяви през август 2017 г., че „Комитетът е обезпокоен от високата честота на насилствени изчезвания и извънсъдебни убийства, за които се твърди, че са извършени от полицията и военните сили и силите за сигурност“⁽⁴²²⁾.

⁽⁴¹³⁾ Комитет на ООН по правата на човека, „Заклучителни бележки по първоначалния доклад за Пакистан“, 23 август 2017 г., [url](#), параграф 31

⁽⁴¹⁴⁾ Международна кризисна група, „Преразглеждане на стратегиите за борба с тероризма в Пакистан: Възможности и клопки № 271“, 22 юли 2015 г., [url](#), стр. 1-3

⁽⁴¹⁵⁾ „Дойче веле“, „Военните съдилища в Пакистан - решение или проблем?“, 7 август 2015 г., [url](#)

⁽⁴¹⁶⁾ „БиБиСи“, „Пакистан ще възстанови тайните военни съдилища въпреки критиките“, 22 март 2017 г., [url](#); „Доун“, „Военните съдилища в Пакистан се възстановяват“, 31 март 2017 г., [url](#)

⁽⁴¹⁷⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Военните съдилища са осъдили на смърт 186 души от 2015 г.“, 13 март 2018 г., [url](#)

⁽⁴¹⁸⁾ „Дойче веле“, „Военните съдилища в Пакистан - решение или проблем?“, 7 август 2015 г., [url](#); „Дипломат“, „Тайните военни съдилища на Пакистан не изчезват“, 24 април 2017 г., [url](#)

⁽⁴¹⁹⁾ „Амнести Интернешънъл“, „Международен доклад на „Амнести Интернешънъл“ 2017/18 - Състоянието на правата на човека в света - Пакистан“, 22 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁴²⁰⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за страна за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 1, стр. 19-20; „Хюман Райтс Уоч“, „Световен доклад 2018 - Пакистан“, 18 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁴²¹⁾ Комитет на ООН срещу изтезанията, Заклучителни бележки по първоначалния доклад за Пакистан [CAT/C/ПАК/CO/1], 1 юни 2017 г., [url](#), стр. 2

⁽⁴²²⁾ Комитет на ООН по правата на човека, Заклучителни бележки по първоначалния доклад за Пакистан, 23 август 2017 г., [url](#), параграф 19

1.5.2. Актове за борба с тероризма

На 24 февруари 2014 г. правителството обяви вътрешна политика за петгодишен период, така наречената Политика за сигурност. Тази политика се фокусира главно върху сигурността на градските центрове, като често не се споменава ситуацията във ФАПР и Белуджистан. Тя се позова на диалог с всички заинтересовани страни за реформи в *медресетата*, реабилитация и дерадикализация на бойците ⁽⁴²³⁾. Основна цел на Политиката за сигурност е изолирането на терористите. Националният орган за борба с тероризма (НАСТА) трябваше да даде насока на борбата срещу тероризма и да изпълнява задачи, вариращи от антитероризъм до политически и оперативни интервенции. През февруари 2014 г. правителството продължаваше да участва в мирните преговори с талибаните и политиката за сигурност се оказа недостатъчна, след като започна военната операция в Северен Уазиристан и страната стана жертва на атаки в отговор от страна на бойците ⁽⁴²⁴⁾.

Терористичното нападение през декември 2014 г. срещу общественото училище на армията на Пешавар послужи като катализатор на политическия консенсус, когато бившият премиер Наваз Шариф свика конференция на всички партии ден след нападението ⁽⁴²⁵⁾. Това доведе през същия месец до консултации с всички политически партии, до създаването на Национален план за действие (НПД) за премахване на тероризма от Пакистан. Основни характеристики бяха:

- Създаване на бързи военни съдебни инстанции за две години;
- Ангажимент да се гарантира, че в страната не могат да действат въоръжени милиции;
- Противодействие на речта на омразата и екстремистките материали;
- „Задушаване на финансирането за терористи“;
- Създаване и разполагане на специализирани сили за борба с тероризма;
- Укрепване и реструктуриране на Националния орган за борба с тероризма;
- Регистрация и регулиране на медресетата;
- Административни реформи и реформи за развитие във ФАПР с непосредствен фокус върху връщането на вътрешно разселените лица;
- Нулева толерантност към бойните действия в Пенджаб;
- Довеждане на продължаващата операция в Карачи до нейното логично приключване;
- Овластяване на правителството на Белуджистан за политическо помирение с пълно ангажиране на всички заинтересовани страни;
- Формулиране на цялостна политика за справяне с въпроса за афганистанските бежанци, като се започне с регистрация на всички нерегистрирани афганистанци, пребиваващи „незаконно“ в Пакистан;
- Обновяване и реформиране на системата на наказателното правосъдие с цел укрепване на отделите за борба с тероризма, включително разрешаване на провинциалните Отдели по наказателно разследване да прехващат комуникации между терористи ⁽⁴²⁶⁾.

По-късно през декември 2014 г. Наваз Шариф обяви формирането на федерални сили за борба с тероризма с незабавен ефект ⁽⁴²⁷⁾. Политическата администрация и администрацията по сигурността създадоха временни военни съдилища, за да провежда процес по престъпления, свързани с тероризма, вместо да преследва делата чрез

⁽⁴²³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността на Пакистан 2014 г., 2015 г.“, [url](#), стр. 42-43

⁽⁴²⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността на Пакистан 2014 г., 2015 г.“, [url](#), стр. 42-43

⁽⁴²⁵⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Борба срещу тероризма: решителен момент“, 25 декември 2014 г., [url](#)

⁽⁴²⁶⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Борба срещу тероризма: Определящ момент“, 25 декември 2014 г., [url](#); ЦИПС, „Проследяване на НПД - третият годишен одит на Националния план за действие“, юни 2018 г., [url](#)

⁽⁴²⁷⁾ „Доун“, „Наваз представи специална комисия за изпълнение на Националния план за действие“, 26 декември 2014 г., [url](#)

независима съдебна система (вж. информацията по-горе включена в [1.5.1. Държавна защита, сили за сигурност и правосъдие](#))⁽⁴²⁸⁾.

След три години прилагането на НПД, механизмите на Пакистан и интервенциите за справяне с причините за екстремизма „остават до голяма степен неефективни“ според различни източници⁽⁴²⁹⁾.

1.5.3. Задържане и смъртно наказание

Задържане

Държавният департамент на Съединените щати посочва в доклад от април 2018 г., който обхваща 2017 г., че в някои затвори и центрове за задържане се срещат тежки и понякога опасни за живота условия и злоупотреби. Освен това често срещано явление е недостатъчната храна и вода и лошите санитарни помещения. Пренаселеността в затворите остава сериозен проблем поради липсата на сграден фонд⁽⁴³⁰⁾. Комисията за правата на човека на Пакистан (HRCP) отчете в годишния си доклад за 2018 г., че сигурността в арестите, пренаселеността и здравните и хигиенните условия продължават да бъдат предизвикателство в затворите⁽⁴³¹⁾.

КПЧП съобщи, че в Пакистан има 82 591 души в затвори според публикацията от април 2018 г.⁽⁴³²⁾.

Смъртно наказание

През декември 2014 г., след атентата срещу училище в Пешавар, властите в Пакистан частично премахнаха мораториума върху смъртното наказание, който се прилага от 2008 г. На 10 март 2015 г. правителството на Пакистан декларира, че екзекуциите ще бъдат възобновени за всички основни престъпления⁽⁴³³⁾.

През октомври 2017 г. „Хюман Райтс Уоч“ изрази своята загриженост, че на хора е отказано правото на справедлив процес. Освен това „Хюман Райтс Уоч“ заяви, че:

„Съдилищата също са наложили смъртното наказание в нарушение на международното право на хора с умствени увреждания, лица на възраст под 18 години към момента на извършване на престъплението, и на хора, чиито присъди се основават на „признания“, извлечени чрез изтезания или друго лошо отношение“⁽⁴³⁴⁾.

През април 2018 г. „Джъстис Проджект Пакистан“ [Justice Project Pakistan], юридическа фирма с нестопанска цел със седалище в Пакистан, издаде доклад за затворниците със смъртни присъди. В този доклад се посочва, цитирайки Министерството на вътрешните работи, че канцеларията на президента е отхвърлила 513 молби за помилване от осъдени затворници,

⁽⁴²⁸⁾ „Доун“, „Военните съдилища са част от Националния план за действие: премиерът Наваз“, 30 декември 2014 г., [url](#): „Икономист“.

„Човекът с плана: Пакистан след клането в училище“, 24 януари 2015 г., [url](#)

⁽⁴²⁹⁾ ЦИПС, „Проследяване на НПД - третият годишен одит на Националния план за действие“, юни 2018 г., [url](#), стр. 16; „Доун“, „Правителството блокира 937 URL адреса и 98,3 милиона SIM карти съгласно Националния план за действие“, 9 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁴³⁰⁾ Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [URL](#), стр. 7

⁽⁴³¹⁾ КПЧП, „Състояние на правата на човека през 2017 г.“, 16 април 2018 г., [url](#), стр. 58

⁽⁴³²⁾ КПЧП, „Състояние на правата на човека през 2017 г.“, 16 април 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁴³³⁾ „Дипломат“, „Пакистан и смъртното наказание“, 21 април 2016 г., [url](#); „Икономист“, „Човекът с плана: Пакистан след клането в училище“, 24 януари 2015 г., [url](#); Justice Project Pakistan, „Преброяване на екзекуциите“, 6 юли 2017 г., [url](#), стр. 1

⁽⁴³⁴⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистан: Изборът в Орган за човешките права на ООН откроява пропуски“, 18 октомври 2017 г., [url](#)

- 444 от които са от първите 15 месеца след възобновяването на екзекуциите през декември 2014 г. ⁽⁴³⁵⁾.

В доклад, публикуван от „Амнести Интернешънъл“ през април 2018 г. относно смъртните присъди и екзекуциите през 2017 г., се споменава, че от 2014 г. насам са били екзекутирани около 500 затворници, докато над 7 000 затворници очакват изпълнение на смъртното си наказание. През 2017 г. са извършени приблизително 60 екзекуции според „Амнести Интернешънъл“ ⁽⁴³⁶⁾.

⁽⁴³⁵⁾ „Джъстис Проджект Пакистан“, „Без милост: Доклад за помилване на затворници със смъртни присъди в Пакистан“, 11 април 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁴³⁶⁾ „Амнести Интернешънъл“, „Смъртни присъди и екзекуции през 2017 г.“, 12 април 2018 г., [url](#), стр. 24

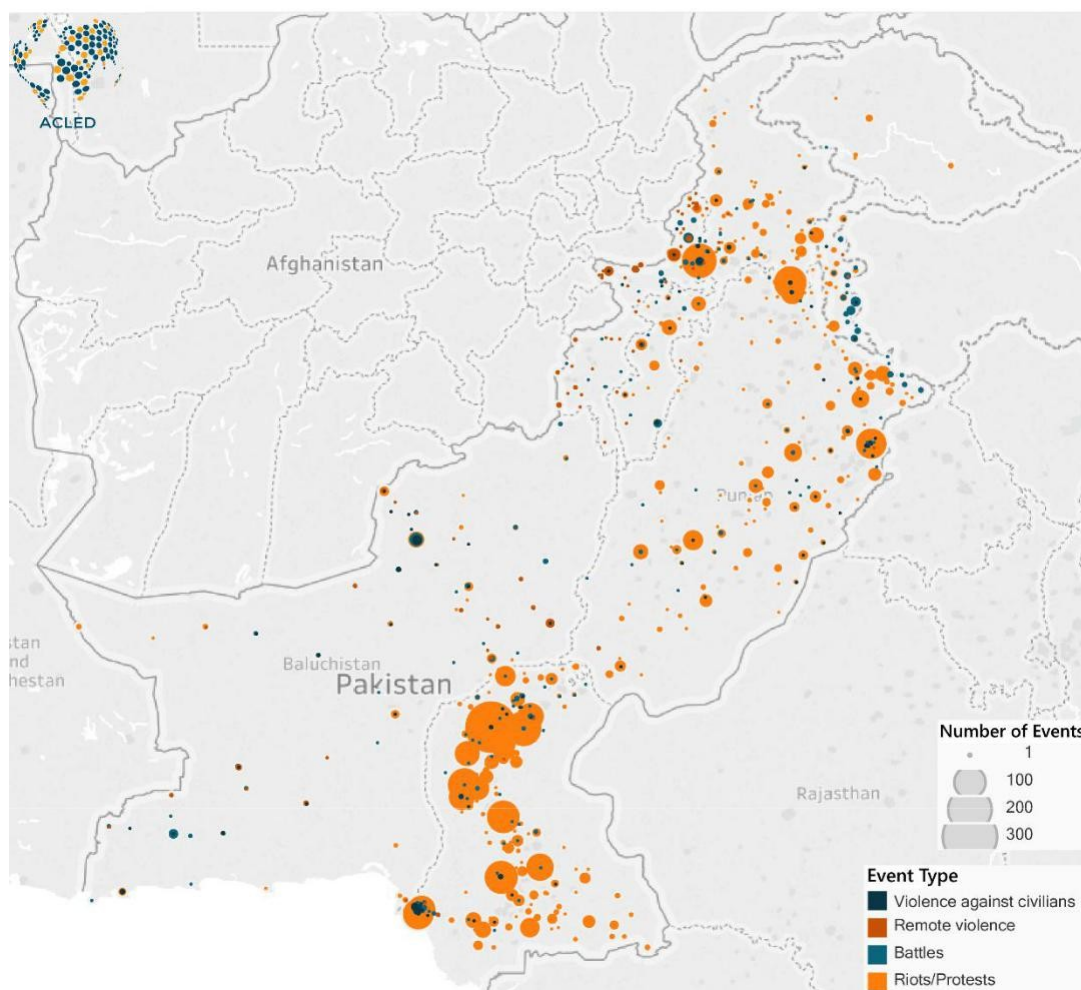
2. Ситуация със сигурността по региони

2.1. Географски преглед на насилието 2017 г. - първа половина на 2018 г.

2.1.1. Тенденции в регионалното насилие

Проект за местоположение на въоръжени конфликти и данни за събития (МВКДС [ACLED])⁽⁴³⁷⁾ предостави две карти за оценка на географското разпространение на инциденти с насилие. Тези карти се базират на базата данни на МВКДС⁽⁴³⁸⁾, която съдържа данни за инциденти, свързани със сигурността в Пакистан⁽⁴³⁹⁾. Карта 2 и Карта 3 показват преглед на насилието в Пакистан по видове събития за 2017 г. и първата половина на 2018 г.: битки, насилие от разстояние, насилие срещу цивилни и безредици/протести (виж Карта 2 и Карта 3).

Events of Political Violence & Protests by Type in Pakistan, 2017

Карта 2: Събития на политическо насилие и протести по тип в Пакистан, 2017 г., ©ACLED⁽⁴⁴⁰⁾

⁽⁴³⁷⁾ Цифрите на МВКДС не бяха използвани в други раздели, тъй като този източник използва различна методология, за да опише „насилието“, който е по-различен от другите източници - за обяснение относно методологията на МВКДС вижте: МВКДС, „Кодекс на МВКДС“, 28 декември 2017 г., [url](#)

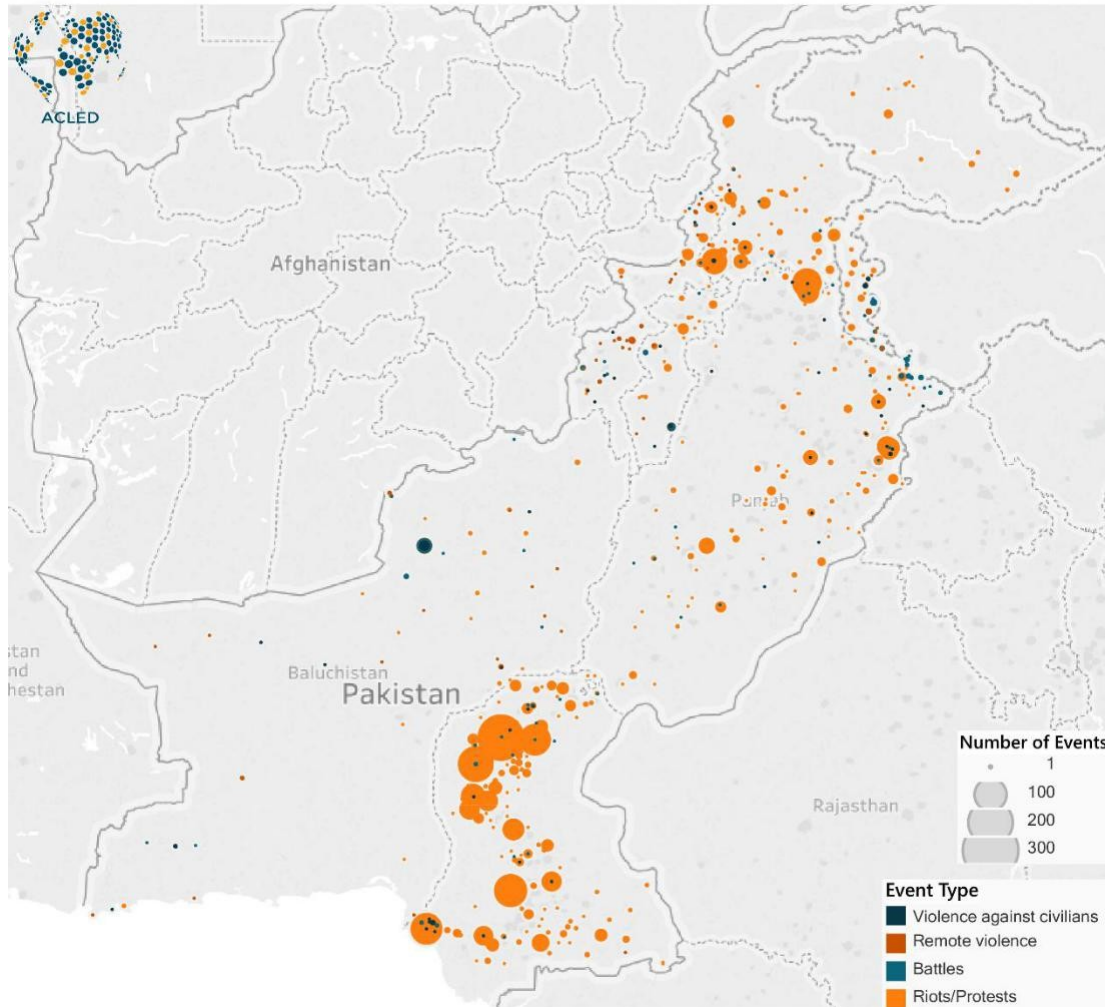
⁽⁴³⁸⁾ МВКДС, „Набор данни за Южна и Югоизточна Азия - Пакистан“, последно актуализирано на: 21 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁴³⁹⁾ МВКДС, електронна поща, 23 юли 2018 г. - Карта с любезното съдействие на МВКДС (въз основа на събитията в Набор данни за Южна и Югоизточна Азия - Пакистан -<https://www.acleddata.com/data/>)

⁽⁴⁴⁰⁾ МВКДС, електронна поща, 23 юли 2018 г. - Карта с любезното съдействие на МВКДС (Набор данни за Южна и Югоизточна Азия - Пакистан -<https://www.acleddata.com/data/>)

Според карта 2 (вж. по-горе) през 2017 г. в провинциите Пенджаб, Хайбер Пахтунхуа и Синд се появяват по-малко въоръжени, организирани случаи на насилие, но се наблюдават по-голям брой безредици и протести. Белуджистан беше поле на сравнително голям брой битки, инциденти на насилие от разстояние и насилие над цивилни, но имаше по-малко безредици и протести.

Events of Political Violence & Protests by Type in Pakistan, January 1, 2018 to June 30, 2018

Карта 3: Събития на политическо насилие и протести по тип в Пакистан, първата половина на 2018 г., ©ACLED⁽⁴⁴¹⁾

Карта 3 показва насилието по видове събития за първите шест месеца на 2018 г. Вижда се същата тенденция като през 2017 г. Отново провинциите Пенджаб, Хайбер Пахтунхуа и Синд преживяха голям брой бунтове и протести. В провинция Белуджистан са се случили следните видове събития: битки, насилие от разстояние и насилие над цивилни. Също в ФАПР бяха регистрирани битки, насилие от разстояние и насилие над цивилни. В Белуджистан и във ФАПР бяха регистрирани по-малък брой бунтове и протести, отколкото в други провинции. В Азад Кашмир имаше по-голям брой бунтове и протести в сравнение с 2017 г. (вж. карта 2).

⁽⁴⁴¹⁾ МВКДС, електронна поща, 23 юли 2018 г. - Карта с любезното съдействие на МВКДС (Набор данни за Южна и Югоизточна Азия - Пакистан - <https://www.acleddata.com/data/>)

2.1.2. Регионално сравнение на жертвите, свързани с насилие

Регионално сравнение на жертвите, свързани с насилието през 2017 г.

Този раздел предоставя данни за жертвите и атентатите на регионално ниво според четирите източника, описани в раздел [1.4.1 Брой на цивилните жертви](#). Невъзможно е да се представят цифрите в една сравнителна таблица, тъй като четирите основни източника за ситуацията по сигурността използват различни параметри и дефиниции.

ПИИОМ дава само регионални подробности за „терористични нападения“, които съставляват около 52% от всички инциденти с насилие ⁽⁴⁴²⁾. ПИИОМ се фокусира върху броя на терористичните нападения (и произтичащите от тях жертви по провинции и посочва процентни промени през 2017 г. в сравнение с 2016 г. (вж. изображение 5) ⁽⁴⁴³⁾. В сравнение с 2016 г. ПИИОМ наблюдава спад в „терористичните инциденти“ (общо 16%). Броят на смъртните случаи също намалява, но броят на ранените нараства. Белуджистан и ФАПР бяха най-засегнати от тези нападения през 2017 г. Хайбер Пахтунхуа заема трета позиция (вж. изображение 5) ⁽⁴⁴⁴⁾.

Регион	Брой терористични и инциденти	% изменение	Брой убити	% изменение	Брой ранени	% изменение
Белуджистан	165	9% ↓	288	30% ↓	532	24% ↓
ФАПР	83	16% ↓	253	55% ↑	491	122% ↑
Исламабад	3	=	2	100% ↑	5	25% ↑
Карачи	24	49% ↓	25	58% ↓	16	79% ↓
Хайбер Пахтунхуа	71	44% ↓	91	52% ↓	211	41% ↓
Пенджаб	14	100% ↑	61	24% ↓	194	19% ↓
Синд (с изкл. Карачи)	7	=	94	3 003% ↑	277	855% ↑
Азад Джаму ⁴⁴⁵	3	=	1	100% ↑	10	100% ↑
Общо	370	16% ↓	815	10% ↓	1 736	7% ↑

Изображение 5: „Терористични нападения“ по региони - 2017 г. спрямо 2016 г. (ПИИОМ) ⁽⁴⁴⁶⁾

ПТЮА дава данни за смъртните случаи по провинции през 2017 г., разделени допълнително на цивилни, сили за сигурност и терористи/бойци. Общият брой на загиналите през 2017 г. според ПТЮА е 1 260. ФАПР беше най-засегнатият регион със съответно 391 жертви. Белуджистан и Синд заемат втора и трета позиция с 343 и 243 жертви ⁽⁴⁴⁷⁾.

⁽⁴⁴²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽⁴⁴³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁴⁴⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 19, стр. 22

⁽⁴⁴⁵⁾ базови данни за 2016 г.

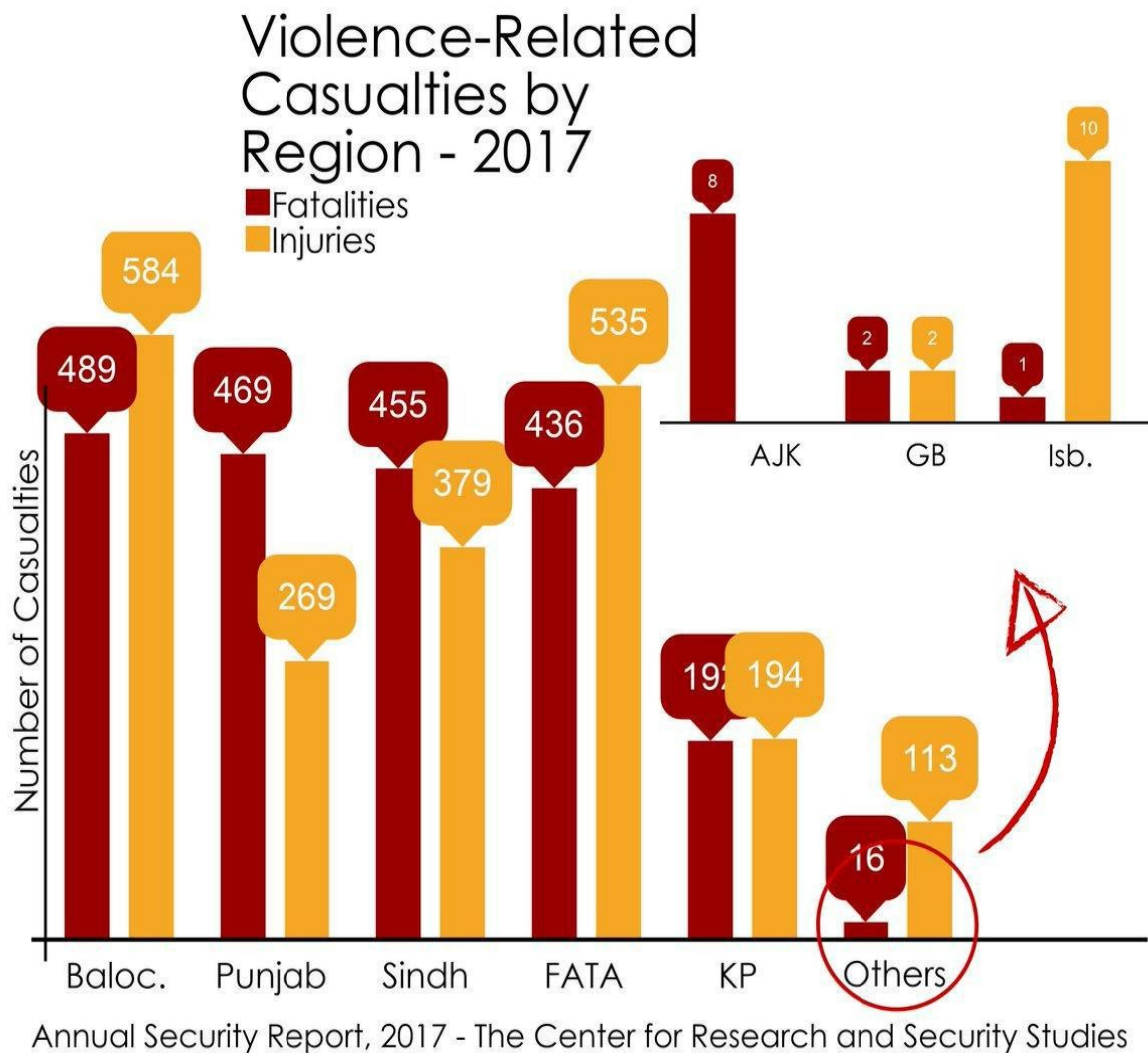
⁽⁴⁴⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁴⁴⁷⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2017 г.“, последно актуализирано на: 31 декември 2017 г., [url](#)

ЦИПС регистрира по-голямата част от жертвите в Белуджистан, следван от Пенджаб, Синд и ФАПР ⁽⁴⁴⁸⁾. Като цяло, намаляването на смъртните случаи може да се дължи на голяма степен на рязкото намаляване на жертвите, свързани с насилие в Белуджистан и Хайбер Пахтунхуа. Много леко увеличение на смъртните случаи в сравнение с 2016 г. се наблюдава в провинция Пенджаб ⁽⁴⁴⁹⁾.

ПИИКС дава само регионални подробности за нападения на бойци. През 2017 г. са наблюдавани 950 нападения на бойци. 1 395 души са убити, а 1 965 други са ранени. ПИИКС регистрира по-голямата част от загиналите поради нападения на бойци във ФАПРИ, следван от Белуджистан и провинция Синд ⁽⁴⁵⁰⁾.

Изображение 6 представя сравнителен регионален анализ от ЦИПС на жертвите, свързани с насилие в Пакистан през 2017 г. ⁽⁴⁵¹⁾.

Изображение 6: Сравнителен регионален анализ 2017 г., ©CRSS ⁽⁴⁵²⁾

⁽⁴⁴⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽⁴⁴⁹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽⁴⁵⁰⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 13

⁽⁴⁵¹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽⁴⁵²⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 9

Регионално сравнение на жертвите, свързани с насилие, първата половина на 2018 г.

ПТЮА регистрира за първата половина на 2018 г. най-много жертви на терористично насилие в Белуджистан със 128 жертви. Хайбер Пахтунхуа и ФАПР заемат втората и третата позиция с 51 и 40 смъртни случая. Общо за целия Пакистан ПТЮА регистрира 278 жертви ⁽⁴⁵³⁾.

В данните от ПИИОМ се споменава, че повечето жертви на „терористични нападения“ през първата половина на 2018 г. са били в Белуджистан (118 жертви), следван от Хайбер Пахтунхуа (31 жертви) и ФАПР (31 жертви) ⁽⁴⁵⁴⁾. Като цяло 207 души бяха убити през първата половина на 2018 г. в резултат на „терористични нападения“, в сравнение с 397 души, убити при инциденти с общо насилие ⁽⁴⁵⁵⁾.

Според докладите на ЦИПС за първото и второто тримесечие повечето жертви през първата половина на 2018 г. са били в Белуджистан (307), следван от Пенджаб (183) и Хайбер Пахтунхуа (179) ⁽⁴⁵⁶⁾.

2.2. Тенденции в сигурността по географско подразделение

В следващите раздели тенденциите в областта на сигурността са обяснени по-подробно за всяко географско подразделение. Във всеки раздел за провинция, общото описание на провинцията съдържа информация за географията и населението и за корените на конфликта, включително за действащите лица в конфликта в провинцията. Подразделите описват последните тенденции в ситуацията със сигурността, включително естеството на насилието, честотата, целите, местоположенията и жертвите в периода от 1 юни 2017 г. до 15 август 2018 г. Отделна част е посветена на разселванията. В подразделите са описани няколко инцидента. Те трябва да бъдат разглеждани като илюстрации на тенденциите в ситуацията по сигурността, а не като изчерпателен списък на инциденти.

2.2.1. Пенджаб

Общо описание на провинцията

Провинция Пенджаб (вж. [Карта 1](#)) се намира в източната част на Пакистан. Граничи с индийския щат Джаму и Кашмир на североизток, с индийските щати Пенджаб и Раджастан на изток, провинция Синд на юг, провинция Белуджистан и Хайбер Пахтунхуа на запад, федерална столица на Исламабад и Азад Кашмир на север ⁽⁴⁵⁷⁾. Пенджаб може да се разграничи на три зони: Централен, Северен и Южен Пенджаб ⁽⁴⁵⁸⁾. Столицата на провинцията Пенджаб е Лахор. Лахор е вторият по големина град в Пакистан след Карачи (провинция Синд) ⁽⁴⁵⁹⁾. Провинция Пенджаб се разглежда като „сърцето на политическата и икономическата дейност“ в Пакистан ⁽⁴⁶⁰⁾. Това е провинция със силен капацитет за развитие и добра инфраструктура ⁽⁴⁶¹⁾.

⁽⁴⁵³⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁵⁴⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁴⁵⁵⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽³⁸³⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁵⁷⁾ „Дипломат“, „Как поземлената реформа може да помогне за намаляване на тероризма в Пакистан“, 21 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁵⁸⁾ Алмейда, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 21

⁽⁴⁵⁹⁾ „Доун“, „20% от пакистанците живеят в 10 града, разкрива преброяване“, 29 август 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁶⁰⁾ „Саут Ейджън Войсиз“, „Какво казва случаят с Пенджаб относно политиката за борба с тероризма на Пакистан“, 29 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁶¹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пенджаб пред Хайбер Пахтунхуа в човешкото развитие“, 18 май 2018 г., [url](#)

Според последните данни за преброяване на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро през 2017 г., населението на провинцията е приблизително 110 милиона ⁽⁴⁶²⁾.

Предистория на насилието и действащите лица в Пенджаб

Южен Пенджаб се счита за региона, в който присъстват най-много войнствени мрежи и екстремисти ⁽⁴⁶³⁾. Поради операциите по сигурността присъствието на „Лашкар-е-Джангви“ намалява в провинцията през 2017 година. Според ПИИОМ през 2017 г. не е имало нито едно сектантско нападение в Пенджаб, за което „Лашкар-е-Джангви“ да е поела отговорност ⁽⁴⁶⁴⁾. Анализаторът по сигурността Мохамад Амир Рана заяви в интервю по скайп на 14 юни 2018 г., че през 2017 г. „Джамаат-ул Ахрар“ е извършила повечето от нападенията в провинцията. Рана заяви, че „Джамаат-ул Ахрар“ вече няма присъствие в Пенджаб поради операции по сигурността и вътрешно съперничество. Все пак в централен Пенджаб присъстват въоръжени групировки, които са способни да извършват атаки ⁽⁴⁶⁵⁾. Майкъл Кугелман заяви в интервю по скайп на

14 юни 2018 г. следното за присъствието на въоръжени групировки в Пенджаб:

„Бойците, по-специално светските, са се преместили от Пенджаб в Белуджистан и Афганистан. Инфраструктурата на бойците не е изчезнала в Южен Пенджаб; има религиозни съоръжения, където има влияние на бойци. Тези антииндийски групи разполагат със съоръжения в Южен Пенджаб“ ⁽⁴⁶⁶⁾.

„Техрик-е Талибан Пакистан“, Ал Кайда и „Ислямска държава в провинция Хорасан“ имат „високо и активно присъствие“ в провинцията, както беше посочено през април 2018 г. в статия във вестник „Нейшън“ ⁽⁴⁶⁷⁾. Според „Джеймстаун Фаундейшън“ „Джамаат-уд-Дауа“ (Джуд [JuD]) има „силно присъствие“ в Пенджаб ⁽⁴⁶⁸⁾.

Според служители по сигурността, цитирани в пакистанския вестник „Доун“, радикализацията на младежите чрез социалните медии от въоръжени групировки все още представлява заплаха за сигурността за Пенджаб. През май 2018 г. Националният орган за борба с тероризма (НОБТ) посъветва да засили охраната около важни инсталации и издаде указания за запазване на бдителността в провинцията поради възможни заплахи от бойци ⁽⁴⁶⁹⁾.

Отделите за борба с тероризма и „Рейнджърите“ провеждат операции по сигурността в провинцията, при които са били убити или арестувани бойци ⁽⁴⁷⁰⁾. В края на юни 2018 г. правителството на Пенджаб удължи присъствието на „Рейнджърите“ с 60 дни ⁽⁴⁷¹⁾.

⁽⁴⁶²⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁶³⁾ Международна кризисна група, „Домът на джихадистите в Пакистан: Южен Пенджаб“, 30 май 2016 г., [url](#); „Проект за оценка на капацитета“, „Политика и сигурност“, последна актуализация 12 април 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁶⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 139

⁽⁴⁶⁵⁾ Рана Амир, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Мохамад Амир Рана е анализатор по въпросите на сигурността и политиката и директор на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ).

⁽⁴⁶⁶⁾ Кугелман, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Майкъл Кугелман е заместник-директор на програмата по Азия и старши сътрудник за Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“.

⁽⁴⁶⁷⁾ „Нейшън“, „Ал Кайда, ТПП, Даеш представляват сериозна заплаха за Пенджаб: ръководител на Отдела за борба с тероризма“, 5 април 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁶⁸⁾ „Джеймстаун Фаундейшън“, „Джамаат-уд-Дауа“ в Пакистан позиционира себе си за политика“, 12 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁶⁹⁾ „Доун“, „Базирана в Афганистан групировка извърши нападения в Пенджаб“, 21 май 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁰⁾ „Доун“, „Заплаха от бойци в Пенджаб“, 31 май 2018 г., [url](#); „Нейшън“, „Правителството на Пенджаб одобри разширение в разполагането на „Рейнджъри“ за 60 дни“, 23 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁷¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 141-142; „Нейшън“, „Правителството на Пенджаб одобри разширение в разполагането на „Рейнджъри“ за 60 дни“, 23 юни 2018 г., [url](#)

Описание на последните тенденции в сигурността

През 2017 г. ПИИОМ регистрира 14 „терористични нападения“ в сравнение със 7 през 2016 г. ⁽⁴⁷²⁾. ЦИПС спомена, че през 2017 г. инцидентите с насилие се увеличават в провинцията в сравнение с 2016 г. ⁽⁴⁷³⁾. Според ПИИКС нивото на нападения на бойци през 2017 г. в Пенджаб остава „стабилно“ в сравнение с 2016 г. ПИИКС отбеляза през 2017 г., след август 2017 г. в провинцията не са извършени нападения на бойци ⁽⁴⁷⁴⁾.

През 2017 г. столицата на провинцията Лахор стана сцена на четири големи нападения: на 13 февруари 2017 г. самоубийствен атентат атакува протеста на фармацевти в провинциалното събрание в Лахор, при който загинаха най-малко 13 души и бяха ранени 83 ⁽⁴⁷⁵⁾. На 5 април 2017 г. шестима души са убити, а 18 са ранени, когато самоубийствен атентат атакува екип за преброяване в Лахор ⁽⁴⁷⁶⁾. На 24 юли 2017 г. самоубийствено нападение срещу група за борба с безредиците, разположена близо до пътя Ферозепур, причини 26 смъртни случая ⁽⁴⁷⁷⁾. На 7 август 2017 г. камион, натоварен с експлозиви, се взриви и рани 46 души ⁽⁴⁷⁸⁾.

Други видове насилие, споменати от ЦИПС през 2017 г., бяха нападения на бойци, „терористични нападения“, целенасочени убийства, операции по сигурността и грабежи. Особено целенасочените убийства са се увеличили през 2017 г. в сравнение с 2016 г. ⁽⁴⁷⁹⁾.

През първите шест месеца на 2018 г. ПИИОМ преброи три „терористични нападения“ в Пенджаб ⁽⁴⁸⁰⁾. Например: на 14 март 2018 г. атентатор-самоубиец, свързан с ТТП, нападна полицейски контролен пост извън град Райуинд в близост до Лахор, убивайки девет души, от които петима полицаи, и ранявайки 35 души ⁽⁴⁸¹⁾. На 3 май 2018 г. превозно средство, превозващо граждански служители на охранителна агенция в Аток, е нападнато от атентатор-самоубиец. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ пое отговорност за нападението ⁽⁴⁸²⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

ЦИПС преброи 469 смъртни случая в Пенджаб през 2017 г., леко увеличение в сравнение с 2016 г. (425 загинали) ⁽⁴⁸³⁾. ЦИПС съобщи, че най-голям брой жертви в Пенджаб се дължат на операции по сигурността, а след това по ред са целенасочените убийства ⁽⁴⁸⁴⁾. Според различни източници повечето жертви са били бойци и цивилни, последвани от сили за сигурност и други ⁽⁴⁸⁵⁾. ПТЮА регистрира през 2017 г. общо 158 жертви (32 цивилни, 27 души служители по сигурността и 99 терористи) ⁽⁴⁸⁶⁾.

⁽⁴⁷²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 19, стр. 21-22, стр. 56

⁽⁴⁷³⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 47

⁽⁴⁷⁴⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 36

⁽⁴⁷⁵⁾ „Гардиън“, „Взрив в Лахор: няколко убити при „самоубийствен атентат“ срещу митинг в Пакистан“, 13 февруари 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁶⁾ „Ал Джазира“, „Смъртоносен бомбен взрив срещу екип за преброяване в Лахор“, 5 април 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁷⁾ „Доун“, „26 убити при взрив близо до пътя Ферозепур на Лахор“, 24 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁸⁾ „Доун“, „Взрив по изходния път на Лахор оставя 46 ранени“, 8 август 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁷⁹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 49-50

⁽⁴⁸⁰⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁴⁸¹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Взрив в Райуинд: Броят загинали се увеличи до 10 в определеното от властите като „самоубийствено нападение“, 15 март 2018 г., [url](#)

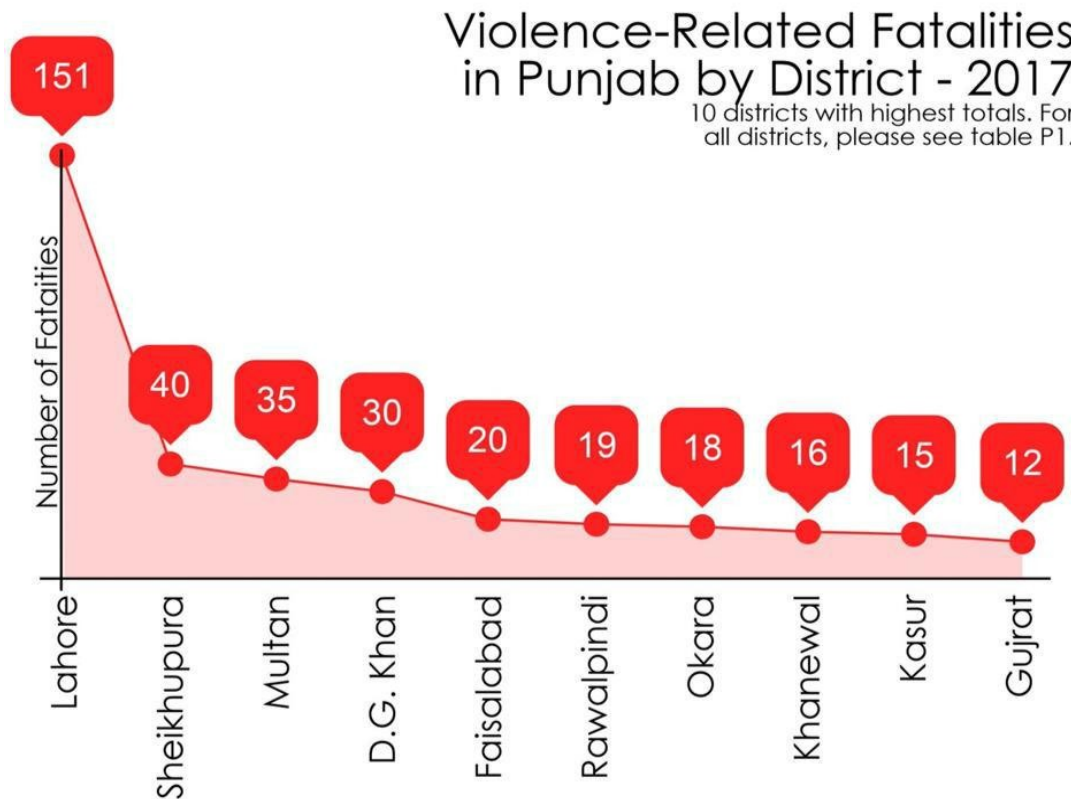
⁽⁴⁸²⁾ „Доун“, „Двама убити и 14 ранени при нападение с автобус в Аток“, 3 май 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁸³⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 47

⁽⁴⁸⁴⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 49

⁽⁴⁸⁵⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 49; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 57-58; ПИИОМ, „Годишен доклад за оценка на сигурността за 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 35-36 ⁽⁴⁸⁶⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по райони: 2017 г.“, последно актуализирано на: 31 декември 2017 г., [url](#)

ЦИПС заяви, че през 2017 г. са регистрирани случаи на насилие в 31 от 38 области на провинция Пенджаб. Лахор беше градът, най-засегнат от насилие, следван от Шейхупура и Мултан през 2017 г. (виж изображение 7) ⁽⁴⁸⁷⁾.

Annual Security Report, 2017 - The Center for Research and Security Studies

Изображение 7: Смъртни случаи, свързани с насилието в Пенджаб по области за 2017 г., ©CRSS ⁽⁴⁸⁸⁾

Според Мохамед Амир Рана, интервюиран по Скайп на 14 юни 2018 г., ситуацията в и около Лахор през първата половина на 2018 г. е по-добра от тази през 2017 г. Това се дължи на операциите по сигурността, извършвани в района ⁽⁴⁸⁹⁾.

ЦИПС преброи 183 жертви (95 загинали, 88 ранени) в доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г. През второто тримесечие на 2018 г. смъртните случаи в провинцията намаляват с 24% в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽⁴⁹⁰⁾.

През първите шест месеца на 2018 г. ПТЮА преброи 37 смъртни случая. Сред убитите, ПТЮА отчете 15 цивилни, 7 души персонал за сигурност и 15 бойци ⁽⁴⁹¹⁾.

⁽⁴⁸⁷⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 47-48

⁽⁴⁸⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 48

⁽⁴⁸⁹⁾ Рана Амир, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Мохамед Амир Рана е анализатор по въпросите на сигурността и политиката и директор на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ).

⁽⁴⁹⁰⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁹¹⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

Разселване

Сред източниците, с които са проведени консултации, не е открита информация за някакво предизвикано от конфликти разселване от райони в Пенджаб. Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси не съобщава за предизвикано от конфликти разселване от райони в Пенджаб през 2017 г. или през първата половина на 2018 г. ⁽⁴⁹²⁾.

2.2.2. Хайбер Пахтунхуа

Общо описание на провинцията

Хайбер Пахтунхуа (вж. [Карта 1](#)) се намира в северната част на Пакистан и граничи с Афганистан на запад и ФАПР на север, Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан на изток и североизток и провинция Пенджаб на югоизток ⁽⁴⁹³⁾. Столицата на провинцията е Пешавар, който е и най-големият град в провинцията. Градът има важно геостратегическо местоположение ⁽⁴⁹⁴⁾. Провинцията е добре известна с природните си ресурси като нефт, мрамор, скъпоценни камъни и дървесина ⁽⁴⁹⁵⁾.

По-голямата част от населението говори пущу, следвана от местния език хиндко и националния език урду ⁽⁴⁹⁶⁾. Според последните данни за преброяване на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро, населението на провинцията е около 30,5 милиона ⁽⁴⁹⁷⁾.

Предистория на конфликта и участници в Хайбер Пахтунхуа

През 2009 г. пакистанската армия участва в серия от военни операции срещу „Техрик-е Талибан Пакистан“ в Хайбер Пахтунхуа. Тази офанзива бе белязана от нарушения на правата на човека и произволни арести ⁽⁴⁹⁸⁾. Противопоставителните действия на армията като операция „Зарб-е-Азб“ и „Рад-ул-Фасаад“ в Хайбер Пахтунхуа допринесоха за по-голяма сигурност в провинцията в дългосрочен план ⁽⁴⁹⁹⁾. В статия на ИРИМ от юли 2017 г. се споменава, че членовете на талибанските фракции формират бойни групировки в три района в Хайбер Пахтунхуа ⁽⁵⁰⁰⁾. На среща на ЕСПОУ за ИСП през октомври 2017 г. в Рим Сирил Алмейда, помощник редактор и журналист на вестник „Доун“, заяви, че:

„Значителното намаляване на насилието в Хайбер Пахтунхуа е реално, но е трудно да се твърди, че провинцията вече не е уязвима на насилие от бойци“ ⁽⁵⁰¹⁾.

В провинция Хайбер Пахтунхуа действат различни действащи лица. ПИИОМ заяви, че ТТП, „местните талибани“, „Лашкар-е-Джангви Ал-Алауи“ и „Джамаат-ул Ахрар“ са извършили нападения в провинцията през 2017 г. ⁽⁵⁰²⁾. Според ПИИКС, ТТП са извършвали нападенията главно в районите Пешавар, Бану, Чарсада, Суаби, Суат и Дир ⁽⁵⁰³⁾. През юни 2018 г. правителството на провинцията изрази

⁽⁴⁹²⁾ Уебсайтове, с които е правена справка: <http://www.unocha.org/pakistan>;

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan>; <http://reliefweb.int/country/pak>

⁽⁴⁹³⁾ Правителство на Хайбер Пахтунхуа, „Кратък преглед на Хайбер Пахтунхуа, без дата, [url](#)

⁽⁴⁹⁴⁾ „Алхасан Системс“, „Перспектива за развитие на Пакистан - градска област Пешавар, Хайбер Пахтунхуа“, 31 декември 2015 г., [url](#), стр. 17

⁽⁴⁹⁵⁾ Правителство на Хайбер Пахтунхуа, „Кратък преглед на Хайбер Пахтунхуа“, без дата, [url](#)

⁽⁴⁹⁶⁾ „Дейли Сабах“, „Пакистан: Земя на много езици“, 9 март 2018 г., [url](#)

⁽⁴⁹⁷⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁴⁹⁸⁾ „Доун“, „Суат: безпокойство на спокойствието“, 21 септември 2014 г., [url](#)

⁽⁴⁹⁹⁾ Алмейда, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 21

⁽⁵⁰⁰⁾ ИРИМ, „Пакистан набира талибански бойци в проправителствени милиции“, 4 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁰¹⁾ Алмейда, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 21

⁽⁵⁰²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 38

⁽⁵⁰³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 44

опасения относно укрепването на „Ислямска държава“ в граничните райони на Афганистан, а дейностите на ИД бяха описани като индикатор за безпокойство в региона, според пакистанския вестник „Доун“⁽⁵⁰⁴⁾. Мохамед Амир Рана спомена, че ситуацията в провинцията е „стабилна“, но има някои опасения относно районите около стратегическите места Суаби и Чарсада. Понякога въоръжени групировки се прегрупират в тези райони, а трудният терен пречи на силите за сигурност да провеждат операции по сигурността в тези райони⁽⁵⁰⁵⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

ПИИОМ регистрира общо 91 случая на насилие в провинцията през 2017 г. Тук се включват „терористични нападения“, оперативни удари срещу бойци от силите за сигурност, въоръжени сблъсъци/срещи между служители по сигурността/правоприлагането и бойци, сблъсъци между бойци и инциденти с улични безредици. ПИИОМ отчита 71 „терористични нападения“ през 2017 г., което е намаление с 44% в сравнение с 2016 г.⁽⁵⁰⁶⁾. ПИИКС регистрира намаление с 40% в броя на общите нападения в сравнение с 2016 г.⁽⁵⁰⁷⁾.

ПИИОМ забеляза, че бойците през 2017 г. са използвали тактики като самоубийствени атентати, огнестрелни оръжия, самоделни взривни устройства и гранати и ракети⁽⁵⁰⁸⁾. Наблюдавани са също целенасочени убийства и са основна причина за смъртните случаи в провинцията⁽⁵⁰⁹⁾.

Броят на инцидентите с насилие спрямо 2016 г. намалява през 2017 г. в провинцията. Въпреки това тенденцията на бойци да атакуват образователни институции, държавни служители и институции и полицаи продължи през 2017 г.⁽⁵¹⁰⁾. Например, на 1 декември 2017 г. въоръжени лица нападناха Пешаварския колеж Институт за обучение по селско стопанство в Пешавар, убивайки най-малко девет души⁽⁵¹¹⁾. През юли 2017 г. атентатор-самоубиец атакува превозно средство на Пограничния корпус, убивайки един и ранявайки десет души⁽⁵¹²⁾. През ноември 2017 г. висш полицай и неговият пазач бяха убити при самоубийствено нападение⁽⁵¹³⁾. В провинцията се съобщава и за сектантско насилие. Всички съобщени сектантски нападения са извършени в квартал Дера Исмаил Хан и са насочени срещу шиитите и членовете на сунитската общност⁽⁵¹⁴⁾.

От 1 януари 2018 г. до 30 юни 2018 г. ПИИОМ наблюдава 30 „терористични нападения“, а две от тези нападения са свързани със секти⁽⁵¹⁵⁾. Например: през февруари 2018 г. единадесет войника от армията бяха убити и 13 ранени при самоубийствен атентат, извършен от ТТП в близост до пакистански армейски лагер в Суат⁽⁵¹⁶⁾. На 8 юни 2018 г. експлозия атакува полицейско превозно средство в област Долен Дир. Двама

⁽⁵⁰⁴⁾ „Доун“, „Хайбер Пахтунхуа е притеснен заради присъствието на терористична групировка на афганистанската граница“, 1 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁰⁵⁾ Рана Амир, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Мохамед Амир Рана е анализатор по въпросите на сигурността и политиката и директор на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ).

⁽⁵⁰⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 38-39

⁽⁵⁰⁷⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 33

⁽⁵⁰⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 38

⁽⁵⁰⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 38; ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 42

⁽⁵¹⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 39; Доклад на ЕСПОУ, „ИСП: Сигурността в Пакистан (август 2017 г.)“, август 2017 г., [url](#), стр. 59

⁽⁵¹¹⁾ „БиБиСи Нюз“, „Нападение в Пакистан: Въоръжени мъже щурмуваха колежа за обучение в Пешавар“, 1 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁵¹²⁾ „Доун“, „Майор от армията, убит в самоубийствен атентат в Пешавар“, 18 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁵¹³⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Висш полицай от Хайбер Пахтунхуа беше убит при самоубийствен атентат“, 24 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁵¹⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 64

⁽⁵¹⁵⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁵¹⁶⁾ „Доун“, „11 войници пострадаха при самоубийствен атентат срещу армейски отряд в Суат: МВВО“, 3 февруари 2018 г., [url](#)

полицаи и един цивилен бяха убити ⁽⁵¹⁷⁾. Същата тенденция като през 2017 г. продължи през първата половина на 2018 г. Целенасочените убийства и сектантските нападения отново се случват предимно в област Дера Исмаил Хан. Целите бяха служители на полицията и членове на шиитската общност ⁽⁵¹⁸⁾. На 8 август 2018 г. в Дера Исмаил Хан станаха три целенасочени убийства. След тези нападения полицията засили сигурността в района и започна операция по издирване ⁽⁵¹⁹⁾. Виден член на сикхистката общност беше убит при целенасочено нападение в Пешавар в края на май 2018 г. ⁽⁵²⁰⁾. На 11 юли 2018 г. най-малко 20 души, включително Харун Билур от „Национална партия Ауами“, бяха убити, а 63 други ранени при самоубийствен атентат, атакувал митинга на НПА в Пешавар. „Техрик-е Талибан Пакистан“ пое отговорност за нападението ⁽⁵²¹⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

Според ПИИОМ броят на загиналите и ранените от терористични нападения показва тенденция на спад през 2017 г. в сравнение с 2016 г. ⁽⁵²²⁾. Същата тенденция се наблюдава и от ПИИКС, с намаление от 47% на загиналите и 55% - на ранените ⁽⁵²³⁾.

ЦИПС регистрира намаляване на броя на жертвите, особено сред цивилните ⁽⁶⁴⁾ и силите за сигурност ⁽⁶⁴⁾ през 2017 г. в сравнение с 2016 г. Броят на жертвите на бойци ⁽⁵⁷⁾ е бил малко по-голям през 2017 г., отколкото през 2016 г. ⁽⁵²⁴⁾. ПИИКС спомена, че броят на смъртните случаи сред служителите по сигурността в Хайбер Пахтунхва е малко по-голям, отколкото в други провинции ⁽⁵²⁵⁾. „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“ спомена на 20 март 2018 г., че „целенасочени нападения срещу държавни служители, собственост, военни, правоприлагащи органи, съдебни и други цели (образователни съоръжения) са често срещани“ и че:

„критичната терористична заплаха [...] засяга всички аспекти на живота в северозападен Пакистан и доминира над общата среда на сигурността. Уличните грабежи, обири, изнудвания, убийства от отмъщение/чест, политическо насилие, „терористични нападения“, отвличания, сектантски убийства, целенасочени убийства на служители по сигурността, военни действия и граждански смущения са чести събития в Пешавар и северозападен Пакистан“ ⁽⁵²⁶⁾.

През 2017 г. Пешавар беше най-засегнатият район на провинцията, точно както през 2016 г. ПИИОМ отчете 24 „терористични нападения“ в Пешавар, при които 33 души бяха убити и 105 ранени. Дера Исмаил Хан беше вторият най-атакуван район на провинцията по отношение на „терористични нападения“, следван от Чарсада и Бану, според ПИИОМ ⁽⁵²⁷⁾.

⁽⁵¹⁷⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Целенасочено нападение: Трима загинаха мъченически при взрив в Долен Дир“, 8 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵¹⁸⁾ „Пакистан тудей“, „Комисия в Сената иска доклад за целенасочените убийства в Дера Исмаил Хан: доклад“, 10 февруари 2018 г., [url](#); „Нюз“, „Полиций загина мъченически при нападение в Дера Исмаил Хан“, 27 юни 2018 г., [url](#); „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Убит полицай, друг е ранен при „целево нападение“ в Дера Исмаил Хан“, 25 май 2018 г., [url](#); „Нейшън“, „При бомбен взрив загинаха 3 полицаи в Дера Исмаил Хан“, 31 март 2018 г., [url](#)

⁽⁵¹⁹⁾ „Доун“, „Трима разстреляни в Дера Исмаил Хан“, 9 август 2018 г., [url](#)

⁽⁵²⁰⁾ „Доун“, „Сикхски обществен активист застрелян в Пешавар“, 29 май 2018 г., [url](#)

⁽⁵²¹⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „ТТП пое отговорност за нападението в Пешавар срещу лидера на НПА, като броя на загиналите нарасна до 20“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵²²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁵²³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 36

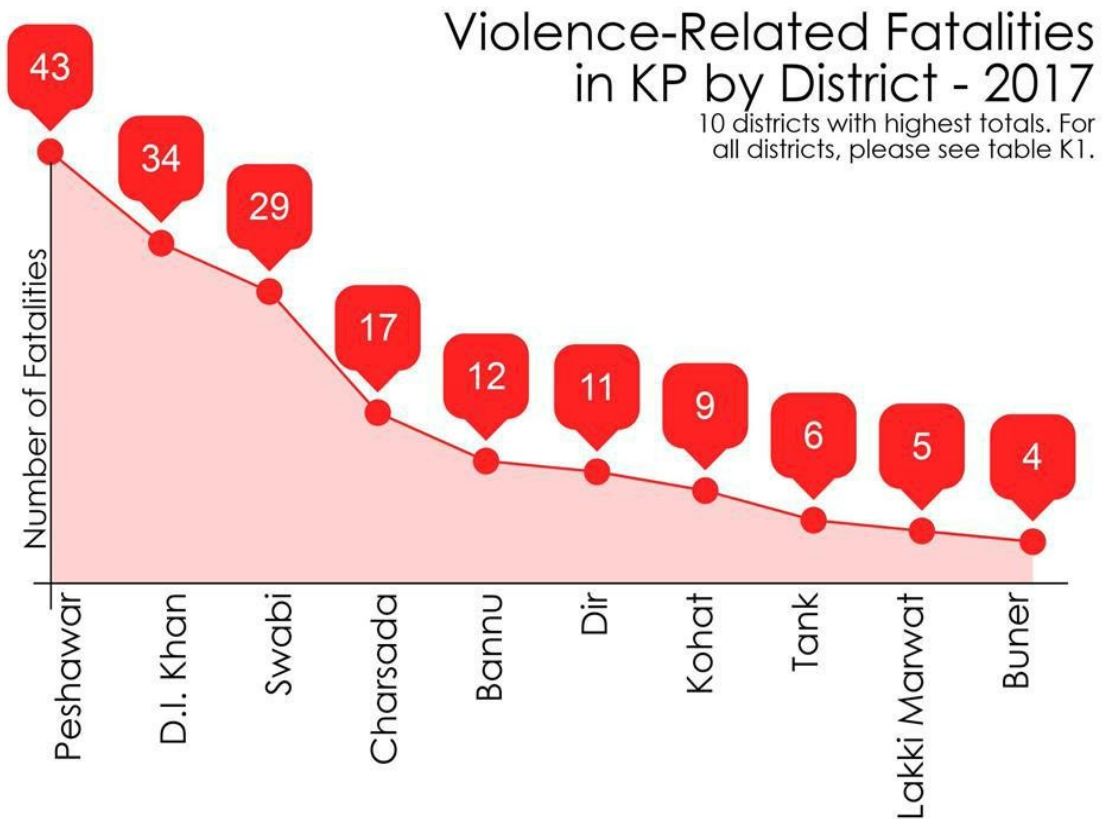
⁽⁵²⁴⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 45

⁽⁵²⁵⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 36

⁽⁵²⁶⁾ „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“, „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Пешавар“, 20 март 2018 г., [url](#)

⁽⁵²⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 39

ЦИПС съобщи, че смъртните случаи в резултат на насилие в Пешавар намаляват значително през 2017 г. в сравнение с 2016 г. Дера Исмаил Хан беше вторият район по отношение на жертвите, последван от Суаби (виж изображение 8). В последните две области смъртните случаи са се увеличили леко в сравнение с 2016 г. ⁽⁵²⁸⁾.

Annual Security Report, 2017 - The Center for Research and Security Studies

Изображение 8: Смъртните случаи при насилие в Хайбер Пахтунхва по райони през 2017 г., ©CRSS ⁽⁵²⁹⁾

Според данни в доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г., извършен от ЦИПС, са преброени 179 жертви (74 загинали, 105 ранени). През второто тримесечие на 2018 г. загиналите са намалели в провинцията, но броят на ранените нараства в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽⁵³⁰⁾.

През първите шест месеца на 2018 г. 51 загинали (предимно бойци) са преброени от ПТЮА ⁽⁵³¹⁾. Наблюдава се намаление на броя на загиналите в сравнение с първите шест месеца на 2017 г. (80 загинали) ⁽⁵³²⁾.

⁽⁵²⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 42-44

⁽⁵²⁹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 44

⁽⁵³⁰⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵³¹⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵³²⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

Разселване

През май 2018 г. Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси не съобщава за предизвикано от конфликти разселване от райони в Хайбер Пахтунхуа, което е идентифицирано само като зона, домакин на вътрешно разселени лица ⁽⁵³³⁾. Поради операцията Хайбер-IV (вж. раздел [1.3.1. Операции за сигурност и въоръжени сблъсъци](#)) и нарастването на целенасочените убийства в провинция Хайбер (ФАПР), много семейства (бившите вътрешно разселени лица) се преселиха отново в провинция Хайбер Пахтунхуа ⁽⁵³⁴⁾.

2.2.3. Белуджистан

Общо описание на провинцията

Белуджистан (вж. [Карта 1](#)) се намира в западната част на Пакистан. Граничи с Иран на запад, Афганистан на северозапад, провинция Хайбер Пахтунхуа на североизток, провинция Пенджаб на изток, провинция Синд на югоизток и Арабско море на юг ⁽⁵³⁵⁾. Белуджистан е най-слабо развитата икономическа провинция Пакистан. Провинцията е богата на природни ресурси като газ и въглища ⁽⁵³⁶⁾. Провинцията има стратегическо значение за правителството на Пакистан заради проекта „Китайско-пакистански икономически коридор“. Проектът „Китайско-пакистански икономически коридор“ включва 3 000 км мрежа от пътища, железопътни линии и тръбопроводи, които минават от пристанището на Гуадар в Белуджистан до региона Синдзян в Китай ⁽⁵³⁷⁾.

По-голямата част от хората са Белуджи, но втората по големина група са пушуните. Столицата на провинцията Куета също е дом на голяма част от общността Хазара в Пакистан ⁽⁵³⁸⁾. Белуджистан е най-голямата провинция на Пакистан, но най-слабо населената ⁽⁵³⁹⁾. Според последните данни за преброяване на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро, населението на провинцията е около 12,3 милиона ⁽⁵⁴⁰⁾.

Предистория на конфликта и участници в Белуджистан

Провинция Белуджистан се справя с множество проблеми като големи „конфликти между държавата и националистите (между военните и въоръжените групировки); между- и вътрешно племенни вражди и сблъсъци; и етнически и сектантски конфликти“ ⁽⁵⁴¹⁾. Тези конфликти се усложняват допълнително от участието на няколко чужди държави, като Китай, с икономически или политически интерес в провинцията ⁽⁵⁴²⁾.

Националистическият конфликт в провинцията започна през 2006 г. със смъртта на лидера на националистите и племенен ръководител Науаб Акбар Бугти. От 2006 г. националистически групировки като „Освободителна армия на Белуджистан“ и

⁽⁵³³⁾ Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси, „Пакистан: Хайбер Пахтунхуа и ФАПР - Области на разселване, приемляване и връщане към 31 май 2018 г.“, 13 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵³⁴⁾ „Доун“, „ВРЛ ще се върнат в долината на Раджгал на Хайбер след Рамазан Байрам“, 12 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵³⁵⁾ „Дипломат“, „Кратка история на Белуджистан“, 12 февруари 2016 г., [url](#)

⁽⁵³⁶⁾ Библиотека на Камарата на общините на Парламента на Обединеното кралство, „Белуджистан: забравеният конфликт в Пакистан“, 2 януари 2018 г., [url](#), стр. 2

⁽⁵³⁷⁾ „БиБиСи“, „Китайският президент Си Дзинпин се съгласява за магистрала до Пакистан за 46 милиарда долара“, 20 април 2015 г. [url](#)

⁽⁵³⁸⁾ МАА, „Изместеният конфликт: Белуджистан в Пакистан в пети кръг от бунтове“, 16 ноември 2015 г.,

[url](#); „БиБиСи Нюз“, „Хазара в Куета: Общността, затворена в своя град“, 12 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁵³⁹⁾ Фондация Азия, „Състоянието на конфликт и насилие в Азия“, 18 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁴⁰⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁴¹⁾ ИМСАЩ, „Пакистан: Белуджистан: попаднал в капана на нестабилността“, 27 юни 2016 г., [url](#).

⁽⁵⁴²⁾ ИМСАЩ, „Пакистан: Белуджистан: попаднал в капана на нестабилността“, 27 юни 2016 г., [url](#), стр. 2

„Фронт за освобождение на Белуджистан“, организираха нападения срещу правителствени цели и заселници от Пенджаб⁽⁵⁴³⁾. Бунтовническата дейност в Белуджистан понякога е наричана „бунтове на ниско ниво“ според различни източници⁽⁵⁴⁴⁾. Властите реагираха силно през годините. Според доклад на Международната кризисна група от юни 2018 г. военните и пограничният корпус са се опитали да подкопаят бунтовете в Белуджистан, като отвличат, измъчват и убиват стотици, ако не и хиляди, националисти Белуджи и техни симпатизанти. Дори след възстановяването на гражданското управление изтезанията, насилствените изчезвания и извънсъдебните убийства продължават, според Международната кризисна група⁽⁵⁴⁵⁾. Съветът за правата на човека в Белуджистан и Организацията за правата на човека в Белуджистан написаха, че между януари и юни 2018 г. са извършени 541 насилствени изчезвания и 135 извънсъдебни убийства⁽⁵⁴⁶⁾. През 2017 г. бунтовническите групировки в Белуджистан често атакуваха полицейски и паравоенни служители. „Фронт за освобождение на Белуджистан“, „Републиканска армия на Белуджистан“, „Освободителна армия на Белуджистан“ и „Лашкар-е-Белуджистан“ извършиха 131 атентата в 20 области, като отнеха 138 живота и раниха 239 души⁽⁵⁴⁷⁾. Бунтовници в Белуджистан заплашваха и местните цивилни. Те нападат и разпитват цивилни, които си сътрудничат с военните⁽⁵⁴⁸⁾. Според „БиБиСи Нюз“ през ноември 2017 г. местните журналисти са били заплашвани от въстаници от Белуджистан по подозрение, че работят съвместно с пакистанската армия. Правителството на Пакистан сплашва местната преса в Белуджистан⁽⁵⁴⁹⁾.

Присъствието на военните не предотврати нападенията или присъствието на различни въоръжени групировки в провинцията⁽⁵⁵⁰⁾. Операциите на армията са слабо докладвани и има големи информационни пропуски относно тяхното въздействие върху цивилното население, съгласно „Проект за оценка на капацитета“ [ACAPS]⁽⁵⁵¹⁾. Религиозно вдъхновените насилствени сектантски и ислямистки въоръжени групировки като „Техрик-е Талибан Пакистан“, „Джамаат-ул Ахрар“, „Лашкар-е-Джангви“, „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“ и „Ислямска държава в провинция Хорасан“ имат присъствие в Белуджистан⁽⁵⁵²⁾. През 2017 г. въоръжени групировки извършиха 27 нападения, най-вече срещу служители на силите за сигурност⁽⁵⁵³⁾. Провинцията е засегната и от сектантско насилие. Членовете на местната шиитска общност, предимно Хазара, стават жертва на жестоки нападения, целенасочени убийства и самоубийствени атаки⁽⁵⁵⁴⁾.

Друг фактор, допринасящ за конфликта в Белуджистан през последните години, е международното участие в усилията на Пакистан за изграждане на пристанище Гуадар в сътрудничество с Китай. Бунтовническите групировки от Белуджистан осъдиха проекта КПИК. Те интерпретират проекта като опит на държавата да експлоатира ресурсите на Белуджистан, който същевременно получава малко в замяна⁽⁵⁵⁵⁾. За да

⁽⁵⁴³⁾ МАА, „Изместен конфликт: Белуджистан в Пакистан в петия си кръг бунтовническа дейност“, 16 ноември 2015 г., [url](#); Международна кризисна група, „Контролиране на градското насилие в Пакистан“, 23 януари 2014 г., [url](#); Джамали, Х., „Всепроникващият конфликт в Белуджистан“, в: „Хералд“, 14 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁴⁴⁾ „Доун“, „Пътят към мира в Белуджистан“, 28 септември 2017 г., [url](#); Алмейда, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход:

Пакистан“; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽⁵⁴⁵⁾ Международна кризисна група, „Китайско-Пакистански икономически коридор: Възможности и рискове“, 29 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁴⁶⁾ Съветът за правата на човека в Белуджистан и Организацията за правата на човека в Белуджистан, двугодишен доклад за 2018 г. - Състоянието на правата на човека в Белуджистан, 6 август 2018 г., [url](#), стр. 2

⁽⁵⁴⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 46

⁽⁵⁴⁸⁾ Международна кризисна група, „Китайско-Пакистански икономически коридор: Възможности и рискове“, 29 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁴⁹⁾ „БиБиСи Нюз“, „Журналисти от Белуджистан, хванати „между чука и наковалнята“, 26 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁵⁰⁾ Международна кризисна група, „Китайско-Пакистански икономически коридор: Възможности и рискове“, 29 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁵¹⁾ „Проект за оценка на капацитета“, „Политика и сигурност“, последна актуализация 12 април 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁵²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 46, с. 147-148; Захид, Ф., „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“:

Новата заплаха на Ал Кайда в Пакистан“, в: „Монитор на тероризма“ том: 15 брой: 18, 22 септември 2017 г.,

[url](#)⁽⁵⁵³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 46

⁽⁵⁵⁴⁾ „БиБиСи Нюз“, „Хазара в Куета: Общността, затворена в своя град“, 12 декември 2017 г., [url](#); „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистанската общност Хазара е нападната“, 30 април 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁵⁵⁾ Международна кризисна група, „Китайско-Пакистански икономически коридор: Възможности и рискове“, 29 юни 2018 г., [url](#); „Доун“, „Как развитието на КПИК в Гуадар може да остави хората му на заден план“, 28 юни 2018 г., [url](#)

защити проекта КПИК Пакистан увеличи броя на своите служители по сигурността в региона. Пакистан обвини Индия и други държави, че се намесват и подкрепят сепаратистите в Белуджистан ⁽⁵⁵⁶⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

ПИИОМ регистрира 237 инцидента от различни видове насилие в провинцията през 2017 г.: 165 „терористични нападения“, 39 операции срещу военни действия от страна на силите за сигурност, 13 въоръжени сблъсъци и срещи между силите за сигурност и бойци, 13 трансгранични нападения, 5 междуплеменни сблъсъка и 2 случая на улични безредици ⁽⁵⁵⁷⁾. В сравнение с 2016 г. (234 инцидента), общият брой на случаите на насилие нараства леко ⁽⁵⁵⁸⁾. „Терористичните нападения“ се увеличават с 9% в сравнение с 2016 г. ⁽⁵⁵⁹⁾. ПИИКС спомена, че бойците през 2017 г. са използвали самоубийствени атентати, огнестрелни оръжия, самоделни взривни устройства, гранати и ракети. Наблюдавани са също така целенасочени убийства и отвлечения ⁽⁵⁶⁰⁾.

Примери за големи инциденти по сигурността през 2017 г. в провинцията включват: през юни 2017 г. 14 души бяха убити при самоубийствена атака в близост до полицейско управление в Куета ⁽⁵⁶¹⁾. ПТЮА регистрира множество атаки срещу служители на полицията през юли 2017 г. ⁽⁵⁶²⁾. На 5 октомври 2017 г. в светилището Дарга Пир Рахел Шах в област Джал Магси е избухнала експлозия, при която са загинали най-малко 20 души, а 30 са ранени. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ пое отговорност за нападението ⁽⁵⁶³⁾. На 18 декември 2017 г. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ атакува църква в Куета, поне девет души бяха убити и 56 ранени ⁽⁵⁶⁴⁾.

От 1 януари 2018 г. до 30 юни 2018 г. ПИИОМ наблюдава общо 73 „терористични нападения“, а шест от тези нападения са свързани със сектанти. 43 от тези нападения са извършени от националистически бунтовници, а 24 нападения - от бойци ⁽⁵⁶⁵⁾.

Някои големи нападения бяха осъществени през първата половина на 2018 г. На 9 януари 2018 г. седем души бяха убити при самоубийствен атентат, извършен от ТТП, атакуващ полицейски камион ⁽⁵⁶⁶⁾. През април 2018 г. трима атентатори самоубийци нападناха полицейски персонал и паравоенни части в Куета убиха най-малко петима членове на силите за сигурност и раниха седем други ⁽⁵⁶⁷⁾. На 13 юли 2018 г. самоубийствен атентат атакува заседание на партията Ауами в Белуджистан в Мастунг. Жертвите при това нападение бяха 149 (включително лидерът на ПАБ Сирадж Раисани), а 186 бяха ранени. Отговорността за това нападение беше поета от „Ислямска държава в провинция Хорасан“. Това нападение беше едно от нападенията, които доведоха до най-много жертви от години в Пакистан ⁽⁵⁶⁸⁾. На 25 юли 2018 г. при нападение, за което „Ислямска държава в провинция Хорасан“ пое отговорност, атентатор самоубиец атакува полицейско превозно средство в близост до избирателен участък в Куета, при което загинаха 31 души, а ранените бяха

⁽⁵⁵⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 116

⁽⁵⁵⁷⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 47

⁽⁵⁵⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 34

⁽⁵⁵⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 46

⁽⁵⁶⁰⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽⁵⁶¹⁾ „Доун“, „14 убити при самоубийствен атентат на пътя Гулистан в Куета“, 14 юни 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁶²⁾ ПТЮА, „Основни случаи на насилие, свързано с тероризма в Пакистан - 2017 г.“, последно актуализирано на: 31

декември 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁶³⁾ „Доун“, „20 убити при самоубийствен атентат, насочен срещу светилището в Джал Магси, Белуджистан“, 5 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁶⁴⁾ „Доун“, „Девет загинали и над 50 ранени при нападение срещу църква в Куета“, 18 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁶⁵⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁵⁶⁶⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Седем души загинаха мъченически при взрив близо до Асамблеята в Белуджистан“, 9 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁶⁷⁾ РСЕ/РС, „Самоубийствени нападения разтърсват Куета в Пакистан, поне петима убити полицаи“, 24 април 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁶⁸⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „С 149 загинали, Мастунг е едно от най-смъртоносните терористични нападения в историята на Пакистан“, 16 юли 2018 г., [url](#); „Доун“, „Министър-председателят и Министърът на Белуджистан изказва съболезнования на жертвите на атентата в Мастунг, като броя на смъртните случаи нараства до 149“, 15 юли 2018 г., [url](#)

най-малко 40⁽⁵⁶⁹⁾. На 12 август 2018 г. един човек беше убит, а девет други, включително трима служители на Пограничния корпус, бяха ранени при взрив в Чаман⁽⁵⁷⁰⁾. „Техрик-е Талибан Пакистан“ пое отговорност за нападението⁽⁵⁷¹⁾. Подобен взрив се случи в Чаман на 20 юли 2018 г.⁽⁵⁷²⁾.

През първите месеци на 2018 г. членовете на християнската и хазарската общност също бяха нападени от бойци. На 2 април 2018 г. четирима членове на християнско семейство бяха застреляни от неидентифицирани нападатели⁽⁵⁷³⁾. „Хюман Райтс Уоч“ съобщи, че през април 2018 г. четири нападения са били насочени срещу Хазара в Куета⁽⁵⁷⁴⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

ПИИОМ съобщи, че 430 души са убити, а 624 ранени през 2017 г., в сравнение с 681 загинали и 744 ранени през 2016 г.⁽⁵⁷⁵⁾. ПИИКС регистрира намаление с 31% при жертвите и увеличение с 22% на ранените в сравнение с 2016 г.⁽⁵⁷⁶⁾. ЦИПС регистрира 489 смъртни случая през 2017 г. в сравнение с 805 през 2016 г.⁽⁵⁷⁷⁾. Според ЦИПС повече от 54% от жертвите в Белуджистан са цивилни и по-голямата част от тях са обикновени хора, а следващи по брой са политическите и религиозни партийни активисти⁽⁵⁷⁸⁾. ПИИКС също така отбелязва, че по-голямата част от жертвите в провинцията са цивилни⁽⁵⁷⁹⁾.

ЦИПС регистрира, че през 2017 г. в столицата Куета са загубени най-много животи поради насилие. В сравнение с 2016 г. смъртните случаи в Куета намаляват с почти 50%. Други райони, които бяха свидетели на множество жертви при насилие, бяха Кеч, Мастунг и Джал Магси (виж изображение 9)⁽⁵⁸⁰⁾.

⁽⁵⁶⁹⁾ „Ал Джазира“, „Куета: Броят на загиналите при взрив в изборния ден скача до 31“, 25 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷⁰⁾ „Доун“, „Един загинал и 9 ранени при взрив на самоделно взривно устройство в Чаман“, 12 август 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷¹⁾ Джефри, Ф., [Твитър], публикувано на: 12 август 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷²⁾ „Доун“, „Един загинал и 9 ранени при взрив на самоделно взривно устройство в Чаман“, 12 август 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷³⁾ „Ал Джазира“, „Четирима убити при нападение срещу християни в Куета в Пакистан“, 2 април 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷⁴⁾ „Хюман Райтс Уоч“, „Пакистанската общност Хазара е нападната“, 30 април 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁷⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 47; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., [url](#), стр. 34

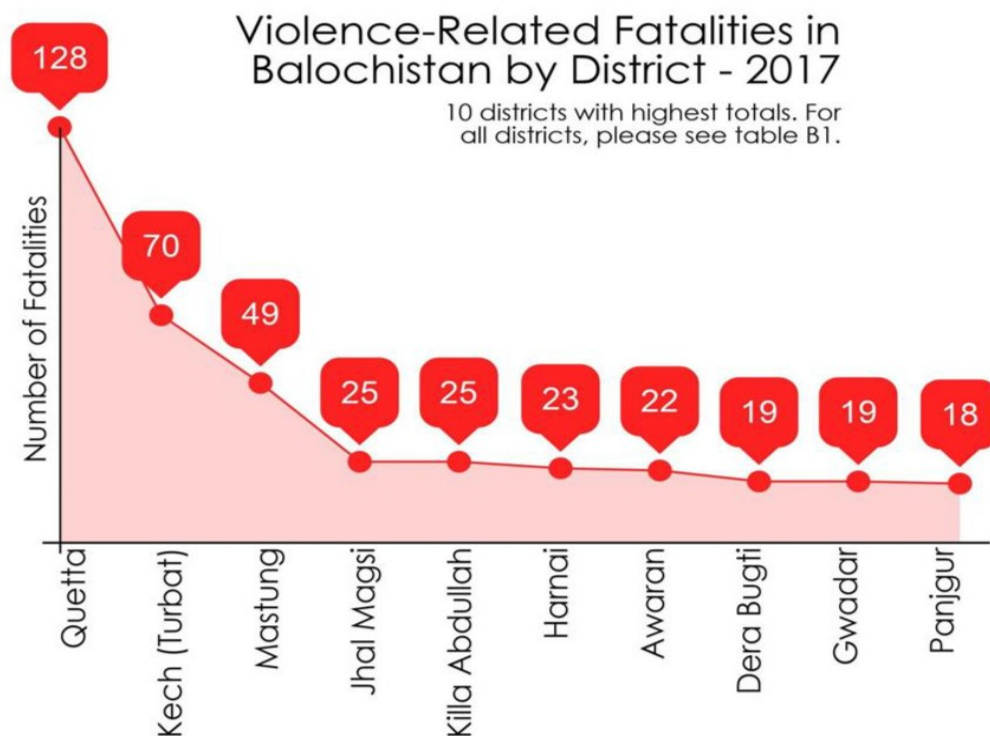
⁽⁵⁷⁶⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽⁵⁷⁷⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 33

⁽⁵⁷⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 35-36

⁽⁵⁷⁹⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 24

⁽⁵⁸⁰⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 33-34

Annual Security Report, 2017 - The Center for Research and Security Studies

Изображение 9: Смъртните случаи, свързани с насилието в Белуджистан по райони през 2017 г., © CRSS ⁽⁵⁸¹⁾

Според данни в доклада за анализ за първото и второто тримесечие за 2018 г. на ЦИПС са регистрирани 307 жертви (150 загинали, 157 ранени). През второто тримесечие на 2018 г. загиналите и ранените в провинцията намаляват в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽⁵⁸²⁾.

През първите шест месеца на 2018 г. ПТЮА регистрира 128 загинали (предимно служители на силите за сигурност и цивилни лица) ⁽⁵⁸³⁾. Наблюдава се леко намаление на броя на загиналите в сравнение с първите шест месеца на 2017 г. (133 загинали) ⁽⁵⁸⁴⁾.

Разселване

През февруари 2017 г. вестник „Експрес Трибюн“ пише, че „беззаконието“ кара хората да се разселват от областите Кеч, Панджур и Болан към „по-безопасни места“ ⁽⁵⁸⁵⁾. Пакистанският вестник „Доун“ съобщи през юли 2018 г., че „хиляди хора от Белуджистан са вътрешно разселени поради целенасочени убийства или принудителни изчезвания на политически работници“ ⁽⁵⁸⁶⁾.

⁽⁵⁸¹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 34

⁽⁵⁸²⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁸³⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁸⁴⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁸⁵⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Разселване в Белуджистан: племето Менгал поднови искането за забавяне на преброяването“, 19 февруари 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁸⁶⁾ „Доун“, „Националната партия на Белуджистан - Менгал“ обещава да гарантира правата на хората в КПИК“, 2 юли 2018 г., [url](#)

Допълнителна информация за вътрешно разселените лица не може да бъде намерена сред източниците, с които е правена справка, през отчетния период ⁽⁵⁸⁷⁾.

В своя Глобален доклад за вътрешното разселване за 2018 г. „Център за наблюдение на вътрешното разселване“ съобщава, че 15 000 души са били разселени поради напрежение за територия между Афганистан и Пакистан, което включва безразборни стрелби и обстрел от афганистански сили в Чаман, Белуджистан ⁽⁵⁸⁸⁾.

„Проект за оценка на капацитета“ заяви (въз основа на данните на Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси), че „разселването в Белуджистан е много вероятно поради конфликти и несигурност, но информацията е ограничена поради ограничения достъп“ ⁽⁵⁸⁹⁾.

2.2.4. Синд

Общо описание на провинцията

Провинция Синд (вж. [Карта 1](#)) се намира в югоизточната част на Пакистан. Граничи с провинция Белуджистан на север и на запад, провинция Пенджаб на североизток и Арабско море на юг. Столицата на провинцията Карачи е най-големият град в Пакистан и е разделена на шест административни деления и шест кантонални района ⁽⁵⁹⁰⁾. Карачи е частта от Синд, където се наблюдава значително сектантско, етническо и политическо насилие. Карачи привлича миграция от всяка голяма етническа и езикова група в Пакистан поради икономическия потенциал на града ⁽⁵⁹¹⁾.

Населението се състои от мухаджири и пуцуни, хора от Пенджаб, Синд и Белуджистан ⁽⁵⁹²⁾. Според последните данни от преброяването на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро, населението на Синд е 47,8 милиона ⁽⁵⁹³⁾.

Предистория на конфликта и участници в Синд

От септември 2013 г. в провинцията продължава операция по сигурността, като основно се фокусира върху столицата Карачи. Целта на тази операция е да се справи с четири категории групировки, участващи в насилие в града: талибани в Пакистан, сектантски въоръжени групировки, въоръжени крила на етнополитически партии и престъпни банди ⁽⁵⁹⁴⁾.

През 2017 г. насилието в столицата Карачи намалява почти наполовина поради операции по сигурността. Според източници „през 2017 г. се е появила нова тенденция“. Градът видя възход на „саморадикализирани и образовани“ бойци в кварталите на средната класа на града ⁽⁵⁹⁵⁾. Селската част на

⁽⁵⁸⁷⁾ Уебсайтове, с които са правени справки: <http://www.unocha.org/pakistan>; <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan>; <http://reliefweb.int/country/pak>

⁽⁵⁸⁸⁾ „Център за наблюдение на вътрешното разселване“, Пакистан. „Глобален доклад за вътрешното разселване (GRID 2018)“, 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁵⁸⁹⁾ „Проект за оценка на капацитета“, ВРЛ и връщащи се“, последно актуализирано: 5 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁵⁹⁰⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 87-88; „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Шестте подразделения в Синд виждат частична промяна в населението“, 28 август 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁹¹⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 91

⁽⁵⁹²⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 88; „Дипломат“, „Мигранти и бойци в Карачи“, 14 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁹³⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁹⁴⁾ „Нюз“, „Някога спокоен, сега Синд е изпълнен с предизвикателства за сигурността, заяви временният министър-председател“, 26 октомври 2017 г., [url](#); ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 189

⁽⁵⁹⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 189; ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 58

Синд беше свидетел на някои големи нападения, насочени главно срещу шиитската общност и суфистките светилища. Изглежда войнствеността се е изместила от ФАПР и Карачи към селския по характер Синд ⁽⁵⁹⁶⁾. „Техрик-е Талибан Пакистан“ и сектантските групировки като „Сипах-е Сахаба Пакистан“, „Джамаат-ул Ахрар“ и „Лашкар-е-Джангви“ имат присъствие в селския по характер Синд ⁽⁵⁹⁷⁾. Мохамед Амир Рана заяви в интервю по Скайп на 14 юни 2018 г., че северен Синд е „променлив“, тъй като някои групировки, които действат в провинция Белуджистан, се крият и организират оттам нападенията си в Белуджистан ⁽⁵⁹⁸⁾. Според статия от септември 2017 г., публикувана от Центъра за борба с тероризма, през последните години присъствието на Ал Кайда в Карачи се увеличава ⁽⁵⁹⁹⁾. Също така бойци, свързани с „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“ Пакистан, организираха нападения в Синд ⁽⁶⁰⁰⁾. Според ПИИОМ, повечето нападения в провинцията през 2017 г. са били извършени от фракции на ТПП и „Джамаат-ул Ахрар“, „Ал Кайда на Индийския полуостров“ и филиали на „Ислямска държава в провинция Хорасан“, и „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа“ Пакистан ⁽⁶⁰¹⁾.

Освен дейности на бойци, провинцията и особено Карачи са свидетели на множество случаи на политическо и свързано с банди насилие ⁽⁶⁰²⁾. Борбата за власт остава между политическите партии на основните етнически групи, „Движение Мутахида Кауми“ (MQM, мохаджири), Националната партия Ауами (ANP, пушунска) и Пакистанската народна партия (PPP, Синдхи) ⁽⁶⁰³⁾. Отделно от това политическо насилие Карачи е база на тежко въоръжени престъпни банди ⁽⁶⁰⁴⁾.

Операциите по сигурността от „Рейнджърите“ помогнаха за намаляване на насилието в Синд. „Рейнджърите“ са получили „специални правомощия“ да се справят с разнообразието от насилие, не само етнополитическо, но и сектантско насилие и изнудване ⁽⁶⁰⁵⁾. През юли 2018 г. тези „специални правомощия“ бяха подновени за още 90 дни ⁽⁶⁰⁶⁾. Съществуват опасения от нарушения на правата на човека като извънсъдебни убийства и изтезания и нарастващата роля на „Рейнджърите“ в политическите дела на Карачи и в корупцията ⁽⁶⁰⁷⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

През 2017 г. ПИИОМ регистрира 31 „терористични нападения“ в цялата провинция, 24 от тях са извършени в Карачи и седем - във вътрешността на Синд. Това е намаление с 42% в сравнение с 2016 г. в провинцията ⁽⁶⁰⁸⁾. Сред тези нападения имаше както сектантски, така и националистически нападения ⁽⁶⁰⁹⁾.

По отношение на видовете нападения ПИИОМ посочи модел на нападения срещу персонала на силите за сигурност (особено целенасочени убийства) в Синд, но в сравнение с 2016 г., целенасочените убийства

⁽⁵⁹⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 190

⁽⁵⁹⁷⁾ Исани, М., „Предотвратяване на разпространението на екстремизъм чрез разбиране на селското общество на Синд“, 22 септември 2017 г., [url](#)

⁽⁵⁹⁸⁾ Рана Амир, М., Интервю по Скайп, 14 юни 2018 г. Мохамед Амир Рана е анализатор по въпросите на сигурността и политиката и

Директор на „Пакистански институт за изследвания в областта на мира“ (ПИИОМ).

⁽⁵⁹⁹⁾ „Център за борба с тероризма“, „Ал Кайда в Пакистан: проблем с измерването?“, септември 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁰⁰⁾ „Джеймстаун Фаундейшън“, „Танзим-е-Ислами в Пакистан и неговите проблемни екстремистки връзки“, 10 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁰¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 53

⁽⁶⁰²⁾ Алмейда, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 21

⁽⁶⁰³⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 89

⁽⁶⁰⁴⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Улични престъпления: операция не успя да ограничи най-големия проблем на Карачи“, 4 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁰⁵⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 93

⁽⁶⁰⁶⁾ „Нейшън“, „Престоят на Рейнджърите в Синд е удължен“, 14 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁰⁷⁾ Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г.; Рим, февруари 2018 г., [url](#), стр. 89; Държавен департамент на Съединените щати, „Доклад за страна за правата на човека за 2017 г. - Пакистан“, 20 април 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁶⁰⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 52

⁽⁶⁰⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 52-56

намаляха ⁽⁶¹⁰⁾. ЦИПС също така наблюдава, че целенасочените убийства намаляват. ЦИПС подробно описва различни видове инциденти по сигурността в провинция Синд. Броят на целенасочените убийства и операциите по сигурността значително спадна. От друга страна, нападенията на бойци значително са се увеличили в сравнение с 2016 г. ⁽⁶¹¹⁾. Нападенията с гранати, самоделни и други видове взривни устройства, физически нападения и целенасочени убийства са методите на насилие, използвани в Синд през 2017 г. ⁽⁶¹²⁾.

Най-известната терористична атака, при която бяха регистрирани по-голямата част от жертвите през 2017 г., се случи на 16 февруари 2017 г., когато беше извършено нападение в суфисткото светилище на Лал Шахбаз Каландар, при което загинаха над 80 богомолци и поклонници и бяха ранени над 200 души. „Ислямска държава в провинция Хорасан“ пое отговорност за това нападение ⁽⁶¹³⁾. Според ПИИОМ през месеците юни, юли и август 2017 г. са били докладвани целенасочени убийства на полицейски служители ⁽⁶¹⁴⁾.

От 1 януари 2018 г. до 30 юни 2018 г. ПИИОМ регистрира общо 6 терористични атаки. Националисти бунтовници са извършили едно нападение, а бойците - 5 нападения ⁽⁶¹⁵⁾. Нападенията върху служителите по сигурността продължиха през първата половина на 2018 г. През януари 2018 г. висш началник на полицията преживя целенасочено нападение, но четирима полицаи бяха ранени ⁽⁶¹⁶⁾. На 2 юни 2018 г. двама рейнджъри бяха ранени при отблъскване на предполагаем самоубийствен атентат срещу контролен пост ⁽⁶¹⁷⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

Според ЦИПС, жертвите в следствие на инциденти, свързани с насилие, са били „високи“ в провинцията. Най-голям брой смъртни случаи, докладвани в Синд през 2017 г., са тези на цивилни (215), следвани от тези на бойци и престъпници (87 и 122) и служители по сигурността (31). Сред цивилните жертви повечето са религиозни лица или политически активисти ⁽⁶¹⁸⁾. Според „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“ бойци и престъпни групи са атакували полицията и силите за сигурност в Карачи през 2017 г. ⁽⁶¹⁹⁾.

ЦИПС съобщи, че Карачи е най-засегнатата част от Синд по отношение на жертвите през 2017 г., точно както и предишната година. В сравнение с 2016 г. имаше забележимо леко намаление по отношение на жертвите в Карачи. В областите Даду, Суджевал и Хаирпур съответно 91, седем, и шест смъртни случая са регистрирани от ЦИПС (вж. изображение 10) ⁽⁶²⁰⁾.

⁽⁶¹⁰⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 38-39

⁽⁶¹¹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 54-55

⁽⁶¹²⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 39

⁽⁶¹³⁾ „Агенция Франс Прес“, „Броят на загиналите при нападение в храма Лал Шахбаз Каландар се покачи до 83“, 17 февруари 2017 г., достъпно на: [url](#)

⁽⁶¹⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 54

⁽⁶¹⁵⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

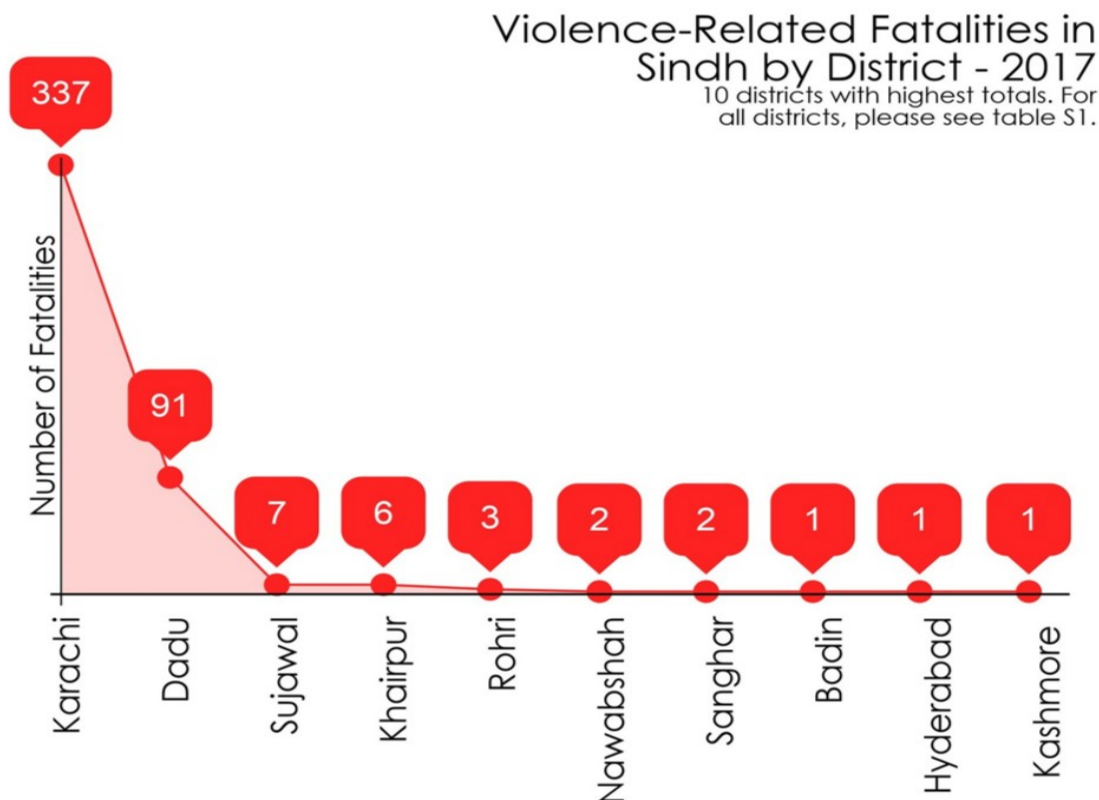
⁽⁶¹⁶⁾ „Доун“, „Рао Ануар от „Сипах-е Сахаба Пакистан“ оцеля при опит за убийство в Малир, убити са трима нападатели“, 16 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁶¹⁷⁾ „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Двама мъже „Рейнджъри“ бяха ранени при самоубийствен атентат в Хуб“, 2 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁶¹⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 55-57

⁽⁶¹⁹⁾ „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“, „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Карачи“, 20 март 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁰⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 52-54

Annual Security Report, 2017 - The Center for Research and Security Studies

Изображение 10: Брой на жертвите, свързани с насилие в Синд по райони през 2017 г., © CRSS ⁽⁶²¹⁾

Според данни в доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г., извършен от ЦИПС, ЦИПС регистрира 164 жертви (114 загинали, 50 ранени). През второто тримесечие на 2018 г. смъртните случаи намаляха, а броят на ранените леко се увеличи в провинцията в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽⁶²²⁾.

ПТЮА регистрира 22 жертви (главно бойци) през първите шест месеца на 2018 г. ⁽⁶²³⁾. Наблюдава се намаление на броя на загиналите в сравнение с първите шест месеца на 2017 г. (175 загинали). Много големият брой загинали през първата половина на 2017 г. се дължи на голямо нападение през февруари 2017 г. ⁽⁶²⁴⁾.

Разселване

Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси не съобщава за разселване, предизвикано от конфликти от провинция Синд през 2017 г. или през първата половина на 2018 г. ⁽⁶²⁵⁾.

⁽⁶²¹⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 54

⁽⁶²²⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶²³⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁴⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁵⁾ Уебсайтове, в които е правена справка: <http://www.unocha.org/pakistan>;
<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan>; <http://reliefweb.int/country/pak>

2.2.5. Федерално администрирани племенни райони

Общо описание на ФАПР

ФАПР (вж. [Карта 1](#)) са разположени на границата между Пакистан и Афганистан между провинция Хайбер Пахтунхуа и Афганистан и граничат с Белуджистан на юг. ФАПР включват седем провинции и шест погранични региона. Седемте провинции са следните: провинция Баджаур, провинция Мохманд, провинция Хайбер, провинция Оракзаи, провинция Куррам, Северен и Южен Уазиристан. Шестте погранични региона са: пограничен регион Пешавар, пограничен регион Банну, пограничен регион Кохат, пограничен регион Лакки, пограничен регион Танк и пограничен регион ДИ Хан ⁽⁶²⁶⁾. В края на май 2018 г. временният регламент за управление на ФАПР (2018 г.) беше подписан от президента. Настоящият регламент се прилага във ФАПР, докато неговите територии не се слят с Хайбер Пахтунхуа „в рамките на две години“. Основните промени включват отмяна на регламентите за пограничните престъпления, обявяване на племенните провинции за племенни провинции ⁽⁶²⁷⁾ и промяна на наименованието на политическите агенти в заместник-комисарите ⁽⁶²⁸⁾.

Теренът е планински с малки долини, заобиколен от селища и селскостопански полета ⁽⁶²⁹⁾. Според последните данни за преброяване на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро, населението на ФАПР е около 5 милиона ⁽⁶³⁰⁾. Населението нарасна с 57% през последните 19 години, въпреки факта, че повечето жители са се преместили в заселени райони заради военни операции в региона, според статия в пакистанския вестник „Доун“ ⁽⁶³¹⁾.

Предистория на конфликта и участници във ФАПР

От 2001 г. насам районът е обитаван от талибански бойци и симпатизанти на Ал Кайда, които бягат от конфликта в Афганистан. ФАПР бяха свидетел на възхода на талибаните в Пакистан, които имат база в област Южен Уазиристан ⁽⁶³²⁾. От 2004 г. пакистанската армия редовно провежда военни операции ⁽⁶³³⁾. Това доведе до поредица от нарушения на правата на човека и последователни вълни на разселване ⁽⁶³⁴⁾. Тези военни операции оказаха голямо влияние върху социално-икономическия живот в региона. Образователните институции бяха унищожени, а селскостопанската продукция пострада ⁽⁶³⁵⁾. Съединените щати също извършиха безпилотни удари, насочени срещу бойци в района ⁽⁶³⁶⁾.

⁽⁶²⁶⁾ Шах, М.К., „Твърде малко, твърде късно: включване на племенните региони на Пакистан“, 28 юни 2018 г., [url](#), стр. 3; ЦИПС,

„Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 7-8; Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси,

Пакистан: Информационен лист на ФАПР - май 2018 г., 1 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁷⁾ Този доклад се отнася до имената на провинциите, а не до новите имена, защото това все още са временни правила и няма да бъдат официално приложени, докато ФАПР не се слее официално с Хайбер Пахтунхуа в рамките на две години и поради факта, че източниците, с които е направена справка за този доклад, използват имена на провинции

⁽⁶²⁸⁾ „Доун“, „Включване на ФАПР с временен закон за управление“, 31 май 2018 г., [url](#); „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Временни правила за ФАПР са просто прах в очите“, 14 май 2018 г., [url](#)

⁽⁶²⁹⁾ IPS, „Разселени пушунци се завръщат, за да намерят домове, „кипящи“ от мини“, 26 април 2018 г., [url](#)

⁽⁶³⁰⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁶³¹⁾ „Доун“, „Населението на ФАПР нараства с 57 %“, 30 август 2017 г., [url](#)

⁽⁶³²⁾ ИМСАЩ, „Включване на инициативите за реформа на пакистанските федерално администрирани племенни райони и препятствия“, март 2018 г., [url](#), стр. 6-7

⁽⁶³³⁾ „Доун“, „Хронология на военните операции“, 16 юни 2014 г., [url](#)

⁽⁶³⁴⁾ РСЕ/РС, „Спрете тази жестокост“: Пакистанските пушунци искат отговори за изчезнали любими хора“, 9 април 2018 г., [url](#)

⁽⁶³⁵⁾ ИМСАЩ, „Включване на инициативите за реформа на пакистанските федерално администрирани племенни райони и препятствия“, март 2018 г., [url](#), стр. 14

⁽⁶³⁶⁾ „Дипломат“, „Наративът за ударите с дрон в Пакистан“, 10 юни 2014 г., [url](#)

Главно поради военната операция „Зарб-е-Азб“ ситуацията във ФАПР се подобри и много райони бяха изчистени от бойци⁽⁶³⁷⁾. През май 2017 г. бе съобщено, че пакистанските талибани са се появили отново във ФАПР⁽⁶³⁸⁾. Военните започнаха операция Хайбер-IV през юли 2017 г. в долината Раджгал в провинция Хаймер, за да спрат „Ислямска държава“ да нахлува в райони, граничещи с Афганистан⁽⁶³⁹⁾. В Уана, в Южен Уазиристан, въоръжена групировка⁽⁶⁴⁰⁾ процъфтява, като се превръща в подкрепена от правителството милиция. Тя е съставена от бойци, които са наричани „добри талибани“ и имат подкрепата на правителството⁽⁶⁴¹⁾.

Въоръжени групировки, извършващи нападения в региона, са „Техрик-е Талибан Пакистан“, „Ислямска държава в провинция Хорасан“, групировката Хан Саид и Хакемуллах на Мехсуд Талибан, талибаните Уазир, мрежата „Хакани“, „Лашкар-е-Джангви Ал-Алами“ и „Джамаат-ул Ахрар“, според Изследователски център за федерално администрираните племенни райони⁽⁶⁴²⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

Този раздел първо описва последните тенденции в областта на сигурността за ФАПР и след това описва последните тенденции в областта на сигурността на ниво провинция.

Обща информация

Според ПИИКС ситуацията със сигурността във ФАПР се е влошила през 2017 година. Броят на нападенията (102 нападения на бойци през 2017 г.) намаля, но броят на жертвите (339 загинали и 614 ранени през 2017 г.) се увеличи в сравнение с 2016 г. ПИИКС заключава, че нападенията на бойци през 2017 г. са били „по-смъртоносни и добре организирани“⁽⁶⁴³⁾. ПИИОМ регистрира 143 инцидента с насилие, при които са загинали 537 души (195 цивилни, 80 души служители по сигурността и 262 бойци), а 575 души са ранени във ФАПР. От тези 143 инцидента с насилие 83 нападения са свързани с тероризма⁽⁶⁴⁴⁾. ИЦФ посочва в своя годишен доклад за 2017 г., че в сравнение с 2016 г. е имало увеличение с 16% на „терористичните инциденти“ и увеличение с 95% на инциденти при борба с тероризма през 2017 г. Общо ИЦФ регистрира 325 случаи на насилие през 2017 г.⁽⁶⁴⁵⁾.

Изображение 11 (виж по-долу) дава преглед на характера на насилието във ФАПР през 2017 г. Тази таблица показва, че естеството на нападенията е многообразно: от издирвателни операции, извършвани от военните, до нападения срещу цивилни и служители на силите за сигурност от бойци и нападения на дронево⁽⁶⁴⁶⁾. Методите, използвани от бойците, включват самоделни взривни устройства, самоубийствени атаки, трансгранични атаки, сблъсъци между въоръжени групировки и засади от бойци срещу служители за сигурност (вж. също фигура 12). Те се наблюдават във всички седем провинции на ФАПР. Пакистанските сили за сигурност реагираха с въздушни удари, наземни операции и операции по издирване през 2017 г.⁽⁶⁴⁷⁾.

⁽⁶³⁷⁾ ИМСАЩ, „Включване на инициативите за реформа на пакистанските федерално администрирани племенни райони и препятствия“, март 2018 г., [url](#), стр. 7

⁽⁶³⁸⁾ „Нейшън“, „Промени във ФАПР“, 27 май 2017 г., [url](#)

⁽⁶³⁹⁾ „Ройтерс“, „Пакистан започна военна операция в племенни райони, насочени срещу Ислямска държава“, 16 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁴⁰⁾ Наследници на починалия Мула Назир; РСЕ/РС, „Размирици в Уазиристан хвърлят светлина върху дълготрайното влияние на талибаните“, 8 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁴¹⁾ РСЕ/РС, „Размирици в Уазиристан хвърлят светлина върху дълготрайното влияние на талибаните“, 8 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁴²⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 23

⁽⁶⁴³⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 29

⁽⁶⁴⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 38

⁽⁶⁴⁵⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁶⁴⁶⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁶⁴⁷⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 3-4; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

Характер на инцидентите, свързани с насилие във ФАПР 2017 г.	Брой инциденти
Атаки срещу цивилни	71
Атаки на силите за сигурност	73
Атаки срещу омиротворяващи сили	7
Сблъсъци между групи на бойци	2
Операции за издирване	136
Въздушни удари	12
Нападения с дрон	7
Полицейски час	17
Общо 2017 г.	325

Изображение 11: Характер на инциденти с насилие във ФАПР през 2017 г. (ИЦФ) ⁽⁶⁴⁸⁾

Тактики на бойци във ФАПР 2017 г.	Брой инциденти
Самоделни взривни устройства	87
Целенасочени убийства	20
Самоубийства	5
Презгранични действия	13
Засада	25

Изображение 12: Тактики на бойци във ФАПР през 2017 г. (ИЦФ) ⁽⁶⁵⁰⁾

ИЦФ отбеляза в своя анализ за първите три месеца на 2018 г. спад в тероризма и борбата с терористичните инциденти във всички провинции на ФАПР. През първите три месеца на 2018 г. са отчетени 43 инцидента с насилие, което е намаление със 177% в сравнение с първото тримесечие на 2017 г. ⁽⁶⁵¹⁾. Самоделните взривни устройства бяха най-често използваната тактика в този период от време, последвани от отвлечения и целенасочени убийства ⁽⁶⁵²⁾. От 1 януари 2018 г. до 30 юни 2018 г. ПИИОМ отбелязва общо 32 „терористични нападения“, извършени от бойци ⁽⁶⁵³⁾.

По-долу има описание на последните тенденции в сигурността в седемте провинции на ФАПР.

⁽⁶⁴⁸⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁶⁴⁹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁶⁵⁰⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 28

⁽⁶⁵¹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁶⁵²⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁶⁵³⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

Провинция Баджаур

Провинция Баджаур се намира в северната част на ФАПР и споделя граница с източната провинция Кунар в Афганистан на северозапад, провинция Хайбер Пахтунхуа на североизток и провинция Мохманд на запад. Това е най-малката провинция на ФАПР ⁽⁶⁵⁴⁾. Населението ѝ е 1 093 684 ⁽⁶⁵⁵⁾.

ИЦФ регистрира 52 инцидента с насилие през 2017 г. в провинция Баджаур. Това е увеличение с 79% по отношение на инциденти в сравнение с 2016 г. ⁽⁶⁵⁶⁾. Особено третото тримесечие на 2017 г. беше променливо ⁽⁶⁵⁷⁾. Според ПИИОМ през 2017 г. са извършени 13 „терористични нападения“, при които са убити 13 и са ранени 55 души ⁽⁶⁵⁸⁾.

През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ регистрира 7 жертви (4 загинали, 3 ранени) ⁽⁶⁵⁹⁾.

Основни цели на бойците в тази провинция са цивилни лица, служители на силите за сигурност, членове на комитетите за мир и противопоставящите се на бойците *Лашкари* ⁽⁶⁶⁰⁾. През август 2017 г. трима души бяха убити, а други 26 бяха ранени при експлозия ⁽⁶⁶¹⁾. На 31 октомври 2017 г. трима данъчни служителя бяха ранени при взрив на самоделно взривно устройство, атакуващо екип за борба с полиомиелита ⁽⁶⁶²⁾. При два отделни инцидента през февруари 2018 г. при взривовете на самоделни взривни устройства бяха убити двама племенни водачи ⁽⁶⁶³⁾.

Провинция Хайбер

Провинция Хайбер граничи с Афганистан на запад, провинция Оракзаи на юг, провинция Куррам на югозапад и Пешавар на изток. Тази провинция е разделена на три по-малки административни единици: Бара, Джамруд и Ланди Котал ⁽⁶⁶⁴⁾. Провинция Хайбер има население от 986 973 души ⁽⁶⁶⁵⁾.

През последните години пакистанската армия проведе четири военни операции в провинция Хайбер ⁽⁶⁶⁶⁾. Последната военна операция се случи през юли 2017 г. Пакистанската армия обяви, че е започнала нова военна операция в долината Раджгал на провинция Хайбер, операцията Хайбер-IV. При тази офанзива бяха унищожени скривалища и тренировъчни лагери на бойци ⁽⁶⁶⁷⁾.

В сравнение с 2016 г. инцидентите с насилие са се увеличили през 2017 г. с почти 105% в провинция Хайбер, според ИЦФ. ИЦФ съобщи за 115 инцидента с насилие през 2017 г., които са причинили 177 смъртни случая

⁽⁶⁵⁴⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁶⁵⁵⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁶⁵⁶⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 5

⁽⁶⁵⁷⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 10

⁽⁶⁵⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁶⁵⁹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁶⁶⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 41; „Доун“, „Член на комитета за мир беше убит при взрив на самоделно взривно устройство в Баджаур“, 16 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁶¹⁾ „TNN“, „При взрив в провинция Баджаур загинаха трима“, 11 август 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁶²⁾ „Доун“, „Трима мъже от данъчните власти бяха ранени при взрив на самоделно взривно устройство, атакуващо екипа за борба с полиомиелита в провинция Баджаур, 31 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁶³⁾ „Пакистан тудей“, „Племенен лидер беше убит при взрив на самоделно взривно устройство в провинция Баджаур“, 16 февруари 2018 г., [url](#); „Нейшън“, „Племенен старейшина беше убит при взрив в Баджаур“, 8 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁶⁴⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 14-15

⁽⁶⁶⁵⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 14

⁽⁶⁶⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 122

⁽⁶⁶⁷⁾ „Доун“, „Операция Хайбер-IV: армията разчиства крепости на терористи в долината Раджгал“, 23 юли 2017 г., [url](#)

и 52 ранени ⁽⁶⁶⁸⁾. Първото и третото тримесечие на 2017 г. бяха особено нестабилни ⁽⁶⁶⁹⁾. ПИИОМ регистрира 24 „терористични нападения“ през 2017 г. При тези нападения са загинали 24 души, а 19 са ранени ⁽⁶⁷⁰⁾. През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ регистрира 9 жертви (4 загинали, 5 ранени) ⁽⁶⁷¹⁾.

„Лашкар-е-Ислам“ и „Техрик-е Талибан Пакистан“ бяха замесени в атакуване на проправителствени племена в провинция Хайбер ⁽⁶⁷²⁾. Също така служителите по сигурността често са били атакувани през 2017 г. Четирима души, включително един служител по сигурността, бяха убити при експлозия на самоделно взривно устройство на 1 юли 2017 г. ⁽⁶⁷³⁾. На 23 юли 2017 г. един Касадар беше убит и един ранен при взрив на самоделно взривно устройство ⁽⁶⁷⁴⁾.

Отчетени са и нападения срещу образователни институции в провинция Хайбер ⁽⁶⁷⁵⁾. На 13 март 2017 г. е избухнала експлозия на бомба в близост до училищна сграда ⁽⁶⁷⁶⁾. На 30 март 2018 г. седем работници бяха ранени при взрив на самоделно взривно устройство, поставено в правителствено училище в строеж ⁽⁶⁷⁷⁾. Провинция Хайбер стана свидетел и на няколко трансгранични нападения на границата с Афганистан през 2017 г. ⁽⁶⁷⁸⁾.

Провинция Куррам

Провинция Куррам споделя границата си до голяма степен с Афганистан (Нангархар и провинция Пактия). На изток тази провинция граничи с провинция Оракзаи и провинция Хайбер и провинция Северен Уазиристан на юг. Тя е разделена на три административни единици: Долен Куррам, Горен Куррам и Централен Куррам. Парачинар е основната столица на провинция Куррам. Куррам е единствената провинция във ФАПР със значително шиитско население. Провинция Куррам има история на сектантско насилие между сунитското и шиитското население ⁽⁶⁷⁹⁾. Провинция Куррам има население от 619 553 души ⁽⁶⁸⁰⁾.

През 2017 г. в тази провинция ИЦФ наблюдава „значително“ увеличение на инцидентите с насилие в сравнение с 2016 г. Общо ИЦФ регистрира 52 инцидента с насилие през 2017 г. в сравнение с 19 през 2016 г. Много голямо увеличение се наблюдава в броя на жертвите (664). По-голямата част от тези жертви са цивилни (138 загинали и 437 ранени) ⁽⁶⁸¹⁾. Според ПИИОМ бойци от „Техрик-е Талибан Пакистан“, „Джамаат-ул-Ахрар“, „Лашкар-е-Джангви“, „Лашкар-е-Джангви-Алами“ и някои неизвестни бойци са извършили 11 нападения, свързани с тероризма, причинявайки най-много жертви във ФАПР ⁽⁶⁸²⁾. ИЦФ заявява, че „Ислямска държава в провинция Хорасан“ също е била отговорна за няколко нападения в тази провинция ⁽⁶⁸³⁾. През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ регистрира 7 жертви (6 загинали, 1 ранен) ⁽⁶⁸⁴⁾.

⁽⁶⁶⁸⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 6

⁽⁶⁶⁹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 13

⁽⁶⁷⁰⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁶⁷¹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁶⁷²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 42

⁽⁶⁷³⁾ „Доун“, „Служител по сигурността и трима цивилни бяха убити при взрив на мина в провинция Хайбер“, 1 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁷⁴⁾ „Доун“, „Служител на Касадар загина при взрив на самоделно взривно устройство край Пешавар, 23 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁷⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 45

⁽⁶⁷⁶⁾ „Нейшън“, „Бомба поразил училище в провинция Хайбер“, 13 март 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁷⁷⁾ „Нейшън“, „7 пострадали при взрив в училище в строеж“, 30 март 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁷⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 79

⁽⁶⁷⁹⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 16-17

⁽⁶⁸⁰⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 16

⁽⁶⁸¹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 6-7

⁽⁶⁸²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁶⁸³⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 15

⁽⁶⁸⁴⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

Провинция Куррам стана свидетел на четири атентата с високо въздействие върху гражданите през 2017 г. Самоделно взривно устройство беше взривено на пазар в Парачинар на 20 януари 2017 г., при което загинаха най-малко 25 души ⁽⁶⁸⁵⁾. На 31 март 2017 г. атентатор-самоубиец атакува шиитска джамия край Парачинар, убивайки 23 души и ранявайки над 100 ⁽⁶⁸⁶⁾. На 25 април 2017 г. крайпътен взрив атакува пътническо превозно средство, убивайки най-малко 14 души ⁽⁶⁸⁷⁾. На 23 юни 2017 г. на пазара в Парачинар се случиха два взрива, при които загинаха 67 души и бяха ранени повече от 200 ⁽⁶⁸⁸⁾. На 30 януари 2018 г. при експлозия на самоделно взривно устройство загинаха шестима души и един беше ранен ⁽⁶⁸⁹⁾. Тази провинция също беше свидетел на множество атаки от дроне през 2017 г. и първата половина на 2018 г. ⁽⁶⁹⁰⁾.

Провинция Оракзаи

Оракзаи споделя граници с провинция Хайбер на север, Пограничен регион Кохат на изток, областите Кохат и Хангу на юг и провинция Куррам на запад. Административно тя е разделена на Горен и Долен Оракзаи ⁽⁶⁹¹⁾. Населението е 245 356 души ⁽⁶⁹²⁾.

Четиринадесет инцидента с насилие бяха преброени от ИЦФ през 2017 г. и повечето от нападенията са се случили през първото тримесечие на 2017 г. ⁽⁶⁹³⁾. Общо 15 души са убити, а 17 - ранени ⁽⁶⁹⁴⁾. Според ИЦФ, провинция Оракзаи е била „най-спокойната“ провинция на ФАПР през 2017 г. ⁽⁶⁹⁵⁾. ПИИОМ регистрира пет „терористични нападения“ в Оракзаи през 2017 г. ⁽⁶⁹⁶⁾. През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ преброи пет жертви (трима загинали, двама ранени) ⁽⁶⁹⁷⁾.

Според ПИИОМ, „Техрик-е Талибан Пакистан“ и „местна талибанска групировка“ са отговорни за нападенията в тази провинция срещу цивилни граждани ⁽⁶⁹⁸⁾. ПИИОМ също регистрира нападения срещу служители на силите за сигурност в тази провинция ⁽⁶⁹⁹⁾. На 14 юни 2017 г. атака на дрон беше насочена към командир на мрежата „Хакани“ ⁽⁷⁰⁰⁾.

Провинция Мохманд

Провинция Мохманд граничи с провинция Баджаур на север и провинция Хайбер на юг. На изток граничи с райони Малаканд и Чарсада и район Пешавар на югоизток ⁽⁷⁰¹⁾. Провинция Мохманд има население от 466 984 души ⁽⁷⁰²⁾.

⁽⁶⁸⁵⁾ „Доун“: „Терористите ще се провалят в опита си да си върнат загубената релевантност“, заяви началникът на армията“, 22 януари 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁸⁶⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „23 убити и над 100 ранени при взрив, разтърсил Парачинар“, 31 март 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁸⁷⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „14 убити, когато пътнически микробус задейства противопехотна мина в провинция Куррам“, 25 април 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁸⁸⁾ „Доун“, „Броят на загиналите при два взрива в Парачинар се увеличи до 67“, 25 юни 2017 г., [url](#)

⁽⁶⁸⁹⁾ „TNN“, „Шестима члена на семейство бяха убити при взрив в провинция Куррам“, 30 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁹⁰⁾ „Доун“, „Американски дрон уби трима в Куррам“, 1 декември 2017 г., [url](#); „Доун“, „Американски дрон уби двама на границата между Пакистан и Афганистан“,

27 декември 2017 г., [url](#); „Ройтерс“, „Пакистан осъжда американските безпилотни удари на своя територия“, 24 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁶⁹¹⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22-23

⁽⁶⁹²⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁶⁹³⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 7, стр. 15

⁽⁶⁹⁴⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 7

⁽⁶⁹⁵⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 15

⁽⁶⁹⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁶⁹⁷⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁶⁹⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁶⁹⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷⁰⁰⁾ „Нейшън“, „Американски дрон уби командир на „Хакани“ в Оракзаи“, 14 юни 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁰¹⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22

⁽⁷⁰²⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 22

ИЦФ преброи 32 нападения през 2017 г., при които загинаха 66 души и бяха ранени 55. В сравнение с 2016 г. ситуацията в тази провинция се подобри през 2017 г. ⁽⁷⁰³⁾. Според ПИИОМ, 13 „терористични нападения“ са извършени в Провинция Мохманд през 2017 г. ⁽⁷⁰⁴⁾. През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ регистрира 6 жертви (трима загинали, трима ранени) ⁽⁷⁰⁵⁾.

Основно „Джамаат-ул Ахрар“ е активна в този регион ⁽⁷⁰⁶⁾. Бойците започнаха нападения срещу охранителни постове и нападнаха служители по сигурността ⁽⁷⁰⁷⁾. През септември 2017 г. трима души бяха убити и двама ранени при експлозия на мина в провинция Мохманд ⁽⁷⁰⁸⁾. На 17 март 2018 г. двама полицейски служителя бяха убити, а други трима бяха отвлечени от неидентифицирани нападатели ⁽⁷⁰⁹⁾.

През април 2018 г., предвид подобряването на ситуацията със сигурността в провинцията, бяха премахнати девет от общо 17 пункта за сигурност ⁽⁷¹⁰⁾. През май 2018 г. мобилните връзки бяха възстановени, след като бяха блокирани за четиринадесет месеца ⁽⁷¹¹⁾.

Провинция Северен Уазиристан

Северен Уазиристан граничи с провинция Куррам и Хангу на север и с областите Карак и Бану на изток, провинция Южен Уазиристан на юг и Афганистан на запад ⁽⁷¹²⁾. Агенция Северен Уазиристан има население от 543 254 души ⁽⁷¹³⁾.

Преди 2014 г. Северен Уазиристан е смятан за база на Ал Кайда, групировки талибани от Пакистан и Афганистан, като например мрежата „Хакани“ ⁽⁷¹⁴⁾. През юни 2014 г. започна операция „Зарб-е-Азб“ в Северен Уазиристан. За две години боеве армията загуби 872 служители и смята, че е убила над 2 000 бойци ⁽⁷¹⁵⁾. Районът беше изчистен от бойци според вестниците „Доун“ и „Нейшън“ ⁽⁷¹⁶⁾.

ИЦФ заяви, че през 2017 г. ситуацията със сигурността се подобри въпреки леко увеличение на инцидентите с насилие, но се наблюдава значително намаление по отношение на жертвите в сравнение с 2016 г. ИЦФ преброи 28 инцидента с насилие през 2017 г., причинявайки 48 смъртни случая и 27 ранени ⁽⁷¹⁷⁾. ПИИОМ регистрира осем „терористични ния“ през 2017 г. ⁽⁷¹⁸⁾. През първите три месеца на 2018 г. ИЦФ регистрира единадесет жертви (четирима загинали, седем ранени) ⁽⁷¹⁹⁾.

Въпреки тази операция по сигурността, бойците все още извършиха нападения през 2017 г. и през първите месеци на 2018 г. Основни цели на тези нападения са служителите на силите за сигурност. На

⁽⁷⁰³⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 5

⁽⁷⁰⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷⁰⁵⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁷⁰⁶⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷⁰⁷⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 17; ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 40

⁽⁷⁰⁸⁾ „Доун“, „Трима убити при взрив на мина в Мохманд“, 1 септември 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁰⁹⁾ „Доун“, „Двама работещи по лечение на полиомиелит бяха убити в провинция Мохманд“, 3 отвлечени, 17 март 2018 г., [url](#)

⁽⁷¹⁰⁾ „ТНН“, „Възстановяване на мира: Армията премахна 9 контролни пункта в провинция Мохманд“, 27 април 2018 г., [url](#)

⁽⁷¹¹⁾ „ТНН“, „Възобновяването на мобилните връзки носи усмивки на хората в провинция Мохманд“, 18 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷¹²⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽⁷¹³⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 20

⁽⁷¹⁴⁾ „БиБиСи Нюз“, „Северен Уазиристан: Какво се случи след като бойците загубиха битката?“, 8 март 2017 г., [url](#)

⁽⁷¹⁵⁾ „БиБиСи Нюз“, „Северен Уазиристан: Какво се случи след като бойците загубиха битката?“, 8 март 2017 г., [url](#)

⁽⁷¹⁶⁾ „Нейшън“, „Операция „Зарб-е-Азб“: Две години успех“, 6 септември 2016 г., [url](#); „Доун“, „След разчистването на Северен Уазиристан от армията, местните жители искат гражданската власт да влезе в действие“, 18 май 2017 г., [url](#) ⁽⁷¹⁷⁾

ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽⁷¹⁸⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷¹⁹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3

5 декември 2017 г. шестима души бяха убити при нападение с крайпътна бомба срещу военно превозно средство ⁽⁷²⁰⁾. На 30 май 2018 г. двама войници бяха убити поради взрив на самоделно взривно устройство ⁽⁷²¹⁾. ПИИОМ отчита две нападения на дронове в Северен Уазиристан през 2017 г. ⁽⁷²²⁾. На 4 юли 2018 г. удар от американски дрон срещу пакистански военен командир ⁽⁷²³⁾. От май 2018 г. Северен Уазиристан се сблъсква с увеличение на целенасочените убийства. Местните жители протестираха срещу военните заради неспазването на мира в района ⁽⁷²⁴⁾.

Провинция Южен Уазиристан

Южен Уазиристан споделя граница на север със Северен Уазиристан и граничи с областите Бану и Лаки Маруат на североизток, племенната зона, съседна на област Танк и област Дера Исмаил Хан на изток, област Эхоб на провинция Белуджистан и област Дера Исмаил Хан на юг и Афганистан на запад. В географски план това е най-голямата провинция на ФАПР ⁽⁷²⁵⁾. Провинция Северен Уазиристан има население от 543 356 души ⁽⁷²⁶⁾.

През ноември 2017 г. военните проведоха операция по сигурността, за да прочистят района на Шактои в Южен Уазиристан от бойци. Това предизвика разселването на 200 семейства ⁽⁷²⁷⁾. В края на ноември 2017 г. КПЧП изрази опасенията си относно „възможното възраждане на талибанизацията в Южен Уазиристан“ ⁽⁷²⁸⁾. РСЕ/РС събщи, че е забележимо „подновено влияние на талибаните в Уазиристан“. Местните жители наричат тази въоръжена групировка *Аман* (Мирен) Комитет, която работи като подкрепяна от правителството милиция ⁽⁷²⁹⁾. Мона Кануал Шейх, експерт по военни движения в Пакистан, заяви за присъствието на талибаните в Южен Уазиристан:

„Една „бучка“ от Талибаните в Пакистан обаче все още е активна в Южен Уазиристан. Те са организирани в един от комитетите за мир в областта и са наричани също „добрите талибани“ - онези, които военните не нападат. Те вече не са част от по-голямата обединяваща организация „Техрик-е Талибан Пакистан“ и им е предоставено правото да контролират зона в Южен Уазиристан“ ⁽⁷³⁰⁾.

Според Кануал Шейх „талибаните“ в Уана, в Южен Уазиристан, са организирани под четири различни командира и имат собствен корпус за „полицейски и обществен морал“ и собствена правосъдна система“. Те също събират данъци от местния бизнес ⁽⁷³¹⁾.

⁽⁷²⁰⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Крайпътна бомба срещу военно превозно средство причини смъртта на шестима души в Северен Уазиристан“, 5 декември 2017 г., [url](#)

⁽⁷²¹⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Двама войници, загинаха при взрив на самоделно взривно устройство в Северен Уазиристан“, 30 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷²²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷²³⁾ РСЕ/РС, „Удари с дронове причиниха смъртта на двама ключови командири на пакистански бойци“, 4 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷²⁴⁾ РСЕ/РС, „Пакистански служител беше убит при засада в Уазиристан“, 2 юни 2018 г., [url](#); „ТНН“, „Хората от Северен Уазиристан организират протест срещу целевите убийства“, 15 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷²⁵⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽⁷²⁶⁾ ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., [url](#), стр. 17

⁽⁷²⁷⁾ РСЕ/РС, „Гражданите са разочаровани от последното разселване в Уазиристан“, 14 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁷²⁸⁾ КПЧП, „Предупрежденията на КПЧП за опит за възраждане на талибаните в Южен Уазиристан“, 21 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁷²⁹⁾ РСЕ/РС, „Местните жители обвиняват „предалите се талибани“ за убийство в Уазиристан“, 24 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷³⁰⁾ Кануал Шейк, М., „Нови линии на конфликт в племенните райони на Пакистан“, 6 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷³¹⁾ Кануал Шейк, М., „Нови линии на конфликт в племенните райони на Пакистан“, 6 юли 2018 г., [url](#)

ИЦФ регистрира 30 инцидента с насилие през 2017 г. което е незначително увеличение в сравнение с 2016 г. (28 инцидента) ⁽⁷³²⁾. Намаление с 4% при жертвите се наблюдава през 2017 г. в сравнение с 2016 г. ⁽⁷³³⁾. ПИИОМ регистрира девет „терористични нападения“, които причиниха 23 смъртни случая и 16 ранени ⁽⁷³⁴⁾.

В Южен Уазиристан бяха регистрирани нападения срещу служители на силите за сигурност през 2017 г. ⁽⁷³⁵⁾. На 31 октомври 2017 г. един войник на Пограничния корпус беше убит, а един - ранен при взрив на бомба ⁽⁷³⁶⁾. На 23 юни 2018 г. във въоръжен сблъсък бяха убити шестима бойци и двама правителствени войници ⁽⁷³⁷⁾. През май 2018 г. член на местно племе беше застрелян от бойци, принадлежащи към групата на Мула Назир от талибаните ⁽⁷³⁸⁾. Една атака с дрон беше регистрирана в Южен Уазиристан през 2017 г. ⁽⁷³⁹⁾. През юни 2018 г. протестиращи бяха убити и ранени в спор между бивши въоръжени „талибани“ (местната, неприсъединена, въоръжена групировка, която контролира Уана) и предимно невъоръжени членове на „Движение Пущун Тахафуз“ или „Движение за пущунска защита“ във Уана, административната столица на Южен Уазиристан ⁽⁷⁴⁰⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

ИЦФ регистрира 1 207 жертви (539 загинали и 668 ранени) във ФАПР през 2017 г. Това е увеличение с 37% по отношение на жертвите в сравнение с 2016 г. ⁽⁷⁴¹⁾. По-голямата част от тези загинали са цивилни (760 жертви), следвани от бойци (290 жертви) ⁽⁷⁴²⁾. Според ИЦФ, високият брой на цивилните жертви се дължи на четирите „мащабни, координирани и сложни терористични нападения“ в провинция Куррам през първата половина на 2017 г. ⁽⁷⁴³⁾.

ЦИПС регистрира 436 загинали през 2017 г. ⁽⁷⁴⁴⁾, което в сравнение с 495 загинали през 2016 г. е леко намаление ⁽⁷⁴⁵⁾. Най-засегнатите региони на ФАПР са провинция Куррам, провинция Хайбер и провинция Мохманд (вж. изображение 13) ⁽⁷⁴⁶⁾.

⁽⁷³²⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽⁷³³⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 8

⁽⁷³⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 37

⁽⁷³⁵⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 40

⁽⁷³⁶⁾ „Доун“, „Войник от Пограничния корпус пострада при взрив в Южен Уазиристан“, 31 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁷³⁷⁾ РСЕ/РС, „Двама пакистански войници и шестима бойци бяха убити в племенен регион“, [url](#)

⁽⁷³⁸⁾ „Доун“, „Член на племе беше разстрелян в Южен Уазиристан“, 25 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷³⁹⁾ „Доун“, „Дрон уби четирима от „Ислямска държава“ преди американски сенатори да посетят Южен Уазиристан, 4 юли 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁴⁰⁾ РСЕ/РС, „Размирици в Уазиристан хвърлят светлина върху дълготрайното влияние на талибаните“, 8 юни 2018 г., [url](#);

РСЕ/РС, „Пакистанска племенна зона е под напрежение след смъртоносни сблъсъци“, 7 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁴¹⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 4

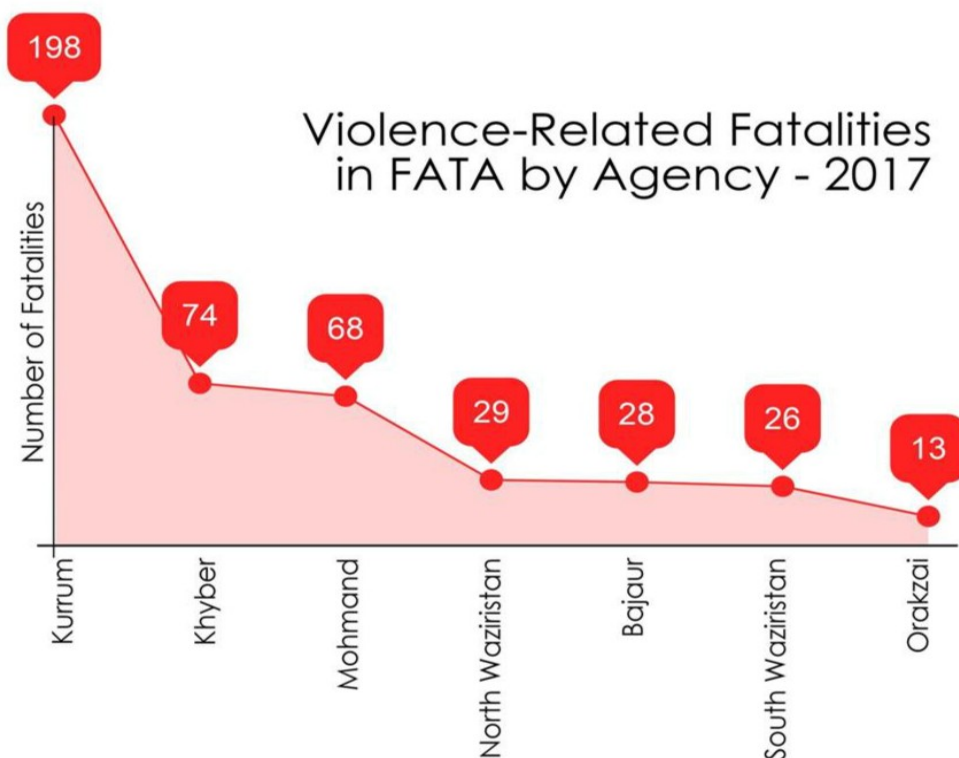
⁽⁷⁴²⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁷⁴³⁾ ИЦФ, „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., [url](#), стр. 4

⁽⁷⁴⁴⁾ Смъртни случаи според ЦИПС означава убити лица

⁽⁷⁴⁵⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 38

⁽⁷⁴⁶⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 38-39

Annual Security Report, 2017 - The Center for Research and Security Studies

Изображение 13: Смъртните случаи на насилие във ФАПР по провинции, © CRSS ⁽⁷⁴⁷⁾

За първото тримесечие на 2018 г. ИЦФ отчете 43 инцидента, свързани с тероризъм и антитероризъм, в резултат на които са загинали 24 души, а 28 са ранени. Повечето жертви са цивилни, последвани от служители на силите за сигурност ⁽⁷⁴⁸⁾.

През първите шест месеца на 2018 г. ПТЮА регистрира 40 жертви във ФАПР (15 цивилни, 15 служители на силите за сигурност и 10 бойци). През месец април 2018 г. се наблюдава висок брой смъртни случаи. ⁽⁷⁴⁹⁾

ЦИПС регистрира 171 жертви (92 загинали, 86 ранени) през първата половина на 2018 г. През второто тримесечие на 2018 г. жертвите и ранените във ФАПР нарастват в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. ⁽⁷⁵⁰⁾. Провинциите, в които има най-много жертви през първата половина на 2018 г., са Северен Уазиристан, Южен Уазиристан и провинция Куррам ⁽⁷⁵¹⁾.

Разселване

Според стратегически документ на Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси, публикуван през януари 2018 г. от 2008 г. до 2014 г., повече от 5 милиона души са изселени от ФАПР. Това се дължи на операциите по сигурността

⁽⁷⁴⁷⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 39

⁽⁷⁴⁸⁾ ИЦФ, „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., [url](#), стр. 3-5

⁽⁷⁴⁹⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁰⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵¹⁾ „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

от военните срещу недържавни въоръжени групировки в региона ⁽⁷⁵²⁾. Поради операцията Хайбер-IV през юли 2017 г. много от тях бяха изселени от провинция Хайбер ⁽⁷⁵³⁾.

В статия в „Експрес Трибюн“ през март 2018 г., в която се цитира ръководителят на Хайбер Пахтунхуа, се посочва, че 96% от общото разселено население се е върнало във ФАПР, докато репатрирането на останалите 4% е в ход ⁽⁷⁵⁴⁾. 29 442 семейства остават разселени, според доклад на Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси от 31 май 2018 г. ⁽⁷⁵⁵⁾. През юни 2018 г. правителството обяви, че на 22 юни 2018 г. вероятно ще започне завръщането на 1 100 регистрирани и около 2 000 нерегистрирани разселени семейства. Около 14 000 разселени семейства все още чакат да се върнат в Северен Уазиристан. Увеличаването на целенасочените убийства и несигурността принуди много семейства да се върнат в Хайбер Пахтунхуа ⁽⁷⁵⁶⁾.

Правителството на Пакистан предприе инициативи за възстановяване и подобряване на ежедневието на ФАПР ⁽⁷⁵⁷⁾. Въпреки това, разселените хора във ФАПР, които се връщат по домовете си, все още са изправени пред проблеми. Повече от 800 училища са затворени или не функционират поради лошото състояние на закона и реда. Голям брой училища бяха повредени или унищожени от бойци, когато контролираха основните части на ФАПР ⁽⁷⁵⁸⁾. Връщащите се в Северен и Южен Уазиристан и провинция Хайбер се оплакаха, че инфраструктурата все още не е напълно ремонтирана и че има проблеми с доставките на храни ⁽⁷⁵⁹⁾. Друг проблем остава проблемът с невзривилите се сухопътни мини ⁽⁷⁶⁰⁾.

2.2.6. Столична територия Исламабад

Общо описание

Столична територия Исламабад (вж. [Карта 1](#)) се намира в северната част на Пакистан между провинциите Хайбер Пахтунхуа и Пенджаб и включва столицата на Пакистан Исламабад ⁽⁷⁶¹⁾.

Исламабад има население с различен етнически произход, включително хора, говорещи пенджабски, пушу, синди и урду. Исламабад има относително голям дял религиозни малцинства в сравнение с други части на страната, като 10% от жителите са немюсюлмани ⁽⁷⁶²⁾.

⁽⁷⁵²⁾ Служба на ООН за координация по хуманитарни въпроси, „Доклад за стратегия за разпределение за 2018 г. на „Сборен фонд за хуманитарна помощ за Пакистан (РНРП)“, 18 януари 2018 г., [url](#), стр. 1

⁽⁷⁵³⁾ „Доун“, „ВРЛ ще се върнат в долината на Раджгал в Хайбер след Рамазан“, 12 юни 2018 г., [url](#); РСЕ/РС, „За разселените от Уазиристан животът все още е в хаос“, 9 август 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁴⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Без страх: Разселените племена се връщат към „мир“, 9 март 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁵⁾ Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси, „Пакистан: Хайбер Пахтунхуа и ФАПР - Области на разселване, приемане и връщане към 31 май 2018 г.“, 13 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁶⁾ „Доун“, „ВРЛ ще се върнат в долината на Раджгал в Хайбер след Рамазан“, 12 юни 2018 г., [url](#); РСЕ/РС, „За разселените от Уазиристан животът все още е в хаос“, 9 август 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁷⁾ „Интер Прес Сървис“, „Новото нормално във ФАПР, 11 февруари 2016 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁸⁾ „ТНН“, „Отсъствието на учители и повредените сгради правят 900 училища нефункционални във ФАПР“, 17 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁵⁹⁾ „ТНН“, „Завръщащите се и разселените семейства от ФАПР търсят продоволствена сигурност“, 14 декември 2017 г., [url](#); „ТНН“, „Непрозрачните проучвания лишават мнозина от обезщетение срещу повредени къщи във ФАПР“, 30 април 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁶⁰⁾ „ТНН“, „Заложени мини: скритите врагове на репатрираното население на ФАПР“, 16 септември 2017 г., [url](#); „Интер Прес Сървис“, „Разселените пушунци се завръщат и намират домове, „кипящи“ от мини“, 26 април 2018 г. [url](#)

⁽⁷⁶¹⁾ Управление на Столична територия Исламабад, география, климат и демография, без дата, [url](#)

⁽⁷⁶²⁾ „Фрайдей Таймс“, „Бойно поле Islamabad“, 22 юни 2018 г., [url](#)

Според последните данни за преброяване на населението, публикувани от Пакистанското статистическо бюро, населението на столицата на Исламабад е 2 милиона ⁽⁷⁶³⁾.

Предистория на конфликта и участници в Столична територия Исламабад

През 2017 г. ПИИОМ спомена, че „терористични нападения“ в региона са извършени от „Лашкар-е-Джангви Ал-Алами“ и неидентифицирани бойци ⁽⁷⁶⁴⁾. В края на септември 2017 г. неидентифицирани лица поставиха флаг на Ислямска държава на главния път на Исламабад, което показва присъствието на „Ислямска държава“ ⁽⁷⁶⁵⁾.

Според доклад на „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“, публикуван на 21 май 2018 г., нивото на сигурност в Исламабад е по-високо, отколкото в други региони. Все пак наличието на пакистански правителствени сгради, държавни служители и чужденци превръща региона във „цел с особена важност за терористични нападения“ ⁽⁷⁶⁶⁾. През януари 2018 г. служители по сигурността предупредиха за потенциални нападения срещу полицейски служители и чужденци в някои райони на Столична територия Исламабад ⁽⁷⁶⁷⁾. Мерките за сигурност от полицията в Исламабад са поставени на обществени места, места за поклонение и други важни сгради около Рамазан Байрам през 2018 г. ⁽⁷⁶⁸⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

Докладът на ПИИОМ от 2017 г. споменава три „терористични нападения“ в този регион през 2017 г. Това е същият брой като през 2016 година. Две от тези нападения бяха свързани със сектанти и са атакували „високопоставени“ членове на шиитската общност ⁽⁷⁶⁹⁾. Неопределени бойци нападнаха и новинарски репортер в столицата ⁽⁷⁷⁰⁾.

За първата половина на 2018 г. ПИИОМ не регистрира нито едно терористично нападение в столицата Исламабад ⁽⁷⁷¹⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

През 2017 г. годишният доклад за сигурност на ЦИПС регистрира 16 смъртни случая от насилие в Столичната територия Исламабад ⁽⁷⁷²⁾. Сред тези жертви бяха 12 цивилни, 3 служители по сигурността и 1 престъпник ⁽⁷⁷³⁾. Бурни сблъсъци между полицията и поддръжниците на Хадим Хюсеин Ризви избухнаха в Исламабад през ноември 2017 г. ⁽⁷⁷⁴⁾. Най-малко шест души бяха убити по време на тези сблъсъци ⁽⁷⁷⁵⁾.

⁽⁷⁶³⁾ Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁶⁴⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 86

⁽⁷⁶⁵⁾ „Дипломат“, „Базата за подкрепа на Ислямска държава в Пакистан продължава да расте“, 28 септември 2017 г., [URL](#)

⁽⁷⁶⁶⁾ „Консултативен съвет за сигурност в чужбина“, „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Исламабад“, 21 май 2018 г., [URL](#)

⁽⁷⁶⁷⁾ „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Сигурността в Исламабад беше увеличена след сигнали за заплаха“, 16 януари 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁶⁸⁾ „Нейшън“, „Сигурността е засилена за Рамазан в столицата“, 11 юни 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁶⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 58

⁽⁷⁷⁰⁾ „Доун“, „Журналистът Ахмед Нурани беше нападнат от нападатели с ножове в Исламабад“, 27 октомври 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁷¹⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁷⁷²⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 9

⁽⁷⁷³⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 59

⁽⁷⁷⁴⁾ „Ню Йорк Таймс“, „Пакистан разполага с военни войски след жестоки сблъсъци в Исламабад“, 26 ноември 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁷⁵⁾ РСЕ/РС, „Правителството на Пакистан призова армията след сблъсъци в Исламабад“, 25 ноември 2017 г., [url](#)

Според данни в Доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г. на ЦИПС, са регистрирани 10 жертви (8 загинали, 2 ранени) ⁽⁷⁷⁶⁾. През първите шест месеца на 2018 г. ПТЮА не наблюдава жертви от насилие в този регион ⁽⁷⁷⁷⁾.

Разселване

Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси не съобщава за предизвикано от конфликти разселване от Исламабад през 2017 г. или през първата половина на 2018 г. ⁽⁷⁷⁸⁾.

2.2.7. Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан

Общо описание на Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан

Контролираната от Пакистан територия на Кашмир се състои от Азад Джаму и Кашмир (обикновено наричани Азад Кашмир, АК или АДЖК) и Гилгит-Балтистан (ГБ) (вж. [Карта 1](#)), наречени по-рано Северните територии ⁽⁷⁷⁹⁾. И двата региона имат частично автономна администрация ⁽⁷⁸⁰⁾. Влиянието на правителството на Пакистан обаче има широк обхват ⁽⁷⁸¹⁾. Населението на АК е около 4,45 милиона ⁽⁷⁸²⁾. ГБ има приблизително около 1,8 или 2 милиона жители ⁽⁷⁸³⁾.

Предистория на конфликта и участници в Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан

Отношенията между Пакистан и Индия са напрегнати от години. Трансграничните обстрели се засилиха през 2017 г. и първата половина на 2018 г. Нападения от бойци срещу индийските армейски бази допълнително усложниха отношенията. Индия твърди, че базирани в Пакистан въоръжени групировки са отговорни за тези нападения ⁽⁷⁸⁴⁾. В региона действат военствени групи като „Хизб-ул-Муджахидийн“, „Лашкар-е-Таиба“ и „Джаиш-е-Мохамед“ ⁽⁷⁸⁵⁾. „Лонг Уор Джърнъл“ съобщава, че Пакистан разрешава на тези групировки да имат бази в района. Пакистанската армия създаде „Обединен джихадистки съвет“, обединяваща организация, ръководена от Сайед Салахuddin, лидер на „Хизб-ул-Муджахидийн“. „Обединеният джихадистки съвет“ координира дейностите на бойни групи, действащи в Джаму и Кашмир ⁽⁷⁸⁶⁾. В статия от февруари 2018 г. на Центъра за борба с тероризма се споменава, че „присъствието на Ислямска държава в региона постепенно напредва през 2017 г.“ ⁽⁷⁸⁷⁾.

⁽⁷⁷⁶⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁷⁷⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁷⁸⁾ Уебсайтове, с които е правена справка: <http://www.unocha.org/pakistan>; <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan>; <http://reliefweb.int/country/pak>

⁽⁷⁷⁹⁾ Службата на Върховния комисар по правата на човека, „Доклад за състоянието на правата на човека в Кашмир: Развитие в индийския щат Джаму и Кашмир от юни 2016 г. до април 2018 г. и Общите проблеми за правата на човека в Азад Джаму и Кашмир и Гилгит-Балтистан“, 14 юни 2018 г., [url](#), стр. 41

⁽⁷⁸⁰⁾ „Фрийдъм хаус“, „Свобода в света 2018 г. - Пакистански Кашмир“, 28 май 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁸¹⁾ Службата на Върховния комисар по правата на човека, „Доклад за състоянието на правата на човека в Кашмир: Развитие в индийския щат Джаму и Кашмир от юни 2016 г. до април 2018 г. и Общите проблеми за правата на човека в Азад Джаму и Кашмир и Гилгит-Балтистан“, 14 юни 2018 г., [url](#), стр. 41, стр. 42

⁽⁷⁸²⁾ „Нейшън“, „Преброяване 2017 г.: Населението на „Азад Джаму и Кашмир“ нараства до над 4 милиона“, 27 август 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁸³⁾ КПЧП, „Аспирации за идентичност, интеграция и самостоятелност“. Доклад за мисия за установяване на фактите на КПЧП в Гилгит Балтистан, 28 февруари 2017 г., [url](#), стр. 8

⁽⁷⁸⁴⁾ „Проект за оценка на капацитета“, Пакистан, политика и сигурност, последно актуализирано на: 12 април 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁸⁵⁾ Нелсън М., „ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., [URL](#), стр. 66-69

⁽⁷⁸⁶⁾ „Лонг уор джърнъл“, „Пакистански терористични групировки започнаха множество нападения в Джаму и Кашмир“, 14 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁸⁷⁾ Център за борба с тероризма, „Идея или заплаха? Ислямска държава Джаму и Кашмир“, 9 февруари 2018 г., [url](#)

Доклад за установяване на факти от КПЧП през март 2017 г. регистрира нарушенията на правата на човека от разузнавателните и правоприлагащите органи в Гилгит-Балтистан ⁽⁷⁸⁸⁾.

Описание на последните тенденции в сигурността

Според ПИИОМ три „терористични нападения“ са станали в Азад Кашмир през 2017 г. И трите нападения са извършени в Музафарабад, столицата на Азад Кашмир ⁽⁷⁸⁹⁾. ПИИКС съобщи за две нападения на бойци през 2017 г. и определи ситуацията със сигурността в Азад Кашмир като „стабилна“ ⁽⁷⁹⁰⁾.

Въпреки това ситуацията в Линията на контрол остана нестабилна през 2017 г., според ПИИОМ. ПИИОМ отчита 131 презгранични нападения от границата с Индия ⁽⁷⁹¹⁾. През първата половина на 2018 г. ПИИОМ регистрира едно терористично нападение ⁽⁷⁹²⁾. За същия период от време ПИИОМ регистрира 76 случая на насилие на границата между Пакистан и Индия ⁽⁷⁹³⁾. В телефонно интервю на 15 юни 2018 г. Матю Нелсън заяви, че броят на нападенията срещу Линията на контрол се увеличава, въпреки случайните прекратявания на огъня, и не смята, че тази ситуация може да се промени ⁽⁷⁹⁴⁾.

Според ПИИКС през 2017 г. в Гилгит-Балтистан не е регистрирано нито едно въоръжено нападение ⁽⁷⁹⁵⁾. ПИИОМ регистрира нито едно „терористично нападение“ в Гилгит-Балтистан през първата половина на 2018 г. ⁽⁷⁹⁶⁾. На 3 август 2018 г. в област Диамер в Гилгит-Балтистан са изгорени най-малко дванадесет училища ⁽⁷⁹⁷⁾. В отговор на тези нападения с палежи е проведена издирвателна операция. По време на тази операция бяха арестувани тридесет души, а един заподозрян беше убит. Един полицаи беше убит, а друг ранен по време на тази операция ⁽⁷⁹⁸⁾. На 11 август 2018 г. трима полицаи бяха убити, а други двама бяха ранени, когато неидентифицирани стрелци откриха огън по полицейски контролен пост в района на Карга Нала ⁽⁷⁹⁹⁾.

Въздействие на насилието върху цивилното население

През 2017 г. ЦИПС не регистрира жертви на насилие в Азад Кашмир ⁽⁸⁰⁰⁾. ПИИОМ спомена, че трите „терористични нападения“ през 2017 г. са довели до смъртта на един човек, а десет са били ранени ⁽⁸⁰¹⁾. През 2017 г. в Пакистан нападения през границата с Индия донесоха смъртта на 69 души, а 245 бяха ранени ⁽⁸⁰²⁾. Повечето трансгранични нападения са се случили в Бхимбер, Котли и Пунч ⁽⁸⁰³⁾. Трансграничният обстрел оказва влияние върху цивилните, живеещи в близост до Линията на контрол. Гражданското правителство

⁽⁷⁸⁸⁾ КПЧП, „Аспирации за идентичност, интеграция и самостоятелност“. Доклад за мисия за установяване на фактите на КПЧП в Гилгит Балтистан, 28 февруари 2017 г., [url](#)

⁽⁷⁸⁹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 58

⁽⁷⁹⁰⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 41

⁽⁷⁹¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 71

⁽⁷⁹²⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁷⁹³⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁷⁹⁴⁾ Нелсън, М., интервю по телефона, 15 юни 2018 г. Учен в Школата по ориенталски и африкански изследвания (ШОАИ), Университет Лондон.

⁽⁷⁹⁵⁾ ПИИКС, „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017 г.“, 6 януари 2018 г., [url](#), стр. 41

⁽⁷⁹⁶⁾ Рана Амир, М., Електронна поща, 2 юли 2018 г. - данни (01.01.2018-30.06.2018) благодарение на ПИИОМ

⁽⁷⁹⁷⁾ „Доун“, „12 училища изгоряха за една нощ в област Диамер на Гилгит-Балтистан“, 3 август 2018 г., [url](#); РСЕ/РС, „Най-малко 12 училища изгоряха в Северен Пакистан“, [url](#)

⁽⁷⁹⁸⁾ РСЕ/РС, „Заподозрени са арестувани при инциденти с палене на училище в Северен Пакистан“, 5 август 2018 г., [url](#); „Доун“, „Заподозрян за палежи на училища в Диамер беше убит в издирвателна операция, заяви полицията“, 5 август 2018 г., [url](#)

⁽⁷⁹⁹⁾ „Доун“, „Трима полицаи загинаха мъченически при нападение на бойци на контролен пост в Гилгит-Балтистан“, 11 август 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁰⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 59

⁽⁸⁰¹⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 58

⁽⁸⁰²⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 71

⁽⁸⁰³⁾ ПИИОМ, „Доклад за сигурността 2017 г.“ 7 януари 2018 г., [url](#), стр. 75

продължава да отсъства в тези области ⁽⁸⁰⁴⁾. Според доклад на „Действия срещу въоръженото насилие“ (АОАВ) през май 2018 г., трансграничните обстрели имат влияние върху образованието в района, по-специално защото доведоха до закриването на много училища ⁽⁸⁰⁵⁾.

Според данните в доклада за анализ за първото и второто тримесечие на 2018 г., подготвен от ЦИПС, в АК не са регистрирани жертви ⁽⁸⁰⁶⁾. Според ПТЮА през първите шест месеца на 2018 г. няма загинали от терористично насилие, регистрирано в АК ⁽⁸⁰⁷⁾.

ЦИПС не регистрира жертви на насилие в Гилгит-Балтистан през 2017 г. и първата половина на 2018 г. ⁽⁸⁰⁸⁾. ПТЮА също не регистрира никакви жертви сред цивилни лица от насилие от бойци в ГБ през първите шест месеца на 2018 г. ⁽⁸⁰⁹⁾.

Разселване

В своя Глобален доклад за вътрешното разселване за 2018 г. „Център за наблюдение на вътрешното разселване“ посочва, че между юли и септември 2017 г. 57 000 души са напуснали домовете си поради трансгранични обстрели в секторите Аббасур и Сиалкот в Азад Кашмир ⁽⁸¹⁰⁾. Допълнителна информация за вътрешно разселените лица не може да бъде намерена сред източниците, с които е правена справка, през отчетния период ⁽⁸¹¹⁾.

⁽⁸⁰⁴⁾ „Доун“, „Този ден на Кашмир, кой ще защитава хората в Азад Кашмир?“, 5 февруари 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁵⁾ „Действия срещу въоръженото насилие“, „Влиянието на експлозивното насилие върху учениците и образованието в Кашмир“, 24 май 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁶⁾ ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁷⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁸⁾ ЦИПС, „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., [url](#), стр. 59; ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., [url](#); „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, 11 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁸⁰⁹⁾ ПТЮА, „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., [url](#)

⁽⁸¹⁰⁾ „Център за наблюдение на вътрешното разселване“, Пакистан. „Глобален доклад за вътрешното разселване (GRID 2018)“, 2018 г., [url](#), стр. 3

⁽⁸¹¹⁾ Уебсайтове, с които са правени справки: <http://www.unocha.org/pakistan>; <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan>; <http://reliefweb.int/country/pak>

Приложение I: Библиография

Устни източници, включително анонимни източници

МВКДС (Проект за местоположение на въоръжени конфликти и данни за събития), електронна поща, 23 юли 2018 г. - Картите са предоставени от МВКДС (въз основа на събитията в базата данни за Южна и Югоизточна Азия-Пакистан-<https://www.acleddata.com/data/>)

Кануал Шейх, М., ЕСПОУ, Мрежа на специалистите по ИСП, среща във Валета, Малта, проведена на: 19 юни 2018 г.

Кугелман, М, заместник-директор на програмата за Азия и старши сътрудник за Южна Азия в Международния център за стипендии „Удроу Уилсън“ (Съединени щати), интервю по скайп, 14 юни 2018 г.

Нелсън, М., доцент по политика, доктор, Школа по ориенталски и африкански изследвания (ШОАИ), Лондонски университет, интервю, проведено по телефона, 15 юни 2018 г.

Амир Рана, М., анализатор по сигурността и политически анализатор и директор на Пакистански институт за изследвания в областта на мира (ПИИОМ), интервю по скайп, 14 юни 2018 г.

Рана Амир, М., сигурност и политически анализатор и директор на Пакския институт за мирни изследвания (PIPS), електронна поща, 2 юли 2018 г.

Публични източници

МАО (Мрежа на анализаторите в Афганистан), „Пущунско поведение“ - Пущунвали като идеал за почетно поведение и племенен живот сред пущуните“, 21 март 2011 г., <http://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/downloads/2012/10/20110321LR-Pashunwali-FINAL.pdf>, разглеждано на: 16 септември 2018 г.

МАО, „Изместеният конфликт: Белуджистан в Пакистан в пети кръг от бунтове“, 16 ноември 2015 г., <https://www.afghanistan-analysts.org/the-crowded-out-conflict-pakistans-balochistan-in-its-fifth-round-of-insurgency/>, разглеждано на: 15 юни 2018 г.

Абас, Х. [Abbas, H.], „Определяне на талибанската мрежа в Пенджаб“, 15 април 2009 г., <https://ctc.usma.edu/defining-the-punjabi-taliban-network/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Проект за оценка на капацитета“, „Политика и сигурност“, последна актуализация 12 април 2018 г., <https://www.acaps.org/country/pakistan/crisis-analysis>, разглеждано на: 12 септември 2018 г.

„Проект за оценка на капацитета“, „ВРЛ и връщащи се“, последно актуализирано: 5 юли 2018 г., <https://www.acaps.org/country/pakistan/crisis-analysis>, разглеждано на: 10 септември 2018 г.

МВКДС (Проект за местоположение на въоръжени конфликти и данни за събития), Кодекс на МВКДС, 28 декември 2017 г., <https://www.acleddata.com/resources/methodology/>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Агенция Франс Прес“, „Броят на загиналите при нападение в храма Лал Шахбаз Каландар се покачи до 83“, 17 февруари 2017 г., достъпно на: <https://www.dawn.com/news/1315329>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

„Азиатска комисия за правата на човека“, „Пакистан: Полицейската система, поразена от всеобхватната корупция“, 6 септември 2017 г., <http://www.humanrights.asia/news/ahrc-news/AHRC-STM-114-2017/?searchterm=pakistan%20police>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Амнести Интернешънъл“, „Международен доклад на „Амнести Интернешънъл“ 2017/18 - Състоянието на правата на човека в света - Пакистан“, 22 февруари 2018 г., <https://www.amnesty.org/en/countries/asia-and-the-pacific/pakistan/report-pakistan/>, accessed 30 юли 2018 г.

„Амнести Интернешънъл“, „Сякаш адът ме погълна - кризата с правата на човека в северозападен Пакистан“, 10 юни 2010 г., <https://www.amnesty.org/download/Documents/36000/asa330042010en.pdf>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Амнести Интернешънъл“, „Смъртни присъди и екзекуции през 2017 г.“, 12 април 2018 г., <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2018/04/Death-Penalty-REPORT-web-FINAL.pdf?X56589>, разглеждано на: 15 юли 2018 г.

„Амнести Интернешънъл“, „Пакистан: Вълната от насилие показва ужасяващо пренебрежение към човешкия живот“, 23 февруари 2017 г., <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/02/pakistan-wave-of-violence-shows-a-horrific-disregard-for-human-life/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Хаос след затварянето на границата между Пакистан и Афганистан“, 19 февруари 2017 г., <https://www.aljazeera.com/news/2017/02/chaos-pakistan-afghanistan-border-closure-170219080601681.html>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Смъртоносен бомбен взрив срещу екип за преброяване в Лахор“, 5 април 2017 г., <https://www.aljazeera.com/news/2017/04/suicide-bomb-blast-hits-army-vehicle-lahore-170405052112745.html>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Четирима убити при нападение срещу християни в Куета в Пакистан“, 2 април 2018 г., <https://www.aljazeera.com/news/2018/04/killed-attack-christians-pakistan-quetta-180402161157315.html>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Пакистан и Индия обещават да приложат споразумението за прекратяване на огъня от 2003 г.“, <https://www.aljazeera.com/news/southasia/2018/05/pakistan-india-vow-implement-2003-ceasefire-agreement-180529175109946.html>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Ал Джазира“, „Пакистан: Броят на убитите нарасна до 149 при нападение в Мастунг“, 15 юли 2018 г., <https://www.aljazeera.com/news/2018/07/pakistan-death-toll-rises-149-mastung-attack-180715161307663.html>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Куета: Броят на загиналите при взрив в изборния ден скача до 31“, 25 юли 2018 г., <https://www.aljazeera.com/news/2018/07/pakistan-elections-2018-deadly-blast-hits-quetta-city-180725063749657.html>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Ал Джазира“, „Нараства напрежението по границата между Индия и Пакистан в Кашмир“, 19 януари 2018 г., <https://www.aljazeera.com/news/2018/01/tensions-soar-india-pakistan-border-kashmir-180119090342963.html>, разглеждано на: 27 юни 2018 г.

„Алхасан Системс“, „Перспектива за развитие на Пакистан - градска област Пешавар, Хайбер Пахтунхуа“, 31 декември 2015 г., <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Pakistan%20Development%20Perspective%20%28PDP%29%20Peshawar.pdf>, разглеждано на: 9 юли 2017 г.

Алмейда, С., „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_Pakistan_Meeting_Report_October_2017.pdf, разглеждано на: 1 юли 2018 г.

„Действия срещу въоръженото насилие“, „Влиянието на експлозивното насилие върху учениците и образованието в Кашмир“, 24 май 2018 г., <https://aoav.org.uk/2018/22347/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

Фондация Азия, „Състоянието на конфликт и насилие в Азия“, 18 октомври 2017 г., https://asiafoundation.org/wpcontent/uploads/2017/10/The_State_of_Conflict_and_Violence_in_Asia-12.29.17.pdf, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Ейжа Таймс“, „Пакистанската „Пущунска пролет“: правата на човека срещу войната срещу терора“, 25 февруари 2018 г., <http://www.atimes.com/article/pakistans-pashtun-spring-human-rights-vs-war-terror/>, разглеждано на: 15 септември 2018 г.

„Белуджистан Пост“, „Групировките за свобода на Белуджистан ще работят единно“, 25 февруари 2018 г., <http://thebalochistanpost.com/2018/02/baloch-pro-freedom-groups-work-unitedly/>, разглеждано на: 10 август 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Журналисти от Белуджистан, хванати „между чука и наковалнята“, 26 ноември 2017 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-42086695>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„БиБиСи“, „Китайският президент Си Дзинпин се съгласява за магистрала до Пакистан за 46 милиарда долара“, 20 април 2015 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-32377088>, разглеждано на: 9 юни 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Правосъдието е изложено на риск, докато Пакистан прибързва изпраща осъдени на бесилката“, 25 декември 2014 г., <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-30602157>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Летище на Карачи: „Ислямското движение на Узбекистан“ поема отговорност за нападение“, 11 юни 2014 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-27790892>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Манзур Пашин [Manzoor Pashteen]: Млад член на племе разтърсва пакистанската армия“, 23 април 2018 г., <https://www.bbc.co.uk/news/world-asia-43827660>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Северен Уазиристан: Какво се случи след като бойците загубиха битката?“, 8 март 2017 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-39191868>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Биографична статия за починалия Хакимула Мехсуд“, 1 ноември 2013 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-24464506>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Офанзива на пакистанската армия в Северен Вазиристан: хиляди бягат“, 19 юни 2014 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-27928255>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Нападение в Пакистан: Въоръжени мъже щурмуваха колежа за обучение в Пешавар“, 1 декември 2017 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-42191487>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Избори в Пакистан: кой кой е и защо има значение“, 22 юли 2018 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-44806381>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Пакистан започва мирни преговори с талибаните“, 6 февруари 2014 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-26065385>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Законодателите на Пакистан избраха Абаси на мястото на сваления премиер Шариф“, 1 август 2017 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-40788070>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„БиБиСи Нюз“, „Хазара в Куета: Общността, затворена в своя град“, 12 декември 2017 г., <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-42219669>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„БиБиСи“, „Пакистан ще възстанови тайните военни съдилища въпреки критиките“, 22 март 2017 г., <https://www.bbc.com/news/world-asia-39348773>, разглеждано на: 10 юни 2018 г.

„Блумбърг“, „Пакистан ще добави 60 000 войници за патрулиране на афганистанската граница“, 8 август 2018 г., <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-08-09/pakistan-parliament-to-hold-first-session-after-ballot-next-week>, разглеждано на: 10 август 2018 г.

„Брукингс“, „Моделът на цензура в Пакистан“, 30 май 2018 г., <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/05/30/pakistans-censorship-model/>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

Център за международен и стратегически анализ, „Талибаните в Пенджаб“, февруари 2014 г., http://strategiskanalyse.no/Publikasjoner%202014/2014-02-20_SISA12_The%20Punjabi%20Taliban_MZ.pdf, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

Чаудри, С. А., „Граждански милиции във ФАПР и Въздействието им върху обществото“, 9 октомври 2015 г., <http://www.hsadvocates.com/wp-content/uploads/2015/10/6-Civil-Militia-Its-Impact-on-Society.pdf>, разглеждано на: 27 юни 2018 г.

„СиЕнЕн“, „При нападение в Пакистан терористи талибани убиха 145 души, предимно деца“, 17 декември 2014 г., <https://edition.cnn.com/2014/12/16/world/asia/pakistan-peshawar-school-attack/index.html>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„СиЕнЕн“, „При американски удар с дрон беше убит човек, стоящ зад бомбардировките на хотел Marriott, заяви Пентагона“, 26 март 2017 г., <https://edition.cnn.com/2017/03/26/middleeast/afghanistan-alqaeda-leader-killed/index.html>, разглеждано на: 3 юли 2018 г.

„Център за борба с тероризма“, „Ал Кайда в Пакистан: проблем с измерването?“, септември 2017 г., <https://ctc.usma.edu/al-qaida-in-pakistan-a-metric-problem/>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

Център за борба с тероризма, „Идея или заплаха? Ислямска държава Джаму и Кашмир“, 9 февруари 2018 г., <https://ctc.usma.edu/idea-threat-islamic-state-jammu-kashmir/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

Проект за борба с екстремизма, Пакистан, без дата, <https://www.counterextremism.com/countries/pakistan>, разглеждано на: 11 септември 2018 г.

Критични заплахи, „Офанзива на Пакистан срещу бунтовниците: Операция Рад-ул-Фасаад“, 25 август 2017, <https://www.criticalthreats.org/analysis/pakistans-counter-militant-offensive-operation-raddul-fasaad>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

„Център за изследвания и проучвания на сигурността“ (ЦИПС), „Годишен доклад за сигурността 2016 г.“, 22 март 2017 г., <http://crss.pk/wp-content/uploads/2010/07/Annual-report-2016.pdf>, разглеждано на: 3 юли 2018 г.

„Център за изследвания и проучвания на сигурността“ (ЦИПС), „Годишен доклад за сигурността 2017 г.“, февруари 2018 г., <http://crss.pk/wp-content/uploads/2018/03/CRSS-Annual-Security-Report-2017-7.pdf>, разглеждано на: 4 юни 2018 г.

ЦИПС, „Племена във ФАПР: Най-накрая край на колониалните сблъсъци? Минало, настояще и бъдеще“, 12 юли 2018 г., <http://crss.pk/wp-content/uploads/2018/07/FATA-Tribes-Finally-Out-of-Colonial-Clutches.pdf>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

ЦИПС, „Проследяване на НПД - третият годишен одит на Националния план за действие“, юни 2018 г., <http://crss.pk/wp-content/uploads/2016/05/Nap-Tracker-Year-Three-.pdf>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, първо тримесечие на 2018 г.“, 13 април 2018 г., <http://crss.pk/story/crss-quarterly-security-report-q1-2018/>, разглеждано на: 4 юни 2018 г.

ЦИПС, „Доклад на ЦИПС за сигурността за тримесечие, второ тримесечие на 2018 г.“, <http://crss.pk/story/crss-quarterly-security-report-q2-2018/>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

ЦСМС (Център за стратегически и международни изследвания), „Религия и въоръжени действия в Пакистан и Афганистан“, 29 June 2012, https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fspublic/legacy_files/files/publication/120628_Mufti_ReligionMilitancy_Web.pdf, разглеждано на: 5 юни 2018 г.

„Дейли Пакистан“, „Мустафа Камал оспорва резултатите от преброяването от 2017 г. във Върховния съд“, 25 април 2018 г., <https://en.dailypakistan.com.pk/pakistan/mustafa-kamal-challenges-census-2017-results-in-sc/>, разглеждано на: 18 септември 2018 г.

„Дейли Сабах“, „Пакистан: Земя на много езици“, 9 март 2018 г., <https://www.dailysabah.com/travel/2018/03/10/pakistan-a-land-of-many-languages>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Дейли Таймс“, „Промяната е истинското име на оцеляването“, 17 септември 2017 г., <https://dailytimes.com.pk/116532/change-is-the-name-of-survival/>, разглеждано на: 9 август 2018 г.

„Дейли Таймс“, „„Лашкар-е Джанги“ ръководи международни терористични организации в Пакистан“, 10 март 2017 г., <https://dailytimes.com.pk/24074/lej-leads-international-terrorist-organisations-in-pakistan/>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

„Дейли Таймс“, „От сектантска до антидържавна позиция, развитието на Ал-Алами“, 2 април 2017 г., <https://dailytimes.com.pk/19694/from-sectarian-to-anti-state-outfit-journey-of-al-alam/>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Двама убити и 14 ранени при нападение с автобус в Аток“, 3 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1405391>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Доун“, „Двама работещи по лечение на полиомиелит бяха убити, а 3 отвлечени в провинция Мохманд“, 17 март 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1395869>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Трима убити при взрив на мина в Мохманд“, 1 септември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1355360/3-killed-in-mohmand-landmine-blast>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Трима мъже от данъчните власти бяха ранени при взрив на самоделно взривно устройство, атакуващо екипа за борба с полиомиелита в провинция Баджаур“, 31 октомври 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1367450/3-levies-men-injured-in-ied-blast-targeting-polio-team-in-bajaur-agency>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„Доун“, „Трима полицаи загинаха мъченически при нападение на бойци на контролен пост в Гилгит-Балтистан“, 11 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1426369/3-policemen-martyred-in-militant-attack-on-gilgit-baltistan-checkpost>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Доун“, „7 души, включително кандидата на ММА, ранен при взрив в Бану“, 7 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1418562>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „10 ранени при взрив в изборната служба на кандидата на ПТИ в Северен Вазиристан“, 3 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1417691>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „11 войници пострадаха при самоубийствен атентат срещу армейски отряд в Суат: МВВО“, 3 февруари 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1387072>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Доун“, „12 училища изгоряха за една нощ в област Диамер на Гилгит-Балтистан“, 3 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1424685>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

„Доун“, „14 убити при самоубийствен атентат на пътя Гулистан в Куета“, 14 юни 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1341271>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“, „20 убити при самоубийствен атентат, насочен срещу светилището в Джал Магси, Белуджистан“, 5 октомври 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1361889>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“, „26 убити при взрив близо до пътя Ферозепур на Лахор“, 24 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1347364>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

„Доун“, „2009: Екстремизъм в Южен Пенджаб, битка между имащи и нямащи“, 21 май 2011 г., <https://www.dawn.com/news/630651>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

„Доун“, „20% от пакистанците живеят в 10 града, разкрива преброяване“, 29 август 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1354653>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Доун“, „31 загинали при самоубийствен атентат пред избирателна секция в Куета“, 26 July 2018, <https://www.dawn.com/news/1422870/31-die-in-suicide-bombing-outside-quetta-polling-station>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Доун“, „Базирана в Афганистан групировка извърши нападения в Пенджаб“, 21 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1408936>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Доун“, „След разчистването на Северен Уазиристан от армията, местните жители искат гражданската власт да влезе в действие“, 18

май 2017, <https://www.dawn.com/news/1333941/after-armys-clean-up-of-north-waziristan-locals-want-civilian-govt-to-get-in-action>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Мъж от „Азад Джаму и Кашмир“ беше ранен при стрелба през Линията на контрол въпреки ангажимента на Пакистан и Индия за споразумение за примирие“

1 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411359/ajk-man-injured-in-cross-loc-firing-despite-pak-india-commitment-on-truce-agreement>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Лидерът на Ал Кайда Умар Фарук е убит при удар с дрон в Северен Вазиристан“, 7 декември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1149349>, разглеждано на: 15 юли 2018 г.

„Доун“, „Ръководителят на Ал Кайда Пакистан е убит при нападение в Лахор, заяви министърът на вътрешните работи в Пенджаб“, 1 юли 2015 г., <https://www.dawn.com/news/1191665>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

„Доун“, „Армията стартира операция „Хайбер-4“ в долината Раджгал“, 16 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1345690/army-launches-operation-khyber-4-in-rajgal-valley>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.

„Доун“, „Майор от армията, убит в самоубийствен атентат в Пешавар“, 18 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1346019>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Доун“, „Взрив по изходния път на Лахор оставя 46 ранени“, 8 август 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1350328>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

„Доун“, „Взрив срещу конвой на лидера на JUI-F Акрам Хан Дурани в Бану, четирима убити“, 13 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1419792>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „Националната партия на Белуджистан - Менгал“ обещава да гарантира правата на хората в СРЕС, 2 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1417366>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“,

Хронология на военните операции, 16 юни 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1112980>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Сблъсъци и насилие по време на гласуването в различни избирателни райони; поне 2 убити“, 25 July 2018, <https://www.dawn.com/news/1422589/clashes-violence-mar-polling-in-various-constituencies-at-least-2-killed>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „Акция срещу активистите на ДПТ преди митинга в Лахор“, 22 април 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1403108>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Доун“, „Смъртта от лашкар: Забравените защитници на с. Адезай“, 9 май 2016 г., <https://www.dawn.com/news/1253290>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Доун“, „Дрон уби четирима от „Ислямска държава“ преди американски сенатори да посетят Южен Уазиристан“, 4 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1343100/drone-kills-four-is-men-before-us-senators-visit-south-waziristan>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Доун“, „Дрон нанася удари от двете страни на Пакистанско-Афганистанската граница, двама загинали, 1 ранен - заподозрян боец“, <https://www.dawn.com/news/1383516/drone-strikes-on-both-sides-of-pak-afghan-border-kill-2-injure-1-suspected-militant>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Пратеникът Али Сидики се среща със Сеси Джеймс Матис от Министерството на отбраната на САЩ във Вашингтон“, 31 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1424055/ envoy-ali-siddiqui-meets-us-defence-secy-james-mattis-in-washington>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Доун“, „Населението на ФАПР нараства с 57 %“, 30 август 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1354818>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Доун“, „Войник от Пограничния корпус пострада при взрив в Южен Уазиристан“, 31 октомври 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1367423/fc-soldier-martyred-in-south-waziristan-blast>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Доун“, „Войник от Пограничния корпус пострада при взрив в Южен Уазиристан“, 31 октомври 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1367423/fc-soldier-martyred-in-south-waziristan-blast>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Доун“, „Правителството блокира 937 URL адреса и 98,3 милиона SIM карти съгласно Националния план за действие“, 9 декември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1375535>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Доун“, „Как развитието на КПИК в Гуадар може да остави хората му на заден план“, 28 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1416647>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“, „ВРЛ ще се върнат в долината на Раджгал в Хайбер след Рамазан“, 12 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1413629>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Доун“, „МВФ е загрижен за отслабващата икономика на Пакистан“, 8 март 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1393806>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „Имран ще положи клетва като премиер на 18 август: ПТИ“, 11 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1426329>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Доун“, „Журналистът Ахмед Нурани беше нападнат от нападатели с ножове в Исламабад“, 27 октомври 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1366598>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Доун“, „Служител на Касадар загина при взрив на самоделно взривно устройство край Пешавар“, 23 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1347143>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Хайбер Пахтунхуа е притеснен заради присъствието на терористична групировка на афганистанската граница“, 1 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411219>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Доун“, „Включване на ФАПР с временен закон за управление“, 31 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411061>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Доун“, „Заплаха от бойци в Пенджаб“, 31 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1398669>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Доун“, „Военните съдилища са част от Националния план за действие: премиерът Наваз“, 30 декември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1154046>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Доун“, „Военните съдилища в Пакистан се възстановяват“, 31 март 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1323974>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Доун“, „Наваз представи специална комисия за изпълнение на Националния план за действие“, 26 декември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1153290>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Наваз Шариф, Мариам, арестувана от NAV, преместена в затвора Адиала“, 13 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1419756>, 24 юли 2018 г.

„Доун“, „Близо 40% от вътрешно разселените лица са се завърнали в Северен Уазиристан, заяви началникът на армията“, 19 декември 2015 г., <https://www.dawn.com/news/1227441/nearly-40pc-idps-have-returned-to-north-waziristan-army-chief-told>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „Девет загинали и над 50 ранени при нападение срещу църква в Куета“, 18 декември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1377314>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“, „Един загинал и 9 ранени при взрив на самоделно взривно устройство в Чаман“, 12 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1426584>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Доун“, „Операция Хайбер-IV: армията разчиства крепости на терористи в долината Раджгал“, 23 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1347158>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Операция Зарб-е-Азб прекъсна мрежата „Хакани“; Американски генерал, 6 ноември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1142664>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

„Доун“, „Опозиционните партии изпитват съмнения за резултатите от преброяването“, 27 август 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1354150>, разглеждано на: 18 септември 2018 г.

„Доун“, „Пакистано - афганистанските гранични пунктове са отворени след месец на затваряне“, 21 март 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1321930/pak-afghan-border-crossings-open-after-a-month-of-closure>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Доун“, „Мир между Пакистан и Индия“, 31 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411125>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Доун“, „Пакистанската армия стартира „Операция Рад-ул-Фасаад“ в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1316332>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Доун“, „Пакистан забранява 25 войнствени организации“, 6 август 2009 г., <https://www.dawn.com/news/482453/pakistan-bans-25-militant-organisations>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Пакистан и Индия приеха да възстановят прекратяването на огъня по Линията на контрол“, 30 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1410857>, разглеждано на: 28 юли 2018 г.

„Доун“, „Пакистан приветства санкциите на Съвета за сигурност на ООН срещу Джмаат-ул-Ахрар“, 7 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1343810>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Доун“, „Талибаните в Пакистан обявяват едномесечно прекратяване на огъня“, 2 март 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1090330>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Броят на загиналите при два взрива в Парачинар се увеличи до 67“, 25 юни 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1341614/parachinar-twin-blasts-toll-rises-to-67>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Член на комитета за мир беше убит при взрив на самоделно взривно устройство в Баджаур“, 16 февруари 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1389767>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„Доун“, „Министър-председателят и Министърът на Белуджистан изказва съболезнования на жертвите на атентата в Мастунг, като броя на смъртните случаи нараства до 149“, 15 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1420234>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Доун“, „Президентът подписа законопроекта за сливане на Хайбер Пахтунхва-ФАПР и го превърна в закон“, 31 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411156>, разглеждано на: 15 юни 2018 г.

„Доун“, „Талибаните от Пенджаб прекратяват въоръжената борба в Пакистан“, 13 септември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1131738>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Доун“, „Силите за сигурност убиха 6 „терористи“, отблъскват множество нападения от афганистанската граница“, 3 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411773>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

„Доун“, „Служител по сигурността и трима цивилни бяха убити при взрив на мина в провинция Хайбер“, 1 юли 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1342564>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Сикхски обществен активист застрелян в Пешавар“, 29 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1410753>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Доун“, „Кратко описание на ситуацията: кой е кой в бунтовете в Белуджистан“, <https://www.dawn.com/news/1185401>, разглеждано на: 15 юни 2018 г.

„Доун“, „Рао Ануар от „Сипах-е Сахаба Пакистан“ оцеля при опит за убийство в Малир, убити са трима нападатели“, 16 януари 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1383323>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

„Доун“, „Заподозрян за палежи на училища в Диамер беше убит в издирвателна операция, заяви полицията“, 5 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1425091/prime-suspect-behind-torching-of-diamer-schools-killed-in-search-operation-police>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

„Доун“, „Суат: безпокойство на спокойствието“, 21 септември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1133198>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

„Доун“, „Командир на талибаните е убит при вероятен удар на американски дрон близо до границата на Пакистан с Афганистан“, 5 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1417939/taliban-commander-killed-in-suspected-us-drone-strike-near-pak-afghan-border>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

„Доун“ [Dawn], „Талибанска отцепническа групировка се разделя допълнително“, 13 ноември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1370121>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Доун“: „Терористите ще се провалят в опита си да си върнат загубената релевантност“, заяви началникът на армията“, 22 януари 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1309800>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Пътят към мира в Белуджистан“, 28 септември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1360519>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Доун“, „Възходът и падението на Ансар-ул Шариа Пакистан“, 9 септември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1356467>, разглеждано на: 14 юли 2018 г.

„Доун“, „Трима разстреляни в Дера Исмаил Хан“, 9 август 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1425791/three-gunned-down-in-dera-ismail-khan>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Доун“, „Този ден на Кашмир, кой ще защитава хората в Азад Кашмир?“, 5 февруари 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1387465>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Доун“, „Член на племе беше разстрелян в Южен Уазиристан“, 25 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1409822/tribesman-gunned-down-in-south-waziristan>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.

„Доун“, „ТТП избра Мюфтия Нур Вали Мехсуд за ръководител след убийството на Фазлула“, 23 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1415660/ttp-appoints-mufti-noor-wali-mehsud-as-chief-after-fazlullahs-killing>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Доун“, „Лидерът на ТТП е цел при удар с дрон в Афганистан: САЩ“, 15 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1414329/ttp-chief-targeted-in-afghan-drone-strike-us>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

„Доун“, „ТТП поема отговорност за нападение на летище Карачи“, 8 юни 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1111397>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „ТТП поема отговорност за взрива в Пешавар; Харун Билур от НПА беше погребан“, 10 юли 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1419202>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Доун“, „ТТП слага край на прекратяването на огъня, казва, че опцията за разговори е отворена“, 17 април 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1100415>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Отцепили се от ТТП групировки поемат отговорност за нападение във Вага: 60 загинали“, 3 ноември 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1142006>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Доун“, „Две училища за момичета бяха засегнати от експлозии от бомби в Северен Вазиристан“, 10 май 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1406747>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Доун“, „Американски дрон уби трима „бойци“ в Северен Афганистан“, 9 февруари 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1388283>, разглеждано на: 14 юли 2018 г.

„Доун“, „Американски дрон уби трима в Куррам“, 1 декември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1373973/us-drone-kills-three-in-kurram>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Американски дрон уби двама на границата между Пакистан и Афганистан“, 27 декември 2017 г., <https://www.dawn.com/news/1379121/us-drone-kills-two-on-pak-afghan-border>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Доун“, „Жена и дете бяха убити при обстрел от Индия“, 4 юни 2018 г., <https://www.dawn.com/news/1411918/woman-child-killed-in-indian-shelling>, разглеждано на: 25 юли 2018 г.

„Доун“, „Операция Зарб-е-Азб: 120 заподозрени бойци, убити в Северен Вазиристан“, 16 юни 2014 г., <https://www.dawn.com/news/1112909>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

Дойче веле, „Противопоставянето на Хазара в Пакистан: защо армията посредничи?“, 2 май 2018 г., <http://www.dw.com/en/pakistans-hazara-standoff-why-did-the-army-mediate/a-43621705>, пр 28 юни 2018 г.

„Дойче веле“, „Военните съдилища в Пакистан - решение или проблем?“, 7 август 2015 г., <https://www.dw.com/en/pakistans-military-courts-a-solution-or-a-problem/a-18633959>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Дойче веле“, „Пущунци се вдигат срещу войната, талибаните и пакистанските военни“, 9 април 2018 г., <https://www.dw.com/en/pashtuns-rise-up-against-war-taliban-and-pakistani-military/a-43309299>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Дойче веле“, „За какво се отнася въпросът за войнствеността на Пакистан?“, 1 декември 2017 г., <https://www.dw.com/en/what-is-pakistans-militancy-issue-all-about/a-36212654>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Кратка история на Белуджистан“, 12 февруари 2016 г., <https://thediplomat.com/2016/02/a-brief-history-of-balochistan/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Афганистан, Пакистан и „Добрите талибани“, 10 март 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/03/afghanistan-pakistan-and-the-good-taliban/>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

„Дипломат“, „Афгано-пакистанският трансграничен тероризъм прекъсва и в двете посоки“, 9 април 2018 г., <https://thediplomat.com/2018/04/afghan-pakistani-cross-border-terrorism-cuts-both-ways/>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Как поземлената реформа може да помогне за намаляване на тероризма в Пакистан“, 21 юни 2018 г., <https://thediplomat.com/2018/06/how-land-reform-can-help-reduce-terrorism-in-pakistan/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Иран и Пакистан на кръстопът?“, 9 юли 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/07/iran-pakistan-at-the-crossroads/>, разглеждано на: 17 септември 2018 г.

„Дипломат“, „Мигранти и бойци в Карачи“, 14 ноември 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/11/karachis-migrants-and-militants/>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Тайните военни съдилища на Пакистан не изчезват“, 24 април 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/04/no-sunset-for-pakistans-secret-military-courts/>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Пакистан и смъртното наказание“, 21 април 2016 г., <https://thediplomat.com/2016/04/pakistan-and-the-death-penalty/>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Пакистанската операция за борба с тероризма: Мит срещу реалност“, 27 юни 2016 г., <https://thediplomat.com/2016/06/pakistans-counterterrorism-operation-myth-vs-reality/>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Изборите в Пакистан: Уникални по всякакви грешни причини“, 25 юли 2018 г., <https://thediplomat.com/2018/07/pakistans-election-unique-for-all-the-wrong-reasons/>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Трябва ли Индия да приема сериозно увещанията на Пакистан?“, 12 май 2018 г., <https://thediplomat.com/2018/05/should-india-take-pakistans-overtures-seriously/>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Дипломат“, „Наративът за ударите с дрон в Пакистан“, 10 юни 2014 г., <https://thediplomat.com/2014/06/the-drone-strike-narrative-in-pakistan/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Заплахата от „Ислямска държава“ е реална в Пакистан“, 18 февруари 2016 г., <https://thediplomat.com/2016/02/the-islamic-state-threat-is-real-in-pakistan/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Базата за подкрепа на Ислямска държава в Пакистан продължава да расте“, 28 септември 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/09/the-islamic-states-support-base-in-pakistan-continues-to-grow/>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Базата за подкрепа на Ислямска държава в Пакистан продължава да расте“, 28 септември 2017 г., <https://thediplomat.com/2017/09/the-islamic-states-support-base-in-pakistan-continues-to-grow/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Дипломат“, „Политическите препятствия за правителството на Имран Хан“, 3 август 2018 г., <https://thediplomat.com/2018/08/the-political-hurdles-for-imran-khans-government/>, разглеждано на: 16 септември 2018 г.

„Дипломат“, „Разбиране на бунтовете в Белуджистан в Пакистан“, 24 юни 2015 г., <https://thediplomat.com/2015/06/cracking-pakistans-baloch-insurgency/>, разглеждано на: 15 юни 2018 г.

Друган, Дж., „Многогодишният проблем с тероризма и политическото насилие в Пакистан“, в: „Списание за полиция, разузнаване и антитероризъм“, 13:2, 5 юни 2018 г., абонамент на разположение на: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18335330.2018.1473631>, стр. 202-215, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

ЕСПОУ (Европейска служба за подкрепа в областта на убежището), „Доклад за ИСП: Сигурността в Пакистан“ (август

2017 г.), август 2017 г., <https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/PakistanSecuritySituation2017.pdf>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

ЕСПОУ (Европейска служба за подкрепа в областта на убежището), „Пакистан - Общ преглед на страната“, август 2015 г., https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_COI_Report_Pakistan-Country-Overview_Aug_2015.pdf, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Икономист“, „Човекът с плана: Пакистан след клането в училище“, 24 януари 2015 г., <https://www.economist.com/asia/2015/01/22/the-man-with-a-plan>, разглеждано на: 14 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Шестима ранени при самоубийствено нападение срещу автобус, превозващ китайски инженери в Далбандин“, 11 август 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1778389/1-least-six-injured-balochistan-suicide-attack/>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „14 убити, когато пътнически микробус задейства противопехотна мина в провинция Куррам“, 25 април 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1392767/1-blast-rocks-parachinar/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „23 убити и над 100 ранени при взрив, разтърсил Парачинар“, 31 март 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1370427/blast-heard-parachinar-casualties-feared/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Военните съдилища са осъдили на смърт 186 души от 2015 г.“, 13 март 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1658250/1-na-question-час-hour-army-courts-awarded-death-186-persons-since-2015/>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Армията започва операция „Рад-ул-Фасаад“ срещу терористи в цялата страна“, 22 февруари 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1335805/army-launches-country-wide-operation-terrorists/>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“ [Express Tribune (The)] / „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Преброяване 2017: Законодателите във ФАПР оспорват резултата от преброяването на населението“, 26 август 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1491331/census-2017-fata-lawmakers-dispute-census-count/>, разглеждано на: 18 септември 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Разселване в Белуджистан: племето Менгал поднови искането за забавяне на преброяването“, 19 февруари 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1331879/displacement-balochistan-mengal-renews-plea-census-delay/>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Проучете данните: ударите с дроне в Пакистан“, 9 февруари 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1630644/1-explore-the-data-drone-strikes-in-pakistan/>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Борба срещу тероризма: решителен момент“, 25 декември 2014 г., <https://tribune.com.pk/story/811947/fight-against-terrorism-defining-moment/>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Борба срещу тероризма: решителен момент“, 25 декември 2014 г., <https://tribune.com.pk/story/811947/fight-against-terrorism-defining-moment/>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Без страх: Разселените племена се връщат към „мир“, 9 март 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1654910/1-free-fear-displaced-tribals-return-peace/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Временни правила за ФАПР са просто прах в очите“, 14 май 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1709349/1-interim-rules-fata-mere-eyewash/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Списък на забранените организации в Пакистан“, 24 октомври 2012 г., <https://tribune.com.pk/story/456294/list-of-banned-organisations-in-pakistan/>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Операция „Рад-ул-Фасаад“: „Пенджабската полиция се съсредоточава върху пуцуни и афганистанци“, 4 март 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1345594/operation-radd-ul-fasaad-punjab-police-focus-pakhtuns-afghans/>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Оградата по границата между Пакистан и Афганистан ще бъде завършена до края на 2018 г.“, 31 декември 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1597421/1-pak-afghan-border-fencing-completed-end-2018/>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“ / „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пакистанската армия използва всяка възможност, за да защити китайските инвестиции“, 8 февруари 2016 г., <https://tribune.com.pk/story/1042439/to-protect-chinese-investment-pakistan-army-leaves-little-to-chance/>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пакистан да продължи икономическите връзки с Иран въпреки санкциите на САЩ“, 9 август 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1777060/1-pakistan-pursue-economic-ties-iran-despite-us-sanctions/>, разглеждано на: 17 септември 2018 г.

- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Убит полицай, друг е ранен при „целово нападение“ в Дера Исмаил Хан“, 25 май 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1719039/1-policeman-killed-another-injured-di-khan-target-attack/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Икрамула Хан Гандапур от ПТИ се превърна в мъченик при самоубийствен бомбен атентат ви ДИ Хан“, 22 юли 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1763994/1/>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Пенджаб пред Хайбер Пахтунхуа в човешкото развитие“, 18 май 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1712742/punjab-ahead-kp-human-development/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Взрив в Райуинд: Броят загинали се увеличи до 10 в определеното от властите като „самоубийствено нападение“, 15 март 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1660612/1-raiwand-suicide-attack-toll-rises-10/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Раджгал прочистен от терористи с приключването от войската на операция Хайбер-IV“, 21 август 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1487260/army-announces-completion-operation-khyber-4/>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.
- „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Крайпътна бомба срещу военно превозно средство причини смъртта на шестима души в Северен Уазиристан“, 5 декември 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1576611/1-six-killed-miranshah-ied-blast-targeting-military-vehicle/>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.
- „Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Сигурността в Исламабад беше увеличена след сигнали за заплаха“, 16 януари 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1610418/1-security-beefed-islamabad-threat-alerts/>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Висш полицай от Хайбер Пахтунхуа беше убит при самоубийствен атентат“, 24 ноември 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1566938/1-aig-ashraf-noor-martyred-in-peshawar-suicide-blast/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Седем души загинаха мъченически при взрив близо до Асамблеята в Белуджистан“, 9 януари 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1604386/1-loud-explosion-heard-quetta-near-balochistan-assembly/>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Шестте подразделения в Синд виждат частична промяна в населението“, 28 август 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1492620/sindhs-six-divisions-see-fractional-change-population/>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Улични престъпления: операция не успя да ограничи най-големия проблем на Карачи“, 4 януари 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1599959/1-street-crime-operation-failed-curb-karachis-biggest-problem/>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Целенасочено нападение: Трима загинаха мъченически при взрив в Долен Дир“, 8 юни 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1730314/1-targeted-attack-three-martyred-lower-dir-blast/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Твърде дълго чакане: узбекистанска групировка бойци се присъединява към Ал Кайда“, 2 април 2015 г., <https://tribune.com.pk/story/862840/too-long-a-wait-uzbek-militants-group-joins-is/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.
- „Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „ТТП пое отговорност за нападението в Пешавар срещу лидера на НПА, като броя на загиналите нарасна до 20“, 11 юли 2018 г.,

<https://tribune.com.pk/story/1754896/1-anps-haroon-bilour-19-others-martyred-peshawar-blast/>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Двама мъже „Рейнджъри“ бяха ранени при самоубийствен атентат в Хуб“, 2 юни 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1726107/1-least-two-rangers-personnel-injured-karachi-check-post-attack/>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“/„Ню Йорк Таймс“, „Двама войници, загинаха при взрив на самоделно взривно устройство в Северен Уазиристан“, 30 май 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1722911/1-two-soldiers-martyred-north-waziristan-ied-blast/>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Защо първият удар с дрон на Пакистан трябва да тревожи Обама“, 1 октомври 2015 г., <https://tribune.com.pk/story/965600/why-pakistans-first-drone-strike-should-worry-obama/>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „С 149 загинали, Мастунг е едно от най-смъртоносните терористични нападения в историята на Пакистан“, 16 юли 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1758888/1/>, разглеждано на: 20 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Нападение на Шейхупура: ръководителят на „Лашкар-е Джанги“ Асиф

Чоту и трима сътрудници бяха убити в престрелка“, 19 януари 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1299865/sheikhupura-raid-lej-chief-asif-chotu-three-aides-killed-gunfight/>, разглеждано на: 15 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн/Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Персоналът на групировка в Касадар лишен от заплати“, 28 май 2016 г., <https://tribune.com.pk/story/1111665/khasadar-force-personnel-deprived-salaries/>, разглеждано на: 27 юни 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Потвърдена е смъртта на Хорасани при удар с американски дрон“, 19 октомври 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1535796/us-drone-strike-kills-jamaatul-ahrar-chief-omar-khurasani/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Експрес Трибюн“/„Интернешънъл Ню Йорк Таймс“, „Правителството на Синд разширява специалните правомощия на „Рейнджърите в Синд“, 11 април 2018 г., <https://tribune.com.pk/story/1682786/1-sindh-government-extends-special-powers-sindh-rangers/>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

Фазли, С., ЕСПОУ, „Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан“, 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_Pakistan_Meeting_Report_October_2017.pdf, разглеждано на: 1 юли 2018 г.

„Фърстпост“, „Пакистан освобождава съпруга и деца на началника на „Фронт за освобождение на Белуджистан“ Аллах Назар, след

като ги задържа за „незаконно пътуване“, 4 ноември 2017 г., <https://www.firstpost.com/world/pakistan-releases-wife-children-of-baloch-liberation-front-chief-allah-nazar-after-detaining-them-for-illegal-travelling-4193077.html>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

Външна политика, афганистанските корени на пакистанската операция Zarb-e-Azb, 18 септември 2014 г., <http://foreignpolicy.com/2014/09/18/the-afghan-roots-of-pakistans-zarb-e-azb-operation/>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

ИЦФ (Изследователски център за федерално администрираните племенни райони), „ФАПР: Годишен доклад за сигурността“, 13 януари 2018 г., <http://frc.org.pk/wp-content/uploads/2018/01/Final-Security-Report-2017-Uploooo.pdf>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

ИЦФ (Изследователски център за федерално администрираните племенни райони), „ФАПР: Доклад за сигурността, първо тримесечие на 2018 г.“, 1 април 2018 г., <http://frc.org.pk/wp-content/uploads/2018/06/Final-Security-Report-First-Quarter-.pdf>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

ИЦФ (Изследователски център за федерално администрираните племенни райони), „Стратегически кодекс на поведение за „Операция Гази“, 16 февруари 2017 г., <https://frc.org.pk/breaking/strategic-code-of-conduct-for-operation-ghazi/>, разглеждано на: 24 юни 2018 г.

„Фрийдъм хаус“, „Свободата в света 2018 г. - Пакистан“, 5 януари 2018 г., <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/pakistan>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Фрийдъм хаус“, „Свобода в света 2018 г. - Пакистански Кашмир“, 28 май 2018 г., <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/pakistani-kashmir>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Фрайдей Таймс“, „Бойно поле Islamabad“, 22 юни 2018 г., <http://www.thefridaytimes.com/tft/battleground-islamabad/>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

ГКЗОН (Глобална коалиция за защита на образованието от нападения), „Образование под атака 2018 г.“, май 2018 г. http://www.protectingeducation.org/sites/default/files/documents/eua_2018_full.pdf, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

„ГЕО Нюз“, „Отвлеченията в Пакистан се контролират от Афганистан“, 24 април 2018 г., <https://www.geo.tv/latest/192574-kidnappings-in-pakistan-being-controlled-from-afghanistan>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

Джустоци, А., „Ислямска държава в „Хорасан“: Нюансиран поглед, коментар на „Кралският институт за обединени услуги“, 5 февруари 2016 г., <https://rusi.org/commentary/islamic-state-khorasan-nuanced-view>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

„Огнева мощ по света, Военни сили на Пакистан през 2018 г.“, без дата, https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=Pakistan, разглеждано на: 24 юни 2018 г.

„Глобал Секюрити“, „Разузнаването на Пакистан: Дирекция за Междуведомствено разузнаване“, без дата, <https://www.globalsecurity.org/intell/world/pakistan/isi.htm>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

„Глобал Секюрити“, „Хизб-ул-Муджахин“, последно актуализирано на: 9 август 2017 г., <https://www.globalsecurity.org/military/world/para/hum.htm>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Гардиън“, „Десетки убити при самоубийствено нападение на граничен пункт между Пакистан и Индия“, 2 ноември

2014 г., <https://www.theguardian.com/world/2014/nov/02/suicide-attack-wagah-border-bomb-blast-pakistan-india-flag-lowering>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Гардиън“, „Взрив в Лахор: няколко убити при „самоубийствен атентат“ срещу митинг в Пакистан“, 13 февруари 2017 г., <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/13/lahore-blast-bomb-pakistan-rally>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

„Гардиън“, „Пакистанското военно разузнаване е изложено на критики заради неспособността да предотврати бомбен атентат в Куета“,

18 февруари 2013 г., <https://www.theguardian.com/world/2013/feb/18/pakistan-intelligence-isi-quetta-bombings>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

„Гардиън“, „Талибаните в Пакистан обявяват едномесечно прекратяване на огъня за подпомагане на мирните преговори“, 1 март 2014 г., <https://www.theguardian.com/world/2014/mar/01/pakistan-taliban-ceasefire-peace-talks>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Гардиън“, „Талибаните в Пакистан избраха твърдолинейния Мула Фазлула за нов лидер“, 8 ноември 2013 г., <https://www.theguardian.com/world/2013/nov/07/pakistani-taliban-mullah-fazlullah-leader-malala-yousafzai>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

„Гардиън“, „Вазиристан: центърът на операциите на Ал Кайда“, 7 януари 2008 г., <https://www.theguardian.com/world/2008/jan/07/pakistan.allegrastratton1>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Хенри Джаксън Съсайъти“, „Ислямска държава в Хорасан: Присъствие и потенциал в региона на Афганистан и Пакистан“, октомври 2017 г., <http://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2017/10/HJS-ISIS-Khorasan-Report.pdf>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

Джамали, Х., „Кипящият конфликт в Белуджистан“, в: „Хералд“, 14 юли 2017 г., <https://herald.dawn.com/news/1153776>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

КПЧП (Комисия по правата на човека на Пакистан), „Аспирации за идентичност, интеграция и самостоятелност“. Доклад за мисия за установяване на фактите на КПЧП в Гилгит Балтистан, 28 февруари 2017 г., <http://hrcp-web.org/publication/wp-content/uploads/2017/04/Gilgit-Baltistan-report-Aspirations-for-identity-integration-autonomy.pdf>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

КПЧП (Комисия по правата на човека на Пакистан), „Ограничения на свободата на изразяване в Пакистан: Обобщение на проучване за установяване на факти на КПЧП“, 23 юли 2018 г., <http://hrcp-web.org/hrcpweb/curbs-on-freedom-of-expression-in-pakistan-summary-of-hrcp-fact-finding-exercise/>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

КПЧП (Комисията за правата на човека на Пакистан), „Предупрежденията на КПЧП за опит за възраждане на талибаните в Южен Уазиристан“, 21 ноември 2017 г., <http://hrcp-web.org/hrcpweb/hrcps-alarm-over-attempt-towards-the-revival-of-talibanisation-of-south-waziristan/>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

КПЧП (Комисия по правата на човека на Пакистан), „Състояние на правата на човека през 2017 г.“, 16 април 2018 г., <http://hrcp-web.org/publication/wp-content/uploads/2018/04/State-of-Human-Rights-in-2017.pdf>, разглеждано на: 29 юни 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Сънищата се превърнаха в кошмари: нападения срещу ученици, учители и училища в Пакистан“, 27 март 2017 г., <https://www.hrw.org/report/2017/03/27/dreams-turned-nightmares/attacks-students-teachers-and-schools-pakistan>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Пакистан: Нападенията на въоръжени групировки ескалират с наближаването на изборите“, 17 юли 2018 г., <https://www.hrw.org/news/2018/07/17/pakistan-militant-attacks-escalate-election-nears>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Пакистан: Изборът в Орган за човешките права на ООН откроява пропуски“, 18 октомври 2017 г., <https://www.hrw.org/news/2017/10/18/pakistan-election-un-rights-body-spotlights-failings>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Пакистанската общност Хазара е нападната“, 30 април 2018 г., <https://www.hrw.org/news/2018/04/30/pakistans-hazara-community-under-attack>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Увеличение в бунтовническите нападения срещу училища в Пакистан“, 14 май 2018 г., <https://www.hrw.org/news/2018/05/14/rise-militant-attacks-schools-pakistan>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

ХРУ („Хюман Райтс Уоч“), „Световен доклад 2018 - Пакистан“, 18 януари 2018 г., <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/pakistan>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

Съветът за правата на човека в Белуджистан и Организацията за правата на човека в Белуджистан, двугодишен доклад за 2018 г. - Състоянието на правата на човека в Белуджистан, 6 август 2018 г., <http://unpo.org/downloads/2459.pdf>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

Хюсеин, Ф., „Съдебната система на Пакистан“, май 2015 г., http://www.supremecourt.gov.pk/web/user_files/file/thejudicialsystemofpakistan.pdf, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

Хюсеин, З., „Фронтва линия Пакистан, Борбата с войнстващия ислям“, Ню Йорк, 2007 г.

IPCS (Институт за изследвания на мира и конфликтите), „Въоръжени групировки в Пакистан през 2015 г.“, януари

2015 г., http://www.ipcs.org/issue_briefs/issue_brief_pdf/SR174-Forecasts-MilitantGroupsPak-Suba.pdf, разглеждано на: 11 септември 2018 г.

„Център за наблюдение на вътрешното разселване“ (ЦМВР), Пакистан. „Глобален доклад за вътрешното

Разселване (GRID 2018), 2018 г., <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/2018-05/GRID%202018%20-%20Figure%20Analysis%20-%20PAKISTAN.pdf>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Международен институт за стратегически изследвания“ (IISS), Военният баланс 2018, 14 февруари 2018 г., абонамент достъпен на: <https://www.iiss.org/en/publications/military%20balance/issues/the-military-balance-2018-545f/mb2018-06-asia-86cf>, разглеждано на: 24 юни 2018 г.

Официален уебсайт на Имтиаз Гюл, Биография, без дата, <http://www.imtiazgul.com/biography.html>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

Международна кризисна група, Пакистан: „Пакистан: Влошаващата се криза с ВРЛ“, Азиатски брифинг № 111, 16 септември 2010 г., <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/pakistan/pakistan-worsening-IDP-crisis>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

Международна кризисна група, „Домът на джихадистите в Пакистан: Южен Пенджаб“, 30 май 2016 г., <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/pakistan/pakistan-s-jihadist-heartland-southern-punjab>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

Международна кризисна група, „Контролиране на градското насилие в Пакистан“, Доклад за Азия № 255, 23 януари

2014 г., <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/pakistan/policing-urban-violence-pakistan>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

Международна кризисна група, „Преразглеждане на стратегиите за борба с тероризма в Пакистан: Възможности и клопки № 271“, 22 юли 2015 г., <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/pakistan/revisiting-counter-terrorism-strategies-pakistan-opportunities-and-pitfalls>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Интернешънъл нюз“, „Кои са талибаните от Пенджаби?“, 24 април 2016 г., <http://tns.thenews.com.pk/punjabi-taliban/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

IPS („Интер Прес Сървис“), „Разселени пушунци се завръщат, за да намерят домове, „кипящи“ от мини“, 26 април 2018 г., http://www.ipsnews.net/2018/04/displaced-pashtuns-returnfind-homes-teeming-landmines/?utm_source=RSS&utm_medium=RSS&utm_campaign=displaced-pashtuns-return-find-homes-teeming-landmines, разглеждано на: 25 юли 2018 г.

IPS („Интер Прес Сървис“), „Новото нормално във ФАПР“, 11 февруари 2016 г., <http://www.ipsnews.net/2016/02/the-new-normal-in-fata/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

Интегрирани регионални информационни мрежи (ИРИМ), „Призрачни училища“ рискуват да отглеждат войнственост в

племенните райони на Пакистан“, 25 януари 2018 г. <http://www.irinnews.org/news/2018/01/25/ghost-schools-risk-breeding-militancy-pakistan-tribal-areas>, разглеждано на:

ИРИМ (Интегрирана регионална информационна мрежа), „Ислямска държава увеличава набирането на хора в Пакистан“, 11 януари 2017 г., <https://www.irinnews.org/investigations/2017/01/11/islamic-state-ramps-recruitment-pakistan>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

ИРИМ (Интегрирана регионална информационна мрежа), „Пакистан набира талибански бойци в проправителствени

милиции“, 4 юли 2017 г. <http://www.irinnews.org/investigations/2017/07/03/exclusive-pakistan-recruiting-taliban-fighters-pro-government-militias>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

Исани, М., „Предотвратяване на разпространението на екстремизъм чрез разбиране на селското общество на Синд“, 22 септември 2017 г., <https://pomeps.org/2017/09/22/preventing-the-spread-of-extremism-by-understanding-sindhi-rural-society/>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

Управление на Столична територия Исламабад, география, климат и демография, без дата <https://ictadministration.gov.pk/geographyclimate-demographics/>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

Жафрьоло, К., „Пакистан на кръстопътя между вътрешната динамика и външния натиск“, Колумбия Юнивърсити Прес, Ню Йорк, април 2016 г.

„Джеймстаун Фаундейшън“, „Увеличаващ се брой доказателства за Ислямска държава в Пакистан“, 4 февруари

2016 г., <https://jamestown.org/program/growing-evidence-of-islamic-state-in-pakistan/>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Фондация Джеймстаун“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., <https://jamestown.org/program/lashkar-e-jhangvi-al-alami-pakistani-partner-islamic-state/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Джеймстаун Фаундейшън“, „Сипах-е-Сахаба“: Разпалващо се сектантско насилие в Пакистан“, 5 май 2005 г., <https://jamestown.org/program/sipah-e-sahaba-fomenting-sectarian-violence-in-pakistan/>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

„Джеймстаун Фаундейшън“, „Китайските проекти в Пакистан се доказват като изкусителни цели за терористични групировки“, 8 февруари 2018 г., <https://jamestown.org/program/chinese-projects-pakistan-prove-tempting-targets-terrorist-groups/>, разглеждано на: 3 август 2018 г.

„Джеймстаун Фаундейшън“, „Джамаат-уд-Дауа“ в Пакистан позиционира себе си за политика, 12 октомври 2017 г., <https://jamestown.org/program/pakistans-jamaat-ud-dawa-positions-politics/>, разглеждано на: 12 септември 2018 г.

„Джеймстаун Фаундейшън“, „Танзим-е-Ислами в Пакистан и неговите проблемни екстремистки връзки“, 10 ноември 2017 г., <https://jamestown.org/program/pakistans-tanzeem-e-islami-troublesome-extremist-links/>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

„Фондация Джеймстаун“, „Лашкар-е-Джангви ал-Алами: пакистански партньори на Ислямска държава“, 27 януари 2017 г., <https://jamestown.org/program/lashkar-e-jhangvi-al-alami-pakistani-partner-islamic-state/>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

„Фондация Джеймстаун“, „Талибаните в Пакистан: Смъртта на Мула Фазлула възроди успехите на клана Мехсуд“, 13 юли 2018 г., <https://jamestown.org/program/pakistani-taliban-mullah-fazlullahs-death-revives-mehsud-clan-fortunes/>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

Jeffery, F., [Twitter], публикувано на: 3 май 2018 г., <https://twitter.com/Natsecjeff/status/992031774585905152>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

Jeffery, F., [Twitter], публикувано на: 12 август 2018 г., <https://twitter.com/Natsecjeff/status/1028700591499837441>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

Justice Project Pakistan, „Преброяване на екзекуциите“, 6 юли 2017 г., <http://www.jpp.org.pk/wp-content/uploads/2017/07/2017.07.04-Death-Penalty-Fact-Sheet1.pdf>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Джъстис Проджект Пакистан“, „Без милост: Доклад за помилване на затворници със смъртни присъди в Пакистан“,

11 Април 2018 г., http://www.jpp.org.pk/wp-content/uploads/2018/04/No-Mercy_Final-Report1.pdf, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

Кануал Шейк, М., „Нови линии на конфликт в племенните райони на Пакистан“, 6 юли 2018 г., <https://www.diis.dk/en/research/new-conflict-lines-in-pakistans-tribal-areas>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

Кислинг, Х., „Вяра, Единство, Дисциплина- Междуведомственото разузнаване на Пакистан“, Хърст Издател, Обединено кралство, октомври 2016 г.

Хан, Р., „Динамика на етническите конфликти в Пакистан“, в: „Експрес Трибюн“, 21 юли 2017 г., <https://tribune.com.pk/story/1462573/dynamics-ethnic-conflicts-pakistan/>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Институт Лоуи“, „Пакистан и „Джаиш-е-Мохамед“: Нечестен съюз“, 7 юли 2017 г., <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/pakistan-and-jaish-e-mohammad-unholy-alliance>, разглеждано на: 15 юли 2017 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Три джихадистки групировки се сляха с Движението на талибаните в Пакистан“, 6 май 2015 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2015/05/3-jihadists-groups-merge-with-movement-of-the-taliban-in-pakistan.php>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Лидер на Ал Кайда от Ирак е убит при удар с дрон в Пакистан“, 3 май 2017 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/05/iraqi-al-qaeda-leader-reportedly-killed-in-drone-strike-in-pakistan.php>, разглеждано на: 3 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Емирът на „Лашкар-е-Джангви“ беше убит при престрелка с пакистанската полиция“, 29 юли 2015 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2015/07/lashkar-e-jhangvi-emir-killed-in-shootout-with-pakistani-police.php>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Лидер на „Джамаат-ул-Ахрар“ се появи след съобщения за смъртта му“, 22 октомври 2017 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/10/leader-of-jamaat-ul-ahrar-emerges-after-reports-of-his-death.php>, разглеждано на: 29 юни 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Фракцията Мехсуд се присъединява отново към движението на талибаните в Пакистан“, 4 февруари 2017 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/02/mehsud-faction-rejoins-the-movement-of-the-taliban-in-pakistan.php>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Талибаните в Пакистан избраха нов емир, след като потвърдиха смъртта на Мула Фазлула“, 23 юни 2018 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/06/pakistani-taliban-appoint-new-emir-after-confirming-death-of-mullah-fazlullah.php>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Пакистански терористични групировки започнаха множество нападения в Джаму и Кашмир“, 14 февруари 2018 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/02/pakistani-terror-groups-launch-multiple-attacks-in-jammu-and-kashmir.php>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Държавата окачестви лидера на „Лашкар-е-Джангви“ като терорист в световен мащаб“, 6 февруари 2014 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2014/02/us-designates-leader.php>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Талибанската отцепническа групировка „Джамаат-ул-Ахрар“ се сформира в северозападен Пакистан“, 26 август 2014 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2014/08/taliban-splinter-gro.php>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

LWJ („Лонг уор джърнъл“), „Американски дроневи нападат „скривалищата“ на джихадистите в племенните райони на Пакистан“, 22 февруари 2016 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2016/02/us-drones-target-jihadist-hideouts-in-pakistans-tribal-areas.php>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

МакНали, Л., Вайнбаум М. Г., „Устойчива Ал Кайда в Афганистан и Пакистан“, 1 август 2016 г., <http://www.mei.edu/content/resilient-al-qaeda-afghanistan-and-pakistan>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Нейшън“, „7 пострадали при взрив в училище в строеж“, 30 март 2018 г., <https://nation.com.pk/30-Mar-2018/7-injured-as-under-construction-school-blown-up>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„Нейшън“, „При бомбен взрив загинаха 3 полицаи в Дера Исмаил Хан“, 31 март 2018 г., <https://nation.com.pk/31-Mar-2018/bomb-blast-kills-3-cops-in-di-khan>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Бомба поразя училище в провинция Хайбер“, 13 март 2017 г., <https://nation.com.pk/13-Mar-2017/bomb-targets-school-in-khyber-agency>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Преброяване 2017 г.: Населението на „Азад Джаму и Кашмир“ нараства до над 4 милиона“, 27 август 2017 г., <https://nation.com.pk/27-Aug-2017/census-2017-ajk-population-rises-to-over-4m?show=blocks>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Бившият говорител на ТТП осъществи голям пробив“, 18 април 2017 г., <https://nation.com.pk/18-Apr-2017/ex-ttp-spokesman-surrender-a-major-breakthrough>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Мангал Баг „е мъртъв“, 25 юли 2016 г., <https://nation.com.pk/25-Jul-2016/mangal-bagh-is-dead>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Операция „Зарб-е-Азб“: Две години успех“, 6 септември 2016 г., <https://nation.com.pk/06-Sep-2016/operation-zarb-e-azb-two-years-of-success>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Правителството на Пенджаб одобри разширение в разполагането на „Рейнджъри“ за 60 дни“, 23 юни

2018 г. <https://nation.com.pk/23-Jun-2018/punjab-govt-approves-extension-in-rangers-deployment-for-60-days>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Престоят на Рейнджърите в Синд е удължен“, 14 юли 2018 г., <https://nation.com.pk/14-Jul-2018/rangers-stay-in-sindh-extended>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Промени във ФАПР“, 27 май 2017 г., <https://nation.com.pk/27-May-2017/reversals-in-fata>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Силите за сигурност убиха високопоставен боец от „Лашкар-е-Джангви“ при нападение в Белуджистан“, 17 май

2018 г. <https://nation.com.pk/17-May-2018/security-forces-kill-senior-lashkar-e-jhangvi-militant-in-balochistan-raid>, разглеждано на: 28 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Сигурността е засилена за Рамазан в столицата“, 11 юни 2018 г., <https://nation.com.pk/11-Jun-2018/security-on-high-alert-for-eid-in-capital>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Племенен старейшина беше убит при взрив в Баджаур“, 8 февруари 2018 г., <https://nation.com.pk/08-Feb-2018/tribal-elder-killed-in-bajaur-blast?show=preview>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„Нейшън“, „Ал Кайда, ТТП, Даеш представляват сериозна заплаха за Пенджаб: ръководител на Отдела за борба с тероризма“, 5 април 2018 г., <https://nation.com.pk/05-Apr-2018/qaeda-ttp-daesh-posing-serious-threat-to-punjab-ctd-head>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Нейшън“, „ВКБООН осмисля удължаването на картите за доказателство за регистрация на афганистанските бежанци“, 20 март 2018 г., <https://nation.com.pk/20-Mar-2018/unhcr-lauds-afghan-refugees-por-cards-extension>, разглеждано на: 7 август 2018 г.

„Нейшън“, „Американски дрон уби командир на „Хакани“ в Оракзай“, 14 юни 2017 г., <https://nation.com.pk/14-Jun-2017/us-drone-kills-haqani-commander-in-orakzai>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Нешънъл“, „Пакистан арестува 97 бойци на „Ал Кайда“ и „Лашкар-е-Джангви“, 12 февруари

2016 г., <https://www.thenational.ae/world/pakistan-arrests-97-al-qaeda-and-lashkar-e-jhangvi-militants-1.195749>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

Нелсън М., ЕСПОУ, Доклад от заседание на ЕСПОУ за страна на произход: Пакистан; 16-17 октомври 2017 г., Рим, февруари 2018 г., https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_Pakistan_Meeting_Report_Oct_ober_2017.pdf, разглеждано на: 1 юли 2018 г.

„Ню Йорк Таймс“, „Пакистанската армия „значително увеличи числеността си“ при нов главнокомандващ“, 28 януари 2018 г., <https://www.nytimes.com/2018/01/28/world/asia/pakistan-army-gamar-javed-bajwa.html>, разглеждано на: 4 юли 2018 г.

„Ню Йорк Таймс“, „Пакистан разполага с военни войски след жестоки сблъсъци в Исламабад“, 26 ноември 2017 г., <https://www.nytimes.com/2017/11/26/world/asia/islamabad-protests-cleric.html>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

„Ню Йорк Таймс“, „Талибани обсаждат училище в Пакистан, оставяйки 145 загинали“, 16 декември 2014 г., <https://www.nytimes.com/2014/12/17/world/asia/taliban-attack-pakistani-school.html>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Ню Йорк Таймс“, „Убитият „боец“ беше модел за подражание, а командирът на полицията в Карачи е отстранен“, 23 януари 2018 г. <https://www.nytimes.com/2018/01/23/world/asia/karachi-police-rao-anwar-naqeebullah-mehsud.html>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Нюз“, „Полицай загина мъченически при нападение в Дера Исмаил Хан“, 27 юни 2018 г., <https://www.thenews.com.pk/print/334368-cop-martyred-in-di-khan-attack>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Нюз“, „Някога спокоен, сега Синд е изпълнен с предизвикателства за сигурността, заяви временният министър-председател“, 26 октомври 2017 г., <https://www.thenews.com.pk/print/239634-Once-peaceful-Sindh-now-riddled-with-security-challenges-CM>, разглеждано на: 13 юли 2018 г.

NOREF, „Сектантско насилие: най-голямата заплаха за сигурността на Пакистан?“, 9 август 2012 г., <https://www.files.ethz.ch/isn/151436/949e7f9b2db9f947c95656e5b54e389e.pdf>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

ОСНА (Служба на ООН за координация по хуманитарни въпроси), „Ръководни принципи на вътрешното разселване“, септември 2004 г., <http://www.unhcr.org/protection/ids/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html>, разглеждано на: 17 септември 2018 г.

ОНЧР (Служба на Върховния комисар на ООН за правата на човека), „Доклад за състоянието на правата на човека в Кашмир: Развитието в индийския щат Джаму и Кашмир от юни 2016 г. до април 2018 г. и Общите проблеми за правата на човека в Азад Джаму и Кашмир и Гилгит-Балтистан“, 14 юни 2018 г., <https://www.ohchr.org/Documents/Countries/PK/DevelopmentsInKashmirJune2016ToApril2018.pdf>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

OSAC (Консултативен съвет за сигурност в чужбина), „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Исламабад“, 21 май 2018 г., <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=24120>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

OSAC (Консултативен съвет за сигурност в чужбина), „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Исламабад“, 21 май 2018 г., <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=24120>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

OSAC (Консултативен съвет за сигурност в чужбина), „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Карачи“, 20 март 2018 г., <https://www.osac.gov/Pages/ContentReportDetails.aspx?cid=23716>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

OSAC (Консултативен съвет за сигурност в чужбина), „Пакистан 2018 г. Доклад за престъпността и безопасността: Пешавар“, 20 март 2018 г., <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=23718>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

Пакистан, Правителство на Хайбер Пахтунхва, „Кратък преглед на Хайбер Пахтунхва“, без дата, <http://kp.gov.pk/page/quickviewofkhyberpakhtunkhwa>, разглеждано на: 9 юли 2018 г.

Пакистан, Министерство на външните работи, „Пакистан осъжда ударите на дрон от сили на Операция „Решителна поддръжка“ в провинция Куррам“, 24 януари 2018 г., <http://www.mofa.gov.pk/pr-details.php?mm=NTgyNg>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

Пакистан, Статистическо бюро на Пакистан, „Временни обобщени резултати от 6-то преброяване на населението и жилищата - 2017 г.“, 25 август 2017 г., <http://www.pbs.gov.pk/content/provisional-summary-results-6th-population-and-housing-census-2017-0>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

„Пакистан тудей“, „Появата на Хизбул Ахрар на фона на вътрешни разриви разкъсват, които Джамаат-ул-Ахрар“, 13 ноември 2017 г., <https://www.pakistantoday.com.pk/2017/11/13/hizbul-ahrar-takes-birth-as-internal-rifts-tear-jamaatul-ahrar-apart/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Пакистан тудей“, „Комисия в Сената иска доклад за целенасочените убийства в Дера Исмаил Хан: доклад“, 10 февруари 2018 г., <https://www.pakistantoday.com.pk/2018/02/10/senate-panel-asks-for-report-on-targeted-killings-in-di-khan-report/>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

„Пакистан тудей“, „Племенен лидер беше убит при взрив на самоделно взривно устройство в провинция Баджаур“, 16 февруари 2018 г., <https://www.pakistantoday.com.pk/2018/02/16/tribal-leader-killed-in-bajaur-agency-ied-blast/>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

PICSS (Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността), за ПИИКС, без дата, <https://www.picss.net/about-picss/>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

PICSS (Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността), „Годишен доклад за оценка на сигурността, 2016 г.“, февруари 2017 г., <https://www.picss.net/wp-content/uploads/2017/11/PICSS-Annual-Report-2016-1.pdf>, разглеждано на: 3 юни 2018 г.

PICSS (Пакистански институт за изследвания на конфликтите и сигурността), „Годишен доклад за оценка на сигурността 2017“, 6 януари 2018 г., <https://www.picss.net/wp-content/uploads/2018/02/PICSS-Annual-Report-2017-2.pdf>, разглеждано на: 29 юни 2018 г.

PIPS („Пакистански институт за изследвания в областта на мира“), „Общи избори 2018: Тенденции на терористично и политическо насилие“, 27 юли 2018 г., <https://www.pakpips.com/article/3461>, разглеждано на: 28 юли 2018 г.

PIPS („Пакистански институт за изследвания в областта на мира“), „Доклад за сигурността 2016 г.“, 10 януари 2017 г., <https://pakpips.com/web/wp-content/uploads/2017/11/sr2016.pdf>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

PIPS („Пакистански институт за изследвания в областта на мира“), „Доклад за сигурността 2017 г.“, 7 януари 2018 г., <https://www.pakpips.com/web/wp-content/uploads/2018/05/sr2017.pdf>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

PIPS („Пакистански институт за изследвания в областта на мира“), „Доклад за сигурността на Пакистан 2014 г.“, 2015 г., <https://pakpips.com/web/wp-content/uploads/2017/11/sr2014.pdf>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

PIPS („Пакистански институт за изследвания в областта на мира“), екип на ПИИОМ, без дата, <https://www.pakpips.com/pips-team>, разглеждано на: 1 юни 2018 г.

Рашид, А., „Пропадане към хаоса“, Penguin Books Ltd, Съединени щати, 2008 г.

„Репортери без граници“, „Екстремистки групировки и разузнавателни агенции“, 26 април 2017 г., <https://rsf.org/en/pakistan>, разглеждано на: 15 септември 2018 г.

„Ройтерс Алтернет“, „Анализ - Връзките, които убиват: Пакистански въоръжени групировки се обединяват“, 30 май 2010 г., достъпно на: <https://reliefweb.int/report/pakistan/analysis-ties-kill-pakistan-militant-groups-uniting>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Страхове от повече насилие при изборите в Пакистан след убийството на 130 души при бомбен атентат“, 14 юли 2018 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-politics-blast/fears-of-more-violence-in-pakistan-election-after-bomber-kills-130-idUSKBN1K40H8>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Глобален контролен орган ще върне Пакистан в списъка за наблюдение на финансирането на тероризма: източници“, 23 февруари 2018 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-militants-financing/global-watchdog-to-put-pakistan-back-on-terrorist-financing-watchlist-sources-idUSKCN1G70X7>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

„Ройтерс“, „Ирански сили и бойци убити в сблъсък край Пакистан: революционна гвардия“, 28 юни 2018 г., <https://www.reuters.com/article/us-iran-pakistan-security/iranian-forces-and-militants-killed-in-clash-near-pakistan-revolutionary-guards-idUSKBN1JM1QS>, разглеждано на: 5 юни 2018 г.

„Ройтерс“, „Матис заяви, че ще се опита да работи с Пакистан „още веднъж“, 3 октомври 2017 г., <https://uk.reuters.com/article/uk-usa-pakistan-military/mattis-says-will-try-to-work-with-pakistan-one-more-time-idUKKCN1C8264>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Пакистанската армия с продължителна офанзива срещу талибаните“, 17 юни 2014 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-airstrikes-offensive/pakistan-army-in-for-long-haul-in-offensive-against-taliban-idUSKBN0ES1A220140617?feedType=RSS>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Пакистан арестува 97 бойци от Ал Кайда и други бойци; осуети план за бягство от затвора“, 12 февруари 2016 г., <https://uk.reuters.com/article/uk-pakistan-militants-arrest/pakistan-arrests-97-al-qaeda-and-other-militants-foils-jailbreak-plan-idUKKCNOVL0L1>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

„Ройтерс“, „Пакистан осъжда американските безпилотни удари на своя територия“, 24 януари 2018 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-drones-usa/pakistan-condemns-us-drone-strike-inside-its-territory-idUSKBN1FD1NK>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Пакистанското правителство чувства тежестта на тежката ръка на армията“, 23 май 2014 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-sharif-army-insight/pakistani-government-feels-weight-of-armys-heavy-hand-idUSBREA4M09C20140523>, разглеждано на: 15 септември 2018 г.

„Ройтерс“, „Пакистан започна военна операция в племенни райони, насочени срещу Ислямска държава“, 16 юли 2017 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-militants/pakistan-launches-military-operation-in-tribal-areas-targeting-islamic-state-idUSKBN1A10NH>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Премиерът на Пакистан Наваз Шариф подаде оставка след решение на Върховния съд за неговото дисквалифициране: изявление“, <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-politics-resignation/pakistan-pm-nawaz-sharif-resigns-after-supreme-court-order-to-disqualify-him-statement-idUSKBN1ADOZA>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

Ройтерс, „Пакистанска отцепническа талибанска групировка обещава вяност на Ислямска държава“, 18 ноември 2014 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-militants-is/pakistan-taliban-splinter-group-vows-allegiance-to-islamic-state-idUSKCN0J20YQ20141118>, разглеждано на: 10 август 2018 г.

„Ройтерс“, „Мирните преговори между Пакистан и талибаните се сриват след убийства“, 17 февруари 2014 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-taliban/peace-talks-between-pakistan-and-taliban-collapse-after-killings-idUSBREA1GOMP20140217>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Ройтерс“, „Специален доклад: Заплахата на Пакистан в рамките на разделението сунити-шиити“, 24 октомври 2012 г., <https://www.reuters.com/article/us-pakistan-militants-idUSBRE89N00W20121024>, разглеждано на: 3 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Афганистан връща плененени и мъртви пакистански войници след трансграничен сблъсък“, 16 април 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-afghanistan-border-clash/29170976.html> разглеждано на: 25 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Най-малко 12 училища изгоряха в Северен Пакистан“, <https://www.rferl.org/a/at-least-12-schools-burned-down-in-northern-pakistan/29409511.html>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Гражданите са разочаровани от последното разселване в Уазиристан“, 14 ноември 2017 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-south-waziristan-shobikhel-meshud-displacement/28854017.html>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Удари с дронове причиниха смъртта на двама ключови командири на пакистански бойци“, 4 юли 2018 г., <https://www.rferl.org/a/drone-strikes-kill-two-key-pakistani-militant-commanders/29339125.html>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Всички се плашат“: Пакистанските медии водят и губят - битка с „екстремната“ цензура“, 3 юни 2018 г., <https://www.rferl.org/a/everybody-is-scared-pakistani-media-fighting---and-losing---battle-with-extreme-censorship/29268374.html>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „За разселените от Уазиристан животът все още е в хаос“, 9 август 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/for-waziristan-s-displaced-a-life-still-in-limbo/29421947.html>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Четирима пакистански християни са убити при нападение, за което „Ислямска държава“ пое отговорност“, 3 април 2018 г., <https://www.rferl.org/a/four-christians-shot-dead-attack-claimed-islamic-state-pakistan/29141276.html>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Местните жители обвиняват „предалите се талибани“ за убийство в Уазиристан“, 24 юли 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-locals-blame-surrendered-taliban-for-waziristan-murder/29388147.html>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Правителството на Пакистан призова армията след сблъсъци в Исламабад“, 25 ноември 2017 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-protest/28876096.html>, разглеждано на: 8 август 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистан посочи нов ръководител на МуВР“, 12 декември 2016 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-names-new-isi-head/28170940.html>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистанската армия убива командира на ислямистка въоръжена групировка в Белуджистан“, 17 май 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-army-kills-commander-islamist-militant-group-lashkar-e-jhangvi-balochistan-badani/29231434.html>, разглеждано на: 15 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Конфликтът в Белуджистан в Пакистан отеква в Европа“, 7 декември 2017 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-balochistan-europe-seperatists-activists/28902514.html>, разглеждано на: 22 юли 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Напрегнатият съюз на Пакистан с мрежата „Хакани“, Гандхара, 25 октомври 2017 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-afghanistan-jalaluddin-haqqani/28814700.html>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

RCE/PC (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистански християни са убити при стрелба от преминаващ автомобил“, 16 април 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-christian-quetta/29169595.html>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистански екстремисти издълбаха светилище в Южен Афганистан“, 23 януари 2017 г., <https://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-zabul-lashkar-e-jhangvi/28251900.html>, разглеждано на: 15 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистански служител беше убит при засада в Уазиристан“, 2 юни 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistani-official-killed-in-waziristan-ambush/29267718.html>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистанският опозиционен лидер Хан с предимство според ранни резултати, съобщават медии“, 27 юли 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistani-opposition-leader-khan-ahead-early-results-elections-media-reports-final-results-delayed/29391261.html>, разглеждано на: 1 август 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Талибаните в Пакистан върви по стъпките на джихадистки групи с ново списание за жени“, 2 август 2017 г., <https://www.rferl.org/a/pakistani-taliban-womens-magazine-islamic-state-recruitment/28655271.html>, разглеждано на: 28 юни 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Талибаните в Пакистан потвърждават, че заместник-ръководител е убит при удар с дрон“, 12 февруари 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-taliban-confirms-deputy-chief-killed-drone-strike/29035228.html>, разглеждано на: 19 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистанските племенни райони са изправени пред дълъг път към стабилизация“, 28 май 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistani-tribal-areas-face-long-road-to-stabilization/29255572.html>, разглеждано на: 10 септември 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистанска племенна зона е под напрежение след смъртоносни сблъсъци“, 7 юни 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistani-tribal-area-tense-after-deadly-clashes-/29277620.html>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Пакистан отпуска ново удължаване преди принудителното завръщане на афганистанските бежанци“, 30 юни 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-extension-forced-repatriation-afghan-refugees/29329599.html>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свобода / Радио Европа), „Пакистанските пущуни откриват нов „Пограничен Ганди“, 25 Март 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-pashtuns-frontier-Gandhi/29122847.html>, разглеждано на: 15 септември 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Преглед на дебата в Пакистан относно доктрината на главнокомандващия на армията“, 3 април 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-qamar-javed-baiwa/29142788.html>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Спрете тази жестокост“: Пакистанските пущуни искат отговори за изчезнали любими хора“, 9 април 2018 г., <https://www.rferl.org/a/pakistan-women-children-emotional-plea-release-of-missing-family-members/29154754.html>, достигнатите 16 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Самоубийствени нападения разтърсват Куета в Пакистан, поне петима убити полицаи“, 24 април 2018 г. <https://www.rferl.org/a/pakistan-suicide-attacks-pakistan-quetta-police-killed/29189821.html>, разглеждано на: 11 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Заподозрени са арестувани при инциденти с палене на училище в Северен Пакистан“, 5 август 2018 г., <https://www.rferl.org/a/suspects-arrested-in-school-torching-incidents-in-northern-pakistan/29413375.html>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Двама пакистански войници и шестима бойци бяха убити в племенен регион“, <https://www.rferl.org/a/two-pakistani-soldiers-six-militants-killed-in-tribal-region/29315574.html>, разглеждано на: 31 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Размирици в Узиристан хвърлят светлина върху дълготрайното влияние на талибаните“, 8 юни 2018 г., <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-waziristan-unrest-sheds-light-on-lingering-taliban-influence/29280742.html>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

РСЕ/РС (Радио Свободна Европа / Радио Свобода), „Какво следва за „Ислямското движение на Узбекистан“?, 23 август 2015 г., <https://www.rferl.org/a/qishloq-ovozi-imu-ghazi-uzbekistan-pakistan/27204379.html>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

Роджио, Б., Вайс, К., „Фракция на Талибаните в Пакистан демонстрира тренировъчен лагер, самоубийствени нападения“, 2 февруари 2017 г., <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/02/pakistani-taliban-faction-showcases-training-camp-suicide-attacks.php>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

Рутиг, Т., „Новите Заместник-лидери на талибаните: Има ли очевиден наследник на Ахтар Мансур?“, 10 февруари 2016 г., <https://www.afghanistan-analysts.org/the-new-taliban-deputy-leaders-is-there-an-obvious-successor-to-akhtar-mansur/>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

„СЕЙФ Нюзруумс“, „Интервю: Как независими анализатори, водещи на токшоу и автори на рубрики са заглушавани в Пакистан?“, 9 май 2018 г. <http://safenewsrooms.org/interview-silencing-talk-show-hosts-columnists-in-pakistan/>, разглеждано на: 15 септември 2018 г.

Шакл, С., „Имран Хан спечели Пакистан. Но реалната власт все още е на армията“, мнение в „Гардиън“ 27 юли 2018 г., <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/jul/27/imran-khan-won-pakistan-power-army-military-election>, разглеждано на: 16 септември 2018 г.

Шах, М.К., „Твърде малко, твърде късно: включване на племенните региони на Пакистан“, 28 юни 2018 г., <https://www.orfonline.org/research/41968-too-little-too-late-the-mainstreaming-of-pakistans-tribal-regions/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

Шейх, Ф., „Защо реалната регионална власт е в ръцете на армията на Пакистан, а не в тези на новия министър-председател“, в: „Тайм“, 27 юли 2018 г., <http://time.com/5351080/pakistan-military-imran-khan/> разглеждано на: 16 септември 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Нападения с дроне в Пакистан: 2005-2018 г.“, последно актуализирано на: 17 юни 2018 г., <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/database/droneattack.htm>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Загинали в Пакистан по региони: 2017 г.“, последно актуализирано на: 31 декември 2017 г., <http://www.satp.org/Datasheets.aspx?countries=pakistan>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Загинали в Пакистан по региони: 2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., <http://www.satp.org/Datasheets.aspx?countries=pakistan>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Загинали при терористичното насилие в Пакистан 2000-2018 г.“, последно актуализирано на: 29 юли 2018 г., <http://www.satp.org/Datasheets.aspx?countries=pakistan>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Институт за управление на конфликти - представяне“, без дата, <http://www.satp.org/institute-of-conflict-management>, разглеждано на: 1 юли 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Основни случаи на насилие, свързано с тероризма в Пакистан - 2017 г.“, последно актуализирано на: 31 декември 2017 г., <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/database/majorincidents2017.htm>, разглеждано на: 6 август 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Пакистан: Екстремистка група: „Сипах-е-Сахаба Пакистан“, без дата, <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/terroristoutfits/ssp.htm>, разглеждано на: 4 юни 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Сипах-е-Мохамед Пакистан“, Терористична групировка в Пакистан“, без дата, <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/terroristoutfits/smp.htm>, разглеждано на: 6 юли 2018 г.

ПТЮА (Портал за тероризма в Южна Азия), „Портал за тероризма в Южна Азия“, без дата, <http://www.satp.org/about-satp>, разглеждано на: 1 юли 2018 г.

SPARC (Дружеството за защита правата на детето), „Състоянието на децата на Пакистан 2017 г.“, юли 2018 г., <http://www.sparcpk.org/2015/SOPC2017.html>, разглеждано на: 13 август 2018 г.

„Саут Ейжън Войсиз“, „Какво казва случаят с Пенджаб относно политиката за борба с тероризма на Пакистан“,

29 юни 2018 г., <https://southasianvoices.org/pakistan-counterterrorism-punjab/>, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

Станфордски университет, „Мрежата „Хакани“, последно актуализирано на: 8 ноември 2017 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/363>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

Университет Станфорд, „Джаиш-е-Мохамед“, последно актуализирано на: 15 юни 2015 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/95>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

Университет Станфорд, „Джамаат-ул-Ахрар“, последно актуализирано на: 8 август 2017 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/679>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

Университет Станфорд, „Лашкар-е-Ислам“, актуализирано на: 28 август 2012 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/445>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

Университет Станфорд, „Лашкар-е-Таиба“, последно актуализирано на: 30 януари 2016 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/79>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

Университет Станфорд, „Сипах-е-Сахаба Пакистан“, последно актуализирано на: 15 февруари 2012 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/147>, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

Университет Станфорд, „Техрик-е-Талибан Пакистан“, последно актуализирано на: 6 август 2017 г., <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/105>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

TBIJ („Бюро за разследваща журналистика“), „Удари с дроне на ЦРУ в Пакистан, от 2004 г. до днес“ без дата, <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1NAfjFonM-Tn7fziqiv33HIGt09wgLZDSCP-BQaux51w/edit#gid=1436874561>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Институт Макензи“, „Терористични профили - Ислямско движение на Узбекистан“, 1 юли 2016 г., <http://mackenzieinstitute.com/islamic-movement-uzbekistan-imu/>, разглеждано на: 25 юни 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „45 жени от Граничния корпус завършват обучението си“, 11 януари 2017 г., <https://www.tnn.com.pk/45-women-fc-recruits-complete-training/>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Отсъствието на учители и повредените сгради правят 900 училища нефункционални във ФАПР“, 17 февруари 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/absenteeism-of-teachers-damaged-building-make-900-schools-nonfunctional-in-fata/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „При взрив в провинция Баджаур загинаха трима“, 11 август 2017 г., <https://www.tnn.com.pk/blast-in-bajaur-agency-kills-three/>, разглеждано на: 17 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Възобновяването на мобилните връзки носи усмивки на хората в провинция Мохманд“, 18 май 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/mobile-service-resumption-bring-smiles-to-people-in-mohmand-agency/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Непрозрачните проучвания лишават мнозина от обезщетение срещу повредени къщи във ФАПР“, 30 април 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/militancy-affected-quest-question-transparency-in-distribution-of-compensation-in-fata/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Хората от Северен Уазиристан организират протест срещу целевите убийства“, 15 май 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/north-waziristan-people-stage-sit-in-against-target-killings/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Заложени мини: скритите врагове на репатрираното население на ФАПР“, 16 септември 2017 г., <https://www.tnn.com.pk/scattered-landmines-pose-serious-threat-to-returnees-of-fata/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Хора, подкрепящи сливане, трябва да дадат глас за хората от Касадар“,

14 август 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/pro-merger-people-should-now-raise-their-voice-for-khassadars/>, разглеждано на: 14 август 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Възстановяване на мира: Армията премахна 9 контролни пункта в провинция Мохманд“, 27 април 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/55-check-posts-eliminated-in-mohmand-agency/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Завръщащите се и разселените семейства от ФАПР търсят продоволствена сигурност“,

14 декември 2017 г., <https://www.tnn.com.pk/returnees-and-displaced-families-from-fata-look-for-food-security/>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

„ТНН“ („Трайбъл Нюз Нетуърк“), „Шестима члена на семейство бяха убити при взрив в провинция Куррам“, 30 януари 2018 г., <https://www.tnn.com.pk/eight-of-a-family-killed-in-kurram-agency-blast/>, разглеждано на: 18 юли 2018 г.

„Толо Нюз“, „Границите на Пакистан все още са затворени за търговия, след месец“, 11 февруари 2018 г., <https://www.tolnews.com/business/pakistan-borders%20still-closed-trade-after%20a-month>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

UNCAT (Комитет на ООН срещу изтезанията), Заключителни бележки по първоначалния доклад за Пакистан, САТ/С/ПАК/СО/1, 1 юни 2017 г., https://digitallibrary.un.org/record/1306839/files/CAT_C_PAK_CO_1-EN.pdf, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

ВКБООН (Върховен комисар на ООН за бежанците), „Пакистан: Стратегия за груповата защита за 2017-2019 г.; От разселване до устойчиво завръщане“, 24 октомври 2017 г., <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan/document/pakistan-protection-cluster-strategy-2017-2019>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

ВКБООН (Върховен комисар на ООН за бежанците), „Глобални тенденции на принудителното разселване през 2017 г.“, 21 юни 2018 г., <http://www.unhcr.org/5b27be547.pdf>, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

„Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 11 февруари 2018 г., https://twitter.com/Uba_online/status/962600579871727616, разглеждано на: 10 август 2018 г.

„Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 5 март 2018 г., https://twitter.com/Uba_online/status/970673002743582721, разглеждано на: 10 август 2018 г.

„Обединена армия на Белуджистан“ [Twitter], публикувано на: 8 април 2018 г., https://twitter.com/Uba_online/status/983022416799633408, разглеждано на: 10 август 2018 г.

УНИЦЕФ (Детски фонд на ООН), „Доклад за хуманитарната ситуация в Пакистан“, 1 януари

- 30 юни 2017 г., 30 юни 2017 г., https://www.unicef.org/appeals/files/UNICEF_Pakistan_MidYear_Humanitarian_Situation_Report_June_2017.pdf, разглеждано на: 29 юни 2018 г.

Комитет на ООН по правата на човека, Заключителни бележки по първоначалния доклад за Пакистан, 23

август 2017 г., http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhsymRLSm3gUSDIntv8Slm%2F%2BjSkxSILEnCLYiaWS2Zt2ITQfT1lhv40HhifTMf8Nky906kLKaSH_alcX%2Byl7%2FtFUPrUqGm8FbOBvJ6oGjzpqQw, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Пакистан: актуализацията за връщанията във ФАПР (от 15 септември 2017 г. до 28 февруари 2018 г.) - хуманитарен момент“, 28 февруари

2018 г. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ocha_pakistan_weekly_return_snapshot_28_february_2018_20180326.pdf, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Пакистан:

Разселвания и връщане в Хайбер Пахтунхва и ФАПР 2008 - 2017 г. (към 30 септември 2017 г.)“, 25 октомври 2017 г.,

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/idp_timeline_visualization_ver8_20171025.pdf, разглеждано на: 30 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), Пакистан: Информационен лист на ФАПР - май 2018 г., 1 юни 2018 г., https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/fata_fact_sheet_18_may_2018.pdf, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Доклад за стратегия за разпределение за 2018 г. на „Сборен фонд за хуманитарна помощ за Пакистан (RHPF)“, 18 януари 2018 г., https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/phpf_standard_allocation_strategy_paper_2018_002.pdf, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Пакистан:

Афганистански бежанци и репатриране на афганистанци без документи (29 юли - 4 август 2018 г.)“, 8 август

2018 г. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afghan_returns_20180804.pdf, разглеждано на: 13 август 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Пакистан: Хайбер Пахтунхва и ФАПР - Области на разселване, приютяване и връщане към 31 май 2018 г.“, 13 юни 2018 г., https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/pak708_conflict_idps_fatakp_v68_a3_p_20180613.pdf, разглеждано на: 8 юли 2018 г.

UNOCHA (Служба на ООН за координация на хуманитарните въпроси), „Пакистан - обща карта [карта]“, 20 юни 2016 г., <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/pakistan/infographic/pakistan-overview-map-a4>, разглеждано на: 3 август 2018 г.

Библиотека на Камарата на общините на Парламента на Обединеното кралство, „Белуджистан: забравеният конфликт в Пакистан“, 2 януари 2018 г., <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN06106/SN06106.pdf>, разглеждано на: 10 юли 2018 г.

USCIRF (Комисия на САЩ за международната религиозна свобода), Годишен доклад на Комисия на САЩ за международната религиозна свобода за 2018 г., април 2018 г.

<http://www.uscifr.gov/sites/default/files/2018USCIRFAR.pdf>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

USDOS (Държавен департамент на Съединените щати), „Доклад за държава за правата на човека за 2017 г. -

- Пакистан“, 20 април 2018 г., <https://www.state.gov/documents/organization/277535.pdf>, разглеждано на: 26 юни 2018 г.

USDOS (Държавен департамент на Съединените щати), „Обявени за терористи от Държавния департамент са „Джамаат-ул-Ахрар“ и Мохамед Абрини“, 3 август 2016 г., <https://www.state.gov/j/ct/rls/other/des/266488.htm>, разглеждано на: 24 юни 2018 г.

USDOS (Държавен департамент на Съединените щати), „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: Мрежа „Хакани“, 19 юли 2017 г.,

<https://www.state.gov/documents/organization/272488.pdf>, разглеждано на: 25 юли 2018 г.

USDOS (Държавен департамент на Съединените щати), „Държавни доклади за тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: „Лашкар-е Джанги“ (ЛеДж)“, 19 юли 2017 г.,

<https://www.state.gov/documents/organization/272488.pdf>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

USDOS (Държавен департамент на Съединените щати), „Доклади за държави по отношение на тероризма 2016 г. - Чуждестранни терористични организации: Техрик-е Талибан Пакистан (ТТП)“, 19 юли 2017 г., <https://www.state.gov/documents/organization/272488.pdf>, разглеждано на: 17 септември 2018 г.

USIP (Институт за мир на САЩ), „Роля за борба с тероризма на полицейските управления в Пакистан“,

18 август 2014 г., <https://www.usip.org/sites/default/files/SR351-A-Counterterrorism-Role-for-Pakistan%E2%80%99s-Police-Stations.pdf>, разглеждано на: 26 юли 2018 г.

USIP (Институт за мир на САЩ), „След нестабилен избран сезон, какво следва за Пакистан?“, 26 юли 2018 г., <https://www.usip.org/publications/2018/07/after-volatile-election-season-what-now-pakistan>, разглеждано на: 27 юли 2018 г.

USIP (Институт за мир на САЩ), „Включване на инициативите за реформа на пакистанските федерално администрирани

племенни райони и препятствия“, март 2018 г., <https://www.usip.org/sites/default/files/2018-03/sr-421-mainstreaming-pakistan-federally-administered-tribal-areas.pdf>, разглеждано на: 16 юли 2018 г.

USIP (Институт за мир на САЩ), „Ислямска държава“ в Пакистан“, 21 септември 2016 г., <https://www.usip.org/publications/2016/09/islamic-state-pakistan>, разглеждано на: 12 юли 2018 г.

USIP (Институт за мир на САЩ), „Пакистан: Белуджистан: попаднал в капана на нестабилността“, 27 юни 2016 г., <https://www.usip.org/publications/2016/06/balochistan-caught-fragility-trap>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

VoA (Гласът на Америка), „Мрежата „Хакани“ остава основен източник на напрежение в Пакистан и САЩ“,

29 ноември 2017 г., <https://www.voanews.com/a/haqqani-network-primary-source-pakistan-us-tensions/4141810.html>, разглеждано на: 21 юли 2018 г.

VoA (Гласът на Америка), „Ислямска държава, сблъсък с „Лашкар-е-Ислам“ в Източен Афганистан“, 11 февруари 2018 г., <https://www.voanews.com/a/is-lashkar-e-islam-clash-in-eastern-afghanistan/4249009.html>, разглеждано на: 25 юли 2018 г.

VoA (Гласът на Америка), „Ислямска държава пуска корен, расте по афганистанско-пакистанската граница“, 1

март 2017 г., <https://www.voanews.com/a/islamic-state-afghan-pakistan-border/3746402.html>, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

VoA (Гласът на Америка), „Какво е мрежата „Хакани“?, 1 юни 2017 г.,
<https://www.voanews.com/a/what-hagqani-network/3883271.html>, разглеждано на: 25 юли 2018 г.

„Уол Стрийт Джърнъл“, „Пакистан се бори с потенциалната привлекателност на Ислямска държава“, 23 февруари 2016 г., <https://www.wsj.com/articles/pakistan-frets-over-potential-appeal-of-islamic-state-1456277107>, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Вашингтон пост“, „Усилията на премиера Наваз Шариф да търси мир с пакистанските

талибани стартират трудно“, 19 септември 2013 г., https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/prime-minister-nawaz-sharifs-effort-to-seek-peace-with-pakistani-taliban-off-to-rocky-start/2013/09/19/a621f69e-20a2-11e3-a358-1144dee636dd_story.html?noredirect=on, разглеждано на: 23 юли 2018 г.

„Вашингтон пост“, „Дългата история на невероятно натоварените отношения между САЩ и Пакистан“, 5 януари 2018 г., https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2018/01/05/the-long-history-of-incredibly-fraught-relations-between-the-u-s-and-pakistan/?utm_term=.1d2f4cffb9ff, разглеждано на: 24 юли 2018 г.

„Институт за международни изследвания Уотсън“, „Цената на войната: смърт, нараняване и разселване, свързани с войната в Афганистан и Пакистан 2001-2014 г.“, 22 май 2015 г., <http://watson.brown.edu/costsofwar/files/cow/imce/papers/2015/War%20Related%20Casualties%20Afghanistan%20and%20Pakistan%202001-2014%20FIN.pdf>, разглеждано на: 23 юни 2018

Световната банка, „Общ преглед за държава - Пакистан“, последно актуализирано на: 14 април 2018 г., <http://www.worldbank.org/en/country/pakistan/overview>, разглеждано на: 29 юни 2018 г.

Проект за световно правосъдие, „Индекс за върховенство на закона 2017-2018 г.“, 31 януари 2018 г., https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2018-June-Online-Edition_0.pdf, разглеждано на: 2 юли 2018 г.

Захид, Ф., „Завръщането на Ал Кайда в Пакистан“, Институт за Близкия изток, 24 август 2017 г., <http://www.mei.edu/content/article/return-al-qaeda-pakistan>, разглеждано на: 5 юли 2018 г.

Захид, Ф., „Отпечатъкът на „Ислямска държава“ в Пакистан: характер на присъствие, метод за набиране и бъдещи перспективи“, в: „Тенденции и анализи на антитероризма“, том 9, брой 5, май 2017 г., (<https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/icpvtr/counter-terrorist-trends-and-analyses-ctta-volume-9-issue-05/#.WSKi5k-1vIU>), разглеждано на: 22 юли 2018 г.

Захид, Ф., „Джамаат-ул Ансар Ал-Шариа: Новата заплаха от Ал Кайда в Пакистан“, в: „Монитор на тероризма“, том: 15 брой: 18, 22 септември 2017 г., <https://jamestown.org/program/jamaat-ul-ansar-al-sharia-the-new-al-qaeda-threat-in-pakistan/>, разглеждано на: 7 юли 2018 г.

Зулфар, С., „Преглед на състоянието на сигурността в Пакистан след операция „Зарб-е-Азб“, октомври 2017 г., в: „Исламабадски институт за политически изследвания“, том 2, № 1 - 2017г <http://www.ipripak.org/wp-content/uploads/2017/10/art6szj21.pdf>, разглеждано на: 3 юли 2018 г.

Приложение II: Цели

Отчетният период за инциденти и събития, илюстриращи общите тенденции на конфликта, е от 1 юни 2017 г. до 15 август 2018 г. Данните за инциденти със сигурността включват периода от 1 януари 2017 г. до 30 юни 2018 г.

Съдържанието на доклада трябва да съдържа информация по следните теми:

Общо описание на ситуацията със сигурността

- Предистория на конфликта
 - Преглед на последните конфликти
- Участници в/Страни по конфликта
- Последни тенденции в областта на сигурността и тенденциите за сигурност
- Въздействие на насилието
 - Цивилно население: жертви, вътрешно разселени лица, бежанци
 - Способност на държавата да осигури закона и реда: сили за сигурност, правосъдие, задържане
 - Географски преглед на ситуацията със сигурността
 - Регионално описание на ситуацията със сигурността
- Пенджаб
- Хайбер Пахтунхва
- Синд
- Белуджистан
- Федерално администрирани племенни райони
- Исламабад
- Азад Кашмир и Гилгит-Балтистан

За всеки регион трябва да се включи кратко описание на региона (терен, градски райони, население), последвано от информация за:

- Общо описание на региона
- Предистория на несигурността в региона: участници, вид насилие
- Последни тенденции в сигурността (фокус върху 2017 г. и първата половина на 2018 г.) според четирите основни източника (брой инциденти, пример за вида на насилието, последици от насилието)
- Разселване/връщане

КАК ДА ПОЛУЧИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА ЕС

Безплатни публикации:

- едно копие: чрез книжарницата на ЕС (<http://bookshop.europa.eu>);
- повече от едно копие или плакати/карти: от представителствата на Европейския съюз (http://ec.europa.eu/represent_en.htm); от делегациите в държави извън ЕС (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm); като се свържете с услугата Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) или се обадите на 00 800 6 7 8 9 10 11 (безплатен телефонен номер от всяка точка на ЕС) (*).

(*). Предоставената информация е безплатна, както и повечето обаждания (въпреки че някои оператори, улични телефони или хотели могат да ви таксуват).

Платени публикации:

- чрез книжарницата на ЕС (<http://bookshop.europa.eu>).

